

**STRATEGIE ROZVOJE STATUTÁRNÍHO MĚSTA
ZLÍNA DO ROKU 2020 - ZLÍN 2020**

zlín. 2020

ANALYTICKÁ ČÁST

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Finální verze

ŘÍJEN 2012

Složení zpracovatelského týmu:

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D. - vedoucí zpracovatelského týmu

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.

PaedDr. Pavla Břusková

Ing. Pavel Grebeníček

Ing. Bc. Šárka Hrabínová

Ing. Jiří Machů

Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.

Ing. Dušan Odehnal

Ing. Lenka Smékalová

Ing. Blanka Vytrhlíková

Ing. Petr Zahradník, MSc.

JUDr. Jiří Zicha, Ph.D.

OBSAH

TO 1 - OBYVATELSTVO, BYDLENÍ A OBČANSKÁ VYBAVENOST	5
TO 1.1 - OBYVATELSTVO	5
TO 1.2 - BYDLENÍ	12
TO 1.3 - SOCIÁLNÍ SLUŽBY	19
TO 1.4 - ZDRAVOTNICTVÍ	29
TO 1.5 - ŠKOLSTVÍ.....	36
TO 1.6 - KULTURA, SPORT A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	49
TO 2 - EKONOMICKÝ ROZVOJ A TRH PRÁCE.....	60
TO 2.1 - EKONOMICKY AKTIVNÍ OBYVATELSTVO	60
TO 2.2 - EKONOMICKÉ SUBJEKTY	72
TO 2.3 - VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PODNIKATELSKÉHO SEKTORU	85
TO 2.4 - INOVAČNÍ PROSTŘEDÍ.....	86
TO 2.5 - MALOOBCHOD	93
TO 2.6 - TRH S KOMERČNÍMI NEMOVITOSTMI	97
TO 2.7 - CESTOVNÍ RUCH	102
TO 3 - DOPRAVA A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	111
TO 3.1 - DOPRAVA.....	111
TO 3.2 - TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	129
TO 4 - FYZICKÉ PROSTŘEDÍ MĚSTA	136
TO 4.1 - PROSTOROVÁ STRUKTURA MĚSTA	136
TO 4.2 - BAŤŮV AREÁL	144
TO 4.3 - ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	149
TO 5 - ŘÍZENÍ A SPRÁVA MĚSTA	161
TO 5.1 - ORGANIZACE ŘÍZENÍ MĚSTA.....	161
TO 5.2 - FINANCOVÁNÍ A ROZPOČET MĚSTA.....	167
TO 5.3 - KOHEZNÍ POLITIKA 2007 - 2013 NA ÚZEMÍ MĚSTA ZLÍNA	184
TO 5.4 - ZHODNOCENÍ MARKETINGU A UTVÁŘENÉ IMAGE ZLÍNA	190
SWOT ANALÝZA	200
TO 1 - OBYVATELSTVO, BYDLENÍ A OBČANSKÁ VYBAVENOST	201

TO 2 - EKONOMICKÝ ROZVOJ A TRH PRÁCE.....	206
TO 3 - DOPRAVA A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	210
TO 4 - FYZICKÉ PROSTŘEDÍ MĚSTA	213
TO 5 - ŘÍZENÍ A SPRÁVA MĚSTA	215
PŘÍLOHA 1 - POPULAČNÍ PROGNÓZA MĚSTA ZLÍNA	217
PŘÍLOHA 2 - OBYVATELSTVO MĚSTA ZLÍNA NA ÚROVNI ZSJ.....	222
PŘÍLOHA 3 - DOMOVNÍ A BYTOVÝ FOND MĚSTA ZLÍNA NA ÚROVNI ZSJ... 226	
PŘÍLOHA 4 - VOLNOČASOVÉ AKTIVITY NA ÚZEMÍ MĚSTA ZLÍNA	229
PŘÍLOHA 5 - FINANČNÍ UKAZATELE VÝZNAMNÝCH EKONOMICKÝCH ODVĚTVÍ MĚSTA ZLÍNA	231
PŘÍLOHA 6 - MALOOBCHODNÍ SÍŤ MĚSTA ZLÍNA.....	237
PŘÍLOHA 7 - PŘEHLED STRATEGICKÝCH A KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ MĚSTA ZLÍNA	242

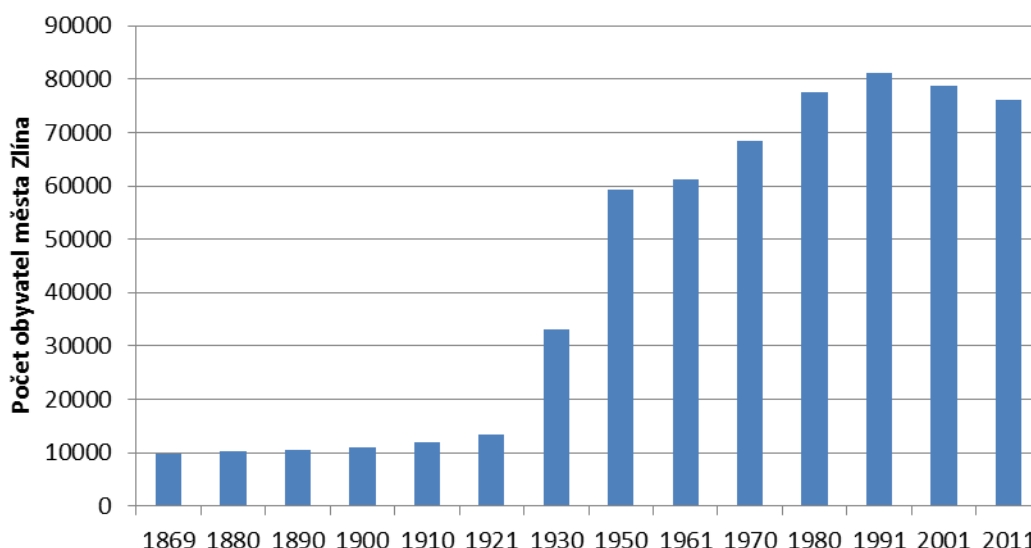
TO 1 - OBYVATELSTVO, BYDLENÍ A OBČANSKÁ VYBAVENOST

První tematická oblast Strategie Zlín 2020 se blíže zabývá dílčími problémovými oblastmi města Zlína, které se vztahují k tématům obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost.

TO 1.1 - OBYVATELSTVO

Charakteristiky obyvatelstva území představují jednu z klíčových oblastí, které jednak předurčují možnosti územního rozvoje a jednak prochází změnami v reakci na odehrávající se rozvojové trendy. Obrázek 1-1 zachycuje dlouhodobý vývoj počtu obyvatel města Zlína. V tomto ohledu stojí za pozornost zejména změna trendu dlouhodobého zvyšování počtu obyvatel po roce 1989.

Obrázek 1-1: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel města Zlína (1869-2011)

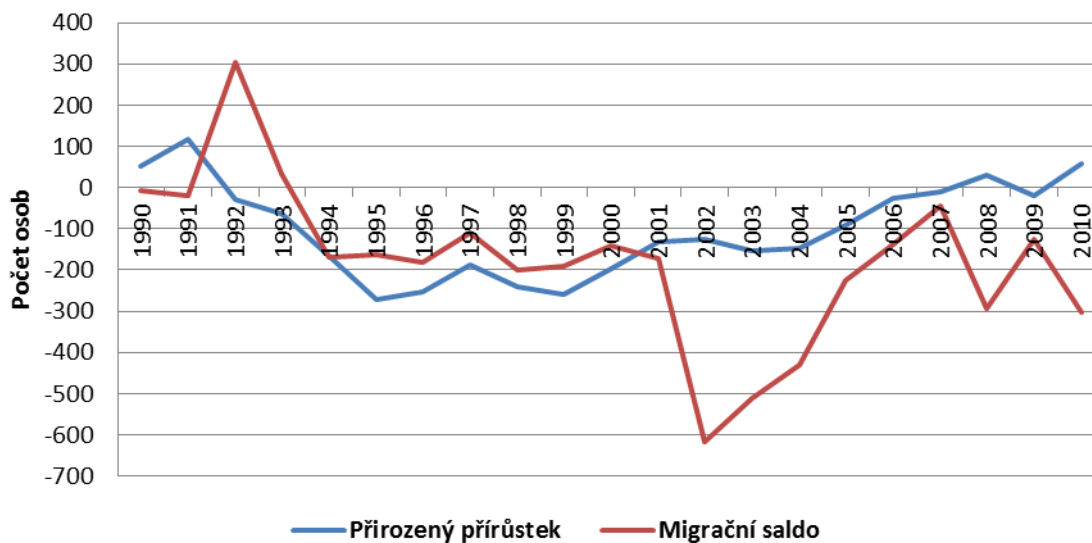

Pozn.: V poslední dekádě 2001-2011 se při srovnání let 2008 a 2009 snížil počet obyvatel města Zlína o více než 2 000 obyvatel, když dominantní roli v tomto směru sehrálo osamostatnění obce Želechovice nad Dřevnicí.

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů v příslušných letech; předběžné výsledky pro rok 2011

Změna počtu obyvatel je ovlivněna dvěma složkami - přirozenou a mechanickou měnou obyvatelstva. V případě města Zlína se tak objevuje otázka, která z těchto složek hraje významnější roli v trendu snižování počtu obyvatel. Obrázek 1-2 poukazuje na společné působení obou dílčích složek, přičemž v poslední dekádě převažuje ztráta obyvatelstva migrací.

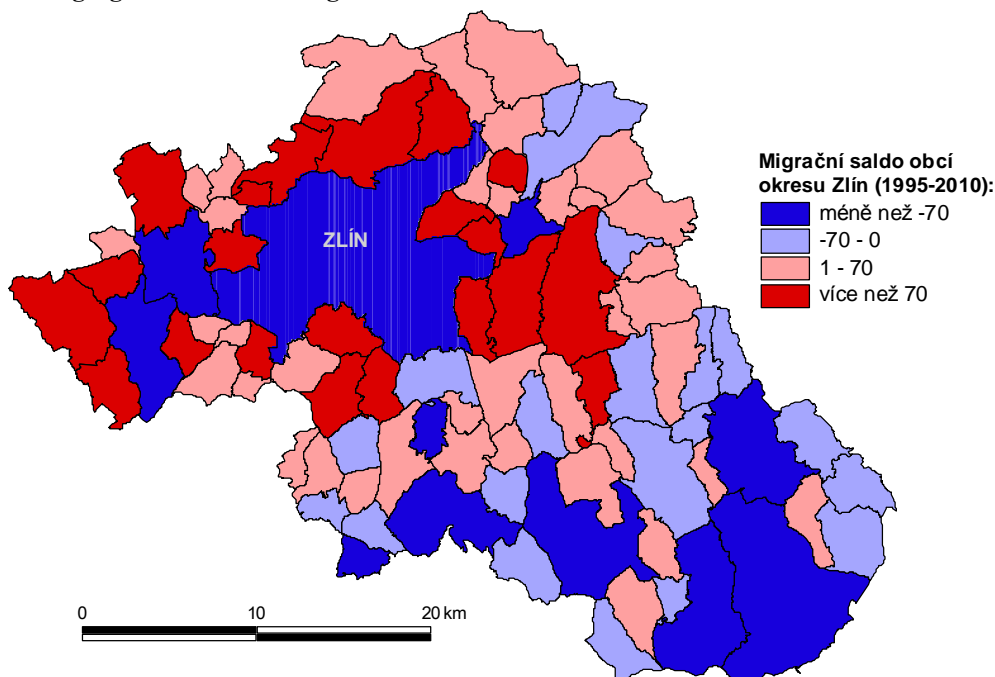
Obrázek 1-2: Vývoj přirozeného přírůstku a migračního salda města Zlína (1990-2010)

Zdroj: Český statistický úřad

Dlouhodobě záporná hodnota migračního salda města Zlína evokuje úvahy o hodnotě tohoto ukazatele v okolních obcích vymezených hranicemi okresu Zlín. Obrázek 1-3 v tomto směru poukazuje na zápornou hodnotu migračního salda sídelní aglomerace měst Zlín, Otrokovice a Napajedla na jedné straně a kladnou hodnotu migračního salda obcí v zázemí této sídelní aglomerace a to v souladu s předpoklady procesu suburbanizace.

Obrázek 1-3: Agregovaná hodnota migračního salda obcí okresu Zlín v období 1995-2010

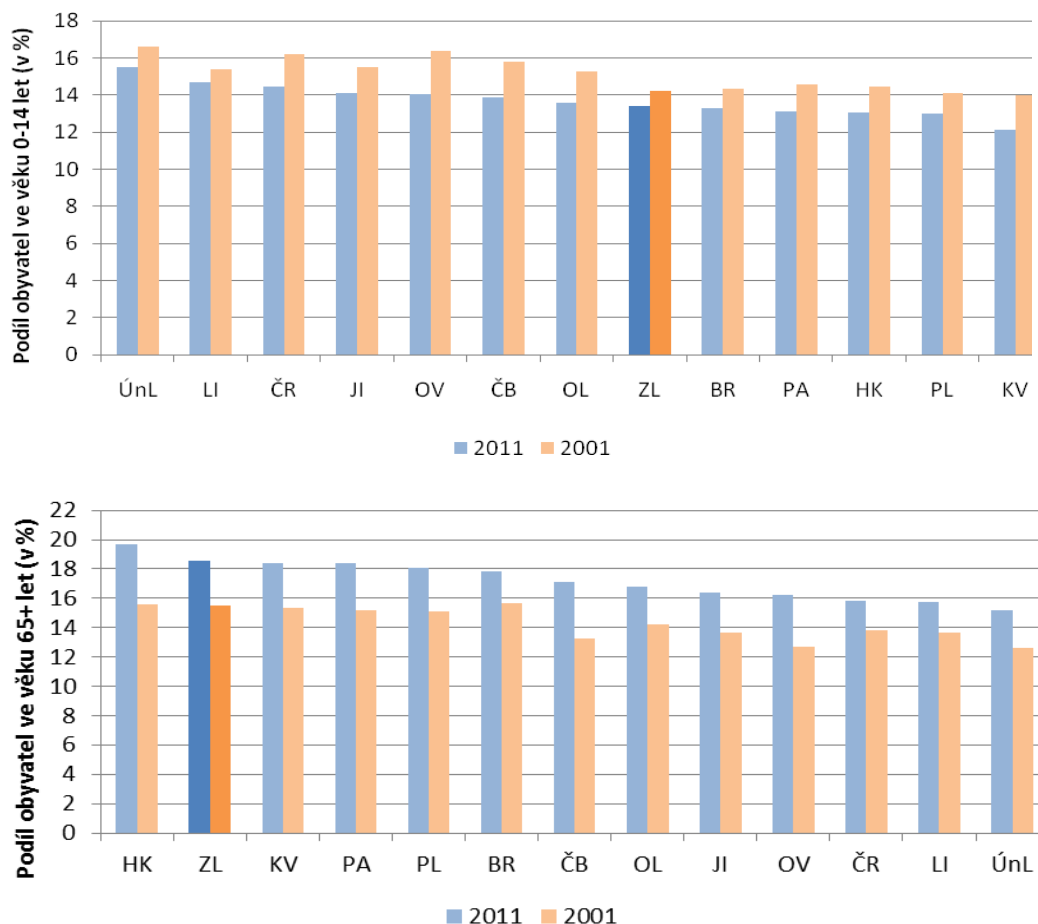

Pozn.: obce Bělov, Bohuslavice nad Vlárí, Lukoveček, Ostrata, Petřůvka, Rokytnice pro kratší časové období v závislosti na jejich osamostatnění; obec Želechovice hodnocena spolu se Zlínem

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Českého statistického úřadu

Vedle vývoje počtu obyvatel jsou předmětem zájmu našeho hodnocení vybrané charakteristiky struktury obyvatelstva města Zlína. V souladu s republikovým trendem je typickým znakem v tomto směru proces demografického stárnutí, kdy srovnání výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 a předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 ukazuje na zvýšení podílu věkové skupiny obyvatel města Zlína starších 65 let z 15,5 % na 18,5 %. Naopak podíl dětské složky mladší 15 let poklesl z 14,2 % na 13,4 %. Srovnání těchto hodnot na úrovni krajských měst (bez hlavního města Prahy) pak ukazuje v případě města Zlína na relativně vysoký podíl nejstarší složky a spíše podprůměrný podíl dětské složky populace (viz obrázek 1-4).

Obrázek 1-4: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska ukazatelů Podíl obyvatel ve věku 0-14 let na celkovém počtu obyvatel (v %; nahoře) a Podíl obyvatel ve věku nad 64 let na celkovém počtu obyvatel (v %; dole); roky 2001, 2011; referenční hodnota České republiky

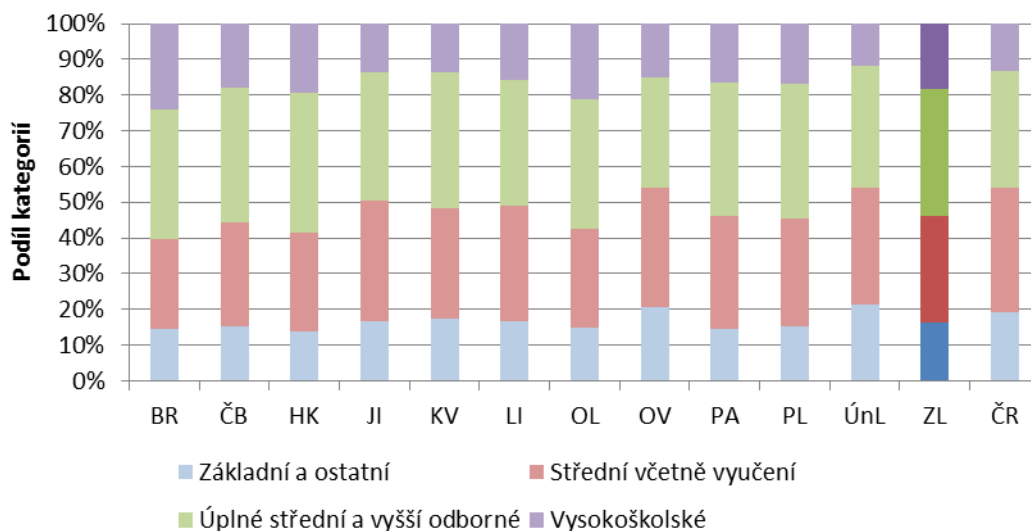
Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Odhad budoucího vývoje obyvatelstva města do roku 2035 je pak obsažen v Příloze 1 - Populační prognóza města Zlína. Hlavní poznatky populační prognózy lze shrnout takto:

- Populační prognóza předpovídá pokles počtu obyvatel města Zlína k hodnotě 60 - 62 tis. obyvatel v roce 2035. K roku 2020 je pokles počtu obyvatel města Zlína predikován v rozmezí 5 - 6 tis. obyvatel, a to v důsledku kombinace záporných hodnot přirozeného přírůstku i migračního salda.
- Optimistická, pesimistická i střední verze populační prognózy předpovídají další pokračování procesu demografického stárnutí města Zlína se zvyšujícím se zastoupením počtu osob starších věkových skupin a naopak nižším počtem osob věkových skupin mladších.
- Ve střednědobém výhledu do roku 2035 prognóza předpovídá poklesu počtu narozených dětí přibližně na polovinu současného stavu, tj. ze současného počtu 4 000 osob ve věkové kategorii 0 - 4 let na 2 000 osob v roce 2035. Pokles počtu osob v nejmladší věkové skupině je očekáván již v roce 2020, výrazné zrychlení celého trendu je však očekáváno zejména po roce 2020.

Další významnou charakteristikou obyvatelstva měst je vzdělanostní struktura. Obecným trendem v tomto směru je zvyšování podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v populaci České republiky. Obrázek 1-5 znázorňuje vzdělanostní strukturu obyvatel krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) podle předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Hodnoty města Zlína v tomto směru ukazují na relativně vyšší zastoupení osob s vysokoškolským respektive úplným středním a vyšším odborným vzděláním ve srovnání s referenční hodnotou celé České republiky a více méně průměrné postavení města Zlína ve skupině krajských měst.

Obrázek 1-5: Srovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy); rok 2011, referenční hodnota České republiky

Zdroj: Český statistický úřad - předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Z dalších charakteristik struktury obyvatelstva města Zlína podle předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 je možné poukázat na následující skutečnosti:

- Struktura obyvatel podle pohlaví se ve srovnání let 2001 a 2011 prakticky nemění, když s 52% podílem převažují ženy.
- Ve struktuře obyvatel podle pohlaví a rodinného stavu dochází ve srovnání let 2001 a 2011 k mírnému zvýšení podílů jednak svobodných osob (o 3 % u mužů a 1 % u žen) a jednak rozvedených osob (o 2 % u mužů a 3 % u žen).
- Výsledky naznačují určitý pokles podílu osob hlásících se k náboženské víře (počet věřících hlásících se k církvi či náboženské společnosti na území města Zlína je celkem 14 156 osob, což činí 18,6 % na celkovém počtu obyvatel). Pro doplnění ovšem uveďme, že počet osob pravidelně v neděli navštěvujících bohoslužby ve zlínských kostelech spadajících pod římskokatolickou církev se mezi roky 2004 - 2011 pohyboval stabilně mezi 3,5 až 4 tisíci¹. Uvedené skutečnosti vč. toho, že Zlínský kraj jako celek vykazuje v rámci charakteristik obyvatelstva ze všech krajů ČR nejvyšší podíl věřících, naznačují poměrně silný potenciál pro spolupráci města s církevními organizacemi (např. v oblasti posilování občanské angažovanosti ve společnosti).

Hodnocení věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva města Zlína bylo doplněno o analýzu na nižší prostorové úrovni základních sídelních jednotek (blíže viz Příloha 2 zaměřená na hodnocení obyvatelstva města Zlína na úrovni ZSJ). Hlavní poznatky jsou následující:

- Relativně mladší obyvatelstvo je charakteristické pro sídliště Jižní Svahy a některé okrajové části města.
- Relativně starší obyvatelstvo je charakteristické pro centrální část Zlína a dále pro některá sídliště (např. Bartošova čtvrť) a okrajové části města.
- Relativně vyšší podíl osob s vysokoškolským či vyšším odborným vzděláním lze sledovat v centrální části Zlína a naopak nižší podíl v okrajových částech Zlína.
- Lze konstatovat měnící se postavení některých okrajových městských částí (severovýchodní a jihovýchodní část města) z pohledu zvýšení počtu obyvatel, zvýšení zastoupení dětské složky populace a s dopady na snížení průměrného věku zde žijících obyvatel v relativním srovnání s dalšími městskými částmi (mezi roky 2001 a 2010).

¹ Dle informací poskytnutých Mgr. Petrem Kopřivou (Salesiánský klub mládeže Zlín).

Závěr této kapitoly je pak věnován stručnému zhodnocení kriminality na území města Zlína². Podle statistických údajů Ministerstva vnitra ČR zaujímají Zlínský kraj a město Zlín v žebříčcích sledujících zatíženost celkovou kriminalitou i nápadem trestné činnosti na počet obyvatel jedno z posledních míst. V rámci kraje patří mezi problémové lokace zejména dopravní uzly s vysokou migrací osob, velká nákupní centra, sídliště, městské lokality s vyšší koncentrací nočních barů, restaurací, diskoték a heren a oblasti, v nichž žije větší počet společensky nepřizpůsobivých osob. V roce 2011 bylo na území statutárního města Zlína evidováno 1 537 trestných činů a 2 329 přestupků (v roce 2010 to bylo 1 616 trestných činů resp. 1 981 přestupků). Nejvíce problematickými oblastmi ve městě Zlíně, kde se pachatelé nejčastěji dopouštějí protiprávního jednání, jsou zejména místa, kde se soustřeďuje velký počet osob. Patří mezi ně především velká nákupní centra vč. parkovišť, autobusové a vlakové nádraží, městské parky, noční podniky, sídliště a také sportovní a kulturní aktivity velkého rozsahu konané na území města. Struktura pachatelů, kteří páchají trestnou činnost, je různorodá. Podílejí se na ní prakticky všechny věkové kategorie a sociální vrstvy. Mezi největší problémy města Zlína v oblasti kriminality patří majetková trestná činnost, vysoký počet přestupků, zvyšující se projevy rizikových projevů chování u dětí a mládeže a násilná trestná činnost.

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Klesající počet obyvatel města Zlína od 90. let 20. století, dlouhodobě záporné migrační saldo jako zásadní faktor populačních ztrát.
- Migrační saldo obcí v zázemí města Zlína jako indicie procesu suburbanizace; v případě města Zlína migračně atraktivní zejména severovýchodní a jihovýchodní část území města Zlína.
- Proces stárnutí obyvatelstva města Zlína, relativně velmi vysoký podíl skupiny osob starších 65 let.
- Relativně dobrá vzdělanostní struktura obyvatel města Zlína.
- Zřejmé tendence ke změnám v chápání rodiny (vyšší podíl svobodných, vyšší rozvodovost).
- Relativně příznivá situace města Zlína v oblasti kriminality.

² S využitím údajů Koncepce prevence kriminality města Zlína na období 2012 - 2015.

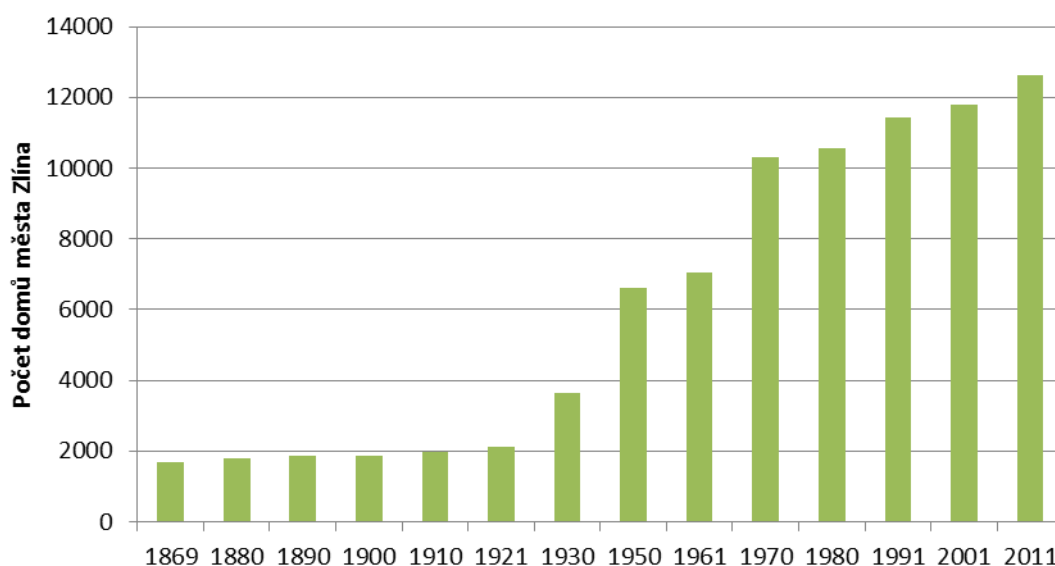
OTÁZKY K DISKUSI

- Formulovat snahu o zastavení poklesu počtu obyvatel města Zlína jako jeden z cílů strategie? Populační prognóza města Zlína uvedená v příloze 1 poukazuje na některé hrozby v tomto směru.
- Je rozvoj města Zlína klíčem k zastavení poklesu počtu obyvatel? Jakým způsobem rozvoje města dosáhnout? Je příležitostí v tomto směru relativně dobrá vzdělanostní struktura obyvatel města Zlína?

TO 1.2 - BYDLENÍ

Dlouhodobý vývoj počtu domů a bytů města Zlína do značné míry koresponduje s dlouhodobým vývojem počtu obyvatel. Obrázek 1-6 znázorňuje vývoj počtu domů ve městě Zlíně vzhledem k rozhodným rokům Sčítání lidu, domů a bytů na území České republiky. Zásadní odlišnosti ve vývoji počtu obyvatel na jedné straně a vývoji počtu domů na straně druhé lze identifikovat po roce 1989, kdy počet obyvatel města Zlína vykazuje sestupnou tendenci, zatímco počet domů se naopak zvyšuje.

Obrázek 1-6: Dlouhodobý vývoj počtu domů města Zlína (1869-2011)

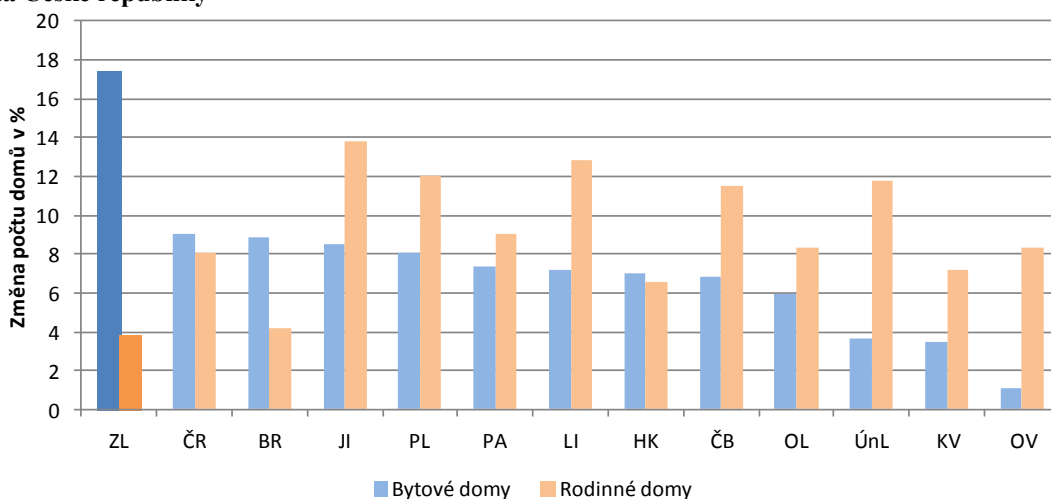
Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů v příslušných letech; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Hodnocení rozdílů předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 s konečnými výsledky Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 na úrovni krajských měst České republiky s výjimkou hlavního města Prahy současně poukazuje na specifikum města Zlína vzhledem k relativně vysokým hodnotám výstavby nových bytových domů v období 2001-2011. Naopak v případě rodinných domů je index změny města Zlína ve srovnání s dalšími krajskými městy nižší (viz obrázek 1-7). Svou roli v tomto směru však sehrává osamostatnění obce Želechovice.

Výše uvedený poznatek obrázku 1-7 je potřeba vnímat v kontextu struktury domovního fondu města Zlína. Obrázek 1-8 v tomto ohledu dokládá, že město Zlín vykazuje ze všech krajských měst České republiky nejnižší podíl bytových domů ve struktuře domovního fondu. Současně podíl rodinných domů ve struktuře domovního fondu města Zlína více méně odpovídá

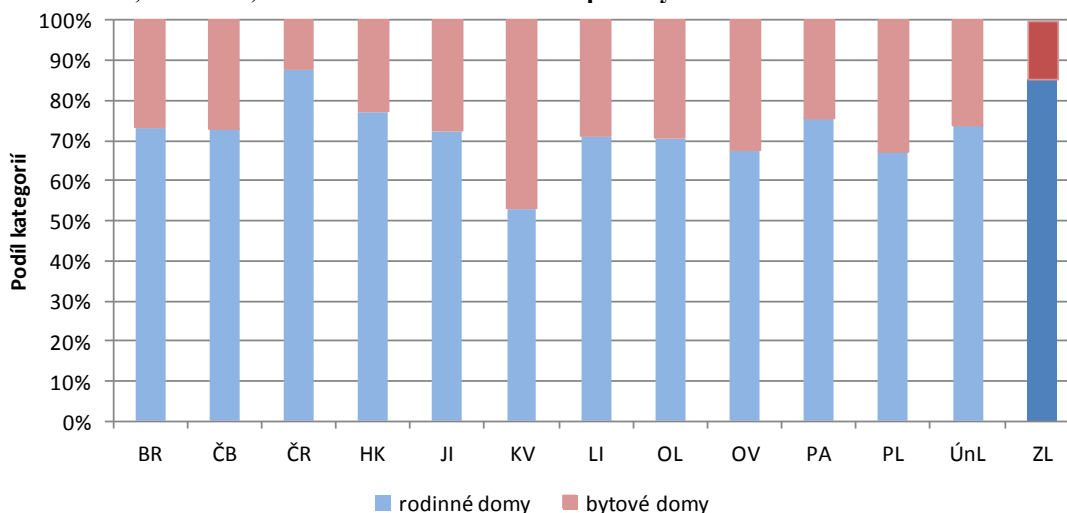
strukturu domovního fondu celé České republiky, který zahrnuje rovněž venkovské obce s převahou individuálního bydlení. Specifičnost města Zlína přitom spočívá jednak v prostorovém rozmístění zástavby v údolí řeky Dřevnice a jednak v architektonicky cenné zástavbě Baťovských domků. Relativně vysoký podíl rodinných domů ve struktuře domovního fondu se následně promítá i do nejvyššího podílu obydlých domů města Zlína ve vlastnictví fyzické osoby při srovnání s dalšími krajskými městy České republiky. Za pozornost dále stojí nízký podíl obydlých domů města Zlína ve vlastnictví obce či státu a to v souladu se situací dalších krajských měst (viz obrázek 1-9). Tato skutečnost je dána dříve probíhajícím procesem privatizace obecních a státních bytů.

Obrázek 1-7: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska ukazatelů Index změny počtu bytových domů 2011/2001 a Index změny počtu rodinných domů 2011/2001; referenční hodnota České republiky

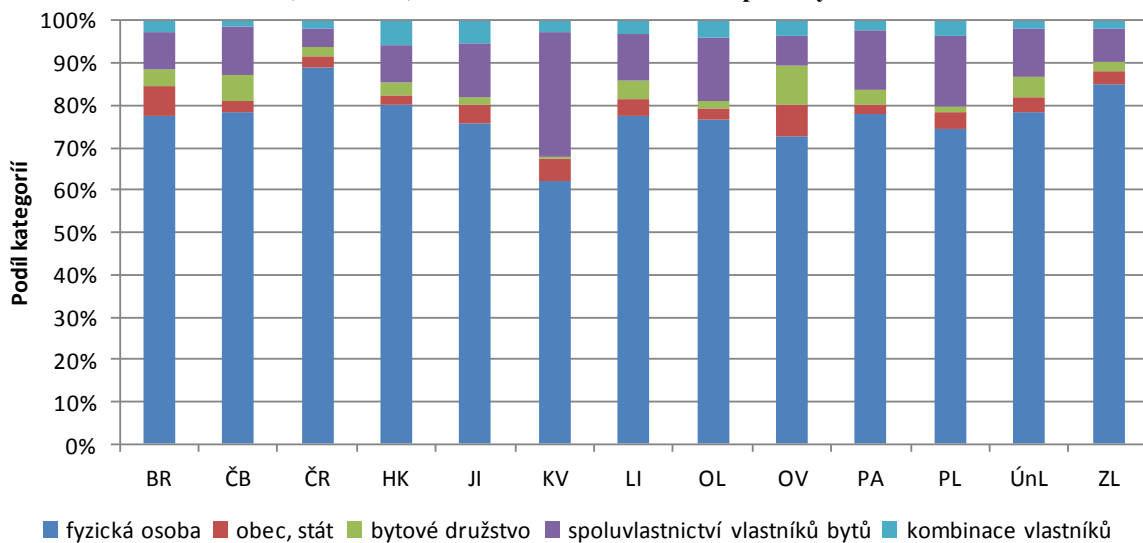
Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Obrázek 1-8: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska struktury domovního fondu; rok 2011; referenční hodnota České republiky

Zdroj: Český statistický úřad - předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

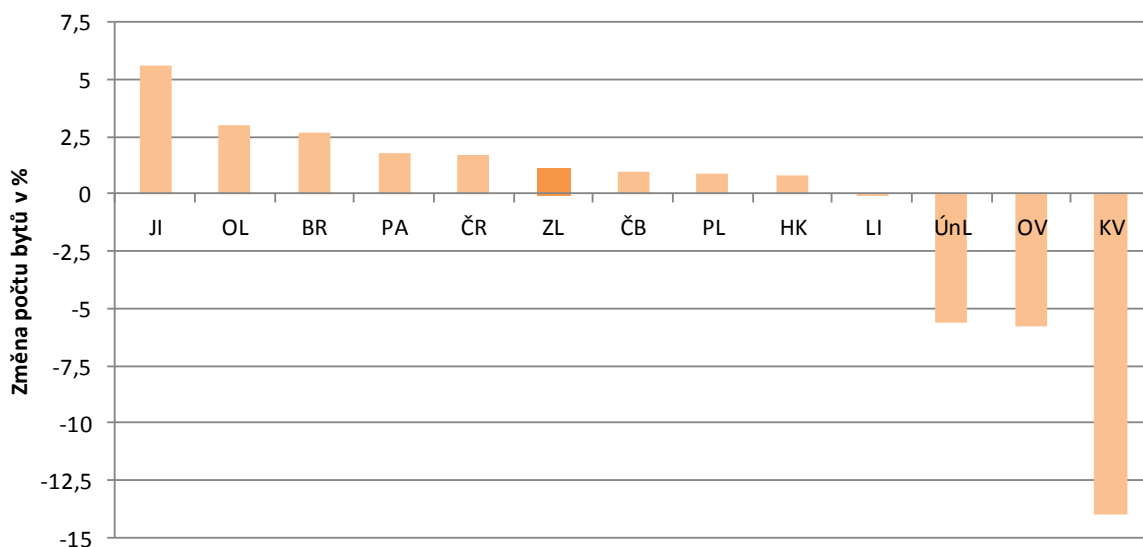
Obrázek 1-9: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska struktury vlastnictví domovního fondu; rok 2011; referenční hodnota České republiky

Zdroj: Český statistický úřad - předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Hodnocení bytového fondu města Zlína primárně ukazuje na zvýšení počtu obydlených bytů při srovnání hodnot ze Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 a předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 (viz obrázek 1-10). V kontextu klesajícího počtu obyvatel tak dochází ke snížení počtu obyvatel připadajících na 1 obydlený byt. Obrázek 1-10 současně poukazuje na existenci tří krajských měst strukturálně postižených regionů České republiky, kde ve srovnání let 2001 a 2011 došlo k poklesu počtu obydlených bytů.

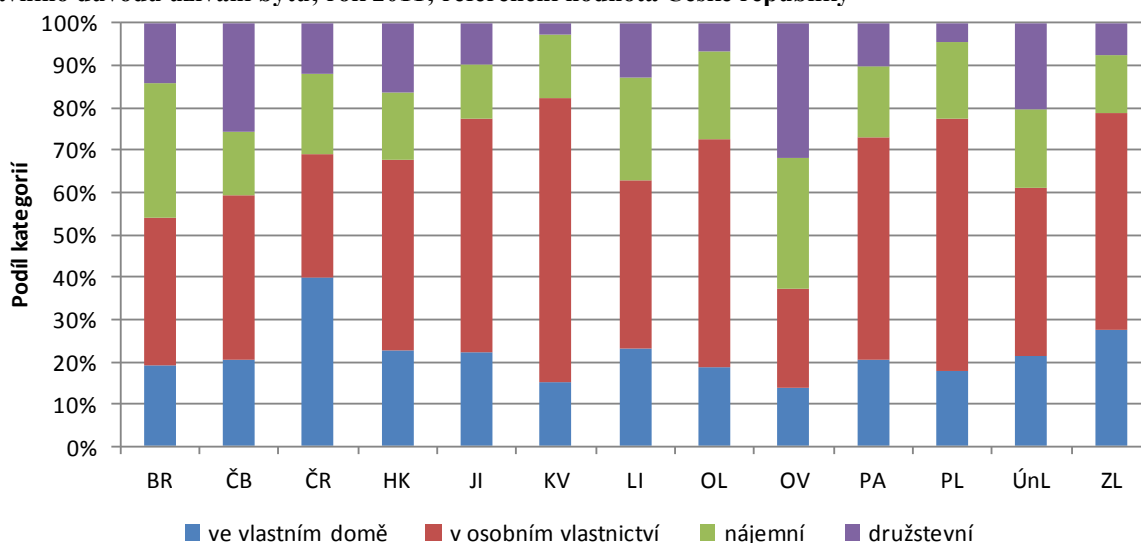
Obrázek 1-10: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska ukazatele Index změny počtu obydlených bytů 2011/2001; referenční hodnota České republiky

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

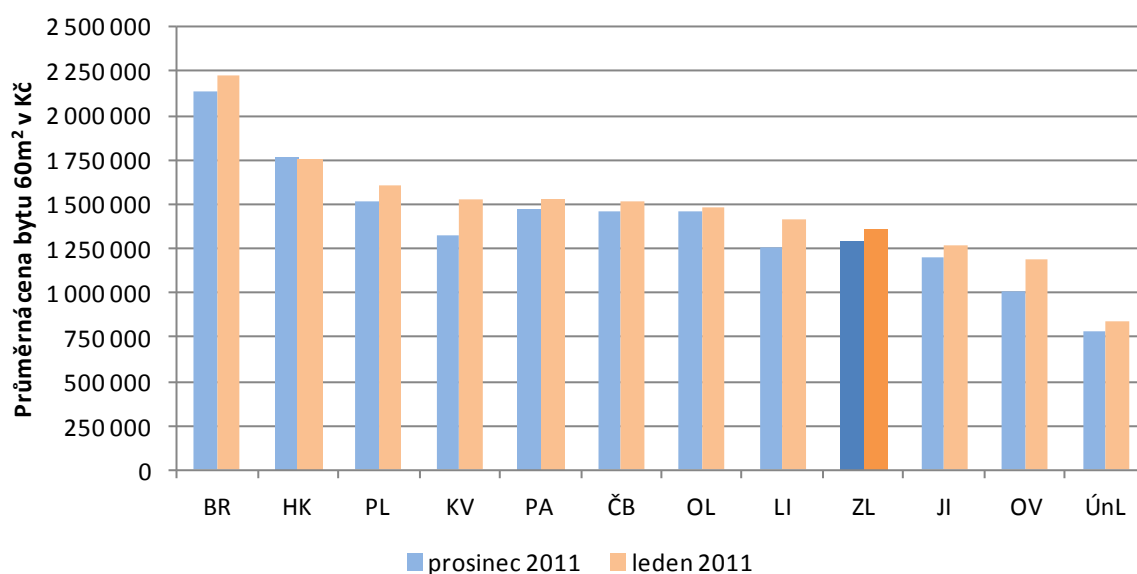
Vlastnická struktura bytového fondu města Zlína koresponduje s poznatky formulovanými pro základní charakteristiky domovního fondu. Takto město Zlín vykazuje relativně vyšší podíly bytů ve vlastním domě a v osobním vlastnictví, než tomu je v případě většiny krajských měst České republiky. Podíl nájemního a družstevního bydlení je naopak relativně nižší (viz obrázek 1-11), což lze považovat za zásadní faktor negativně ovlivňující nabídku finančně dostupného bydlení zejména pro mladé rodiny.

Obrázek 1-11: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska struktury právního důvodu užívání bytu; rok 2011; referenční hodnota České republiky

Zdroj: Český statistický úřad - předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Obrázek 1-12: Srovnání průměrné ceny standardizovaného bytu v krajských městech České republiky (bez hlavního města Prahy) v Kč; rok 2011

Zdroj: Reality Mix 2012

Cena standardizovaného bytu o velikosti 60 m² na trhu s použitými byty vykazovala ve městě Zlíně mezi lednem a prosincem 2011 stagnaci až mírný pokles³. Tato situace odpovídá současnému stavu trhu bydlení všech krajských měst. Současně však zdůrazněme, že ve městě Zlíně nedochází k výraznému snižování ceny bydlení, což ukazuje na stabilitu místního trhu s byty v domech hromadného bydlení, které byly probíhající hospodářskou krizí zasaženy nejvíce. Na Moravě a ve Slezsku si město Zlín udržuje pozici třetího nejdražšího krajského města, když relativní ceny bydlení jsou nižší ve srovnání s Brnem a Olomoucí, naopak vyšší ve srovnání s Jihlavou a Ostravou (viz obrázek 1-12).

Pro doplnění bylo provedeno také hodnocení domovního a bytového fondu města Zlína na úrovni základních sídelních jednotek, a to se zaměřením na ukazatele celkového počtu, struktury a stáří domů a bytů (blíže viz Příloha 3 zaměřená na hodnocení domovního a bytového fondu města Zlína na úrovni ZSJ). Hlavní závěry lze shrnout následujícím způsobem:

- Nejvyšší počet trvale obydlených bytů je koncentrován do lokalit sídlišť Jižní Svahy I a II. Další zlínská sídliště vykazují výrazně nižší počet trvale obydlených bytů a tedy i nižší koncentraci obyvatelstva. Z tohoto důvodu lze považovat sídliště Jižní Svahy za lokalitu s nejvyšší náchylností k hrozbám plynoucím z vysoké hustoty zalidnění.
- Nejvyšší počet rodinných domů je soustředěn do architektonicky cenných lokalit zástavby Baťovských domků (základní sídelní jednotky Letná a Lesní čtvrť). Za zásadní lze v tomto směru považovat relativně vysoké stáří této zástavby pocházející z období před 2. světovou válkou.
- Bytová výstavba po roce 1989 je soustředěna do více částí města Zlína a zahrnuje jednak projekty výstavby bytových domů a to zejména v lokalitách navazujících na sídliště Jižní Svahy a jednak projekty individuální bytové výstavby v okrajových částech města Zlína (zejména lokality Kostelec a Štípa v severovýchodní části města Zlína, Kudlov v jihovýchodní části města Zlína a dále lokality Mladcová v severní části města Zlína respektive Městské Nivy v městské části Příluky).

Další rozvoj bydlení města Zlína je předurčen současnou strukturou domovního a bytového fondu. Za klíčové problémové oblasti v tomto směru považujeme otázky:

- regenerace existujícího domovního a bytového fondu a to zejména ve vztahu k zlínským sídlištím respektive ke specifické a architektonicky cenné zástavbě Baťovských domků,

³ Blíže viz <http://realitymix.centrum.cz/statistika-nemovitosti/byty-prodej-prumerna-cena-bytu-60m2.html>.

- vymezení rozvojových lokalit pro novou bytovou výstavbu,
- možného posílení pozice nájemního bydlení, zejména co se týče nabídky pro mladé rodiny hledající finančně dostupné bydlení.

Uvedené tři problémové oblasti jsou podle našeho názoru zásadní v kontextu snah o zastavení úbytku počtu obyvatel města Zlína.

Rozvojové lokality pro novou bytovou výstavbu byly vymezeny územním plánem města Zlína z roku 2011, kdy nové rozvojové plochy pro bydlení jsou převážně umístěny nad údolím řeky Dřevnice a to s ohledem na limity území, které se nachází v nivě řeky. Poznamenejme, že územní plán současně požaduje, aby v rozvoji bydlení města Zlína byla zajištěna návaznost na stávající kapacitní bytovou zástavbu (zejména katastrální území Zlín a Malenovice) s vytvořením přirozeného přechodu do oblastí individuální rodinné zástavby.

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Zvyšování počtu domovních i bytových jednotek při klesajícím počtu obyvatel, změna velikosti domácnosti v bytě.
- Specifika domovního a bytového fondu města Zlína v podobě jednak relativně nízkého podílu bytových domů ve srovnání s jinými krajskými městy a jednak jedinečné architektury Baťovských domků postavených již před 2. světovou válkou.
- V kontextu předchozího bodu relativně nižší intenzita problémů spojených s procesem regenerace sídlišť (mj. v kontextu vymezení sociálně vyloučených lokalit).
- Relativně nižší podíl nájemního a družstevního bydlení, což lze považovat za zásadní faktor negativně ovlivňující nabídku finančně dostupného bydlení zejména pro mladé rodiny.
- Průměrné postavení mezi moravskými krajskými městy v rámci ukazatele ceny standardizovaného bydlení.
- Existence „hot-spots“ nové individuální bytové výstavby a vymezení nových ploch rozvoje bydlení v územním plánu.

OTÁZKY K DISKUSI

- Do jaké míry regulovat výstavbu individuálního bydlení na okraji města Zlína, aby nedošlo k odlivu zájemců o tento typ bydlení za hranice města?
- Jaké kroky je potřeba učinit pro realizaci projektů nové bytové výstavby v lokalitách vymezených k tomuto účelu v územním plánu?

- Jak dále postupovat při památkové ochraně Baťovských domků v zájmu udržení jejich atraktivity pro bydlení?
- Je potřeba zaměřit pozornost na regeneraci sídlišť pro zvýšení atraktivity bydlení v těchto lokalitách? Existuje v tomto kontextu na území města Zlína lokalita, která by se mohla stát sociálně problémovou?
- Jak dále postupovat s bytovým fondem ve vlastnictví statutárního města Zlína?
- Aplikovat speciální nástroj na podporu rozvoje určitého segmentu trhu bydlení (např. startovací byty pro mladé rodiny)?
- Které další tematické oblasti (např. základní školství) je potřeba zohlednit v kontextu prostorových změn nové bytové výstavby na území města Zlína?

TO 1.3 - SOCIÁLNÍ SLUŽBY

V rámci této kapitoly bude charakterizována nabídka sociálních služeb poskytovaných obyvatelům statutárního města Zlína. Zahrnuty jsou zejména služby, resp. zařízení poskytující sociální služby, se sídlem na území města. U některých druhů sociálních služeb jsou obsaženy také zařízení poskytující sociální služby v okolních městech a obcích, které jsou vzhledem k danému druhu služby dosažitelné pro obyvatele města Zlína. V analýze jsou zahrnuty kromě sociálních služeb definovaných zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále nazývané jako „sociální služby dle zákona“), také další služby sociální péče, jež mají na sociální služby blízkou návaznost⁴ (dále nazývané jako „navazující služby“). Do analýzy bylo zahrnuto celkem 101 zařízení poskytujících sociální služby dle zákona a 86 zařízení poskytujících navazující služby. Přehled o jednotlivých druzích sociálních služeb dle zákona a jednotlivých druzích navazujících služeb podává tabulka 1-1.

Tabulka 1-1: Členění sociálních a navazujících služeb

Sociální služby dle zákona	Navazující služby
azylové domy, centra denních služeb, denní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domy na půl cesty, chráněné bydlení, intervenční centra, kontaktní centra, krizová pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, odborné sociální poradenství, odlehčovací služby, osobní asistence, pečovatelská služba, podpora samostatného bydlení, průvodcovské a předčitatelské služby, raná péče, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace, telefonická krizová pomoc, terapeutické komunity, terénní programy, tísňová péče, tlumočnické služby, týdenní stacionáře	domy s pečovatelskou službou, jídelny, kluby, ošetrovatelská péče, poradenské činnosti, sdružení na podporu rodin, dětí, mládeže a žen, sdružení nemocných či zdravotně postižených, speciální vzdělávací organizace, střediska volného času, výrobní družstva a chráněné dílny, zařízení pro zdravotně postižené, zdravotnická zařízení, zdravotnické potřeby

Zdroj: vlastní zpracování (s využitím zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách)

Vlastní analýza sociálních a navazujících služeb byla provedena na základě několika zdrojů informací a dat. Jedná se zejména o Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně, KISSoS - Krajský informační systém sociálních služeb, Registr poskytovatelů sociálních služeb (dostupný z <http://iregistr.mpsv.cz>), Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro období 2012 - 2014, Střednědobý plán sociálních služeb ve Zlíně na období 2013 - 2017, Střednědobý plán sociálních a souvisejících služeb ve Zlíně na období 2008 - 2012 a internetové stránky jednotlivých poskytovatelů služeb.

⁴ V souladu s vymezením používaným statutárním městem Zlínem - viz Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně.

Tabulka 1-2 se věnuje podrobnému členění sociálních služeb dle zákona, a to podle počtu zařízení, která poskytují určitý druh sociální služby. Nejvyšší podíl v tomto směru připadá na domovy pro seniory (9,9 %), které jsou následovány domovy se zvláštním režimem (8,9 %), respektive odborným sociálním poradenstvím (8,9 %). Za pozornost přitom stojí ta skutečnost, že právě domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem patří spolu s domovy pro osoby se zdravotním postižením mezi tři druhy sociálních služeb s nejvyšším podílem na celkových nákladech na poskytování sociálních služeb na území Zlínského kraje⁵. V rámci území města Zlína a blízkého okolí nejsou zastoupeny některé méně využívané druhy sociálních služeb (např. podpora samostatného bydlení, služby následné péče či terapeutické komunity). V zásadě však údaje tabulky 1-2 naznačují dostupnost všech hlavních druhů sociálních služeb pro obyvatele města Zlína.

Tabulka 1-2: Struktura zařízení poskytujících sociální služby dle zákona dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k druhům sociálních služeb; rok 2011

Druh sociální služby	Počet zařízení	Druh sociální služby	Počet zařízení
Domovy pro seniory	10	Raná péče	3
Domovy se zvláštním režimem	9	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	3
Odborné sociální poradenství	9	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se ZP	3
Azylové domy	6	Domy na půl cesty	2
Chráněné bydlení	5	Noclehárny	2
Pečovatelská služba	5	Sociální rehabilitace	2
Sociálně terapeutické dílny	5	Tlumočnické služby	2
Terénní programy	5	Intervenční centra	1
Centra denních služeb	4	Kontaktní centra	1
Denní stacionáře	4	Nízkoprahová denní centra	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	4	Osobní asistence	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	4	Sociální služby ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Odlehčovací služby	4	Telefonická krizová pomoc	1
Týdenní stacionáře	4	Celkem	101

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně, systému KISSoS, Registru poskytovatelů sociálních služeb a internetových stránek poskytovatelů

Při bližším pohledu na jednotlivé druhy sociálních služeb (a v kontextu informací poskytnutých Komisí sociální a pro zdravotně postižené Rady města Zlína) lze konstatovat, že na území města chybí určité kapacity pobytových služeb pro osoby s duševním onemocněním (chráněné bydlení, domov se zvláštním režimem). Do budoucna je dále nutné počítat

⁵ Na domovy pro seniory připadá z celkového objemu finančních prostředků na sociální služby cca 42% podíl, na domovy se zvláštním režimem pak 9% podíl.

s rozšířením kapacit chráněného bydlení či zavedením služby podpora samostatného bydlení pro osoby s mentálním postižením (vzhledem ke stárnutí rodičů těchto lidí). Jako problém se jeví také nedostatek kapacit pobytových zařízení pro zestárlé nepřizpůsobivé občany (domovy se zvláštním režimem), ve Zlíně i širším okolí dále chybí azylové zařízení a noclehárna pro nepřizpůsobivé ženy bez dětí.

Tabulka 1-3 charakterizuje strukturu zařízení dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k formě poskytování sociální služby dle zákona. Téměř poloviční podíl na celkovém počtu těchto zařízení připadá na pobytové služby⁶. Nadpoloviční podíl tak přísluší zařízením poskytujícím nepobytové sociální služby⁷. Tento poznatek lze pozitivně vnímat v kontextu společenské i odborné preference ambulantních a terénních sociálních služeb (na úkor služeb pobytových), kdy klienti mohou setrvávat v domácím prostředí.

Tabulka 1-3: Struktura zařízení poskytujících sociální služby dle zákona dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k formě poskytování; rok 2011

Forma poskytování sociální služby	Počet zařízení
Ambulantní	25
Ambulantně-terénní	16
Pobytová	45
Terénní	15
Celkem	101

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně, systému KISSoS, Registru poskytovatelů sociálních služeb a internetových stránek poskytovatelů

Tabulka 1-4: Struktura zařízení poskytujících navazující služby dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k druhům navazujících služeb; rok 2011

Druh navazující služby	Počet zařízení	Druh navazující služby	Počet zařízení
Kluby	16	Ošetrovatelská péče	3
Sdružení nemocných či zdravotně postižených	16	Poradenské činnosti	3
Speciální vzdělávací organizace	16	Střediska volného času	3
Zdravotnická zařízení	8	Zdravotnické potřeby	3
Domy s pečovatelskou službou	6*	Jídelny	2
Sdružení na podporu rodin, dětí, mládeže a žen	4	Zařízení pro zdravotně postižené	2
Výrobní družstva a chráněné dílny	4	Celkem	86

* Pozn.: Celkem 437 bytových jednotek.

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně a internetových stránek poskytovatelů

⁶ Domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, azylové domy, chráněné bydlení, domovy pro osoby se zdravotním postižením a další.

⁷ Ambulantní služby (např. sociálně terapeutické dílny, centra denních služeb, denní stacionáře), terénní služby (např. terénní programy, raná péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi), kombinované ambulantně-terénní služby (např. odborné sociální poradenství, pečovatelská služba, tlumočnické služby).

Tabulka 1-4 doplňuje informace tabulek 1-2 a 1-3 o strukturu zařízení poskytujících navazující služby, a to vzhledem k druhu poskytované navazující služby. Nejvyšší podíl z celkového počtu 86 zařízení zaujímají shodně kluby (zejm. kluby seniorů), sdružení nemocných či zdravotně postižených a speciální vzdělávací organizace (každá z těchto kategorií zaujímá podíl ve výši 18,6 %).

Tabulka 1-5 charakterizuje strukturu zařízení sociálních služeb dle zákona a navazujících služeb dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k cílové skupině těchto služeb. Takto se téměř polovina z celkového počtu 187 hodnocených zařízení zaměřuje na skupinu občanů se zdravotním postižením a to bez ohledu na rozlišení sociálních a navazujících služeb. Druhá nejčastější skupina zařízení se soustředí na cílovou skupinu seniorů, přičemž výrazně častěji jsou v tomto ohledu zastoupena zařízení navazujících služeb. Poměrně výrazný rozdíl v hodnocení struktury zařízení sociálních služeb dle zákona a navazujících služeb vzhledem k cílovým skupinám je možné sledovat u cílové skupiny nezaměstnaných a osob ohrožených sociálním vyloučením (18,8 % resp. 2,3 %).

Tabulka 1-5: Struktura zařízení poskytujících sociální služby dle zákona a navazující služby dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k cílové skupině poskytované služby; rok 2011

Cílová skupina služby	Podíl na celkovém počtu zařízení		
	sociální služby dle zákona	navazující služby	celkem
Děti, mládež, rodina	12,9 %	16,3 %	14,4 %
Nezaměstnaní a osoby ohrožené sociálním vyloučením	18,8 %	2,3 %	11,2 %
Občané se zdravotním postižením	48,5 %	48,8 %	48,7 %
Senioři	19,8 %	32,6 %	25,7 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně, systému KISSoS, Registru poskytovatelů sociálních služeb a internetových stránek poskytovatelů

Tabulka 1-6 hodnotí postavení statutárního města Zlína jako zřizovatele zařízení sociálních služeb dle zákona a navazujících služeb dostupných obyvatelům města Zlína. Poznatky poukazují na spíše omezený význam statutárního města Zlína jako zřizovatele zařízení sociálních a navazujících služeb. Toto tvrzení je akcentováno zejména ve vztahu k sociálním službám dle zákona, kdy statutární město Zlín poskytuje pouze jednu sociální službu v podobě telefonické krizové pomoci prostřednictvím Linky SOS Zlín. Na základě tohoto poznatku je pak potřeba zasadit plánování sociálních služeb do širších vztahů komunitního plánování charakteristického spoluprací zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb. V případě města Zlína byl na tomto základě zpracován *Střednědobý plán sociálních a souvisejících služeb ve Zlíně na období 2008 - 2012*, na stejném principu byl připraven také *Střednědobý plán sociálních služeb ve Zlíně na období 2013 - 2017* (schválen v červnu 2012).

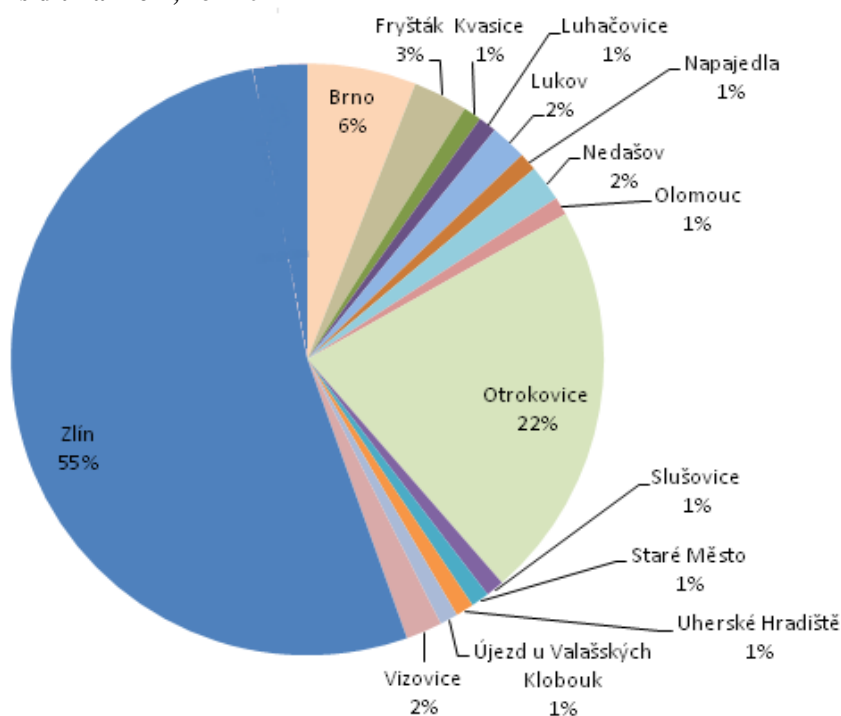
V tomto směru je současně potřeba zohlednit různorodost sídel hodnocených zařízení a to zejména ve vztahu k zařízením sociálních služeb se sídlem v Otrokovicích (viz obrázek 1-13).

Tabulka 1-6: Struktura zařízení poskytujících sociální služby dle zákona a navazující služby dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k organizační formě; rok 2011

Organizační forma	Podíl na celkovém počtu zařízení		
	sociální služby dle zákona	navazující služby	celkem
Statutární město Zlín jako zřizovatel	1,0 %	31,4 %	15,0 %
Ostatní	99,0 %	68,6 %	85,0 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně, systému KISSoS, Registru poskytovatelů sociálních služeb a internetových stránek poskytovatelů

Obrázek 1-13: Struktura zařízení poskytujících sociální služby dle zákona dostupných obyvatelům města Zlína vzhledem k sídlu zařízení; rok 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Průvodce sociálními (a navazujícími) službami ve Zlíně, systému KISSoS, Registru poskytovatelů sociálních služeb a internetových stránek poskytovatelů

Zvláštní pozornost v našem hodnocení je věnována lůžkové kapacitě nejdůležitějších pobytových sociálních služeb dle zákona. Tabulka 1-7 shrnuje současný stav lůžkové kapacity vybraných druhů pobytových sociálních služeb a doplňuje rovněž informace o dalších dostupných kapacitách mimo území města Zlína. Zahrnutý jsou i údaje o průměrném využití kapacit zařízení (obložnosti) podle jednotlivých druhů uvedených sociálních služeb, kdy téměř u všech druhů dosažené hodnoty přesahují 90% hranici.

Tabulka 1-7: Lůžková kapacita vybraných druhů pobytových sociálních služeb na území města Zlína; rok 2011

Domovy pro seniory	Lůžková kapacita	Průměrné využití kapacity
Domov pro seniory Burešov, příspěvková organizace Zlínského kraje	108	99 %
Dům pokojného stáří Zlín, Naděje o. s.	48	
Domov pro seniory „Efata“, Moravskoslezské sdružení Církve adventistů sedmého dne	19	
<i>Další pro obyvatele města Zlína dostupné domovy pro seniory se nachází v Luhačovicích (50 lůžek), Lukově (196 lůžek), Napajedlech (63 lůžek), Otrokovicích (184 lůžek) a Újezdu u Valašských Klobouků (115 lůžek).</i>		
Domovy se zvláštním režimem	Lůžková kapacita	Průměrné využití kapacity
Domov pro seniory Burešov, příspěvková organizace Zlínského kraje	64	99 %
Dům služeb seniorům, “HVĚZDA - občanské sdružení“	50	
Domov seniorů, “HVĚZDA - občanské sdružení“	17	
Dům pokojného stáří Zlín, Naděje o. s.	45	
<i>Další pro obyvatele města Zlína dostupné domovy se zvláštním režimem se nachází v Kvasicích (69 lůžek), Lukově (21 lůžek), Nedašově (92 lůžek) a Otrokovicích (12 lůžek).</i>		
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Lůžková kapacita	Průměrné využití kapacity
<i>Na území města Zlína se nenachází domov pro osoby se zdravotním postižením. Pro obyvatele města Zlína dostupné domovy pro osoby se zdravotním postižením se nachází v Brně (70 lůžek), Fryštáku (28 lůžek), Otrokovicích (35 lůžek) a Slušovicích (47 lůžek).</i>		
Chráněné bydlení	Lůžková kapacita	Průměrné využití kapacity
Domov s chráněným bydlením Zlín, příspěvková organizace Zlínského kraje	122	97 %
Dům Naděje Zlín, Naděje o. s.	15	
<i>Další pro obyvatele města Zlína dostupné zařízení chráněného bydlení se nachází ve Fryštáku (69 lůžek) a Otrokovicích (12 lůžek).</i>		
Azylové domy	Lůžková kapacita	Průměrné využití kapacity
Charitní domov pro matky s dětmi v tísní Zlín, Charita Zlín	31	92 %
Azylové zařízení pro nepřizpůsobivé muže bez přístřeší, Oblastní spolek Českého červeného kříže Zlín	14	
<i>Další pro obyvatele města Zlína dostupné azylové domy se nachází v Otrokovicích (57 lůžek), Starém Městě (30 lůžek) a v Uherském Hradišti (21 lůžek).</i>		
Týdenní stacionáře	Lůžková kapacita	Průměrné využití kapacity
Radost - domov pro osoby se zdravotním postižením, příspěvková organizace Zlínského kraje	9	78 %
<i>Další pro obyvatele města Zlína dostupné zařízení chráněného bydlení se nachází v Brně (91 lůžek), Fryštáku (9 lůžek) a Otrokovicích (7 lůžek).</i>		

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Registru poskytovatelů sociálních služeb a systému KISSoS

Mezi další klíčové charakteristiky a otázky, které se v rámci oblasti sociálních služeb objevují, patří:

- vzhledem k demografické prognóze dostatečnost kapacit sociálních služeb určených pro seniory v budoucím období, na situaci by mělo být průběžně reagováno v rámci komunitního plánování sociálních služeb vč. záležitostí podpory pobytových či spíše terénních a ambulantních služeb,

- efektivita poskytování sociálních služeb (v současné době je aktivní v této oblasti Zlínský kraj, který se ve spolupráci se samosprávami a poskytovateli na území kraje snaží o zavedení systému měřitelných ukazatelů, pomocí kterého by byly sociální služby na území kraje v pravidelných ročních intervalech posuzovány a mezi sebou porovnávány).

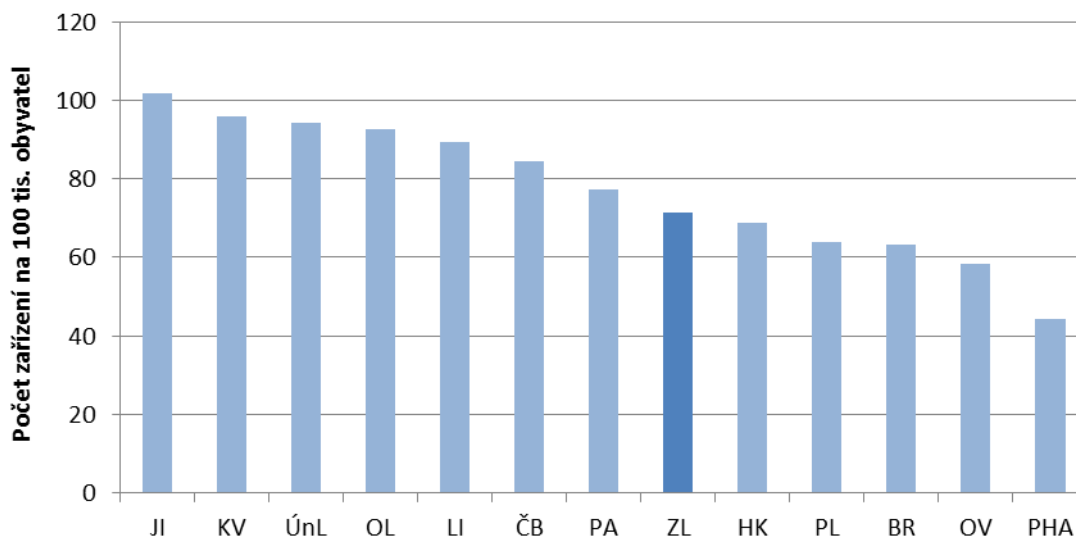
Co se týče financování oblasti sociálních služeb, můžeme celkové náklady na provoz zařízení poskytujících sociální služby na území města Zlína v současné době odhadnout dle údajů Zlínského kraje na cca 260 - 280 mil. Kč za rok. Tyto náklady jsou financovány z více zdrojů (zejm. se jedná o Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Zlínský kraj, města a obce, uživatele a fondy zdravotních pojišťoven). Oblast sociálních a navazujících služeb je podporována rovněž z rozpočtu statutárního města Zlína, a to buď formou přímých dotačních příspěvků konkrétním subjektům aktivním v dané oblasti, příp. prostřednictvím podpory poskytnuté ze Sociálního fondu. Sociální fond statutárního města Zlína je trvalý účelový fond, jenž byl zřízen k podpoře poskytování sociálních služeb především pro občany města Zlína a jejich rodiny. Dotace ze Sociálního fondu jsou tak poskytovány organizacím, které nejsou prvotně založeny za účelem zisku a jejichž poslání spočívá mj. v sociálních aktivitách ve prospěch občanů města Zlína. Bližší informace o financování a podpoře oblasti sociálních a navazujících služeb z rozpočtu města Zlína jsou uvedeny v rámci kapitoly 5.2).

V kontextu dosud uvedených skutečností vyvstává otázka srovnání nabídky sociálních služeb statutárního města Zlína a dalších krajských měst České republiky. Za tímto účelem byla využita dostupná data z Registru poskytovatelů sociálních služeb, kdy místní příslušnost poskytovatele sociální služby byla přiřazena na základě adresy jeho sídla. Obrázky 1-14 až 1-16 poskytují hlavní poznatky v tomto směru, které lze shrnout následujícím způsobem:

- Z hlediska relativního počtu registrovaných zařízení poskytujících služby se město Zlín s hodnotou 71,6 zařízení na 100 tis. obyvatel řadí k průměrným krajským městům České republiky (viz obrázek 1-14).
- Z hlediska struktury registrovaných zařízení poskytujících služby se město Zlín více méně neodlišuje od dalších krajských měst České republiky (viz obrázek 1-15).
- Město Zlín vykazuje relativně nižší počet registrovaných zařízení v případě odborného sociálního poradenství, pečovatelské služby, osobní asistence, sociální rehabilitace či sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Naopak relativně průměrný či vyšší počet registrovaných zařízení se v případě města Zlína týká mimo jiné center denních služeb,

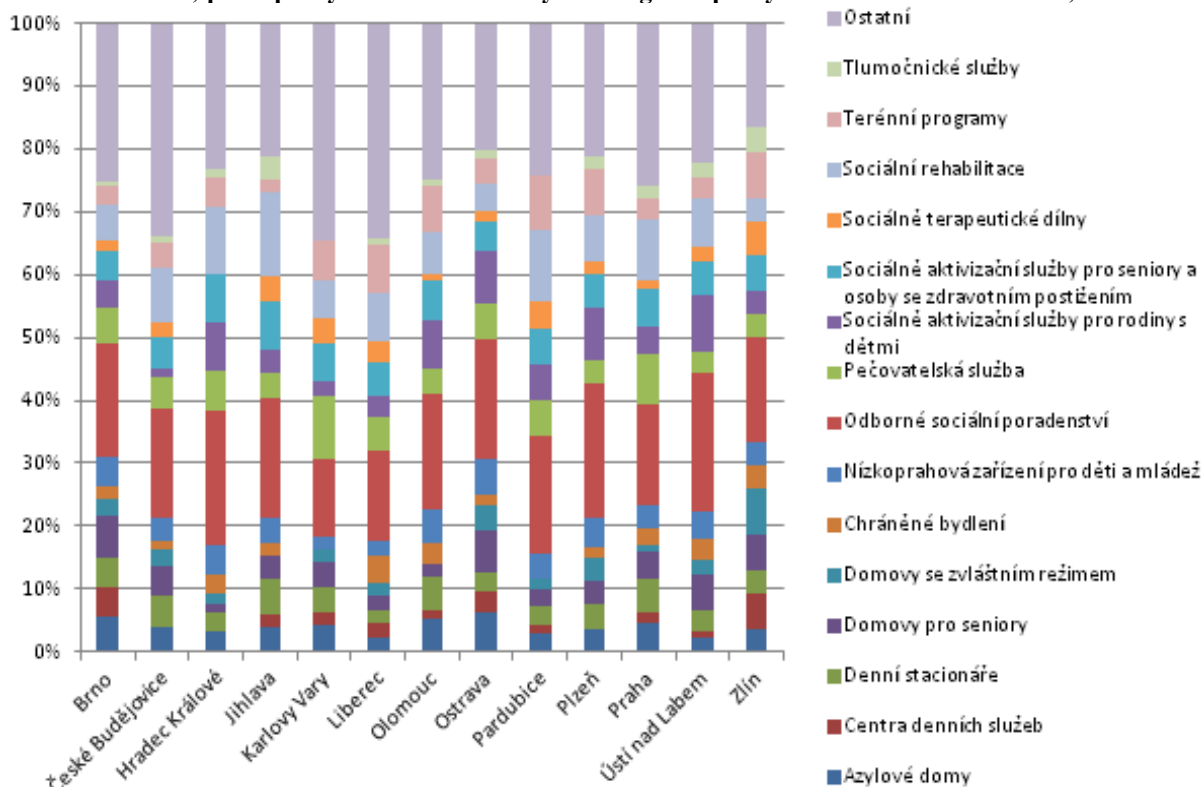
domovů se zvláštním režimem, sociálně terapeutických dílen či terénních programů (viz obrázek 1-16).

Obrázek 1-14: Počet poskytovatelů sociálních služeb v relativním vyjádření na 100.000 obyvatel krajských měst České republiky; poskytovatelé evidovaní v Registru poskytovatelů sociálních služeb; rok 2011

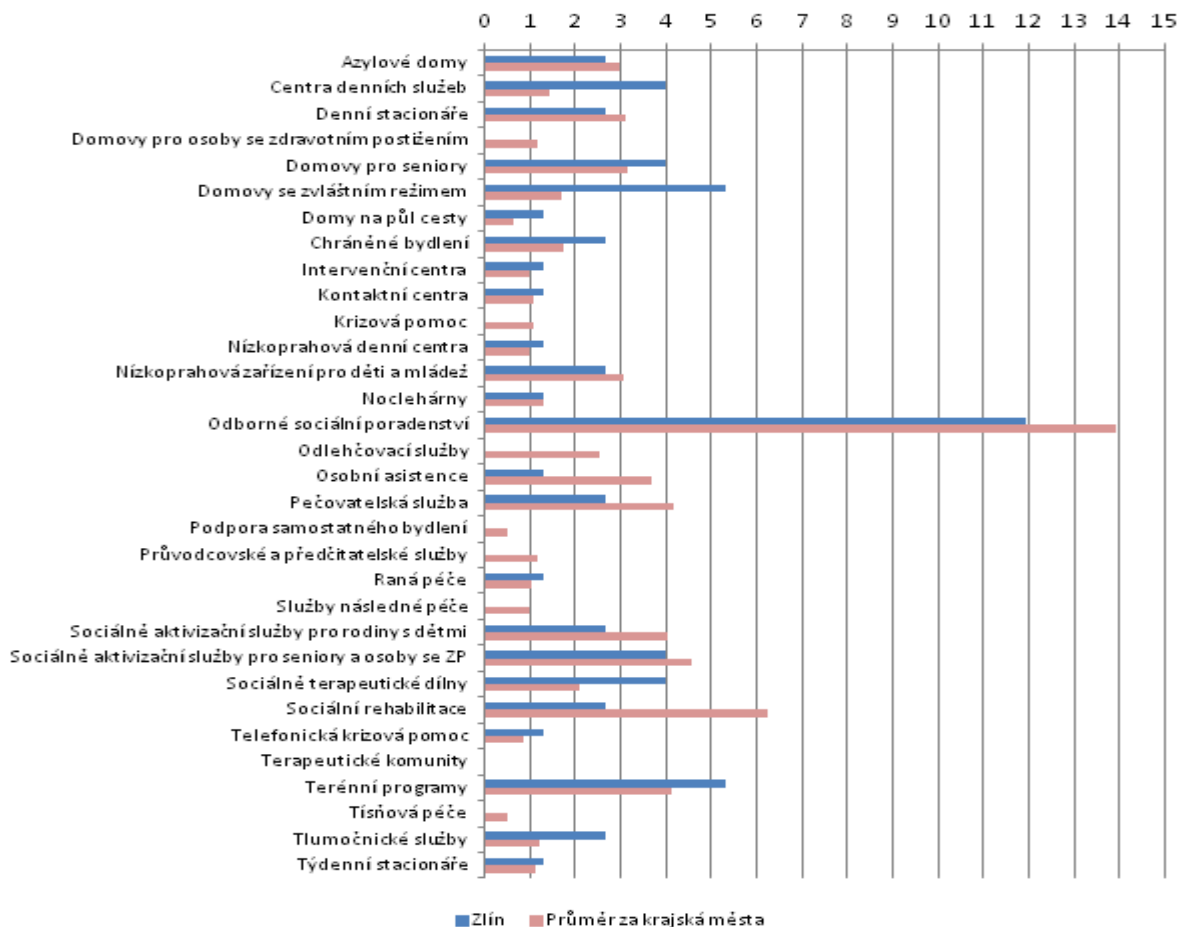
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Registru poskytovatelů sociálních služeb

Obrázek 1-15: Srovnání krajských měst České republiky z hlediska struktury druhů poskytovaných sociálních služeb; počet poskytovatelů evidovaných v Registru poskytovatelů sociálních služeb; rok 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě Registru poskytovatelů sociálních služeb

Obrázek 1-16: Srovnání počtu poskytovatelů sociálních služeb registrovaných v Registru poskytovatelů sociálních služeb na 100.000 obyvatel města Zlína respektive agregovaného počtu obyvatel zbývajících krajských měst České republiky z hlediska jednotlivých druhů sociálních služeb; rok 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě Registru poskytovatelů sociálních služeb

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Existence širokého spektra poskytovaných sociálních a navazujících služeb pro většinu cílových skupin včetně významného podílu terénních a ambulantních sociálních služeb.
- Potřeba rozšíření kapacit některých jednotlivých druhů sociálních služeb, zejm. s ohledem na budoucí období (zejm. pobytové služby pro osoby s duševním onemocněním, domovy se zvláštním režimem pro zestárlé nepřizpůsobivé občany nebo služby pro nepřizpůsobivé ženy bez dětí).
- Fungující komunitní plánování rozvoje sociálních služeb na území města Zlína, spolupráce města s ostatními aktéry v oblasti, průběžně aktualizovaný komunitní plán rozvoje sociálních služeb na území města.
- Struktura zařízení poskytujících jednotlivé sociální služby odpovídající situaci dalších krajských měst České republiky.

- Nejasný a často se měnící systém financování sociálních služeb ze strany státu (např. systém přidělování dotací na provoz sociálních služeb, pravidla pro poskytnutí příspěvku na péči).

OTÁZKY K DISKUSI

- Lze najít chybějící sociální služby na území města Zlína v kontextu hodnocení stávající sítě sociálních a navazujících služeb dostupných pro obyvatele města?
- Které typy sociálních služeb lze považovat za prioritní z hlediska kapacit v budoucnosti? Jakým způsobem sledovat trend posunu od pobytových služeb ke službám ambulantním a terénním?
- Jakými způsoby se může město více zaměřit na podporu komunitního přístupu k plánování sociálních služeb? Jakým způsobem promítnout komunitní plán do návrhové části této strategie a naopak?
- Zaslouží si pozornost podpora dobrovolnické činnosti v zařízeních poskytujících sociální služby?
- Jakým způsobem zajistit financování sociálních a navazujících služeb na území města Zlína?
- Mělo by město Zlín podporovat poskytovatele nových typů sociálních a navazujících služeb např. formou zvýhodněného prodeje či pronájmu vhodných prostor pro jejich činnost?
- Lze v oblasti rozvoje sociálních a navazujících služeb na území města využít konceptu PPP (partnerství veřejného a soukromého sektoru)?

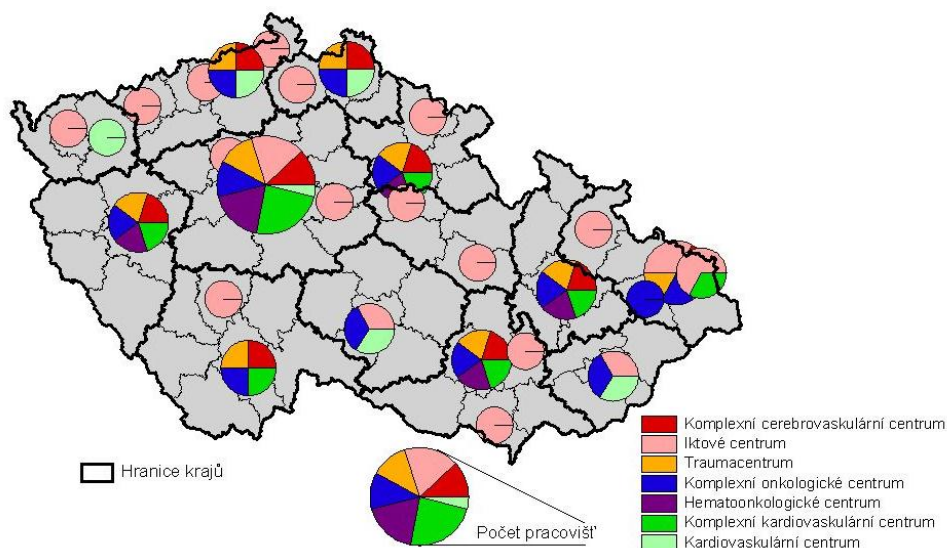
TO 1.4 - ZDRAVOTNICTVÍ

Podle Registru zdravotnických zařízení je síť zdravotnických zařízení ústavní péče na území města Zlína tvořena dvěma zařízeními nemocničního typu, tj. Krajskou nemocnicí T. Bati a.s. (dále jen KNTB a.s.) a soukromou nemocnicí Atlas, a.s., a dále dvěma zařízeními následné ústavní péče, tj. Léčebnou pro dlouhodobě nemocné jako součástí KNTB a.s. respektive hospicem o. s. Hvězda. Vedle toho eviduje Registr zdravotnických zařízení na území města Zlína jednu lázeňskou léčebnu - Lázně Kostelec u Zlína, s.r.o. Nemocniční zařízení města Zlína zajišťují s výjimkou některých druhů superspecializované péče komplexní lůžkovou i ambulantní zdravotní péči v jednotlivých oborech zdravotnictví. Pozitivně v tomto směru lze vnímat zejména přítomnost KNTB a.s., která v rámci Zlínského kraje plní funkci hierarchicky nejvýše postaveného zdravotnického zařízení nemocničního typu (srovnej s obrázkem 1-17). Tabulka 1-8 uvádí přehled a základní charakteristiky zdravotnických zařízení ústavní a lázeňské péče na území města Zlína.

Tabulka 1-8: Charakteristika zdravotnických zařízení ústavní a lázeňské péče na území města Zlína

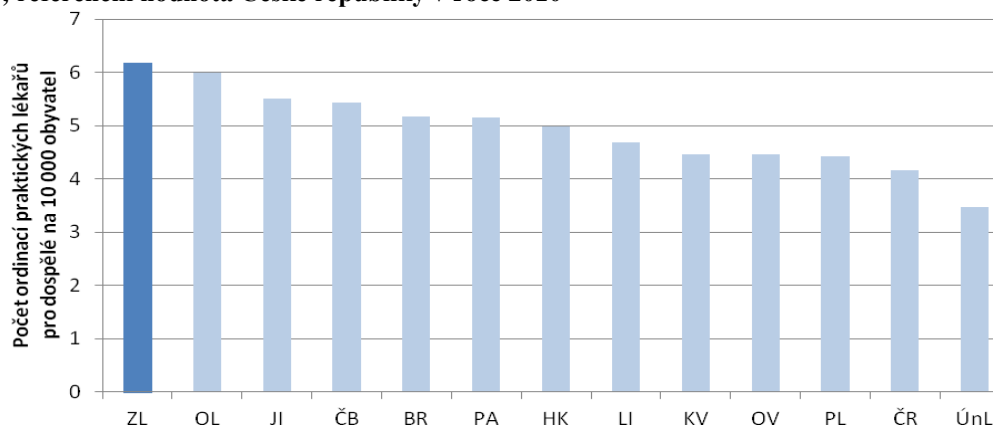
Zdravotnické zařízení	Charakteristika
Krajská nemocnice T. Bati a.s.	KNTB a.s. je zdravotnické zařízení založené Zlínským kraje, které poskytuje komplexní lůžkovou i ambulantní péči v širokém spektru odborností. KNTB a.s. poskytuje rovněž špičkovou zdravotní péči v rámci svých specializovaných center (Komplexní onkologické centrum, Iktové centrum, Kardiovaskulární centrum, Perinatologické centrum a další - viz rovněž obrázek 1-17). V rámci Zlínského kraje plní KNTB a.s. funkci hierarchicky nejvýše postavené nemocnice. Součástí KNTB a.s. je rovněž Léčebna pro dlouhodobě nemocné, která disponuje počtem 120 lůžek.
Nemocnice Atlas, a.s.	Nemocnice Atlas, a.s. je nestátní zdravotnické zařízení vzniklé z původní závodní nemocnice podniku Svit Zlín. Nemocnice má tři lůžková oddělení - chirurgické, interní a gynekologické - a síť praktických lékařů a ambulantních specialistů v dalších oborech. V rámci poskytované péče je možné vyzdvihnout zejména oblast chirurgie rakoviny prsu, v rámci které nemocnice zajišťuje rovněž mamografickou prevenci.
Hospic Hvězda	Hospic Hvězda jako nestátní zdravotnické zařízení poskytuje paliativní péči pro klienty postižené závažnou nevléčitelnou nemocí. Celková kapacita hospice je 14 lůžek v bezbariérových jednolůžkových a dvoulůžkových pokojích. V rámci aktivit hospice je klientům nabízena řada sociálních a jiných služeb.
Lázně Kostelec u Zlína, spol. s.r.o.	Lázně v Kostelci u Zlína, založené již v polovině 18. století, poskytují lázeňskou péči zaměřenou na nemoci pohybového ústrojí a kožní onemocnění. Lázně jsou součástí širšího komplexu, který zahrnuje rovněž hotel s 82 dvoulůžkovými pokoji a konferenčním sálem, golfové hřiště a sportovní areál.

Zdroj: ÚZIS - Registr zdravotnických zařízení; informační zdroje jednotlivých zdravotnických zařízení

Obrázek 1-17: Prostorové rozložení vybraných center specializované péče v České republice; rok 2011

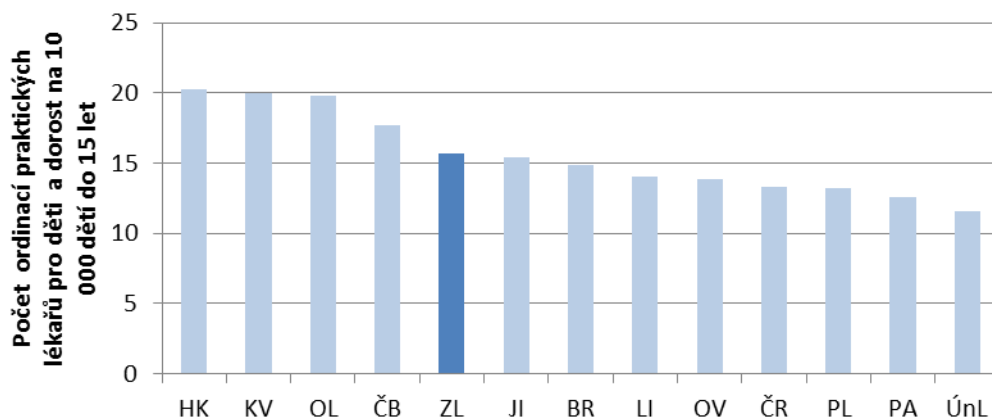
Zdroj: vlastní zpracování na základě věstníků Ministerstva zdravotnictví České republiky

Síť zdravotnických zařízení ambulantní péče je podle Registru zdravotnických zařízení tvořena, vedle ambulancí zdravotnických zařízení ústavní péče, 1 malým sdruženým ambulantním zařízením, 47 samostatnými ordinacemi praktického lékaře pro dospělé, 16 samostatnými ordinacemi praktického lékaře pro děti a dorost, 68 samostatnými ordinacemi praktického lékaře stomatologa, 11 samostatnými ordinacemi praktického lékaře gynekologa a 86 samostatnými ordinacemi praktického lékaře specialisty. Obrázky 1-18, 1-19, 1-20, 1-21 a 1-22 hodnotí relativní počet jednotlivých typů ambulantních zařízení v krajských městech České republiky se srovnáním k referenční hodnotě České republiky. Zlínský kraj v tomto ohledu vykazuje vyšší hodnoty, než je referenční hodnota České republiky, v případě všech sledovaných typů ambulantních zařízení.

Obrázek 1-18: Počet v Registru zdravotnických zařízení evidovaných samostatných ordinací praktického lékaře pro dospělé na 10 000 obyvatel krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy); rok 2011; referenční hodnota České republiky v roce 2010

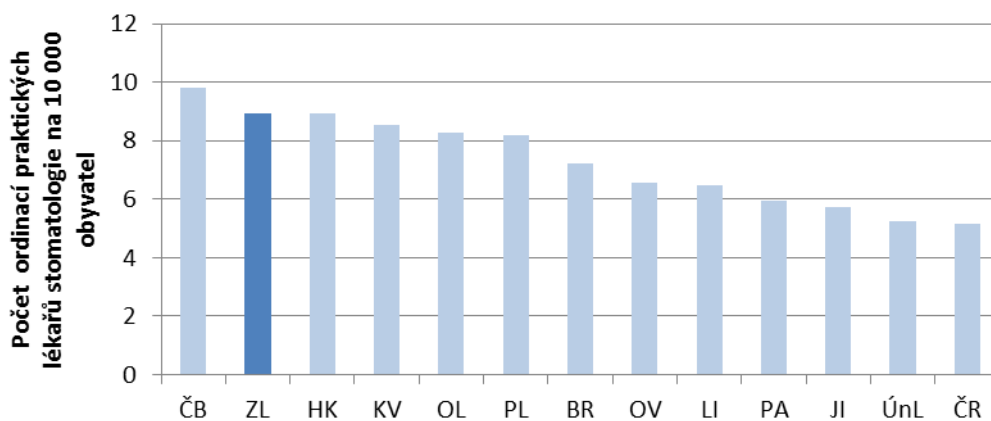
Zdroj: ÚZIS - Registr zdravotnických zařízení; ÚZIS - Síť zdravotnických zařízení 2010

Obrázek 1-19: Počet v *Registru zdravotnických zařízení* evidovaných samostatných ordinací praktického lékaře pro děti a dorost na 10 000 dětí do 15 let krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy); rok 2011; referenční hodnota České republiky v roce 2010

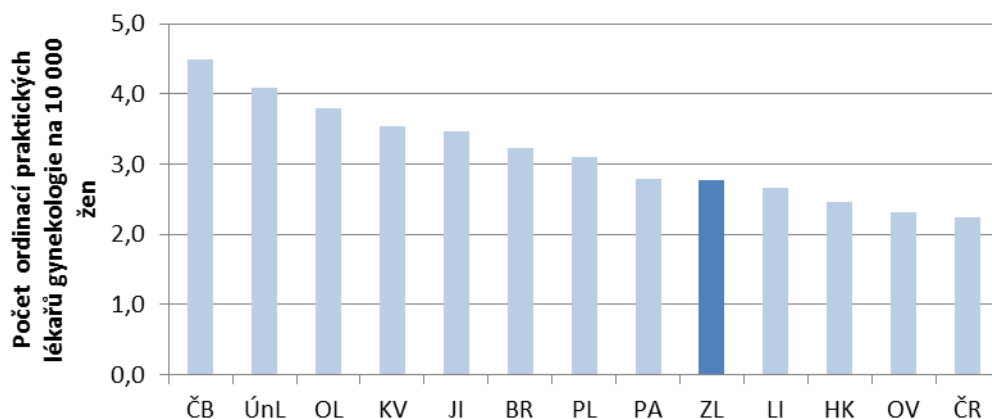
Zdroj: ÚZIS - Registr zdravotnických zařízení; ÚZIS - Síť zdravotnických zařízení 2010

Obrázek 1-20: Počet v *Registru zdravotnických zařízení* evidovaných samostatných ordinací praktického lékaře stomatology na 10 000 obyvatel krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy); rok 2011; referenční hodnota České republiky v roce 2010

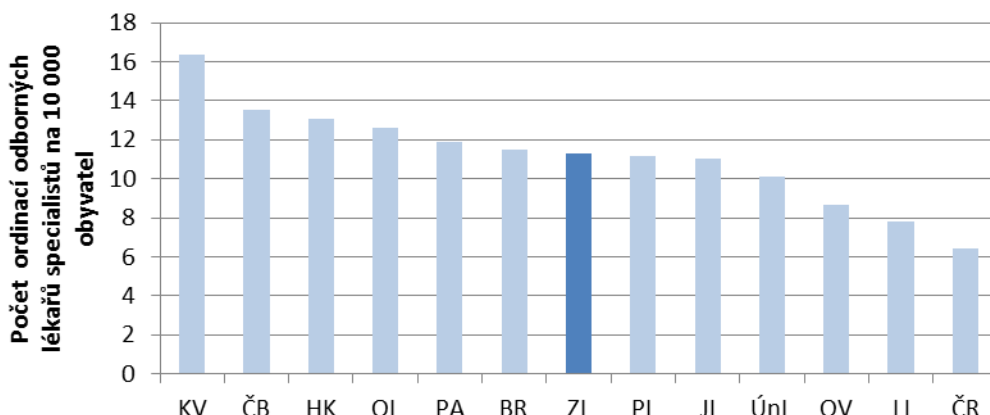
Zdroj: ÚZIS - Registr zdravotnických zařízení; ÚZIS - Síť zdravotnických zařízení 2010

Obrázek 1-21: Počet v *Registru zdravotnických zařízení* evidovaných samostatných ordinací praktického lékaře gynekologie na 10 000 žen krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy); rok 2011; referenční hodnota České republiky v roce 2010

Zdroj: ÚZIS - Registr zdravotnických zařízení; ÚZIS - Síť zdravotnických zařízení 2010

Obrázek 1-22: Počet v Registru zdravotnických zařízení evidovaných samostatných ordinací odborných lékařů specialistů na 10 000 obyvatel krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy); rok 2011; referenční hodnota České republiky v roce 2010

Zdroj: ÚZIS - Registr zdravotnických zařízení; ÚZIS - Síť zdravotnických zařízení 2010

Podle informací Registru zdravotnických zařízení jsou na území města Zlína zastoupeny ordinace širokého spektra odborností, přičemž nejvyšší počet ambulantních specialistů je zařazen do oboru oftalmologie. Právě v tomto oboru je možné Zlín považovat jako místo s nadregionální působností v rámci nabídky zdravotnických služeb. Špičková pracoviště oboru oftalmologie ve Zlíně zahrnují, vedle očního oddělení KNTB a.s., rovněž GEMINI oční centrum a.s. a Zlínské oční centrum, s.r.o. Z dalších ambulantních zařízení nacházejících se na území města Zlína je pak možné vyzdvihnout činnost Kliniky reprodukční medicíny a gynekologie, která poskytuje péči v oboru asistované reprodukce prostřednictvím IVF centra s 12 lůžky denního stacionáře.

Tabulka 1-9: Charakteristika výjezdových stanovišť ZZS ZK lokalizovaných na území města Zlína

Výjezdové stanoviště	Výjezdová skupina
Ulice L. Váchy 602, Zlín	1 RZP nepřetržitě; 1 RLP 7.00-15.30, dále v režimu RZP nepřetržitě
Peroutkovo nábřeží 434, Zlín	1 RV nepřetržitě; 1 RZP nepřetržitě; 1 RLP všední den 7.00-15.30 a 15.30-19.00 v režimu RZP

Pozn.: RLP - rychlá lékařská pomoc (lékař, zdravotnický záchranář a řidič-záchranář); RZP - rychlá zdravotnická pomoc (zdravotnický záchranář a řidič-záchranář); RV - rendez-vous (lékař a řidič-záchranář)

Zdroj: interní materiály ZZS ZK

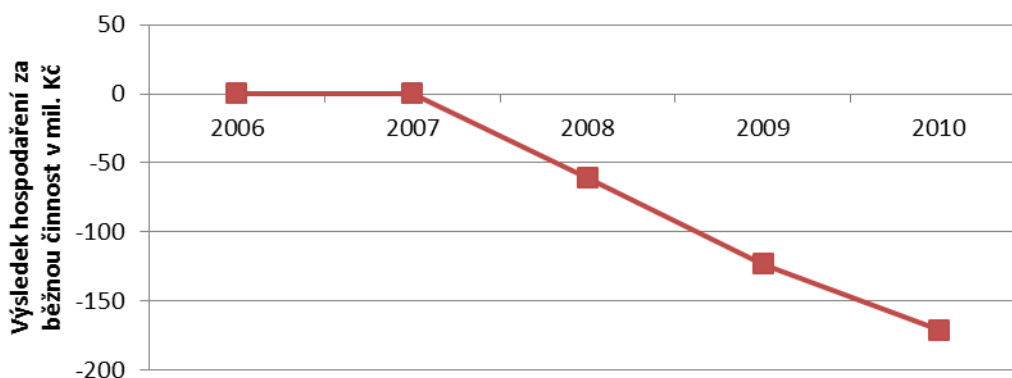
Přednemocniční neodkladná péče na území města Zlína je zajišťována Zdravotnickou záchrannou službou Zlínského kraje (dále jen ZZS ZK) jako příspěvkovou organizací Zlínského kraje. Přímou ve městě Zlíně se nachází Krajské operační středisko ZZS ZK a dvě výjezdová stanoviště lokalizovaná na Peroutkově nábřeží a na ulici L. Váchy. Tabulka 1-9 zachycuje základní charakteristiku obou výjezdových stanovišť. Pohotovostní služba pro děti

a dospělé, stejně jako zubní pohotovostní služba je v případě města Zlína zajištěna v KNTB a.s.

Předchozí text ukázal, že postavení Zlína jako krajského města je spojeno s existencí komplexní nabídky zdravotnických služeb. Dotazníkové šetření realizované pro účely zpracování *Integrované strategické koncepce pro řízení zdravotnictví a rozvoj zdravotnických služeb ve Zlínském kraji* současně poukázalo na relativně vysokou spokojenost s kvalitou zdravotnictví ze strany obyvatel města Zlína. Hlavní problémy či příležitosti rozvoje zdravotnictví města Zlína je pak možné shrnout následujícím způsobem:

- Předpokladem poskytování dostupné a kvalitní zdravotní péče ve městě Zlíně je adekvátní počet erudovaných lékařů. V tomto ohledu existují v případě města Zlína, potažmo celého Zlínského kraje, problémy týkající se personálního zajištění některých odborností na jedné straně a nepříznivé věkové struktury zejména praktických lékařů pro dospělé respektive pro děti a dorost na straně druhé.
- Rozvoj zdravotnických služeb ve městě Zlíně může být dále podpořen investičními projekty primárně v KNTB a.s. a to v kontextu realizace vypracovaného generelu plánované podoby areálu nemocnice. Za klíčové v tomto ohledu lze považovat projekty výstavby Centrální budovy interních oborů respektive monobloku urgentního příjmu.
- Trendem fungování ZZS ZK je postupný přechod na ekonomicky méně nákladný rendezvous systém spojený s nižšími požadavky na přítomnost lékaře při prevozu pacientů. Tento trend je patrný i pro fungování ZZS ZK ve městě Zlíně.
- KNTB a.s. se dlouhodobě potýká s výrazně záporným hospodářským výsledkem (obrázek 1-23). Tento stav lze považovat za jeden z vážných problémů dalšího rozvoje zdravotnictví ve městě Zlíně, ačkoliv pro rok 2011 byla podle předběžných údajů ztráta KNTB a.s. redukována a v roce 2012 je plánován nulový hospodářský výsledek.

Obrázek 1-23: Výsledek hospodaření KNTB a.s. za běžnou činnost (v mil. Kč); období 2006-2010

Zdroj: výroční zprávy KNTB a.s.; 2006-2010

Rozhodující decizní rovina pro řešení výše uvedených problémů rozvoje zdravotnictví ve městě Zlíně je nastavena mimo působnost statutárního města Zlína. Zakladatelem KNTB a.s., stejně jako zřizovatelem ZZS ZK, je Zlínský kraj, další zdravotnická zařízení na území města Zlína jsou pak vesměs soukromé subjekty. Z tohoto důvodu považujeme možnosti statutárního města Zlína ovlivnit další rozvoj zdravotnictví na svém území spíše za omezené. V tomto směru se nabízí zejména aktivní přístup k personálnímu zajištění zdravotní péče na území města Zlína (např. finanční schéma na podporu vzdělávání lékařů) a dále aktivity ve směru preventivní péče a informovanosti (např. Den zdraví, informační kampaně, informace o zdravotnických zařízeních včetně možnosti registrace pacientů apod.). Za pozornost přitom stojí relativně vysoký podíl respondentů dotazníkového šetření realizovaného pro účely zpracování *Integrované strategické koncepce pro řízení zdravotnictví a rozvoj zdravotnických služeb ve Zlínském kraji*, který deklaroval svůj zájem o aktivity ve směru prevence a informovanosti. Za relevantní aktivity statutárního města Zlína ve vztahu k rozvoji zdravotnictví je možné považovat i politickou podporu zdravotnickým zařízením na území města a primárně KNTB a.s. respektive nepřímé aktivity spojené mimo jiné s dopravní sítí ve vztahu k ZZS ZK či investičním aktivitám zdravotnických zařízení. Registr zdravotnických zařízení eviduje na svém území rovněž zvláštní dětská zařízení reprezentovaná Dětským centrem Zlín jako příspěvkovou organizací Zlínského kraje a třemi zařízeními jeslí. Dětské centrum Zlín poskytuje péči ohroženým dětem do tří let věku, přičemž jejich činnost má úzkou návaznost i na jiné oblasti zabývající se péčí o ohrožené děti (např. oblast sociální, sociálně-právní ochrany dětí, školství).

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Nabídka komplexní, dostupné a kvalitní zdravotní péče v kontextu postavení města Zlína jako krajského města včetně zdravotnické záchranné služby.
- Spokojenost obyvatel města Zlína s nabídkou zdravotní péče.
- Existence lázeňského zařízení jako instituce relevantní pro oblasti zdravotnictví i cestovního ruchu.
- Existence potenciálních problémů rozvoje zdravotnictví města Zlína mimo přímé rozhodování statutárního města Zlína.

OTÁZKY K DISKUSI

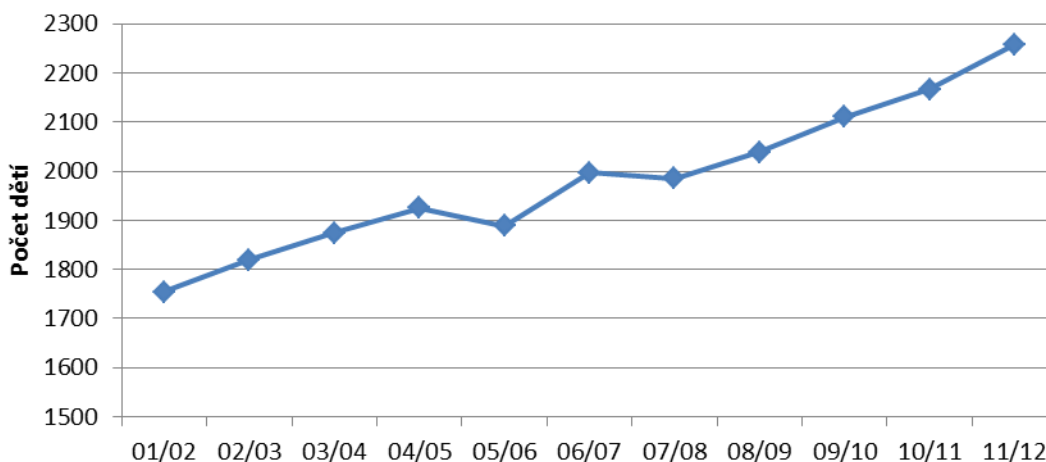
- Jakým způsobem může statutární město Zlín přispět k řešení problémů rozvoje zdravotnictví města Zlína? Je v tomto směru žádoucí spolupracovat se Zlínským krajem v oblasti profesního vzdělávání lékařů?
- Má statutární město Zlín vést informační systém o nabídce zdravotnických služeb na svém území (např. možnosti registrace u praktického lékaře apod.)?
- Má statutární město Zlín více podporovat projekty orientované na zdravý životní styl?

TO 1.5 - ŠKOLSTVÍ

Síť školních zařízení na území města Zlína zahrnuje školy všech stupňů od mateřských škol až po vysoké školy. Síť mateřských škol je podle Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy tvořena celkem 27 zařízeními, přičemž celkem 24 z nich je příspěvkovými organizacemi statutárního města Zlína. Rejstřík škol a školských zařízení dále eviduje na území města Zlína jednu soukromou mateřskou školu, jednu církevní mateřskou školu a mateřskou školu zaměřenou na předškolní vzdělávání zrakově postižených dětí zřizovanou Zlínským krajem. Agregovaná kapacita těchto tří mateřských školek nepřesahuje 110 dětí. Další soukromá zařízení pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku působící na území města nemají statut mateřské školy (v současné době je na území města aktivních 7 takových subjektů⁸).

První krok našeho hodnocení je zaměřen na využití stávajících kapacit mateřských škol zřizovaných statutárním městem Zlín. Primární poznatek v tomto směru ukazuje trend zvyšujícího se počtu dětí, které v období let 2001-2012 navštěvovaly hodnocené mateřské školy (viz obrázek 1-24). V návaznosti na tento vývoj pak lze v současnosti hovořit o více méně úplném naplnění všech mateřských škol, které jsou zřizovány statutárním městem Zlínem. Tabulka 1-10 dokládá uvedené tvrzení a současně poukazuje na existenci řady rozšiřujících aktivit, které jsou na jednotlivých mateřských školách nabízeny. Za nejběžnější lze v tomto směru považovat výuku cizích jazyků, zejména anglického jazyka. Současně tento poznatek naznačuje snahu o utváření jisté specifčnosti již na úrovni mateřských škol.

Obrázek 1-24: Vývoj počtu dětí mateřských škol zřizovaných statutárním městem Zlínem; období školních roků 2001/2002 až 2011/2012

Pozn.: Součty nezahrnují mateřskou školu v současnosti již samostatné obci Želechovice.

Zdroj: statutární město Zlín

⁸ Dle informací poskytnutých Odborem školství MMZ.

Tabulka 1-10: Vybrané charakteristiky mateřských škol zřizovaných statutárním městem Zlínem; školní rok 2011/2012

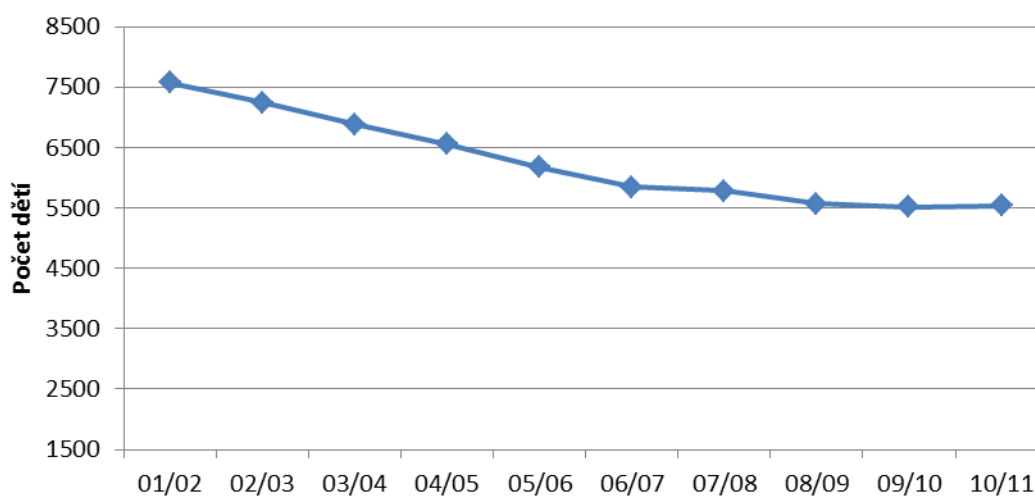
Mateřská škola	Kapacita	Počet dětí	Logopedická péče	Cizí jazyky	Hudební zaměření	Plavání
Budovatelská 4819	140	139	•	•	•	•
Osvoboditelů 3778	180	168	•	•	•	•
Santražiny 4224	120	111	•	•	•	•
Slovenská 3660	60	56		•		•
Slovenská 1808	110	110		•		
Štefánikova 2222	80	80	•	•		•
tř. T. Bati 1285	90	84	•	•		•
Prostřední 3448	50	48		•		•
Sokolská 3961	110	105	•	•	•	•
Na Vyhlídce 1016	40	40		•		•
M. Knesla 4056	120	112	•	•		•
Slínová 4225	60	56	•	•	•	•
Česká 4790	90	84	•	•		•
Družstevní 4514	90	84	•	•		
Luční 4588	140	139	•	•	•	
Dětská 4698	80	80	•	•		
Milíčova 867	158	158	•	•	•	•
tř. Svobody 835	110	110		•	•	•
U Dřevnice 206	176	168	•	•		•
Frant. Bartoše 107	56	50	•	•		•
Na Vrchovici 21	45	45		•	•	•
Lázeňská 412	60	56		•	•	•
Mariánské nám. 141	91	91	•		•	•
Kúty 1963	90	84	•	•		•

Zdroj: statutární město Zlín; kapacita mateřských škol na základě Rejstříku škol a školských zařízení

Síť základních škol na území města Zlína je podle Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy tvořena celkem 21 zařízeními, přičemž celkem 13 z nich je příspěvkovými organizacemi statutárního města Zlína. U dalších 6 základních škol je zřizovatelem Zlínský kraj, přičemž konkrétně se jedná o 3 základní umělecké školy respektive tři speciální základní školy zaměřené na vzdělávání dětí se speciálními potřebami. Zbývající dvě základní školy zahrnují soukromou základní uměleckou školu respektive církevní základní školu zřizovanou olomouckým arcibiskupstvím. Celkově tak lze konstatovat rozhodující význam statutárního města Zlína v segmentu základního školství, když podle údajů Rejstříku škol a školských zařízení se základní školy zřizované statutárním městem Zlínem podílí na celkové kapacitě zlínských základních škol ne méně než ze 70 %. Další hodnocení se proto zaměří zejména na hodnocení základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem.

Podobně jako v případě mateřských škol se první krok našeho hodnocení zaměřil na vývoj počtu žáků základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem a to za období let 2001-2011. Na rozdíl od mateřských škol je v tomto případě patrný trend snižování počtu žáků hodnocených základních škol se stagnací tohoto trendu od školního roku 2008/2009 a mírným zvýšením ve školním roce 2010/2011 (viz obrázek 1-25). Poznamenejme, že ke zvýšení počtu nastoupivších žáků do základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem došlo rovněž ve srovnání školních roků 2010/2011 a 2011/2012.

Obrázek 1-25: Vývoj počtu žáků základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem; období školních roků 2001/2002 až 2010/2011

Pozn.: Součty nezahrnují základní školu v současnosti již samostatné obci Želechovice.

Zdroj: statutární město Zlín

S ohledem na pokles naplněnosti základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem o cca 2 000 žáků ve srovnání let 2001 a 2011 lze očekávat rovněž problémy s naplněností kapacit jednotlivých základních škol. Tabulka 1-11 potvrzuje toto očekávání a to zejména u dvou škol:

- 10. základní školy na ulici Dřevnická umístěné v lokalitě Bartošova čtvrť,
- 12. základní školy na ulici Mikoláše Alše v lokalitě na Podhoří.

Tyto dvě základní školy současně vykazují nejnižší hodnoty počtu žáků na přepočtený úvazek pedagogických a výchovných pracovníků (viz tabulka 1-11). Současně došlo v případě těchto dvou škol k nejvyššímu poklesu počtu žáků ve srovnání let 2001 respektive 2011 (viz obrázek 1-26). Zároveň poukážme na skutečnost, že z hlediska počtu žáků se jedná o dvě nejmenší základní školy zřizované statutárním městem Zlínem. Poznatky tabulky 1-11 a obrázku 1-26 je dále potřeba vnímat v kontextu procesů uvnitř území města Zlína. Takto například 92% naplněnost kapacit 14. základní školy v městské části Štípa evokuje otázku

o schopnosti místní školy absorbovat potenciální žáky přistěhovavší se v souvislosti s novou individuální bytovou výstavbou na území spádového školního obvodu.

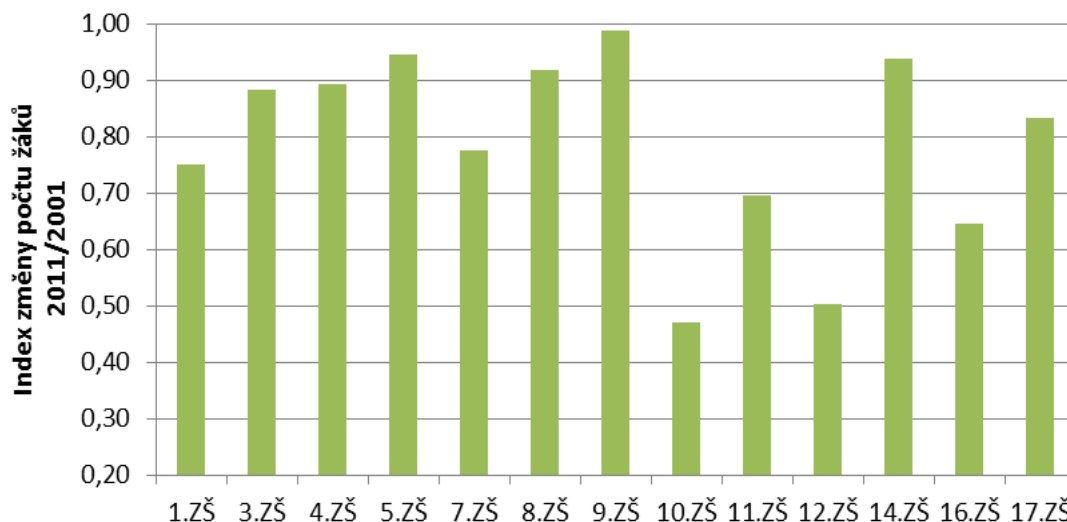
Tabulka 1-11: Vybrané charakteristiky základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem; školní rok 2010/2011

Základní škola	Ulice	Kapacita	Počet žáků	Naplněnost	Přepočtený úvazek*	Počet žáků na úvazek
1. ZŠ	Štefánikova 2701	620	450	73 %	26,0	17,3
3. ZŠ	Slovenská 3076	640	563	88 %	-	-
4. ZŠ	Havlíčkovo náb. 3114	550	471	86 %	33,6	14,0
5. ZŠ	Havlíčkovo náb. 2567	610	527	86 %	39,9	13,2
7. ZŠ	Kvítková 4338	518	410	79 %	30,4	13,5
8. ZŠ	Komenského 78	480	384	80 %	-	-
9. ZŠ	Štefánikova 2514	480	438	91 %	28,6	15,3
10. ZŠ	Dřevnická 1790	1 000	270	27 %	22,3	12,1
11. ZŠ	tř. Svobody 868	500	336	67 %	22,9	14,7
12. ZŠ	Mikoláše Alše 558	420	201	48 %	15,9	12,7
14. ZŠ	Nová cesta 268	450	415	92 %	27,5	15,1
16. ZŠ	Okružní 4685	1 000	620	62 %	43,1	14,4
17. ZŠ	Kříby 4788	700	450	64 %	33,6	13,3

* Přepočtený úvazek pedagogických a výchovných pracovníků, v případě pomlčky chybějící data.

Zdroj: statutární město Zlín; kapacita základních škol na základě Rejstříku škol a školských zařízení; přepočtený úvazek na základě posledních dostupných výročních zpráv základních škol

Obrázek 1-26: Index změny počtu žáků základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem v letech 2011/2001

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

Základní školy zřizované statutárním městem Zlínem poskytují rovněž rozšířenou výuku některých předmětů, přičemž v tomto ohledu dominuje zejména tělesná výchova (viz tabulka 1-12). Alternativní výukové programy nejsou ze strany základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem poskytovány s výjimkou Montessori tříd na 1. stupni 4. ZŠ.

Tabulka 1-12: Témata rozšířené výuky na základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem; rok 2011

Základní škola	Téma rozšířené výuky
1. ZŠ	Tělesná výchova
4. ZŠ	Výtvarná výchova
5. ZŠ	Tělesná výchova
7. ZŠ	Cizí jazyky
10. ZŠ	Matematika a přírodovědné obory; tělesná výchova
11. ZŠ	Hudební výchova; speciální třída pro talentované děti
16. ZŠ	Tělesná výchova
17. ZŠ	Tělesná výchova
K dalším tématům profilace základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem patří rovněž environmentální výchova a vzdělávání - zejména 12. ZŠ a 14. ZŠ.	

Zdroj: vlastní zpracování na základě veřejně dostupných údajů jednotlivých základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem

K dalším problémům základních škol na území města Zlína patří relativně vysoký věkový průměr pedagogického sboru, který se obvykle pohybuje mezi 45 a 50 lety a nedostatek kvalifikovaných vyučujících, zejména v oblasti výuky cizích jazyků či informatiky. V případě některých škol byly realizovány projekty na zlepšení tepelně technických vlastností budov.

Tabulka 1-13 uvádí charakteristiku základních uměleckých škol na území města Zlína. Prvních pět subjektů je registrováno v Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT ČR, kdy tři subjekty jsou příspěvkovými organizacemi Zlínského kraje a dva subjekty jsou soukromými obchodními společnostmi. Poslední subjekt je provozován v rámci celosvětového franšizového systému hudebních škol fyzickou podnikající osobou. Tyto školy poskytují základy uměleckého vzdělání ve čtyřech oborech hudebním, literárně-dramatickém, tanečním a výtvarném.

Tabulka 1-13: Umělecké školy na území města Zlína (leden 2012)

Název	Adresa	Organizační forma	Kapacita
Základní umělecká škola Zlín	Štefánikova 2987, Zlín	příspěvková organizace Zlínského kraje	1 400
Základní umělecká škola Zlín - Jižní svahy	Okružní 4699, Zlín	příspěvková organizace Zlínského kraje	520
Základní umělecká škola Zlín - Malenovice	tř. Svobody 868, Zlín	příspěvková organizace Zlínského kraje	800
Základní umělecká škola HARMONIE Zlín, s.r.o.	B. Němcové 258, Zlín	společnost s ručením omezeným	500
Základní umělecká škola Morava, spol. s r.o.	Lorencova 3791/9, Zlín	společnost s ručením omezeným	840
Hudební škola Yamaha Zlín	Křiby 4788	fyzická osoba	nedostupný údaj

Pozn.: Naplněnost kapacit tří základních uměleckých škol zřizovaných Zlínským krajem je vysoká a pohybuje se mezi 77 % a 97 %. Celkem ve školním roce 2010/2011 navštěvovalo tyto tři základní umělecké školy necelých 2 500 žáků a to na více místech v okrese Zlín.

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Rejstříku škol a školských zařízení

Sít' středních a vyšších odborných škol na území města Zlína je podle Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy tvořena celkem 13 zařízeními, přičemž celkem 7 z nich je příspěvkovými organizacemi Zlínského kraje. V rámci zbývajících 6 zařízení zaujímá specifické postavení Střední škola obchodně technická s.r.o., u níž je zřizovatelem Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Tabulka 1-14 podává základní přehled středních a vyšších odborných škol na území města Zlína včetně základních charakteristik kapacity respektive počtu studentů ve školním roce 2010/2011. Takto se ukazuje, že z hlediska naplnění kapacit vykazují nejvyšší hodnoty jednak obě zlínská gymnázia a jednak zdravotnický orientovaná škola. Relativně nižší hodnoty jsou pak spojeny s ekonomicky orientovanými středními školami. Na tomto základě pak byla v roce 2011 sloučena Střední škola gastronomie a obchodu Zlín s Odborným učilištěm a praktickou školou Zlín - Klečůvka.

Tabulka 1-14: Vybrané charakteristiky středních a vyšších odborných škol na území města Zlína; školní rok 2010/2011

Střední škola	Kapacita	Počet studentů	Naplněnost
Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín	760	711	94 %
Gymnázium Zlín - Lesní čtvrť	960	931	97 %
Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborná škola ekonomická Zlín	600 (OA) 700 (VOŠE)	496 (OA) 486 (VOŠE)	83 % (OA) 69 % (VOŠE)
Střední průmyslová škola Zlín	1 200	1 072	89 %
Střední škola pedagogická a sociální Zlín, s.r.o.	300	203	68 %
Střední škola gastronomie a obchodu Zlín*	600*	376*	63 %*
Střední škola hotelová Zlín, s.r.o.	350	194	55 %
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Zlín	240 (SZŠ)	232 (SZŠ)	97 %
Středisko praktického vyučování Merkur, spol. s r.o.	70	-	-
Střední průmyslová škola polytechnická - Centrum odborné přípravy Zlín	1 050	-	-
Střední škola obchodně technická s.r.o.	1 220	-	-
Vyšší odborná škola filmová Zlín, s.r.o. ⁹	70	-	-
Zlínská soukromá vyšší odborná škola umění, o.p.s.	90	-	-

* Střední škola gastronomie a obchodu Zlín se v průběhu roku 2011 sloučila s Odborným učilištěm a praktickou školou Zlín - Klečůvka. Uvedené hodnoty se týkají stavu před sloučením obou škol.

Pozn.: V případě pomlčky nejsou informace o počtu studentů k dispozici.

Zdroj: Kapacita středních a vyšších odborných škol na základě Rejstříku škol a školských zařízení; počet studentů na základě posledních dostupných výročních zpráv jednotlivých škol

Profilace středních a vyšších odborných škol je dána studovanými obory. Tabulka 1-15 představuje tematickou strukturu oborů středních a vyšších odborných škol ve městě Zlíně, která se orientuje zejména do čtyř oblastí:

⁹ Dle dostupných informací ukončila škola v červnu 2012 svoji činnost.

- ekonomika, obchod a podnikání včetně cestovního ruchu,
- technické obory s důrazem na elektrotechnický, strojírenský, textilní a kožedělný průmysl respektive stavebnictví,
- sociální a zdravotní oblast,
- umění.

Tabulka 1-15: Tematické rozdělení oborů studovaných na středních a vyšších odborných školách ve městě Zlíně bez dobíhajících oborů; rok 2011; kurzivou obory na vyšších odborných školách

Tematická oblast	Škola
Cestovní ruch a gastronomie	- SŠGO - gastronomie; kuchař - číšník; společné stravování; stravovací a ubytovací služby - SŠH - hotelnictví; gastronomie
Elektrotechnika	- SPŠ - elektrotechnika - SPŠP-COP - mechanik elektrotechnik; elektrikář silnoproud - SŠOT - elektrikář silnoproud
Ekonomika, administrativa, podnikání	- OA a VOŠE - obchodní akademie; veřejnoprávní činnost; <i>marketing pro střední stupeň řízení; účetnictví a finanční řízení</i> - SPŠP-COP - ekonomika a podnikání - SŠH - podnikání - SŠOT - ekonomika a podnikání; technickohospodářské a správní činnosti; obchodní škola; podnikání
Obchod	- SPVM - obchodník; prodavačské práce; prodavač - SŠGO - obchodník; prodavačské práce; prodavač - SŠOT - obchodník; prodavač
Obecná a odborně obecná příprava	- Gymnázium Zlín - Lesní čtvrť - Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín - OA a VOŠE - ekonomické lyceum - SPŠ - ekonomické lyceum, technické lyceum - SŠGO - praktická škola dvouletá
Polygrafický průmysl	- SPŠP-COP - polygrafický průmysl; tiskař na polygrafických strojích; reprodukční grafik pro média; knihař
Sociální oblast	- SŠGO - pečovatelské služby - SŠPS - předškolní a mimoškolní pedagogika; sociální činnost
Stavební práce	- SPŠ - stavebnictví - SŠGO - malířské a natěračské práce; tesařské práce; zednické práce - SŠOT - montér suchých staveb; zedník
Strojírenství	- SPŠ - strojírenství - SPŠP-COP - provozní technika; mechanik seřizovač; strojní mechanik; obráběč kovů - SŠOT - strojní mechanik
Textilní a kožedělný průmysl; výroba pryže a plastů	- SŠOT - krejčí; výrobce obuvi - SPŠP-COP - zpracování usní, plastů a pryže
Umění	- VOŠF - <i>obraz a zvuk ve filmové, televizní a rozhlasové tvorbě</i> - ZSVOŠU - <i>užitá malba; sochařská tvorba; grafická tvorba; hudebně dramatické umění</i>
Zdravotnictví	- SZŠ a VOŠZ - zdravotnický asistent; <i>diplomovaný zdravotnických záchranář; diplomovaná všeobecná sestra</i>

Pozn.: SPŠ - Střední průmyslová škola Zlín; SPŠP-COP - Střední průmyslová škola polytechnická - Centrum odborné přípravy Zlín; SPVM - Středisko praktického vyučování Merkur, spol. s r.o.; SŠGO - Střední škola gastronomie a obchodu Zlín; SŠH - Střední škola hotelová Zlín s.r.o.; SŠPS - Střední škola pedagogická a sociální Zlín, s.r.o.; SŠOT - Střední škola obchodně technická s.r.o.; SZŠ a VOŠZ - Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Zlín; VOŠF - Vyšší odborná škola filmová Zlín, s.r.o.; ZSVOŠU - Zlínská soukromá vyšší odborná škola umění, o.p.s.

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací Rejstříku škol a školských zařízení

Tematická struktura studovaných oborů středních škol ve městě Zlíně do značné míry reflektuje strukturu navazujících odvětví ekonomické základny města a regionu (např. význam výroby plastů a pryže), stejně jako jeho specifika (např. význam filmové tvorby a umění). Otázkou zůstává možnost silnější profilace některé ze středních škol do oblasti informačních technologií.

Většina studijních programů na středních a vyšších odborných školách ve městě Zlíně je realizována v denním studiu. Možnost dálkového studia podle informací Rejstříku škol a školských zařízení existuje u Střední školy obchodně technické s.r.o. (technické a ekonomické obory), Střední školy hotelové Zlín s.r.o. (podnikání a gastronomie), Střední školy pedagogické a sociální, s.r.o. (sociální oblast), Střední průmyslové školy polytechnické - Centra odborné přípravy Zlín (obory plastikářského a gumárenského, polygrafického průmyslu) a Vyšší odborné školy ekonomické Zlín (ekonomické obory).

Tabulka 1-16: Struktura studijních programů na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně; ak. rok 2011/2012

Fakulta	Studijní program	Typ*	Forma studia**
Fakulta managementu a ekonomiky	Hospodářská politika a správa	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Economic Policy and Administration	Bc.	P, K
	Ekonomika a management	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Economics and Management	Bc., Mgr., Ph.D.	P
	Systémové inženýrství a informatika	Bc.	P, K
Fakulta multimediálních komunikací	Mediální a komunikační studia	Bc., Mgr.	P, K
	Media and Communications Studies	Mgr.	P
	Výtvarná umění	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Teorie a praxe audiovizuální tvorby	Bc., Mgr.	P
	Hospodářská politika a správa	Mgr.	K
Fakulta technologická	Chemie a technologie materiálů	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Chemistry and Materials Technology	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Chemie a technologie potravin	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Food Chemistry and Technology	Ph.D.	P, K
	Procesní inženýrství	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Process Engineering	Ph.D.	P, K
Fakulta logistiky a krizového řízení v Uherském Hradišti	Procesní inženýrství	Bc.	P, K
	Ekonomika a management	Bc.	P, K
	Ochrana obyvatelstva	Bc.	P
	Bezpečnost společnosti	Bc.	P
Fakulta aplikované informatiky	Chemické a procesní inženýrství	Ph.D.	P, K
	Chemistry and Process Engineering	Ph.D.	P, K
	Inženýrská informatika	Bc., Mgr., Ph.D.	P, K
	Engineering Informatics	Bc., Mgr., Ph.D.	P
Fakulta humanitních studií	Specializace v pedagogice	Bc., Mgr.	P, K; navazující pouze K
	Pedagogika	Mgr.	P
	Ošetřovatelství	Bc.	P, K
	Porodní asistence	Bc.	P
	Zdravotně sociální péče	Bc.	P
	Filologie	Bc.	P
Philology	Bc.	P	

* Bc.- bakalářský studijní program; Mgr. - magisterský studijní program; Ph.D. - doktorský studijní program

** P - prezenční studium; K - kombinované studium

Zdroj: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Klíčovou institucí vysokého školství ve městě Zlíně je Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (dále jen UTB ve Zlíně). UTB ve Zlíně byla založena v roce 2001 v návaznosti na předchozí činnost Fakulty technologické Vysokého učení technického v Brně, která ve městě Zlíně působila již od roku 1969. V současné době má UTB ve Zlíně 6 fakult, na nichž je v akademickém roce 2011/2012 realizována výuka 172 akreditovaných oborů v bakalářské, magisterské i doktorské formě studia respektive v prezenční, kombinované i celoživotní formě studia. Struktura studijních programů UTB ve Zlíně je znázorněna v tabulce 1-16. Právě v zaměření existujících studijních programů spatřujeme významný potenciál dalšího rozvoje města a to v úzké interakci k firemnímu prostředí. Řada studijních programů je realizována v anglickém jazyce. Nejvyšší počet studentů v rámci dílčích skupin akreditovaných studijních programů připadá na programy:

- technické vědy a nauky na Fakultě technologické - 1 801 studentů v roce 2011, z toho 159 studentů doktorského studia,
- technické vědy a nauky na Fakultě aplikované informatiky - 1 696 studentů v roce 2011, z toho 124 studentů doktorského studia,
- ekonomie - 2 972 studentů v roce 2011, z toho 168 studentů doktorského studia,
- pedagogika, učitelství a sociální péče - 3 001 studentů v roce 2011, bez studentů doktorského studia,
- vědy a nauky o kultuře a umění - 669 studentů v roce 2011, z toho 17 studentů doktorského studia.

Z hlediska hodnocení vědeckovýzkumných aktivit podle dílčích součástí Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně lze identifikovat následující pořadí podle podílů na celkovém počtu dosažených vědeckých bodů v roce 2011:

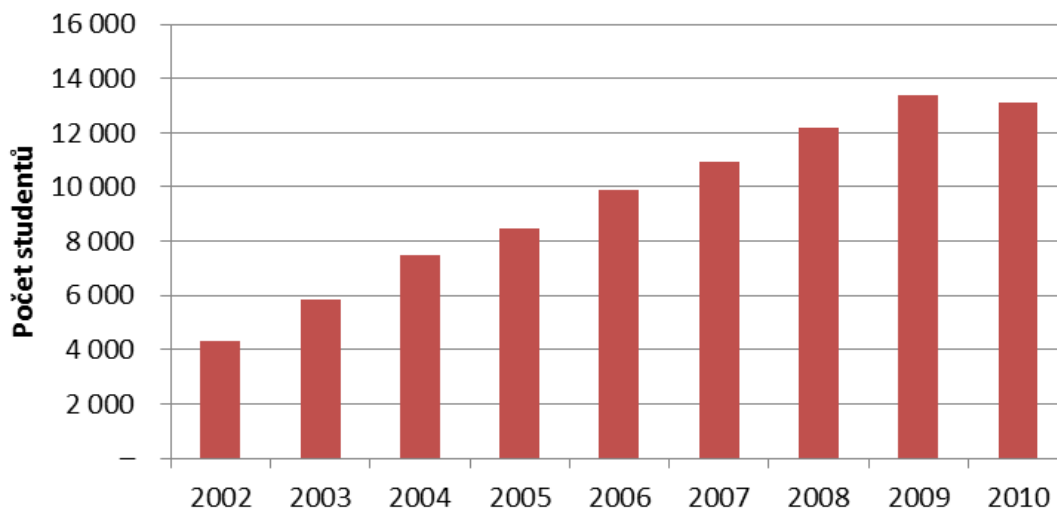
- Fakulta technologická - 56 %,
- Fakulta aplikované informatiky - 25 %,
- Fakulta managementu a ekonomiky - 12 %,

Podíl zbývajících součástí Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně je výrazně nižší.

UTB ve Zlíně představuje jednu z klíčových institucí ovlivňujících rozvoj města Zlína. Během více než 10 let její existence došlo k výraznému nárůstu počtu studentů univerzity až k současnému stavu cca 13 000 studentů (viz obrázek 1-27). Studenti svým pobytem ve městě výrazně ovlivňují nabídkovou i poptávkovou stranu ekonomiky města a současně utváří image Zlína jako univerzitního, a s ohledem na několik set zahraničních studentů i mezinárodního, města. Obrázek 1-28 dokládá význam studentů v celkové populaci města

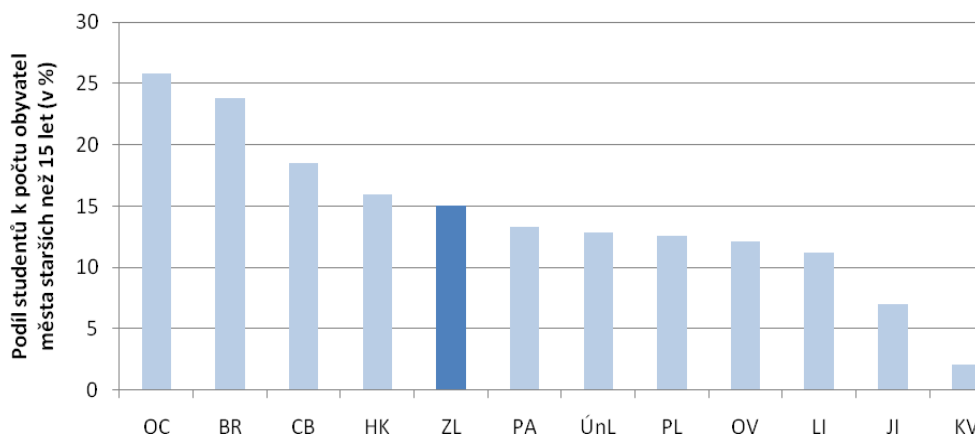
Zlína ve srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy). Struktura studentů UTB ve Zlíně vzhledem k místu trvalého bydliště je přitom tvořena z poloviny studenty ze Zlínského kraje a z poloviny studenty z dalších krajů České republiky. Nejvyšší význam v tomto směru mají Jihomoravský a Olomoucký kraj (viz obrázek 1-29).

Obrázek 1-27: Vývoj počtu studentů UTB ve Zlíně; období let 2002-2010

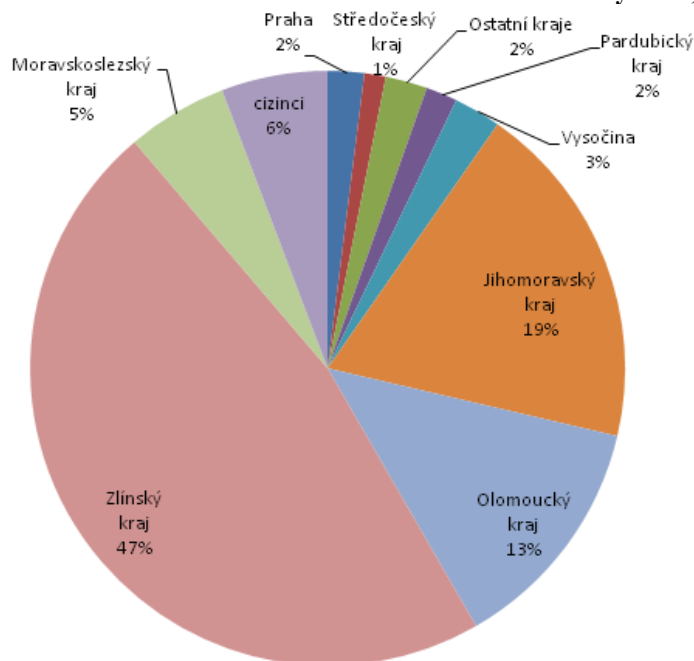

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání

Obrázek 1-28: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska podílu počtu studentů ve městě na celkovém počtu obyvatel starších 15 let; rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání; počet obyvatel k roku 2010 podle údajů Českého statistického úřadu

Obrázek 1-29: Struktura studentů UTB ve Zlíně vzhledem k místu trvalého bydliště; rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání

Vedle UTB ve Zlíně působily na území města Zlína v posledních letech také některé další vysoké školy, jejichž činnost však již byla podle dostupných informací ukončena (např. Educare International University College Zlín či detašované pracoviště Ostravské univerzity v Ostravě).

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Komplexní nabídka vzdělávání všech stupňů a forem na území města.
- Rozhodující role statutárního města Zlína v segmentu mateřských škol, více méně úplná naplněnost kapacit mateřských škol.
- Rozhodující role statutárního města Zlína v segmentu základních škol, existence rozdílů v naplněnosti kapacit mezi jednotlivými základními školami.
- Široká nabídka studijních oborů ze strany středních škol na území města, otázka rozvoje některých oborů v návaznosti na perspektivní odvětví ve městě (např. informační technologie).
- Relativně vysoká míra naplněnosti kapacit veřejných středních škol svědčící o kvalitě jejich nabídky, řešení některých problémů na bázi slučování.

- UTB ve Zlíně jako významný aktér rozvoje města Zlína, rostoucí počet studentů a relativně vysoký počet studentů ve vztahu k celkovému počtu obyvatel města ve srovnání s dalšími krajskými městy.
- Široká nabídka studovaných oborů na UTB ve Zlíně v různých formách včetně doktorského studia, studia v anglickém jazyce a celoživotního vzdělávání.
- Snaha o profilaci na všech stupních škol, a to jak nabídkou oborů, tak nabídkou doprovodných aktivit; rozšířená výuka tělesné výchovy na řadě základních škol.

OTÁZKY K DISKUSI

- Je stávající síť školních zařízení zřizovaných statutárním městem Zlínem optimální?
- Jakým způsobem zohlednit stávající naplněnost mateřských škol? Je případné navýšení kapacit mateřských škol žádoucí i z hlediska předpokládaného demografického vývoje? Kde lze předpokládat poptávku po nabídce míst v mateřské škole vzhledem k rozložení dětské populace na území města Zlína? Lze například považovat kapacity mateřských škol v současných i plánovaných lokalitách nové individuální bytové výstavby za dostatečné? Mělo by město Zlín podporovat vznik nových privátních mateřských škol např. formou zvýhodněného pronájmu prostor pro činnost?
- Je žádoucí uchopit otázku rozdílů v naplněnosti kapacit jednotlivých základních škol zřizovaných statutárním městem Zlínem? Jsou stávající kapacity a prostorová distribuce základních škol schopny uchopit případné změny v síti? Jaké dopady lze očekávat v kontextu předpokládaného demografického vývoje a směrů migračních procesů uvnitř města Zlína? Jaké jsou relace k základním školám v obcích v zázemí města Zlína?
- Je možné z nabídky studijních oborů UTB ve Zlíně odvodit perspektivní odvětví rozvoje města Zlína? Je vhodné v tomto směru orientovat spolupráci různých stupňů vzdělávání? Jakým způsobem zajistit získání špičkových lidských zdrojů pro perspektivní odvětví? Jakým způsobem podporovat nabídku vzdělávání na UTB ve Zlíně, mimo jiné ve vztahu k celoživotnímu vzdělávání?
- Existují vážné problémy mateřských a základních škol zřizovaných městem ve vztahu k technické kvalitě infrastruktury případně možností parkování pro rodiče?
- Je profilace škol všech stupňů žádoucí? Které profilace lze považovat za chybějící v rámci sítě základních a středních škol města Zlína? Lze za tyto profilace považovat přírodovědné a technologické obory, cizí jazyky a informatiku a to v kontextu současných

požadavků trhu práce? Je vhodné podporovat vybrané obory (např. přírodovědné a technologické) speciálními nástroji?

- Jaký postoj zaujmout k nabídce alternativních forem vzdělávání?
- Je žádoucí posilovat vnímání role škol ve směru komunitního centra?

TO 1.6 - KULTURA, SPORT A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Předmětem našeho zájmu této dílčí kapitoly je hodnocení hlavních souvislostí rozvoje kulturních, sportovních a volnočasových aktivit na území města Zlína.

1.6.1 KULTURA

Město Zlín disponuje širokou sítí aktérů kulturního života, kteří poskytují obyvatelům města bohatou nabídku kulturních aktivit, a to jak na bázi profesionální, tak i neprofesionální. Profesionální kulturní instituce patří mezi významné zaměstnavatele osob v oblasti specifických kulturně zaměřených pracovních pozic, vytvářejí také další pracovní příležitosti v souvisejících odvětvích (např. marketing, reklama, stravování, doprava apod.).

Tabulka 1-17 představuje vybrané kategorie aktérů kulturního života v souladu se statutárním městem Zlínem uváděnou klasifikací aktérů kulturního života doplněnou o stručný komentář. Následně jsou vybraná kulturní zařízení působící na území města Zlína rozebírány podrobněji.

Tabulka 1-17: Charakteristika vybraných kategorií aktérů kulturního života města Zlína; rok 2011

Kategorie	Základní charakteristika
Agentura	Agentury představují významné organizátory kulturních akcí na území města Zlína. Do této kategorie aktérů kulturního života města Zlína patří mimo jiné organizátoři hudebních vystoupení.
Divadlo	Klíčovým aktérem divadelní scény města Zlína je Městské divadlo Zlín jako příspěvková organizace statutárního města Zlína. Divadlo disponuje stálým činoherním divadelním souborem. Velký sál Městského divadla Zlín nabízí divákům celkem 687 míst ve velkém sále, 80 míst v Dílně a 120 míst ve Studiu Z. Městské divadlo Zlín je každoročně pořadatelem mezinárodního divadelního festivalu Setkání - Stretnutie. Dalším významným divadelním souborem města Zlína je občanské sdružení Malá Scéna vystupující v Obchodním a společenském centru Díly v sálech pro 300 či 150 diváků (s ohlášeným koncem činnosti sdružení v závěru roku 2012). Na území města dále působí amatérské divadelní soubory Opona, Studio T, Hroch a Pásovec, Povidlo a studentský divadelní soubor Soukromé vyšší odborné školy umění Mandragora.
Filharmonie	Hlavním aktérem symfonické hudby na území města Zlína je Filharmonie Bohuslava Martinů, o.p.s. Filharmonie má své domovské sídlo v nově otevřeném Kongresovém centru, současně však vystupuje i mimo Zlín. Filharmonie zajišťuje pro obyvatele města Zlína abonentní koncerty, ale rovněž koncerty pro rodiče s dětmi, výchovné koncerty a mimořádné koncerty. Filharmonie rovněž vystupuje na jiných místech Zlínského kraje či České republiky a v zahraničí. Je také organizátorem hudebního festivalu Harmonia Moraviae či mezinárodního festivalu mladých koncertních umělců Talentinum. Provoz filharmonie je financován společně Zlínským krajem a statutárním městem Zlínem.
Folklor, dechové a jiné orchestry	Zlínský kraj představuje jeden z nejvýznamnějších folklorních regionů České republiky. Rovněž ve městě Zlíně působí celá řada folklorních souborů, cimbálových kapel a dechových hudeb organizovaných jako občanská sdružení, k nimž mimo jiné patří Velký dechový orchestr města Zlína, Big band Zlín, Avion Swing band, F-dur jazzband, Fryštácká javořina, Malenovjanka, Bartošův soubor písní a tanců, Valašský soubor Kašava, Vonica, dětský soubor Vonička, dětský soubor Trnečka, CM Rováš, CM Valášek, CM Juráš, CM Paléska, CM Máj, sbor Mužáci a další. Statutární město Zlín podporuje činnost folklorních souborů a dechových hudeb ze svého Kulturního fondu.

Tabulka 1-17: Charakteristika vybraných kategorií aktérů kulturního života města Zlína; rok 2011 (pokračování)

Kategorie	Základní charakteristika
Základní umělecké školy	Jsou důležitým činitelem v estetické výchově dětí a mládeže, na území města Zlína působí Základní umělecká škola Zlín, Základní umělecká škola Zlín - Jižní svahy, Základní umělecká škola Zlín - Malenovice, Základní umělecká škola HARMONIE Zlín, s.r.o., Základní umělecká škola Morava, spol. s r.o. a Hudební škola Yamaha Zlín.
Pěvecké školy	Působí z části pod hlavičkou základních uměleckých škol, zčásti také samostatně (např. Smíšený pěvecký sbor Dvořák Zlín, Canticum Camerale Zlín).
Taneční školy	Jedná se např. o Taneční školu A. & A. Mědílkovi nebo Taneční klub Fortuna Zlín.
Galerie	Na území města Zlína působí celá řada galerií, přičemž za nejvýznamnější z nich lze považovat Zlínským krajem zřízovanou Krajskou galerii výtvarného umění ve Zlíně. Na území města Zlína působí také Alternativa - kulturní institut Zlín (organizační složka města) a několik galerií soukromých.
Hvězdárna	Hvězdárna se na území města Zlína nachází v Lesní čtvrti. Provozovatelem hvězdárny je občanské sdružení Zlínská astronomická společnost, která v jejich prostorách pořádá vedle pozorování večerní oblohy rovněž přednáškovou činnost, filmy, koncerty, výstavy, večery deskových her či astro-tábor. Statutární město Zlín podporuje činnost hvězdárny ze svého Kulturního fondu.
Kino	Klíčovým subjektem provozu kin na území města Zlína je společnost Golden Apple Cinema, a.s., která provozuje 6 kinosálů v obchodním centru Zlaté jablko o celkové kapacitě 949 míst, Velké kino o kapacitě cca 940 míst a Kino Květen v městské části Malenovice o kapacitě celkem 415 míst.
Klub	Hudební vystoupení jsou na území města Zlína zajišťována řadou klubů, k nimž patří mimo jiné Golem Gambrinus Club, Hudební klub u Tetoura, Flip, Masters of Rock Café, Music Land A, Zelenáčova šopa a další.
Knihovna	Knihovnické služby jsou na území města Zlína poskytovány Zlínským krajem zřízovanou Krajskou knihovnou Františka Bartoše, přičemž statutární město Zlín se spolupodílí na financování provozu knihovny. Vedle své hlavní budovy provozuje Krajská knihovna Františka Bartoše rovněž obvodní knihovny v městských částech Jižní Svahy a Malenovice a dále 11 poboček v dalších městských částech Zlína. Knihovna disponuje univerzálním knihovním fondem zaměřeným především na beletrii, populárně-naučné tituly, méně už však na oblast vědeckých publikací. Další institucí na poli poskytování informačních služeb ve Zlíně je pak Knihovna Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Jedná se o veřejně přístupnou knihovnu, která své služby poskytuje jednak pedagogům a studentům univerzity, ale i široké odborné veřejnosti. Mezi další subjekty patří odborné knihovny Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně a Státního okresního archivu Zlín.
Muzeum	Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně zřízované Zlínským krajem nabízí návštěvníkům výstavní i doprovodný program ve čtyřech zařízeních na území města Zlína - Zámek, Muzeum obuvi, Hrad Malenovice, Baťovský domek.

Zdroj: Statutární město Zlín a informace jednotlivých aktérů

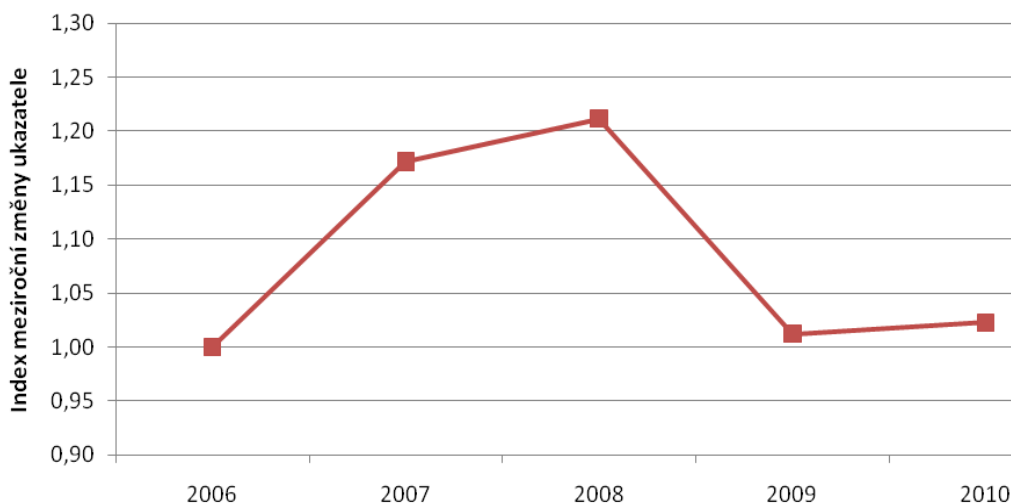
Na základě údajů tabulky a doplňujících informací Odboru kultury Magistrátu města Zlína lze vyvodit následující závěry:

- Na území města Zlína působí v oblasti kulturního života velké množství subjektů v různorodých kategoriích, chybí ovšem větší míra propojení jednotlivých kulturních aktivit v rámci města.
- Významným činitelem kulturního života města jsou amatérská sdružení, která vznikla především z těles dříve soustředěných pod závodními kluby ROH velkých zlínských podniků, v současné době fungují v rámci právní platformy občanských sdružení. Svoji činnost vyvíjejí zejména v nájemních prostorách.

Další text si podrobněji všímá devíti aktérů kulturního života ve městě Zlíně, jejichž výběr byl motivován jednak jejich vztahem ke statutárnímu městu Zlínu a jednak jejich významem pro rozvoj města Zlína (např. ve vztahu k cestovnímu ruchu či budování image).

Filharmonie Bohuslava Martinů, o.p.s. je obecně prospěšná společnost společně založená statutárním městem Zlínem a Zlínským krajem. Podle údajů Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) se Filharmonie Bohuslava Martinů v roce 2010 zařadila s cca 29 000 návštěvníky mezi 5 symfonických orchestrů a pěveckých sborů s nevyšší návštěvností v České republice. V tomto ohledu je možné zaznamenat trend zvyšování návštěvnosti koncertů organizovaných Filharmonii Bohuslava Martinů v období let 2006 - 2010 (viz obrázek 1-30), přičemž po přestěhování filharmonie do nových prostor Kongresového centra v roce 2011 došlo k dalšímu nárůstu návštěvnosti koncertů až k hodnotě cca 40 000 posluchačů. Filharmonie Bohuslava Martinů pořádá koncerty pro různé cílové skupiny návštěvníků, přičemž důraz je kladen rovněž na zážitkové formy koncertů např. společná vystoupení s významnými osobnostmi hudebního světa. Filharmonie Bohuslava Martinů vystupuje rovněž v zahraničí a je organizátorem tradičního mezinárodního festivalu mladých koncertních umělců Talentinum a festivalu duchovní hudby Harmonia Moraviae.

Obrázek 1-30: Index meziroční změny počtu posluchačů koncertů organizovaných Filharmonii Bohuslava Martinů, o.p.s.; období 2006-2010; podíl hodnoty příslušného roku k hodnotě roku předchozího

Zdroj: Výroční zpráva Filharmonie Bohuslava Martinů, o.p.s. 2010

Filharmonie Bohuslava Martinů, o.p.s. v současné době sídlí v budově **Kongresového centra**, které je v majetku současného provozovatele statutárního města Zlína. Kongresové centrum nabízí možnost pronájmu reprezentativních prostor pro pořádání koncertů, plesů a dalších společenských a kulturních akcí. Kongresové centrum je v provozu od roku 2011 a v prvním

roce svého fungování generovalo příjmy ve výši 13,1 mil. Kč při nákladech 13,2 mil. Kč. Centrum disponuje prostory pro cca 800 - 1 000 návštěvníků v závislosti na typu akce.

Alternativa - kulturní institut Zlín je organizační složkou města, hospodaření je realizováno prostřednictvím odboru kultury Magistrátu města Zlína. Institut sídlí v budově tzv. Kolektivního domu, v rámci své činnosti se věnuje kulturním, vzdělávacím a společenským aktivitám. Pro tyto aktivity také nabízí prostory k pronájmu dalším subjektům.

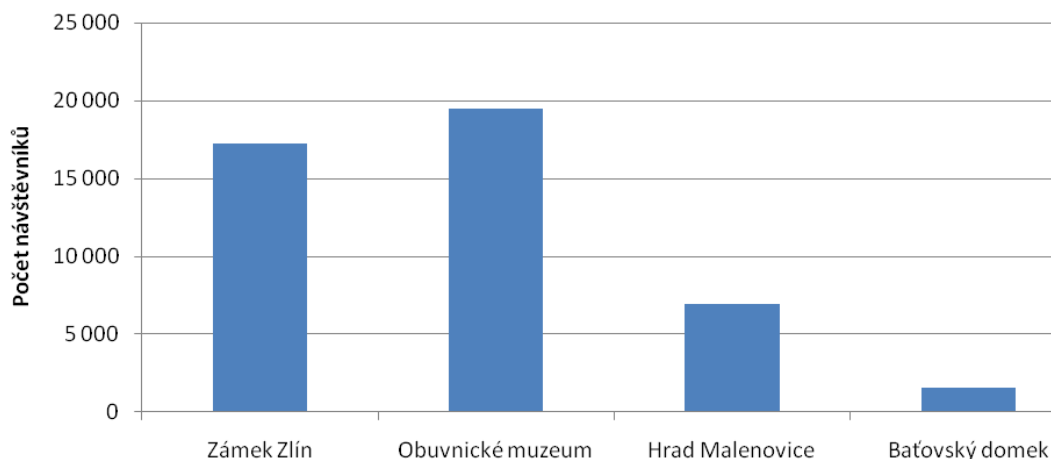
Městské divadlo Zlín je příspěvkovou organizací statutárního města Zlína, která se vedle své divadelní tvorby zaměřuje rovněž na pronájem prostor k pořádání plesů a koncertů či na výstavní činnost. Podle údajů NIPOS patřilo Městskému divadlu Zlín v roce 2010 s celkem cca 86 000 návštěvníky 21. místo mezi divadly České republiky. Městské divadlo Zlín se snaží etablovat do role moderní instituce hledající nové cesty k oslovení diváků (např. nová dramaturgie, kampaň na předplatné a další). Městské divadlo Zlín vystupuje rovněž v zahraničí a je organizátorem v současnosti již tradičního mezinárodního festivalu soudobé divadelní tvorby Setkání - Stretnutie.

Krajská knihovna Františka Bartoše je příspěvkovou organizací Zlínského kraje. Mezi 12 krajskými knihovnami v České republice vykazovala v roce 2010 Krajská knihovna Františka Bartoše 4. nejvyšší počet registrovaných čtenářů a 3. nejvyšší hodnotu ukazatele návštěvnosti knihoven na 1 000 obyvatel kraje. Knihovna působí jako metodické centrum pro profesionální knihovny na území Zlínského kraje. Pro město Zlín plní funkci základní knihovny a město Zlín také od knihovny objednává a hradí provoz knihoven v místních částech města. Krajská knihovna Františka Bartoše sídlí v budově vypůjčené od města Zlína, v roce 2013 je plánován přesun do 14|15 Baťova institutu v areálu bývalých Baťových závodů.

Knihovna Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně je samostatnou součástí Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Slouží především studentům a pedagogům univerzity (cca 12,5 tis. uživatelů ke konci roku 2011), je však zároveň otevřenou institucí a přístup k jejím fondům a službám je k dispozici také široké veřejnosti (cca 500 uživatelů ke konci roku 2011). Knihovna se snaží profilovat jako největší knihovna s víceoborovým vědeckým fondem ve Zlínském kraji. Mezi nejdůležitější charakteristiky knihovny lze zařadit např. rozsáhlý a dlouhodobě utvářený fond vědecké literatury z tradičních oborů Zlínského regionu (plastikářství, gumárenství, obuvnictví, chemie, ekonomie, management atd.), velké množství cizojazyčné literatury, výrazné zaměření na nejmodernější technologie a práci s elektronickými nebo bohatá nabídka víceoborových i tematicky zaměřených odborných databází.

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně jsou příspěvkovými organizacemi Zlínského kraje a představují důležité destinace města Zlína v oblasti cestovního ruchu. Současně představují důležité paměťové a odborné instituce s kreativním potenciálem svých zaměstnanců. Podle údajů NIPOS navštívilo v roce 2010 Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně přes 50 000 návštěvníků a Krajskou galerii výtvarného umění ve Zlíně přes 17 000 návštěvníků. V tomto ohledu je důležité zdůraznit, že Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně je tvořeno více součástmi na území města Zlína, přičemž obrázek 1-31 znázorňuje počet návštěvníků jednotlivých součástí v roce 2010. V roce 2013 je plánováno stěhování daných institucí do nových prostor 14|15 Baťova institutu v areálu bývalých Baťových závodů, čímž současně dojde k uvolnění většiny jimi dosud využívaných objektů, které jsou ve vlastnictví statutárního města Zlína.

Obrázek 1-31: Počet návštěvníků jednotlivých součástí Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Zdroj: Výroční zpráva Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně 2010

Posledním zde uvedeným aktérem kulturního života města je **Nadace Tomáše Bati**, jejímž hlavním cílem je jednak uchování baťovské historie a tradic a jednak podpora projektů zaměřených na rozvoj občanské společnosti včetně kulturních aktivit. Nadaci Tomáše Bati je možné považovat za významného aktéra na poli utváření jedinečné image města. Sídlí ve vlastních prostorách, které pronajímá pro činnosti naplňující výše uvedené cíle.

V roce 2009 byla městu Zlínu udělena značka „Evropské dědictví“ v rámci iniciativy Evropské komise nazvané European Heritage Label (EHL), jejímž cílem je upozornit na pamětihodnosti, které vyzdvihují a symbolizují evropskou integraci, ideály a historii.

Kulturní život je ze strany statutárního města Zlína podporován ve třech základních rovinách:

- provozní a investiční příspěvky zřizovatele či zakladatele pro zřizované či založené kulturní instituce (Městské divadlo Zlín, Filharmonie Bohuslava Martinů),
- dotace z rozpočtu města Zlína na přípravu a realizaci výjimečných kulturních akcí (např. Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež, festival Harmonia Moraviae, festival Setkání - Stretnutie, festival dechových orchestrů a folklorních souborů FEDO, festival Zlínské besedování, festival cestovatelů Neznámá země) nebo na provoz výjimečného kulturního zařízení (např. Velké kino, Krajská knihovna Františka Bartoše),
- dotace z Kulturního fondu města Zlína na přípravu a realizaci jednotlivých kulturních akcí, na úhradu nájemného v prostorách k pravidelné činnosti či na podporu obnovy kulturních památek.

Na závěr podkapitoly věnované kultuře uvedme skutečnost, že se velké množství kulturních činností na území města odehrává v prostorách památkově chráněných, což klade zvýšené nároky na jejich údržbu i pravidelnou obnovu. Lze zmínit také zjevnou souvislost kulturních aktivit či kulturních památek s rozvojem cestovního ruchu na území města (blíže viz kapitola 2.7).

1.6.2 SPORT A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Druhá část této kapitoly se věnuje činnosti subjektů na území města Zlína, které umožňují organizované trávení volného času, tj. poskytují zájmové a neformální vzdělávání též nazývané jako volnočasové aktivity. Zvláštní pozornost je věnována oblasti sportu, přičemž vybrané volnočasové a sportovní organizace jsou blíže charakterizovány. Tabulka P4-1 v Příloze 4 - Nabídka volnočasových aktivit na území města Zlína uvádí přehled vybraných subjektů, které na území města nabízejí volnočasové aktivity. Z uvedeného přehledu je zřejmé, že na území města je poměrně široká nabídka volnočasových aktivit s různorodým zaměřením, která je zajišťována jak organizacemi zřizovanými městem Zlínem, tak i dalšími subjekty především neziskového charakteru. Volnočasové aktivity jsou nabízeny obyvatelům města všech věkových kategorií (od dětí a mládeže až po seniorský věk). Z jiného úhlu pohledu můžeme konstatovat, že na území města působí jak organizace, které nabízejí široké spektrum volnočasových aktivit (středisko volného času, dům dětí a mládeže), tak i subjekty úžeji zaměřené (např. na rodiny s malými dětmi z pohledu cílové skupiny klientů či např. na tanec a pohybové aktivity z pohledu nabízených činností).

Další část textu je zaměřena na oblast tělovýchovy a sportu. Na území města Zlína bylo podle údajů Českého svazu tělesné výchovy (sportovní svaz s největší členskou základnou jak v České republice, tak ve Zlínském kraji) ke konci roku 2010 registrováno v oblasti sportu přibližně 60 sportovních klubů a tělovýchovných organizací (nejčastěji působící jako občanská sdružení). Další sportovní kluby a tělovýchovné jednoty působící na území města jsou pak sdruženy v rámci dalších sportovních svazů či asociací s menší členskou základnou (např. Asociace školních sportovních klubů, Sdružení sportovních svazů České republiky, Česká obec sokolská, Orel, Klub českých turistů).

Tabulka 1-18 prezentuje počty sportovních klubů u jednotlivých druhů sportů s tím, že některé sportovní kluby se zaměřují na více sportovních disciplín. Tabulka naznačuje, že podle počtu sportovních klubů je nejpopulárnějším sportem ve městě Zlíně fotbal následovaný tenisem, sportem pro všechny, stolním tenisem a lyžováním. Tabulka 1-18 také ukazuje na přítomnost široké nabídky sportů ve městě Zlíně čítající přes 60 druhů sportovních aktivit.

Tabulka 1-18: Počty sportovních klubů na území města Zlína podle jednotlivých druhů sportů; rok 2010

Druh sportu	Počet sportovních klubů
fotbal	19
tenis, sport pro všechny ¹⁰	po 7 klubech
stolní tenis, lyžování	po 6 klubech
volejbal, rekreační sport	po 5 klubech
plavecké sporty, florbal, kulturistika, aerobic	po 4 klubech
badminton, horolezectví, bojové sporty, squash, lední hokej, karate, šerm, orientační běh, jezdectví	po 3 klubech
turistika, basketbal, vzpírání, atletika, triatlon, cyklistika, judo, házená, taekwondo	po 2 klubech
dalších 32 druhů sportů	po 1 klubu

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého svazu tělesné výchovy, regionální sdružení Zlín a informací jednotlivých organizací

Tabulka 1-19 doplňuje informace tabulky 1-18 o hodnocení členské základny jednotlivých druhů sportů včetně základny mládežnické (tj. do 18 let věku). Uvedeny jsou sporty s více než 200 registrovanými sportovci. Celkem je ve sportovních organizacích na území města Zlína registrováno téměř 18 000 sportovců, z toho téměř 7 500 v mládežnické kategorii. Mezi nejpopulárnější sporty ve městě Zlíně podle členské základny patří fotbal (téměř 25% podíl na celkovém počtu registrovaných sportovců), následovaný sportem pro všechny, ledním hokejem, tenisem, volejbalem, házenou, turistikou, plaváním a atletikou. Vysoký podíl mládežnických sportovců přesahující 70 % z celkové členské základny vykazuje z uvedených druhů sportů lední hokej, házená, atletika, aerobic, gymnastika a kolečkové brusle.

¹⁰ Blíže viz Česká asociace Sport pro všechny ČASPV (www.caspv.cz).

Tabulka 1-19: Počty registrovaných sportovců na území města Zlína podle jednotlivých druhů sportů; rok 2010

Druh sportu	Počet registrovaných sportovců - celkem	Počet registrovaných sportovců - mládež
Fotbal	4 358	1 603
Sport pro všechny	1 318	442
Lední hokej	996	741
Tenis	714	367
Volejbal	690	299
Házená	558	322
Turistika	523	61
Plavecké sporty	478	228
Atletika	443	315
Aerobic	430	304
Golf	406	102
Basketbal	390	207
Bojové sporty	356	192
Orientační běh	331	84
Gymnastika	319	255
Stolní tenis	288	134
Kolečkové brusle	283	230
Lyžování	267	86
Karate	224	106
Kulturistika	224	4
Ragby	211	80

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého svazu tělesné výchovy, regionální pobočka Zlín a informací jednotlivých organizací

Tabulka 1-20 podává přehled o nejdůležitějších sportovních zařízeních nacházejících se na území města Zlína. K tabulce uvedenému výčtu sportovišť musí být připočtena také další sportoviště při základních a středních školách na území města (hřiště, tělocvičny), která jsou kromě samotných škol (výuka tělesné výchovy, provozování zájmových kroužků) využívána také organizovanou nebo neorganizovanou veřejností, a více než tři stovky veřejně přístupných dětských hřišť, z nichž u některých jsou v poslední době vhodně (vzhledem k demografické prognóze) instalovány také cvičební prvky pro seniory. V zásadě lze konstatovat na území města Zlína dostatečně širokou kapacitu sportovní infrastruktury pokrývající téměř úplné spektrum provozovaných sportů (kdy např. 12 ze 13 základních škol zřizovaných městem Zlínem je vybaveno vlastní tělocvičnou¹¹). Problémem některých sportovišť je však jejich stav ve vazbě na omezené finanční prostředky dostupné na jejich provoz, údržbu a případný rozvoj (ať už se jedná o majetek města, škol či sportovních občanských sdružení).

¹¹ Dle informací poskytnutých Oddělením prevence kriminality a sportovišť MMZ.

Tabulka 1-20: Přehled vybraných sportovních zařízení na území města Zlína vzhledem k jednotlivým sportovním zaměřením; rok 2011

Sportovní zaměření	Názvy sportovních zařízení
Multisportovní areály, sportovní haly	Sportovní areál a sportovní hala Zelené, Sportovní hala Euronics (U zimního stadionu), Sokolovna (Sokolská), Orlovna (Štefánikova)
Plavání, koupání	Lázně Zlín, Koupaliště Zelené, Koupaliště Panorama (Jižní Svahy), Koupaliště Zlín Louky, Koupaliště u Hotelu Lázně Kostelec
Fotbal	Fotbalový areál Vršava, Stadion Letná, jednotlivá fotbalová hřiště v okrajových částech města
Hokej, bruslení	Zimní stadion Lud'ka Čajky (Březnická), PSG Arena (Březnická)
Tenis, badminton, squash	Tenisový areál Vršava, Tenis-Badminton (Růmy), Tenisový areál (Zálešná), Squash Zlín (Kvítková), Squash club ZPS - Tennis Zlín (Malenovice), Tenisový areál Mladcová
Volejbal, beachvolejbal	Volejbalový areál (Štefánikova), Kurty na beachvolejbal (Lešetín), Kurty na beachvolejbal - koupaliště Zelené
Atletika	Atletický stadion (Hradská)
Lyžování	Svah Zlín (nám. T. G. Masaryka)
Jezdectví	Jezdecké sportovní středisko Zlín (Příluky), JK Nížina Zlín (Lužkovice)
Ostatní	Spinningové centrum Schwinn Maty (Růmy), Motokárová dráha (areál Svit), Sendwicz Paintball (Komenského), Lanové centrum CVAK (Mladcová), Sportcentrum K2 (Vršava), Lezecké centrum VERTIKON (K Pasekám)

Zdroj: vlastní zpracování

Nedílnou součástí sportovního prostředí na území města Zlína je také sport zdravotně postižených občanů. V rámci sportovních klubů zdravotně postižených spadajících pod Český svaz tělesné výchovy, které působí na území města Zlína, je registrováno celkem 279 handicapovaných sportovců, přibližně 8% podíl tvoří mládež do 18 let věku. Zastoupeny jsou kluby zaměřené na sport mentálně, sluchově, tělesně i zrakově postižených, které provozují poměrně široké spektrum sportů (cca 20 druhů sportů).

K dalším důležitým charakteristikám a otázkám sportovního a tělovýchovného prostředí na území města Zlína patří:

- Zajištění tělovýchovy ve školách, kdy tato oblast souvisí ve velké míře s již výše zmiňovanou vybaveností škol sportovní infrastrukturou a jejími provozními nároky.
- Výchova sportovních talentů, kdy město Zlín lze v rámci Zlínského kraje považovat za přirozené centrum, ve kterém se soustředí podstatná část aktivit takto zaměřených (koncentrace sportovních středisek, sportovních center mládeže a základních škol s rozšířenou výukou tělesné výchovy; přítomnost jediného subjektu v rámci středního školství kraje s rozšířeným sportovním vzděláváním - Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín).
- Vícezdrojové financování sportovní oblasti, které souvisí s nestálým a poměrně problematickým finančním zajištěním dané oblasti v rámci celé České republiky. Zároveň je třeba zohlednit také hospodářský rozměr sportu, kdy sport a činnosti spojené

se sportem mají v některých případech poměrně významné ekonomické dopady (např. organizace sportovních akcí, sportovní turistika či oblast mediální). Statutární město Zlín na řadu sportovních aktivit přispívá ze svého rozpočtu (mj. také prostřednictvím účelového Fondu mládeže a tělovýchovy). Bližší informace o financování a podpoře sportovní a tělovýchovné oblasti z rozpočtu města Zlína jsou uvedeny v rámci kapitoly 5.2).

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Bohatá nabídka kulturních, sportovních a volnočasových aktivit na území města Zlína, široké spektrum kulturních a sportovních zařízení.
- Existence etablovaných kulturních zařízení a sportovních organizací v regionálním i nadregionálním měřítku.
- Kulturní zařízení a sportovní aktivity jako tvůrce image města Zlína, potenciál využití v oblasti cestovního ruchu.
- Vysoká závislost kulturních i sportovních zařízení na území města Zlína na veřejných zdrojích financování, potenciální hrozby spojené s krátcími se veřejnými prostředky.
- Hledání nových možností etablování kulturních zařízení např. ve vztahu k zážitkovému programu.
- Vysoký podíl mládeže na členské základně sportovních klubů.
- Existence zvláštních fondů města na podporu kulturních, sportovních a volnočasových aktivit.

OTÁZKY K DISKUSI

- Jakým způsobem uchopit možnosti využití kulturních zařízení pro rozvoj cestovního ruchu? Která kulturní zařízení je možné považovat za nejvíce relevantní pro utváření image města?
- Jakým způsobem využít mezinárodní sportovní akce pořádané na území města pro rozvoj cestovního ruchu?
- Jakým způsobem přistoupit k dalšímu rozvoji atletického stadionu ve Zlíně?
- Jakým způsobem uchopit problém relativně vysoké závislosti kulturních, sportovních a volnočasových institucí na veřejných dotacích? Existuje potenciál zvyšovat finanční nezávislost těchto institucí?

- Je žádoucí realizovat projekty tvorby dalších veřejných institucí s vysokou závislostí na veřejných financích (např. výstavní prostory, muzea)?
- Je žádoucí podporovat z veřejných finanční profesionální sport či orientovat podporu sportu výhradně na mládež?
- Která sportovní zařízení je možné považovat ve městě Zlíně za chybějící? Je takovým zařízením například aquapark?

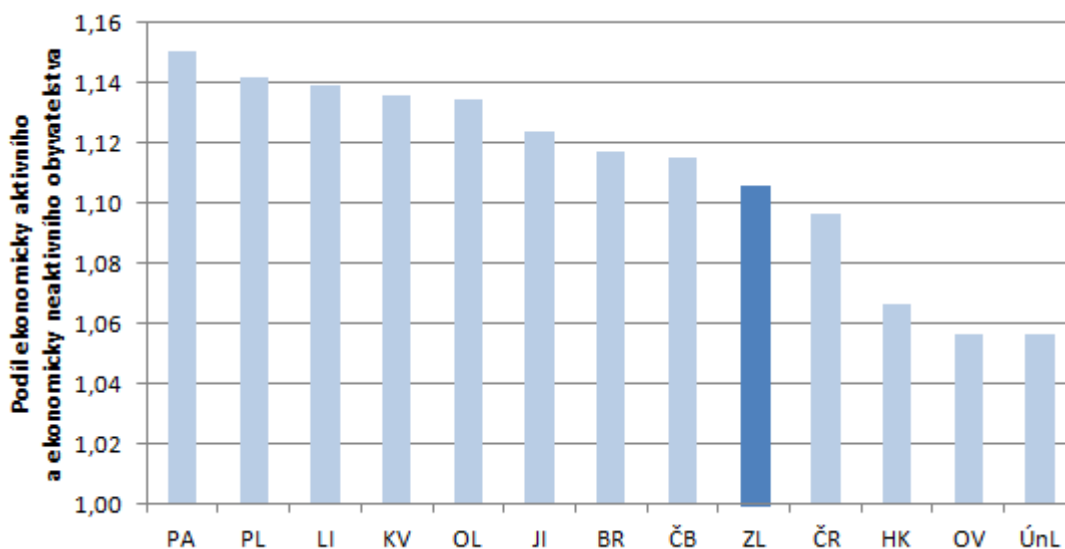
TO 2 - EKONOMICKÝ ROZVOJ A TRH PRÁCE

Druhá tematická oblast Strategie Zlín 2020 se blíže zabývá dílčími problémovými oblastmi města Zlína, které se vztahují k tématům ekonomický rozvoj a trh práce respektive cestovní ruch.

TO 2.1 - EKONOMICKY AKTIVNÍ OBYVATELSTVO

Podle předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 činil počet ekonomicky aktivních obyvatel města Zlína celkem 38 163 osob, přičemž podíl ekonomicky aktivních obyvatel k ekonomicky neaktivním se rovnal hodnotě 1,1. V tomto ohledu nedošlo ve srovnání s výsledky Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 k výraznější změně. Současně hodnota podílu ekonomicky aktivních a ekonomicky neaktivních obyvatel města Zlína odpovídá referenční hodnotě celé České republiky (viz obrázek 2-1).

Obrázek 2-1: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska ukazatele Podíl ekonomicky aktivních obyvatel k ekonomicky neaktivním; rok 2011; referenční hodnota České republiky

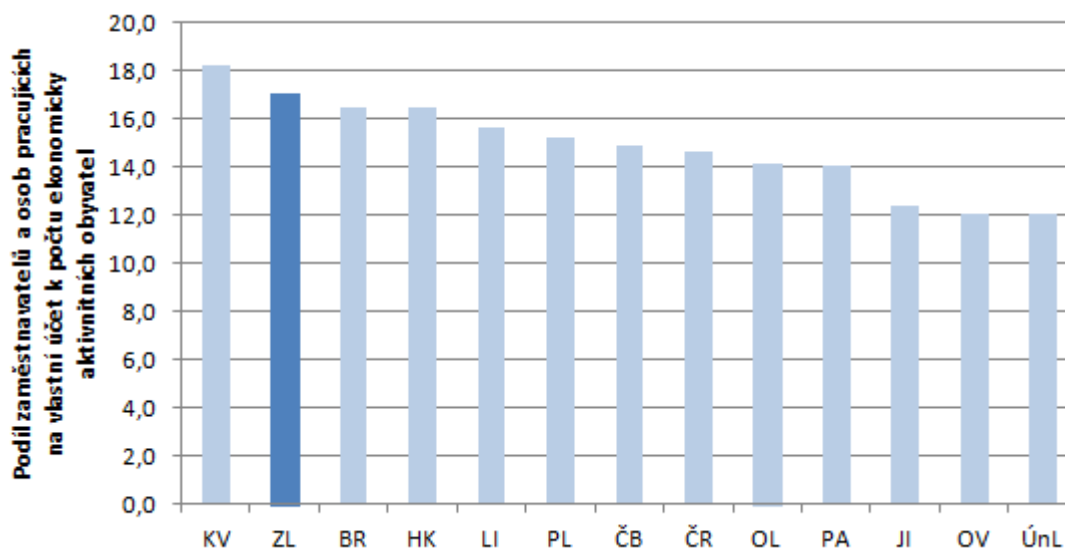

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Z hlediska struktury ekonomicky aktivního obyvatelstva jsme naši pozornost, s ohledem na dosud disponibilní údaje Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011, zaměřili na hodnocení postavení města Zlína z hlediska podílu agregovaného počtu zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet na celkovém počtu obyvatel. Město Zlín v tomto směru zaujímá jedno z předních míst mezi krajskými městy České republiky, což považujeme za jednu

ze silných stránek města Zlína v rámci utváření podnikatelského prostředí města (viz obrázek 2-2).

Obrázek 2-2: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska ukazatele Podíl zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet k počtu ekonomicky aktivních obyvatel; rok 2011; referenční hodnota České republiky

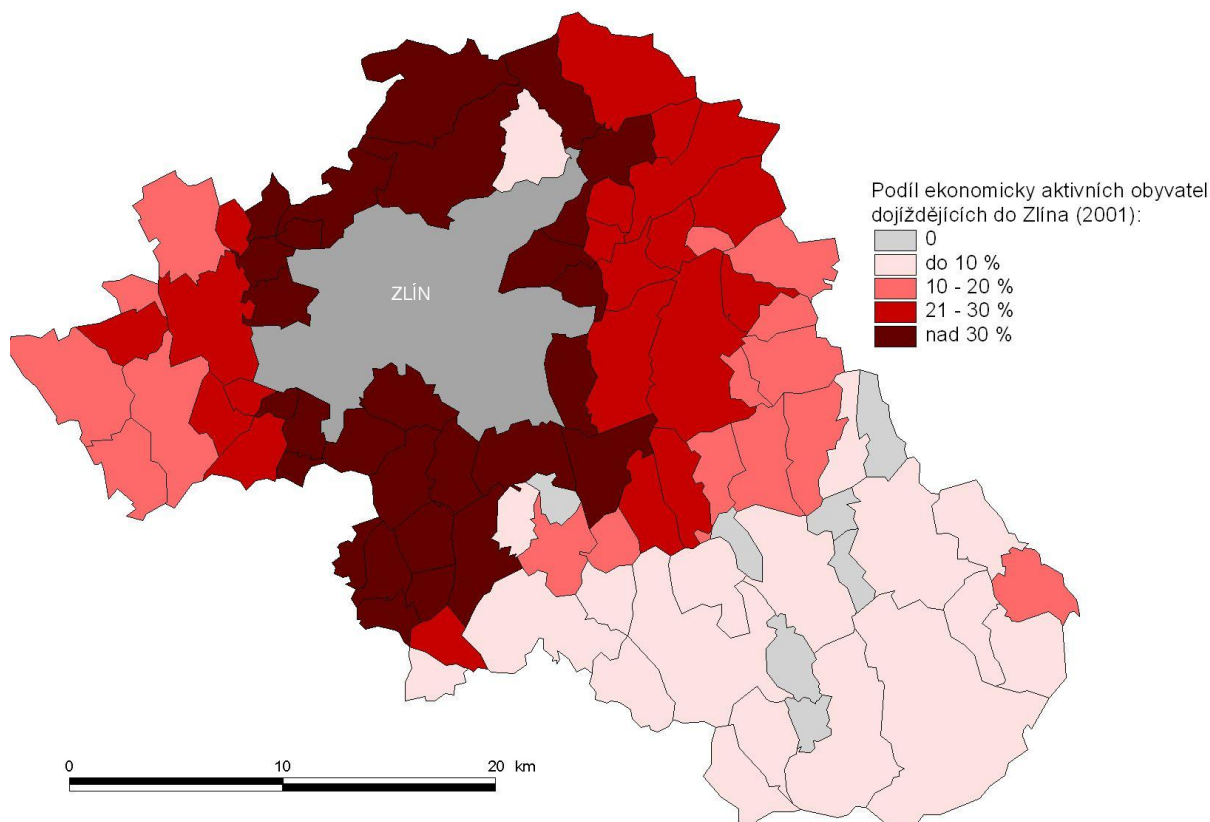

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Postavení města Zlína jako krajského města z něj utváří přirozené centrum dojížděky za prací, stejně jako dalšími aktivitami. S ohledem na lokalizaci největších výrobních podniků mimo administrativní hranice Zlína je však možné očekávat i významné proudy vyjížděky za prací z města Zlína. S ohledem na zatím chybějící informace o dojížděce a vyjížděce za prací ze Sčítání domu, lidu a bytů z roku 2011 jsme primární vyhodnocení zpracovali pro údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001.

Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů dojíždělo za zaměstnáním do města Zlína v roce 2001 celkem 17 513 osob, z nichž 69% podíl připadal na dojíždějící z obcí okresu Zlín a zbývajících necelých 30 % dojíždějících mělo své místo bydliště v jiných okresech České republiky. Okres Zlín takto utváří poměrně uzavřený systém dojížděky za prací do spádového města Zlína, přičemž obrázek 2-3 dokládá význam prostorového faktoru vzdálenosti od města Zlína pro vysvětlení relativní intenzity dojížděky v rámci jednotlivých obcí okresu Zlín. Z absolutního hlediska pak nejvyšší počet osob v roce 2001 dojížděl za zaměstnáním ve městě Zlíně z měst Otrokovice (2 666 osob), Napajedla (792 osob), Fryšták (749 osob), Vizovice (590 osob), Holešov (394 osob) a Slušovice (382 osob). Mimo okres Zlín pak nejvyšší počet dojíždějících osob připadal na město Uherské Hradiště (288 osob).

Obrázek 2-3: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel obce dojíždějících za zaměstnáním do města Zlína z obcí okresu Zlín; rok 2001

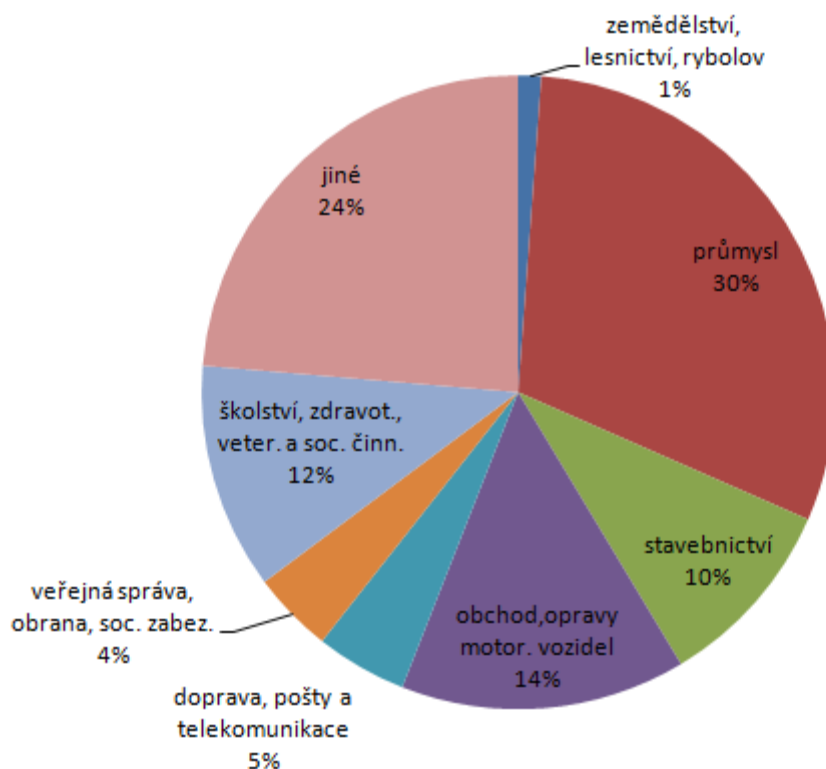
Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Za zaměstnáním do jiných obcí vyjíždělo v roce 2001 celkem 7 489 osob bydlících na území města Zlína, z čehož necelých 70 % vyjíždějících pracovalo v obcích okresů Zlín a zbývajících více než 30 % v dalších okresech České republiky a v zahraničí. Nejvyšší absolutní počet osob vyjížděl z města Zlína za zaměstnáním do města Otrokovice (2 181 osob), které bylo následováno hlavním městem Prahou (535 osob). Vyjíždka za prací z města Zlína tak byla v roce 2001 orientována zejména na města v okolí respektive na hlavní sídelní aglomerace České republiky měst Prahy a Brna. Při srovnání všech krajských měst můžeme konstatovat pro statutární město Zlín nejvyšší podíl vyjíždějících za prací na celkovém počtu obyvatel (9,3 %), následují Pardubice (9,1 %), Karlovy Vary (9,0 %), České Budějovice (6,8 %) a Ústí nad Labem (6,7 %). Naopak nejmenší podíly vyjíždějících vykazují města Praha (2,5 %), Brno (3,5%), Ostrava (4,1 %), Jihlava (4,9 %) a Plzeň (5,2 %).

Podobně jako v případě dojíždky a vyjíždky do zaměstnání bylo hodnocení struktury ekonomicky aktivního obyvatelstva vzhledem k jejich zaměstnanosti podle jednotlivých odvětví provedeno na základě výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001. Obrázek 2-4 znázorňuje podíly dílčích, široce definovaných odvětvových sektorů na celkovém počtu

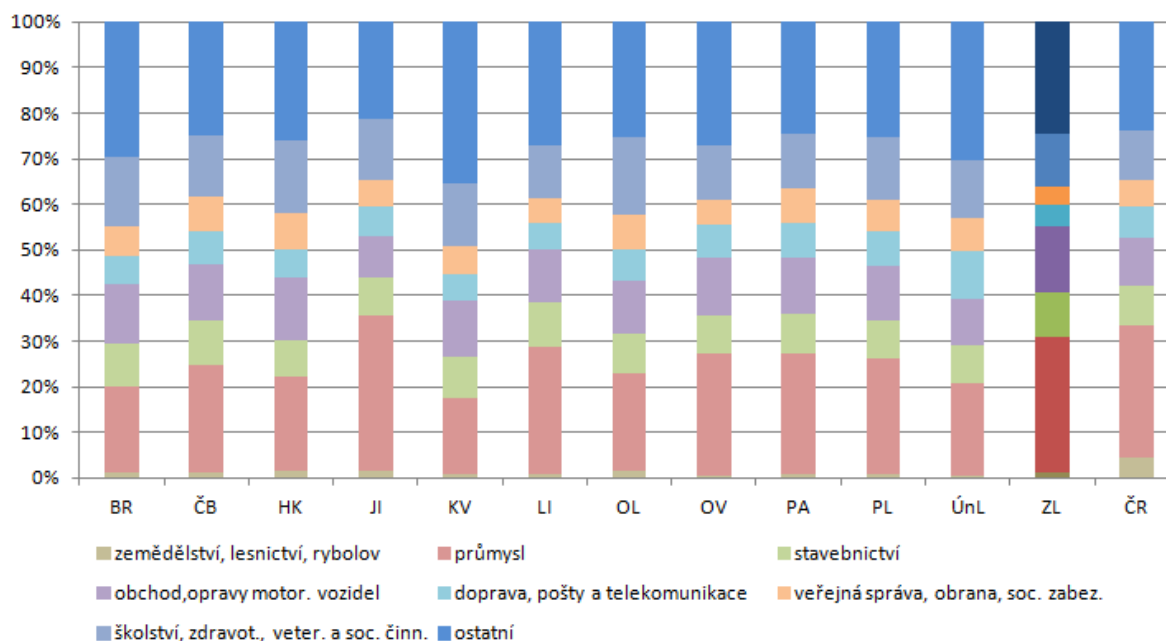
ekonomicky aktivních obyvatel města Zlína v roce 2001. Primární poznatky v tomto směru ukazují na rozhodující podíl služeb na celkové zaměstnanosti města Zlína. Za klíčová odvětví služeb lze přitom označit odvětví zaměřená na obchodní aktivity na jedné straně a odvětví veřejných služeb na straně druhé. Zároveň je nutné zdůraznit velký význam průmyslu a stavebnictví na celkové zaměstnanosti města Zlína v roce 2001. Srovnání podílů korespondujících odvětvových sektorů na počtu ekonomicky aktivních obyvatel města Zlína na jedné straně a České republiky na straně druhé naznačuje velmi malé rozdíly, které se týkají zejména sektoru zemědělství, lesnictví a rybolovu (viz obrázek 2-5). Komplex výše uvedených poznatků poskytuje indicie o relativně nižším významu sektoru služeb ve městě Zlíně ve srovnání s dalšími městy České republiky, které stojí výše v sídelní hierarchii. V tomto kontextu je potřeba vnímat i perspektivnost potenciálních odvětví rozvoje města Zlína.

Obrázek 2-4: Struktura zaměstnanosti města Zlína vzhledem k dílčím odvětvovým sektorům; rok 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Obrázek 2-5: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska zaměstnanosti vzhledem k dílčím odvětvovým sektorům; rok 2001; referenční hodnota České republiky

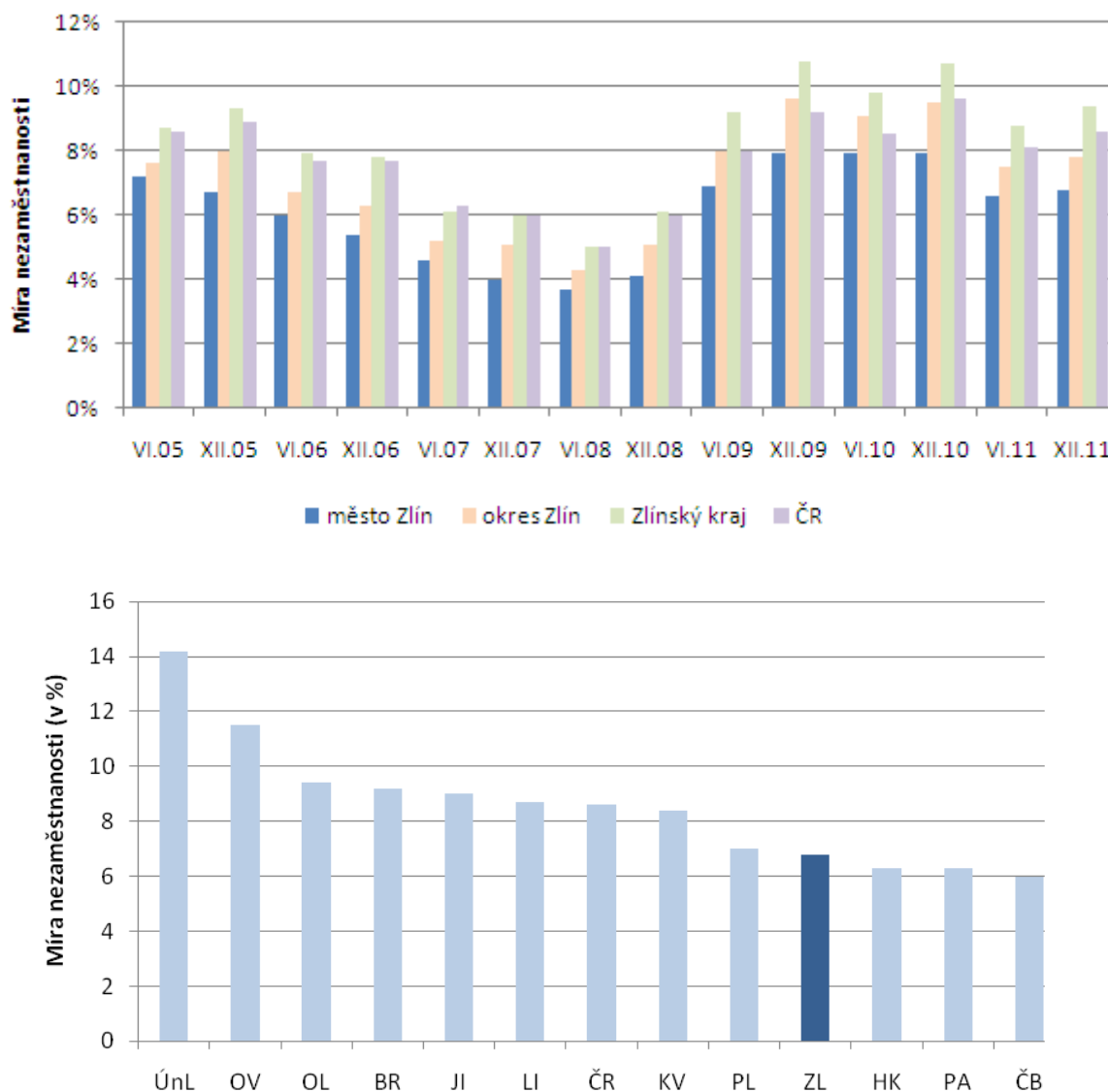
Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Za jeden z klíčových problémů trhu práce je možné považovat nezaměstnanost. Hodnocení nezaměstnanosti města Zlína jsme založili na statistických údajích Ministerstva práce a sociálních věcí a to jednak v kontextu vývoje nezaměstnanosti a jednak v kontextu srovnání města Zlína s hodnotami vybraných referenčních území. Obrázek 2-6 znázorňuje vývoj míry nezaměstnanosti města Zlína v období let 2005-2011 s rozlišením stavu v měsíci červnu a měsíci prosinci respektive v rámci srovnání s referenčními hodnotami okresu Zlín, Zlínského kraje a celé České republiky respektive všech krajských měst. Hlavní poznatky lze formulovat následujícím způsobem:

- vývoj míry nezaměstnanosti města Zlína vykazoval sestupnou tendenci v období let 2005-2008 s výrazným zvýšením v období let 2009-2010 a následným snížením v roce 2011,
- změny ve vývoji míry nezaměstnanosti města Zlína korespondují se změnami ve vývoji míry nezaměstnanosti všech referenčních území,
- město Zlín vykazuje nižší míru nezaměstnanosti než všechna referenční území, tj. okres Zlín, Zlínský kraj i Česká republika, přičemž míra nezaměstnanosti vlastního Zlínského kraje je vyšší než míra nezaměstnanosti České republiky,
- ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky vykazovalo na konci roku 2011 město Zlín relativně lepší hodnoty míry nezaměstnanosti a průměrné hodnoty vzhledem k počtu volných pracovních míst na jednoho žadatele.

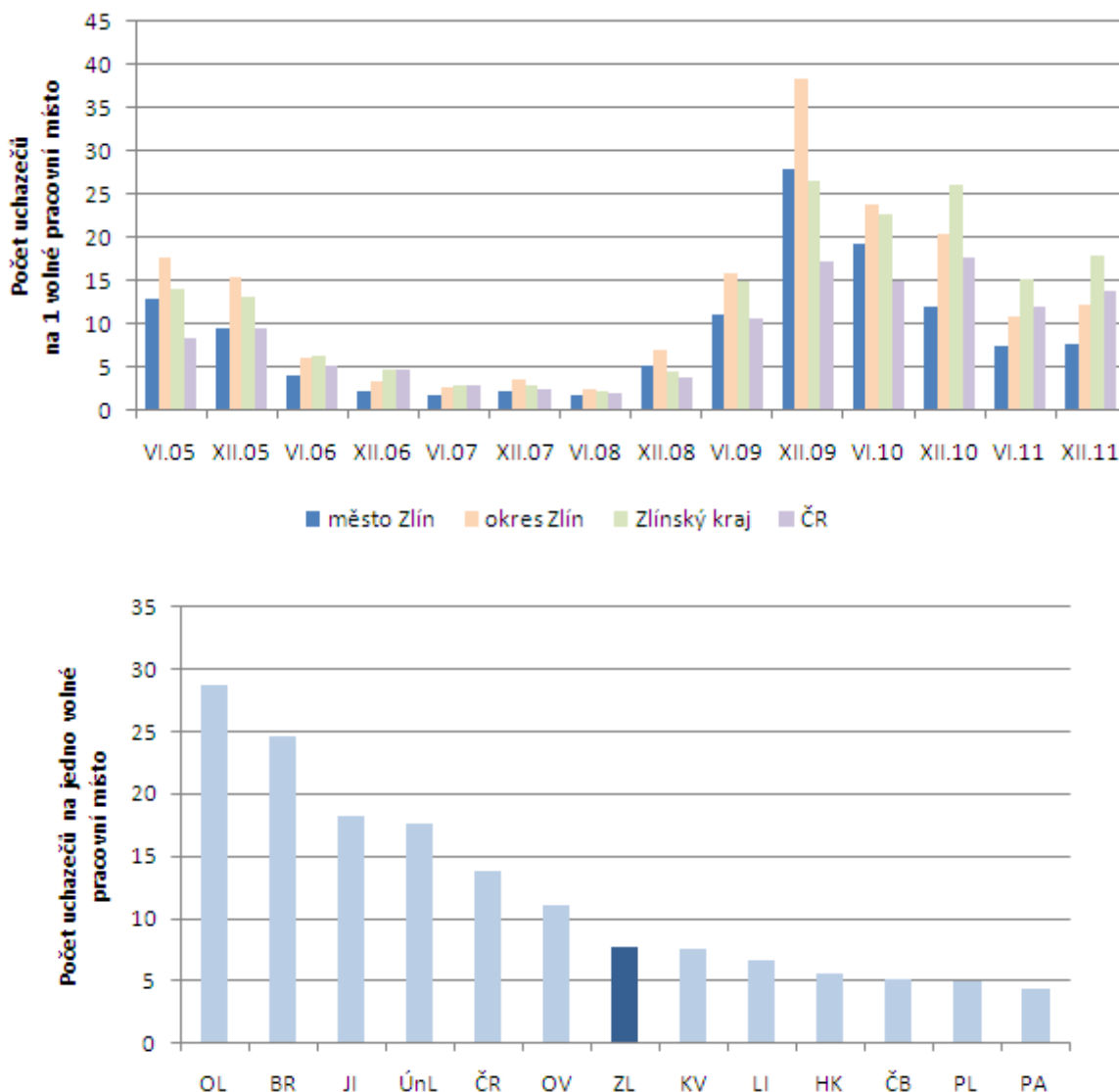
Vývoj počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo do značné míry kopíruje vývoj míry nezaměstnanosti s možností rozlišit relativně lepší situaci v období let 2005-2008 s extrémním nárůstem hodnoty v roce 2009 a následným poklesem v letech 2010 a 2011 v souvislosti s mírným zvýšením nabídky volných pracovních míst na trhu práce. Ve srovnání s roky 2006 a 2007 však zůstává nabídka volných pracovních míst v roce 2011 výrazně nižší, přičemž za pozornost stojí relativně lepší situace města Zlína ve srovnání se všemi třemi referenčními územími. V případě množiny všech krajských měst patří město Zlín k průměrným krajským městům vzhledem k ukazateli počet uchazečů na 1 volné pracovní místo (viz obrázek 2-7).

Obrázek 2-6: Vývoj míry nezaměstnanosti města Zlín, okresu Zlín, Zlínského kraje a České republiky; období 2005-2011 (nahore); údaje k červnu a prosinci a postavení města Zlína mezi krajskými městy České republiky k prosinci 2011 (dole)

Zdroj: Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí

Obrázek 2-7: Vývoj počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo města Zlín, okresu Zlín, Zlínského kraje a České republiky; období 2005-2011 (nahore); údaje k červnu a prosinci; a postavení města Zlína mezi krajskými městy České republiky k prosinci 2011 (dole)

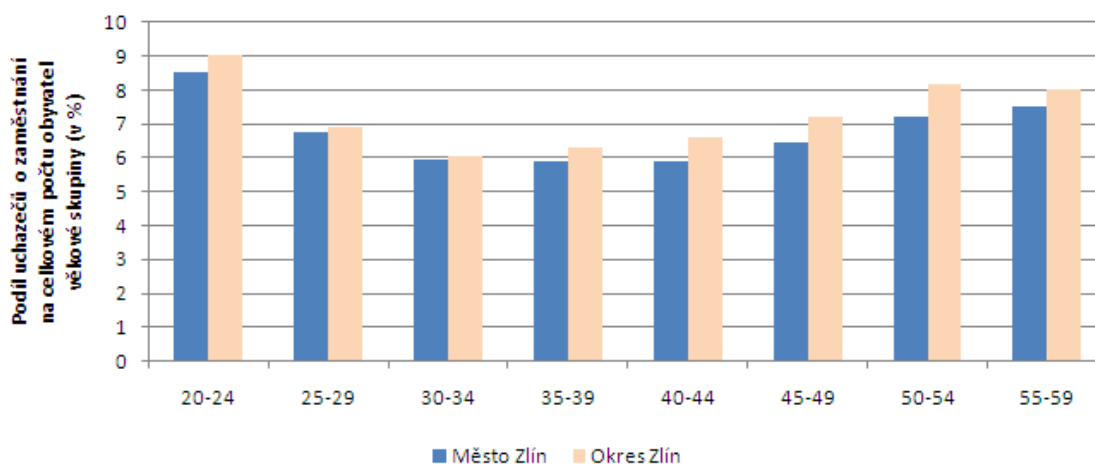
Zdroj: Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí

V dalším textu se naše analýza zaměří na základní charakteristiky uchazečů o zaměstnání z města Zlína respektive širšího regionu reprezentovaného okresem Zlín. Následující hodnoty se vždy vází ke 31. prosinci daného roku a zdrojem dat je Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín.

První oblast našeho zájmu se zaměřuje na věkovou strukturu uchazečů o zaměstnání. V absolutních hodnotách připadal na konci roku 2011 nejvyšší počet uchazečů o práci ve městě Zlíně na věkové kategorie 55-59 let (428 osob) respektive 20-24 let (402 osob). Rovněž v relativním vyjádření přepočteném na počet obyvatel jednotlivých věkových skupin města Zlína v roce 2011 vykazovaly nejvyšší hodnoty na tyto dvě kategorie. Více méně

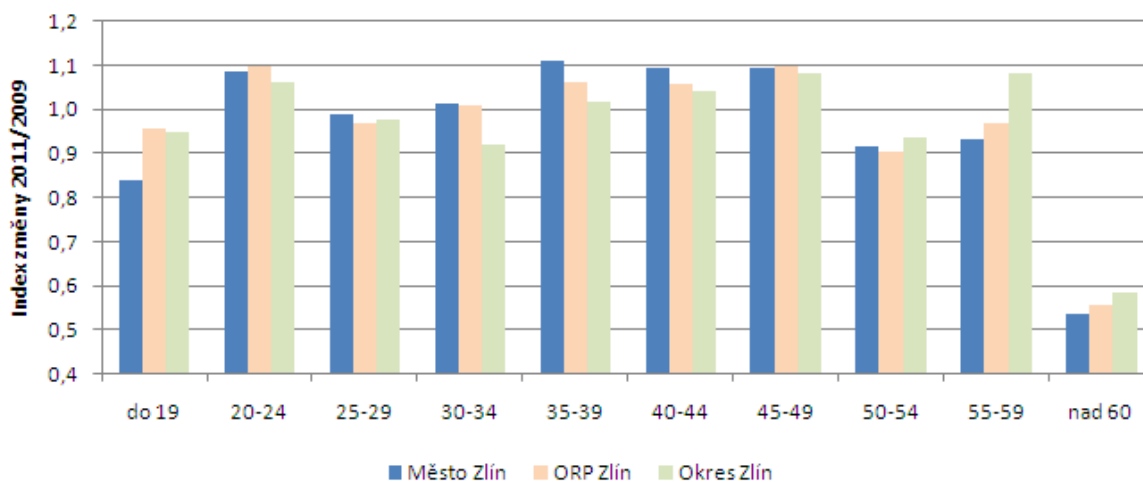
obdobnou situaci lze pozorovat i v případě okresu Zlín (viz obrázek 2-8). Srovnání situace v roce 2009 a v roce 2011 ukazuje na zvýšení podílů mladších věkových skupin na celkové nezaměstnanosti města Zlína. Naopak v případě starších věkových skupin došlo v případě města Zlína ke zlepšení situace (viz obrázek 2-9).

Obrázek 2-8: Podíl uchazečů o zaměstnání dané věkové kategorie na celkovém počtu obyvatel stejné věkové kategorie města Zlín a okresu Zlín; rok 2011; údaje k 31. prosinci

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín; ČSÚ pro počet obyvatel věkových skupin

Obrázek 2-9: Index změny podílů uchazečů o zaměstnání věkové skupiny na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2011 k podílu v roce 2009; město Zlín, správní obvod ORP Zlín a okres Zlín; roky 2009 a 2011; údaje k 31. prosinci

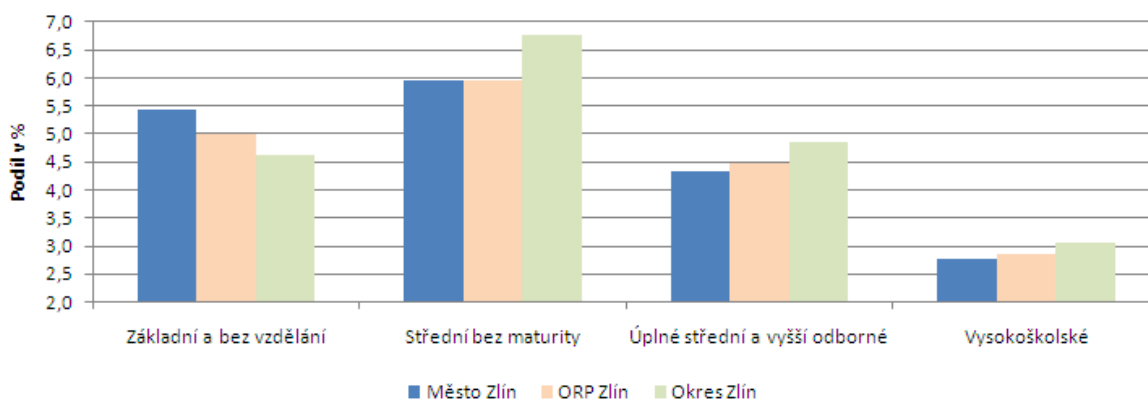

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín

Druhá oblast našeho zájmu se zaměřila na vzdělanostní strukturu uchazečů o zaměstnání. V absolutních hodnotách připadal na konci roku 2011 nejvyšší počet uchazečů o práci ve městě Zlíně na osoby se středním odborným vzděláním s výučním listem (1 054 osob)

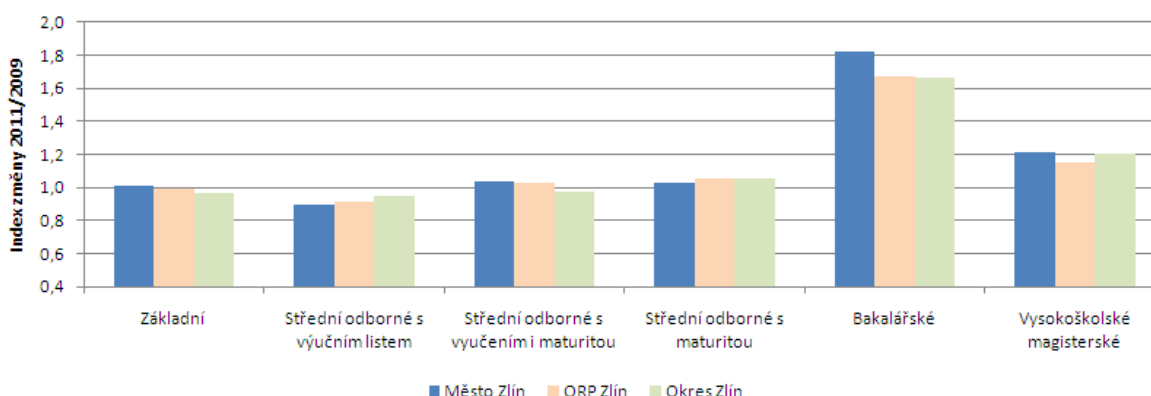
respektive s úplným středním odborným vzděláním s maturitou (666 osob). Pro relativní srovnání byl využit přepočtený počet uchazečů dané kategorie dosaženého vzdělání k celkovému počtu osob starších 15 let se srovnatelným nejvyšším dosaženým vzděláním podle předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. V tomto ohledu má uvedené srovnání jisté nedostatky zejména vzhledem ke skupině osob se základním vzděláním v kontextu jejich zastoupení ve skupinách studentů respektive seniorů, tj. ekonomicky neaktivních osob. Obecně však hodnocení potvrzuje, že osoby s nižším dosaženým vzděláním mají vyšší pravděpodobnost být nezaměstnaným, než osoby s vyšším dosaženým vzděláním (viz obrázek 2-10).

Obrázek 2-10: Podíl uchazečů o zaměstnání dané vzdělanostní kategorie na celkovém počtu obyvatel starších 15 let srovnatelné věkové kategorie města Zlín, správního obvodu ORP Zlín a okresu Zlín; rok 2011; údaje k 31. prosinci

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín; ČSÚ pro počet obyvatel vzdělanostních kategorií

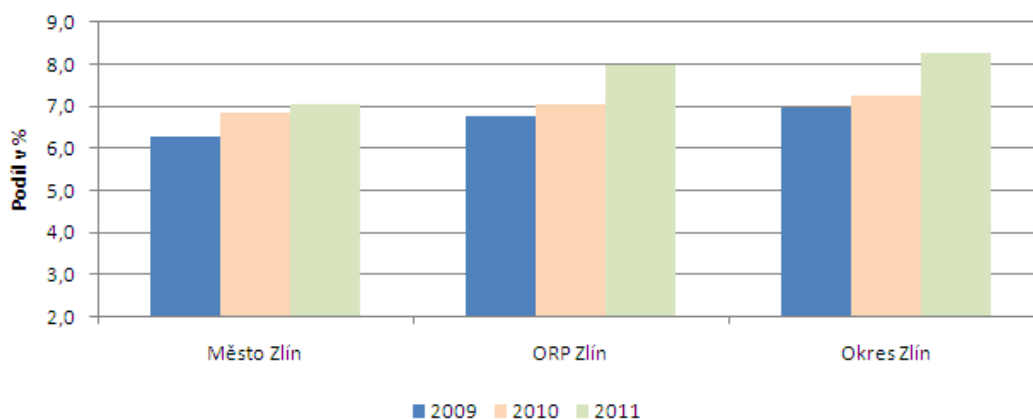
Obrázek 2-11: Index změny podílů uchazečů o zaměstnání dané vzdělanostní kategorie na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2011 k podílu v roce 2009; město Zlín, správní obvod ORP Zlín a okres Zlín; roky 2009 a 2011; údaje k 31. prosinci

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín

Obrázek 2-11 pak doplňuje uvedené poznatky o naznačení nového trendu a to zvyšujícího se podílu uchazečů o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním a to až již bakalářského nebo magisterského stupně. Obrázek 2-12 potvrzuje tento trend ve směru cílové skupiny absolventů škol, když naznačuje jejich zvyšující se podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání.

Obrázek 2-12: Vývoj podílů absolventů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2009, 2010 a 2011; město Zlín, správní obvod ORP Zlín a okres Zlín; údaje k 31. prosinci

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín

Tabulka 2-1: Studijní obory s nejvyšším počtem absolventů evidovaných jako uchazeči o zaměstnání v roce 2011; město Zlín, správní obvod ORP Zlín a okres Zlín; údaje k 31. prosinci

Studijní obor	Počet absolventů evidovaných jako uchazeči o zaměstnání		
	okres Zlín	ORP Zlín	město Zlín
Podnikání v oborech - L	43	13	10
Ekonomika a management - R	33	14	8
Automechanik - H	30	9	7
Kuchař-číšník - H	27	11	5
Ekonomika a management - T	24	12	9
Gymnázium - K	23	11	7
Organizace a management - M	21	8	3
Lyceum - M	20	11	7
Ekonomika a podnikání - M	18	9	6
Kuchař a kuchařské práce - H	18	8	7

Pozn.: H - střední odborné vzdělání s výučním listem; K - úplné střední všeobecné vzdělání; L - úplné střední odborné vzdělávání s vyučením i maturitou; M - úplné střední odborné vzdělávání s maturitou (bez vyučení); R - bakalářské vzdělání; T - vysokoškolské vzdělání¹²

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín

Tabulka 2-1 doplňuje tento poznatek o studijní obory, u nichž byl na konci roku 2011 ve městě Zlín, správním obvodu ORP Zlín respektive okresu Zlín evidován nejvyšší počet

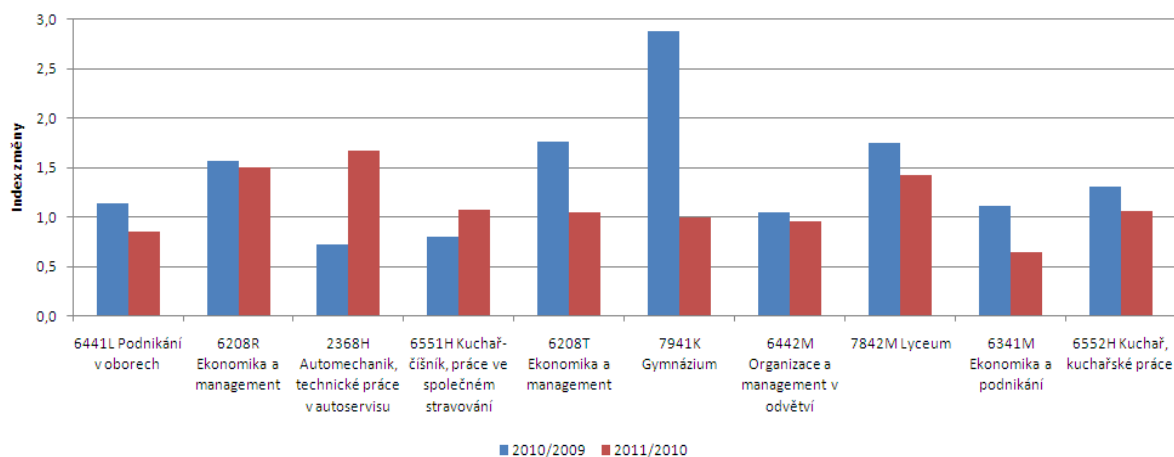
¹² Podle Klasifikace kmenových oborů vzdělání.

absolventů jako uchazečů o zaměstnání. Tabulka 2-1 naznačuje, že nejvyšší počet absolventů evidovaných jako uchazeči o zaměstnání je spojen:

- se studijními obory orientovanými na oblast ekonomiky, managementu, podnikání bez ohledu na stupeň vzdělání,
- se studijními obory středního všeobecného vzdělání (gymnázium, lyceum),
- s výučními obory automechanik respektive kuchař.

Obrázek 2-13 pak charakterizuje meziroční změny počtu absolventů evidovaných jako uchazeči o zaměstnání pro 10 studijních oborů s nejvyššími hodnotami na konci roku 2011 v okrese Zlín. Nejvyšší změny jsou v tomto ohledu spojeny jednak s absolventy studijních oborů středního všeobecného vzdělání (gymnázium, lyceum) na jedné straně a jednak s absolventy bakalářského studijního programu Ekonomika a management na straně druhé.

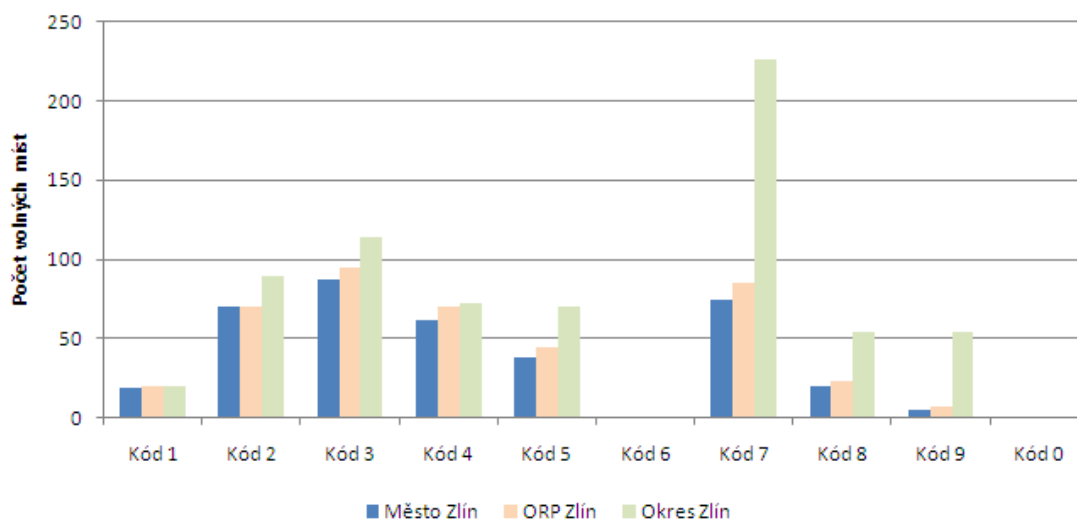
Obrázek 2-13: Index změny počtu absolventů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Zlín; vybrané studijní obory; roky 2009, 2010 a 2011; údaje k 31. prosinci

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín

Posledním krokem hodnocení trhu práce ve vztahu ke vzdělání je hodnocení struktury volných pracovních míst vzhledem ke kódům klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. Obrázek 2-14 charakterizuje stav volných pracovních míst ke konci roku 2011 ve městě Zlín, správním obvodu ORP Zlín a okrese Zlín. Na území okresu Zlín lze nejvyšší počet volných pracovních míst identifikovat v rámci kódů CZ-ISCO 7 „řemeslníci a opraváři“. Běžným jevem ve zlínské aglomeraci je ta skutečnost, že podnikatelské subjekty mají problém získat a udržet kvalifikované pracovníky z technických oborů, když chybí zejména strojní operátoři, obsluha CNC strojů, svářeči a další. Situace je částečně řešena najímáním cizinců. V kontextu srovnání tohoto stavu s obory vzdělání absolventů, kteří jsou evidováni jako uchazeči o zaměstnání, lze identifikovat nesoulad nabídky a poptávky na trhu práce.

Obrázek 2-14: Počet volných pracovních míst podle kódů CZ-ISCO v roce 2011; město Zlín, správní obvod ORP Zlín a okres Zlín; údaje k 31. prosinci

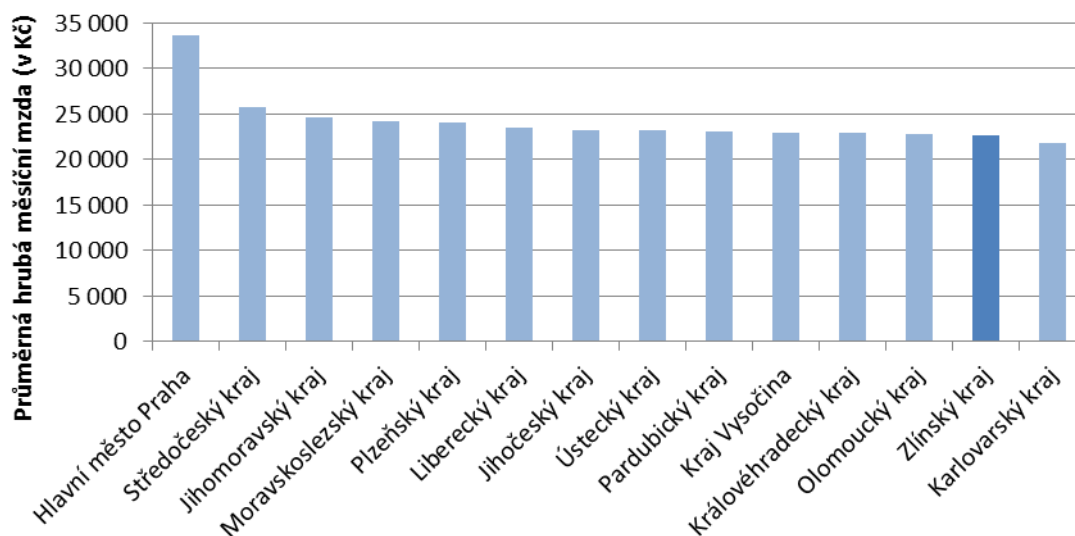
Pozn.: Kód 1 - Zákonodárci a řídicí pracovníci; Kód 2 - Specialisté; Kód 3 - Techničtí a odborní pracovníci; Kód 4 - Úředníci; Kód 5 - Pracovníci ve službách a prodeji; Kód 6 - Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství; Kód 7 - Řemeslníci a opraváři; Kód 8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři; Kód 9 - pomocní a nekvalifikovaní pracovníci; Kód 0 - Zaměstnanci v ozbrojených silách

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín

Konečně významnou specifickou skupinou nezaměstnaných na trhu práce jsou osoby se zdravotním postižením, jejichž podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání ve městě Zlíně činil na konci roku 2011 14 %, tj. 422 osob.

Závěr této kapitoly je věnován hodnocení úrovně mezd, vzhledem k absenci relevantních statistických dat na obecní a městské úrovni muselo být zvoleno srovnání na úrovni krajů. Obrázek 2-15 prezentuje srovnání dle ukazatele průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v krajích České republiky za rok 2011. Zlínský kraj se s hodnotou 22 655 Kč umístil na předposledním místě žebříčku všech krajů před krajem Karlovarským (jak ovšem ukazuje obrázek, druhá polovina žebříčku krajů z pohledu výše průměrných mezd je velmi vyrovnaná bez výraznějších rozdílů). Pro doplnění uvedme, že průměr za celou Českou republiku k danému období dosáhl hodnoty 25 645 Kč. V rámci Zlínského kraje lze předpokládat, že ve Zlíně jako jeho administrativním centru, co do počtu obyvatel největším městě kraje a díky koncentraci subjektů z lépe finančně ohodnocených sektorů hospodářství bude mzdová úroveň převyšovat úroveň krajskou (podobně jako ve většině ostatních krajských měst v České republice).

Obrázek 2-15: Srovnání krajů České republiky vzhledem k výši ukazatele průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců; rok 2011

Zdroj: Český statistický úřad

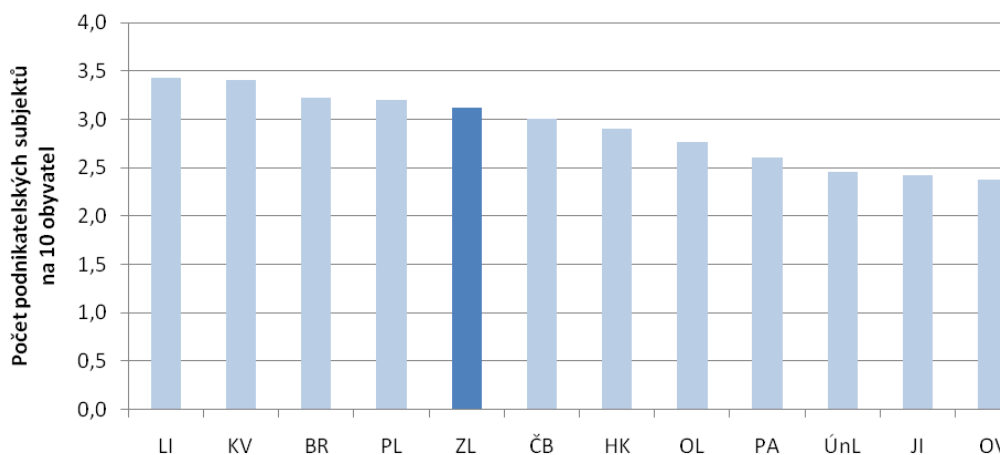
TO 2.2 - EKONOMICKÉ SUBJEKTY

Pro bližší poznání předpokladů ekonomického rozvoje města Zlína jsme naši analýzu doplnili o hodnocení ekonomických subjektů na jeho území, přičemž zohledněny současně byly širší prostorové vztahy v rámci zlínské aglomerace definované administrativními hranicemi správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlín, Otrokovice a Vizovice. Základním zdrojem dat v tomto směru byly jednak informace Českého statistického úřadu o počtu a struktuře podnikatelských subjektů v obcích České republiky a jednak celá řada výstupů komerční databáze firem a institucí *Albertina 2011*.

Podle údajů Českého statistického úřadu bylo v roce 2010 na území města Zlína evidováno celkem 23 716 podnikatelských subjektů. Relativní srovnání s dalšími krajskými městy České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k počtu jejich obyvatel ukazuje na relativně nadprůměrný počet podnikatelských subjektů evidovaných na území města Zlína (viz obrázek 2-16). Ve struktuře těchto podnikatelských subjektů výrazně převládají subjekty zařazené do kategorie „Obchod, pohostinství, opravy motorových vozidel“. Relativně vysoké podíly rovněž připadají na podnikatelské subjekty v oblasti průmyslu, veřejných služeb a stavebnictví (viz rovněž obrázek 2-17 pro srovnání s dalšími krajskými městy České republiky). Zasazení uvedených poznatků do kontextu struktury zaměstnanosti města Zlína (viz obrázek 2-5) dále naznačuje nižší průměrnou velikost podnikatelských subjektů

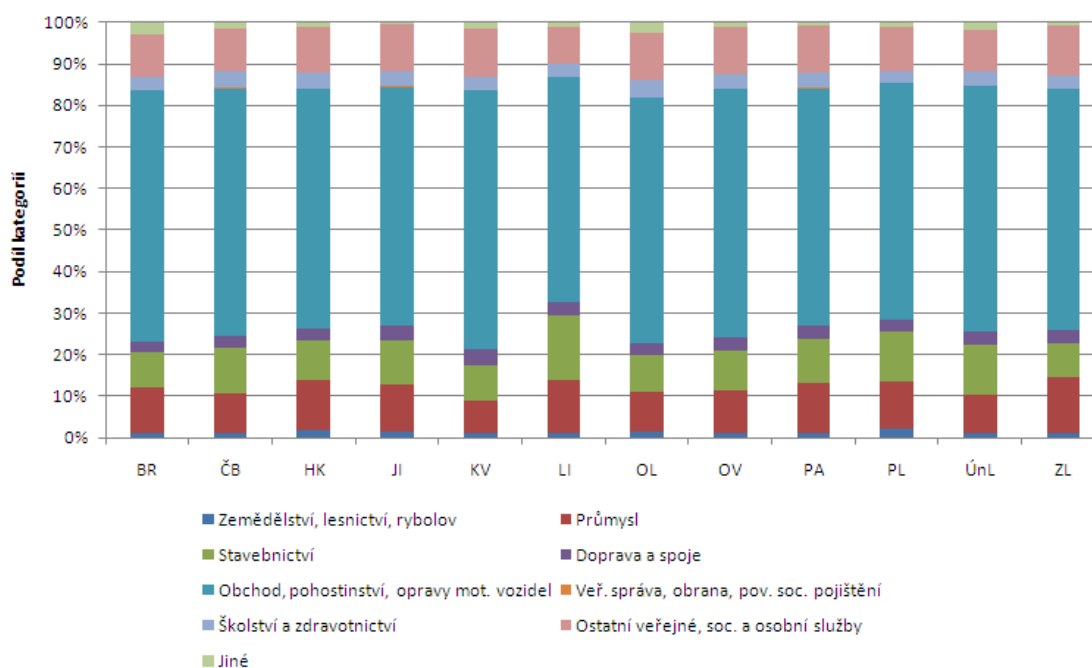
zařazených do kategorie „Obchod, pohostinství, opravy motorových vozidel“ z hlediska zaměstnanosti a naopak vyšší význam sektoru průmyslových odvětví.

Obrázek 2-16: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska počtu evidovaných podnikatelských subjektů na jejich území přepočtených na 10 obyvatel; rok 2010

Zdroj: Český statistický úřad - Statistika měst a obcí České republiky

Obrázek 2-17: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska struktury evidovaných podnikatelských subjektů na jejich území podle odvětvových sektorů; rok 2010

Zdroj: Český statistický úřad - Statistika měst a obcí České republiky

Podrobnější analýzu ekonomických subjektů města Zlína jsme založili na informacích databáze firem a institucí *Albertina* pro rok 2011. Naše úvahy se v tomto směru orientovaly na ekonomické subjekty, které mají své sídlo jednak na území města Zlína a jednak na území

zlínské aglomerace. Právě tyto ekonomické subjekty považujeme za klíčové pro směřování dalšího rozvoje města Zlína. Současně jsme v našich úvahách zohlednili význam relativně větších ekonomických subjektů a to prostřednictvím detailnější analýzy ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína, které mají více než 10 zaměstnanců.

Databáze *Albertina* eviduje v roce 2011 celkem 24 569 ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína. Tabulka 2-2 poskytuje základní poznatky o struktuře těchto ekonomických subjektů vzhledem k jejich institucionálnímu sektoru¹³. Nejvyšší, téměř tříčtvrtinový, podíl v tomto ohledu přísluší osobám samostatně výdělečně činným. Ve srovnání s institucionální strukturou ekonomických subjektů celé České republiky je pro město Zlín typický zejména nižší podíl soukromých podniků pod zahraniční kontrolou a naopak vyšší podíl soukromých podniků národních. Struktuře ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína podle institucionálního sektoru odpovídá rovněž struktura vztahovaná k právní formě, kdy téměř tři čtvrtiny těchto subjektů představují fyzickou osobu nezapsanou v obchodním rejstříku a cca 13% podíl připadá na společnosti s ručením omezeným.

Tabulka 2-2: Struktura ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína vzhledem k institucionálnímu sektoru; rok 2011; referenční hodnota České republiky; institucionální sektory s podílem vyšším než 3 % z celkového počtu ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína

Institucionální sektor	Podíl	
	město Zlín	ČR
Ostatní osoby samostatně výdělečně činné	72,4 %	69,8 %
Nefinanční podniky soukromé národní	13,0 %	10,9 %
Zaměstnavatelé	4,1 %	4,1 %
Neziskové instituce sloužící domácnostem	3,6 %	4,4 %
Nefinanční podniky soukromé pod zahraniční kontrolou	3,2 %	7,6 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

Za jeden z klíčových aspektů rozvoje území je možné považovat strukturu ekonomických subjektů z hlediska odvětvové struktury. Která odvětví vykazují nejvyšší zastoupení ekonomických subjektů na území města Zlína? Tabulka 2-3 poskytuje základní odpověď z hlediska definovaných oddílů klasifikace NACE-CZ, když ukazuje hlavní význam oddílů v oblasti velkoobchodu a maloobchodu (srovnej s poznatky obrázku 2-17) a některých dalších oddílů spadajících do oblasti stavebnictví a služeb. Z průmyslových odvětví připadá nejvyšší

¹³ Klasifikace ekonomických sektorů a subsektorů podle metodiky ESA95 (European System of Accounts) v úpravě ČNB - číselník ekonomických sektorů BA0036. Kategorie „Ostatní osoby samostatně výdělečně činné“ a „Zaměstnavatelé“ se vztahují k podnikajícím fyzickým osobám; kategorie „Nefinanční podniky soukromé národní“ a „Nefinanční podniky soukromé pod zahraniční kontrolou“ se vztahují k podnikajícím právnickým osobám; kategorie „Neziskové instituce sloužící domácnostem“ se vztahuje k neziskovým právnickým osobám.

podíl ekonomických subjektů oddílu výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a to zejména v rámci podskupiny výroba zámků a kování (25720), přičemž tabulka 2-4 uvádí pořadí dalších podskupin zpracovatelského průmyslu podle jejich podílů na celkovém počtu ekonomických subjektů na území města Zlína.

Tabulka 2-3: Struktura ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína vzhledem k převažujícímu oddílu NACE-CZ; rok 2011; referenční hodnota České republiky; oddíly NACE-CZ s podílem vyšším než 3 % z celkového počtu ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína

Oddíl NACE-CZ	Podíl	
	město Zlín	ČR
Velkoobchod - kromě s motorovými vozidly (46)	13,6 %	11,2 %
Maloobchod - kromě s motorovými vozidly (47)	13,0 %	12,1 %
Specializované stavební činnosti (43)	5,5 %	8,6 %
Právní a účetnické činnosti (69)	4,7 %	3,3 %
Stravování a pohostinství (56)	4,3 %	4,5 %
Činnosti v oblasti nemovitostí (68)	4,3 %	5,5 %
Poskytování ostatních osobních služeb (96)	3,9 %	3,3 %
Ostatní odborné, vědecké a technické činnosti (74)	3,7 %	3,6 %
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (25)	3,4 %	3,1 %
Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy (71)	3,4 %	2,2 %
Výstavba budov (41)	3,1 %	3,9 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

Tabulka 2-4: Struktura ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína vzhledem k převažující podskupině NACE-CZ zpracovatelského průmyslu; rok 2011; referenční hodnota České republiky; v pořadí prvních 10 podskupin NACE-CZ splňujících definovanou podmínku

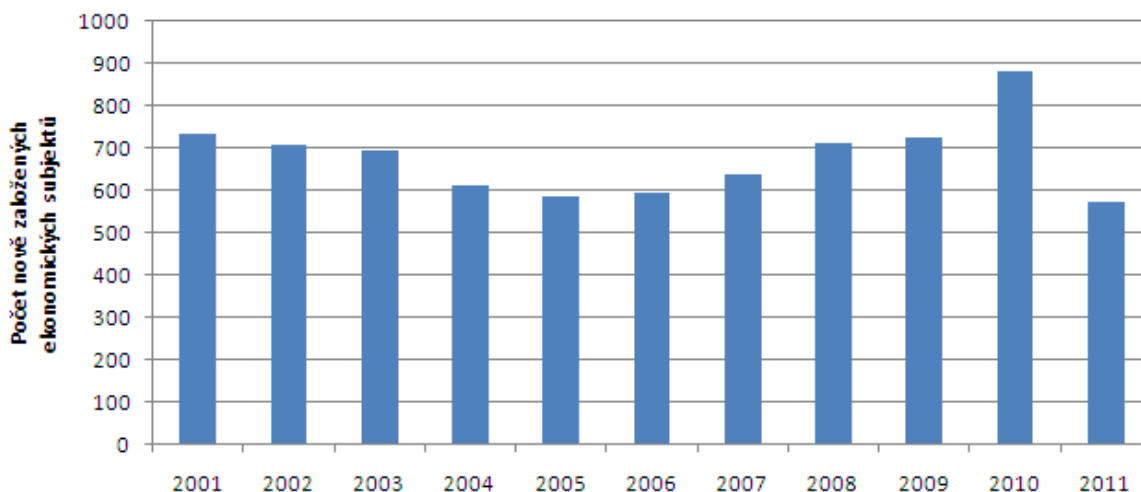
Podskupina NACE-CZ	Podíl	
	město Zlín	ČR
Výroba zámků a kování (25720)	1,6 %	1,3 %
Výroba elektrických motorů, generátorů a transformátorů (27110)	0,7 %	0,4 %
Ostatní zpracovatelský průmysl (32990)	0,7 %	0,3 %
Výroba nožičských výrobků, nástrojů a železářských výrobků (25700)	0,6 %	0,6 %
Obrábění (25620)	0,6 %	0,4 %
Výroba ostatních výrobků stavebního truhlářství a tesařství (16230)	0,6 %	0,7 %
Výroba ostatní svrchních oděvů (14130)	0,4 %	0,4 %
Výroba ostatních oděvů a oděvních doplňků (14190)	0,4 %	0,1 %
Instalace průmyslových strojů a zařízení (33200)	0,4 %	0,4 %
Opravy elektronických a optických přístrojů a zařízení (33130)	0,4 %	0,1 %
Výroba nábytku (31000)	0,3 %	0,4 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

Konečně obrázek 2-18 ukazuje vývoj počtu nově založených ekonomických subjektů se sídlem na území města Zlína v období let 2001-2011. Za pozornost stojí výrazný pokles počtu nově založených ekonomických subjektů na území města Zlína v roce 2011. Mezi

klíčové problémy začínajících podnikatelů patří zejména přístup ke vstupnímu kapitálu (např. program na podporu zahájení podnikatelské činnosti, zvýhodněné půjčky).

Obrázek 2-18: Vývoj počtu nově založených ekonomických subjektů na území města Zlína; období 2001-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

Primární poznatek naší analýzy ukazuje na jisté problémy při identifikaci progresivních odvětví, v němž by město Zlín vykazovalo vyšší zastoupení ekonomických subjektů ve srovnání se strukturou celé České republiky. Tato skutečnost však může být zkreslena jednak vysokým počtem relativně nevýznamných subjektů naší analýzy a jednak opomenutím širších prostorových vztahů zlínské aglomerace. V další části naší analýzy jsme se proto zaměřili na hodnocení ekonomických subjektů splňujících následující podmínky:

- ekonomický subjekt má více než 10 zaměstnanců,
- ekonomický subjekt má sídlo na území zlínské aglomerace.

Současně jsme do další analýzy nezahrnuli subjekty veřejného a neziskového sektoru. Naopak do analýzy byly zařazeny vybrané ekonomické subjekty se sídlem mimo zlínskou aglomeraci, které však v rámci zlínské aglomerace vysoký počet pracovníků.

Zdrojem informací naší analýzy byla databáze *Albertina 2011*. Do analýzy vstoupilo celkem 880 ekonomických subjektů splňujících výše uvedené podmínky. Z tohoto vzorku ekonomických subjektů jich 78 % spadalo do kategorie malých ekonomických subjektů (méně než 50 zaměstnanců), 19 % do kategorie středně velkých ekonomických subjektů (50-249 zaměstnanců) a 3 % do kategorie velkých ekonomických subjektů (více než 249 zaměstnanců). V tomto směru je struktura ekonomických subjektů zlínské aglomerace stejná jako struktura srovnatelných ekonomických subjektů celé České republiky. O něco méně

zastoupeny jsou ve zlínské aglomeraci větší ekonomické subjekty pod zahraniční kontrolou (viz tabulka 2-5).

Tabulka 2-5: Struktura ekonomických subjektů splňujících definované podmínky - srovnání zlínské aglomerace a referenčního území České republiky; rok 2011

Institucionální sektor	Podíl	
	zlínská aglomerace	ČR
Nefinanční podniky soukromé národní	77,5 %	68,5 %
Nefinanční podniky soukromé pod zahraniční kontrolou	13,3 %	17,1 %
Zaměstnavatelé	8,8 %	13,5 %
Ostatní	0,4 %	0,9 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

Zásadní otázkou naší analýzy je identifikace struktury sledovaných ekonomických subjektů vzhledem k jejich odvětvovému zaměření. Tabulka 2-6 zachycuje tuto strukturu vzhledem k pododdílům NACE-CZ, když uvádí odvětví s nejvyššími podíly na celkovém počtu sledovaných ekonomických subjektů. Hodnocení naznačuje silnou pozici odvětví dopravy, stavebnictví a obchodu. Zásadně posílen je však význam klíčových průmyslových odvětví zlínské aglomerace - plastikářského průmyslu (pododdíl 222), kovozpracujícího průmyslu (oddíl 25), programování (oddíl 62) a strojírenství (oddíl 28).

Tabulka 2-6: Převažující odvětví činnosti ekonomických subjektů, splňujících definované podmínky, s nejvyššími podíly na jejich celkovém počtu; rok 2011

Převažující odvětví činnosti (kód NACE-CZ)	Podíl
Silniční nákladní doprava a stěhovací služby (494)	5,1 %
Výstavba bytových a nebytových budov (412)	4,0 %
Výroba plastových výrobků (222)	3,8 %
Ostatní specializovaný velkoobchod (467)	2,7 %
Elektroinstalační, instalatérské a ostatní stavebně instalační práce (432)	2,5 %
Nespecializovaný velkoobchod (469)	2,5 %
Výroba nožičských výrobků, nástrojů a železářských výrobků (257)	2,5 %
Programování, poradenství a související činnost (620)	2,5 %
Povrchová úprava a zušlechťování kovů, obrábění (256)	2,4 %
Stravování v restauracích, u stánků a v mobilních zařízeních (561)	2,3 %
Maloobchod v nespecializovaných prodejnách (471)	2,2 %
Výroba ostatních strojů pro speciální účely (289)	1,9 %
Architektonické a inženýrské činnosti a související technické poradenství (711)	1,9 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

Vedle počtu ekonomických subjektů je pro rozvoj zlínské aglomerace zásadní rovněž podíl jednotlivých odvětví na celkové zaměstnanosti. Vzhledem k chybějícím přesným datům o zaměstnanosti jednotlivých ekonomických subjektů jsme naše hodnocení provedli nepřímo

prostřednictvím definovaných kategorií zaměstnanosti. Každému ekonomickému subjektu tak byla přiřazena hodnota odpovídající průměru dolní a horní meze intervalu počtu zaměstnanců.¹⁴

Tabulka 2-7 představuje hlavní výsledky naší analýzy. Ve srovnání s tabulkou 2-6 si významné postavení zachovaly odvětví spojenou s dopravou, stavebnictvím a maloobchodem. Výrazně posílen však byl význam tradičních průmyslových odvětví zlínské aglomerace, zejména pak gumárenského a plastikářského průmyslu¹⁵. Svůj význam si v našem hodnocení udržuje rovněž obuvnický průmysl a aktivity vztažené k obrábění. Naopak relativně nižší význam pro zaměstnanost v rámci větších ekonomických subjektů byl přiřazen programování. Zdůrazňujeme však, že ve srovnání s městy Otrokovice a Vizovice vykazuje město Zlín v hodnocení zaměstnanosti vyšší podíly jednak komerčních služeb (např. maloobchod, velkoobchod, bezpečnostní služby) a jednak některých specifických průmyslových odvětví (např. programování, tisk).

Tabulka 2-7: Převažující odvětví činnosti ekonomických subjektů, splňujících definované podmínky, s nejvyššími podíly na jejich celkové zaměstnanosti; rok 2011

Převažující odvětví činnosti (kód NACE-CZ)	Podíl
Výroba pryžových výrobků (221)	14,8 %
Výroba plastových výrobků (222)	6,5 %
Silniční nákladní doprava a stěhovací služby (494)	3,7 %
Výstavba bytových a nebytových budov (412)	3,5 %
Maloobchod s ostatním zbožím ve specializovaných prodejnách (477)	3,4 %
Výroba obuvi (152)	2,7 %
Ostatní specializovaný velkoobchod (467)	2,5 %
Obchod s díly a příslušenstvím pro motorová vozidla, kromě motocyklů (453)	2,3 %
Velkoobchod s výrobky převážně pro domácnost (464)	2,0 %
Výroba kovoobráběcích a ostatních obráběcích strojů (284)	1,9 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

Hodnocení založené na počtu ekonomických subjektů a zaměstnanosti jsme doplnili rovněž o hodnocení vzhledem k obratu, přičemž aplikován byl stejný metodický postup jako v případě zaměstnanosti s tím, že kategorie počtu zaměstnanců byly nahrazeny kategoriemi obratu. Hlavní změnou výsledků hodnocení je zcela zásadní význam, který hraje gumárenský průmysl pro generování obratu ve zlínské aglomeraci (viz tabulka 2-8). Posílen je rovněž význam obchodních aktivit nejrůznějšího zaměření včetně výpočetní a komunikační techniky.

¹⁴ Kategorie 10-19 zaměstnanců byla například nahrazena hodnotou 15 zaměstnanců.

¹⁵ V absolutním vyjádření přiřazeno přes 11 000 pracovních míst.

Tabulka 2-8: Převažující odvětví činnosti ekonomických subjektů, splňujících definované podmínky, s nejvyššími podíly na jejich celkovém obratu; rok 2011

Převažující odvětví činnosti (kód NACE-CZ)	Podíl
Výroba pryžových výrobků (221)	44,0 %
Velkoobchod s výrobky převážně pro domácnost (464)	6,5 %
Výroba plastových výrobků (222)	4,8 %
Velkoobchod s počítačovým a komunikačním zařízením (465)	3,4 %
Ostatní specializovaný velkoobchod (467)	3,2 %
Výstavba bytových a nebytových budov (412)	2,4 %
Obchod s díly a příslušenstvím pro motorová vozidla, kromě motocyklů (453)	2,0 %
Silniční nákladní doprava a stěhovací služby (494)	1,7 %
Maloobchod s ostatním zbožím ve specializovaných prodejnách (477)	1,7 %
Velkoobchod se základními zemědělskými produkty a živými zvířaty (462)	1,6 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

V rámci celkového hodnocení tabulek 2-6, 2-7 a 2-8 se z našeho pohledu pro další rozvoj zlínské aglomerace v duchu konceptu inteligentní specializace jako potenciálně nejvhodnější jeví následující odvětví:

- výroba pryžových výrobků vzhledem k významu pro zaměstnanost i celkový obrat větších ekonomických subjektů zlínské aglomerace,
- výroba plastových výrobků vzhledem k významu pro zaměstnanost i celkový obrat větších ekonomických subjektů zlínské aglomerace a v kontextu jejich relativně vysokého počtu,
- programování a poradenství vzhledem k počtu větších ekonomických subjektů zlínské aglomerace,
- kovozpracující a strojírenská odvětví vzhledem k počtu větších ekonomických subjektů a významu pro zaměstnanost ve zlínské aglomeraci.

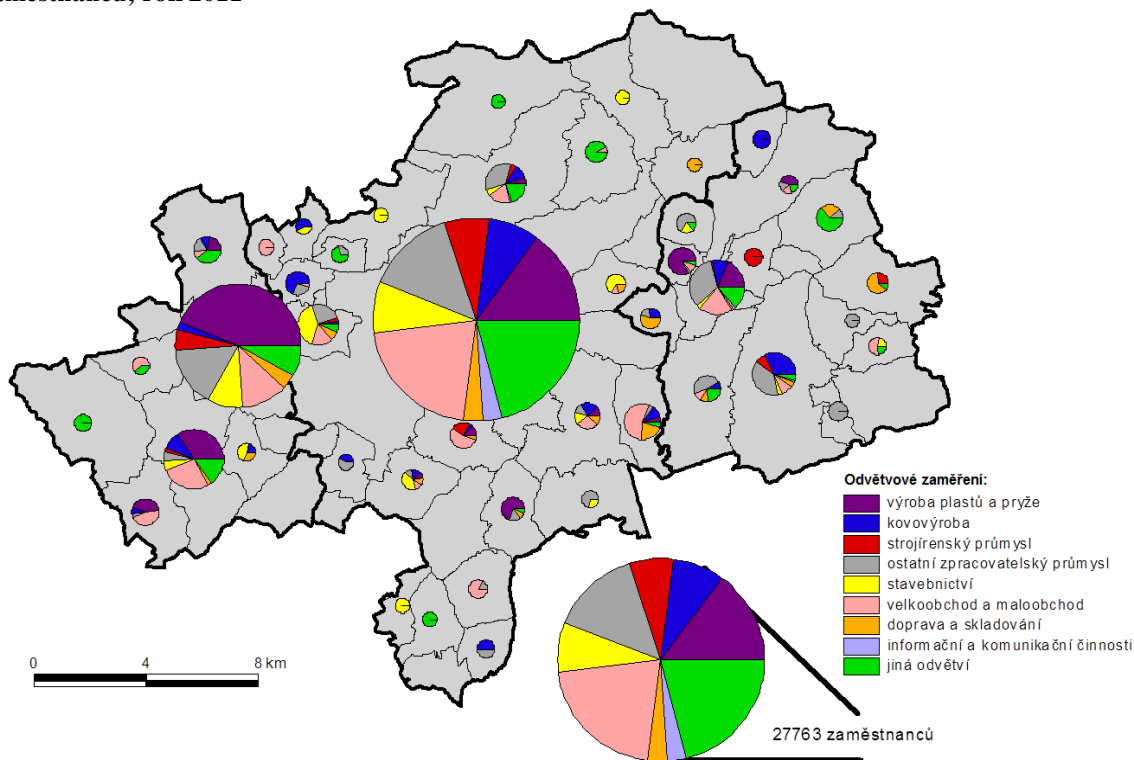
Obrázek 2-19 a 2-20 doplňují dosud uvedené poznatky o prostorový aspekt lokalizace ekonomických subjektů splňujících námi definované podmínky a to jednak na úrovni obcí zlínské aglomerace a jednak na úrovni základních sídelních jednotek města Zlína. Hlavní poznatky obou obrázků naznačují¹⁶:

- Města Zlín a Otrokovice jsou přirozenými místy koncentrace pracovních míst v rámci větších ekonomických subjektů zlínské aglomerace. Struktura pracovních míst je u obou měst odlišná, když pracovní místa v průmyslu mají výrazně vyšší roli v případě města Otrokovice, zatímco v případě města Zlín je struktura pracovních míst více různorodá s převažujícím zastoupením sektoru služeb. Zdůrazněme zásadní význam gumárenského

¹⁶ Upozorníme na skutečnost, že oba obrázky jsou tvořeny vzhledem k sídlu ekonomického subjektu a nezohledňují případný aspekt poboček.

průmyslu na struktuře pracovních míst hodnocených ekonomických subjektů města Otrokovice.

Obrázek 2-19: Prostorové rozložení ekonomických subjektů, splňujících definované podmínky, v rámci obcí zlínské aglomerace; struktura vzhledem k vybraným kategoriím ekonomických odvětví a podle počtu zaměstnanců; rok 2011

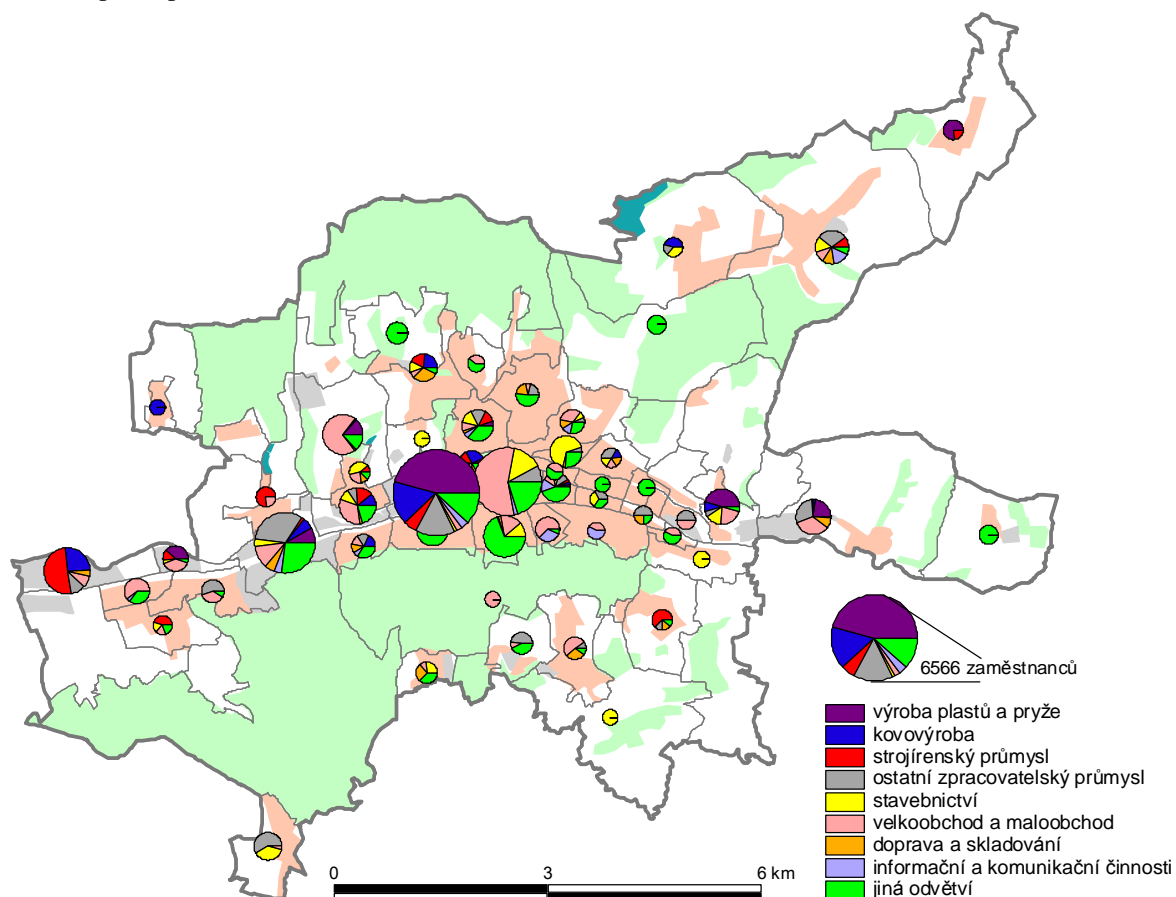
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

- V rámci prostorového rozložení zaměstnanosti větších ekonomických subjektů na území města Zlína lze identifikovat následující klíčové lokality:
 - Baťův areál představuje v současnosti klíčovou lokalitu umístění větších ekonomických subjektů sektoru průmyslu. V tomto ohledu se výrazně podílí na celkové zaměstnanosti města Zlína.
 - Druhou klíčovou lokalitou umístění větších ekonomických subjektů na území města Zlína je jeho centrum (ZSJ Zlín-Střed a Domovy mládeže). Zásadní význam v tomto prostoru má sektor služeb, který tak utváří jakousi protiváhu průmyslové orientaci Baťova areálu.
 - Další klíčové lokality umístění větších ekonomických subjektů na území města Zlína s o něco nižší agregovanou hodnotou zaměstnanosti zahrnují zóny v ZSJ Pod lesem v městské části Louky (smíšené využití s kombinací průmyslu a služeb), v ZSJ Malenovice-západ (orientace na kovovýrobu a strojírenskou výrobu), v městské části

Prštné¹⁷ (smíšené využití s kombinací průmyslu a služeb) a v ZSJ Příluky a Lužkovice (smíšené využití s kombinací průmyslu a služeb).

Společným jmenovatelem všech zmiňovaných lokalit je blízkost k hlavní silnici procházející městem Zlínem.

Obrázek 2-20: Prostorové rozložení ekonomických subjektů, splňujících definované podmínky, v rámci základních sídelních jednotek města Zlína; struktura vzhledem k vybraným kategoriím ekonomických odvětví a podle počtu zaměstnanců; rok 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina*

V návaznosti na výše uvedené poznatky vyvstává rovněž otázka týkající se nabídky ploch pro případné nové investory na území města Zlína. V případě města Zlína je tato nabídka významně omezena morfologií reliéfu se svažitými částmi vedoucí ke koncentraci ekonomických aktivit pomocí pásového rozvoje podél toku řeky Dřevnice. Ze třinácti průmyslových zón, které jsou evidovány Informačním servisem Centra pro regionální rozvoj jako krajsky významné průmyslové zóny Zlínského kraje, se ve východní části města Zlína nachází průmyslová zóna Cecilka. Tato zóna je v současnosti využita řadou investorů (např.

¹⁷ ZSJ Zářičí a Sýkory.

Tescoma Zlín a další), nabídka volných pozemků je omezena. Další potenciální plochy vymezuje územní plán města Zlína. Celkový rozsah rozvojových ploch smíšené výroby na území města Zlína činí cca 60 ha s jejich koncentrací v západní části města Zlína. Typickým znakem těchto ploch je však jejich výrazně omezená plošná velikost a současně řada podmínek omezujících rozvojové možnosti (např. řešení protipovodňové ochrany či řešení dopravního napojení). Z tohoto důvodu je pro rozvoj průmyslových aktivit se vztahem ke zlínské aglomeraci nutné vzít do úvahy rovněž relace k dalším regionálně významným průmyslovým zónám a to zejména v návaznosti na nově budovanou dopravní infrastrukturu. Klíčovou lokalitou je v tomto ohledu zejména strategická průmyslová zóna Zlínského kraje v Holešově, která podle informací Centra pro regionální rozvoj nabízí cca 250 ha volných ploch pro rozvoj zpracovatelského průmyslu, zejména v odvětvích strojírenství, automobilový průmysl, elektronika, plastikařský průmysl či polygrafie. S ohledem na pozici města Zlína jako krajského města lze vnímat i pro jeho rozvoj jako žádoucí snahy usilující o atrakci významných investorů právě do této strategicky významné průmyslové zóny. Mezi další rozvojové plochy průmyslu/smíšené výroby na území široce chápané zlínské aglomerace mimo jiné patří:

- lokalita Za Pálenicí ve městě Tlumačov (cca 35 ha),
- areál Toma ve městě Otrokovice (cca 6,7 ha),
- lokalita Dolní Padělky ve městě Napajedla (cca 24,6 ha),
- lokality ve městě Vizovice (cca 12,7 ha),
- lokality v obcích Fryšták (cca 7,9 ha), Lukov (cca 7,0 ha), Tečovice (cca 20,8 ha).

V návaznosti na uvedené poznatky lze poukázat jednak na význam existujících lokalit smíšené výroby na území města Zlína a to včetně Baťova areálu a jednak na význam širších prostorových relací v rámci území Zlínského kraje.

V posledním kroku analýzy jsme pro Zlín nejvíce významná ekonomická odvětví provedli analýzu vybraných finančních ukazatelů, a to pro ty ekonomické subjekty, u nichž byly k dispozici údaje z jejich účetních uzávěrek za období 2007-2010. Zdrojem dat v tomto směru byla buď databáze *Albertina 2011*, nebo účetní uzávěrky evidované v obchodním rejstříku. Sledováno bylo období let 2007-2010. Vzhledem ke skutečnosti, že analýza neobsahuje všechny ekonomické subjekty zlínské aglomerace, je potřeba tyto údaje interpretovat s opatrností ve směru základních tendencí vývoje ve sledovaném období. Celkem byla pro analýzu kompilována data pro 434 ekonomických subjektů. Obrázky P5-1 až P5-9 v rámci

Přílohy 5 - Analýza vybraných finančních ukazatelů významných ekonomických odvětví zachycují vývoj meziročních změn hodnot ukazatelů přidané hodnoty respektive osobních nákladů ve sledovaném období 2007-2010. Hlavní poznatky v tomto ohledu lze shrnout takto:

- Sledované ekonomické subjekty gumárenského průmyslu zlínské aglomerace meziročně zvýšily agregovanou účetní přidanou hodnotu jak mezi roky 2008-2009, tak mezi roky 2009-2010. Současně byl nárůst účetní přidané hodnoty gumárenského průmyslu vyšší, než tomu bylo jak v případě gumárenského průmyslu celé České republiky, tak v případě množiny všech sledovaných subjektů zlínské aglomerace (viz obrázek P5-1). Vývojové tendence tak podtrhují význam gumárenského průmyslu pro zlínskou aglomeraci i vzhledem k vývoji finančních ukazatelů.
- Agregované účetní přidané hodnoty sledovaných ekonomických subjektů plastikářského průmyslu zlínské aglomerace se vyznačují odlišným vývojem oproti celému odvětví v České republice, když ve srovnání let 2008 a 2009 došlo v případě ekonomických subjektů zlínské aglomerace ke zvýšení účetní přidané hodnoty s následným poklesem v roce 2010. V případě České republiky je tento vývoj opačný. Pokles účetní přidané hodnoty sledovaných ekonomických subjektů zlínské aglomerace ve srovnání let 2007 a 2010 byl však vyšší, než v případě celé České republiky (viz obrázek P5-2).
- Vývoj agregovaných účetních přidaných hodnot sledovaných ekonomických subjektů kovovýroby a strojírenské výroby zlínské aglomerace naznačuje vyšší dopady hospodářské krize přelomu první dekády 21. století, než tomu bylo v případě gumárenského a plastikářského průmyslu. Ve srovnání let 2008 a 2009 tak došlo k významnému snížení výše účetní přidané hodnoty. Srovnání hodnot sledovaných ekonomických subjektů s vývojem v celé České republice pak naznačuje vyšší intenzitu problémů v případě strojírenské výroby (viz obrázky P5-3 a P5-4).
- Odvětví maloobchodu a velkoobchodu je charakteristické poklesem účetní přidané hodnoty sledovaných ekonomických subjektů mezi roky 2008 a 2009 respektive 2009 a 2010. Naopak sledované ekonomické subjekty odvětví programování zaznamenaly po snížení účetní přidané hodnoty mezi roky 2008 a 2009 zvýšení hodnoty mezi roky 2009 a 2010. Podobný vývoj lze sledovat i v případě sledovaných ekonomických subjektů odvětví silniční dopravy s tím, že výkyvy dosahují vyšší intenzity. Sektor stavebnictví pak zaznamenal snížení účetní přidané hodnoty v roce 2010 (viz obrázky P5-5 až P5-9).

Konečně tabulka 2-9 doplňuje naši analýzu o přehled nejvýznamnějších ekonomických subjektů a to vzhledem k počtu zaměstnanců v rámci zlínského regionu. V tomto směru se opětovně potvrzuje význam již dříve zmiňovaných odvětví. Na území statutárního města Zlína sídlí i další podnikatelské subjekty, které vykazují z celorepublikového pohledu vedoucí postavení ve svém oboru v rámci dalších charakteristik. Jmenovat lze například společnost Allegro Group CZ, s.r.o., která je provozovatelem největší obchodní platformy na českém internetu Aukro.cz a lídrem trhu v elektronickém obchodování.

Tabulka 2-9: Největší ekonomické subjekty zlínské aglomerace podle počtu zaměstnanců (rok 2011)

Kategorie	Subjekt	Působnost	Odvětví
více než 1 000 zaměstnanců	Barum Continental spol. s r.o.	Otrokovice	221
	Krajská nemocnice T. Bati, a. s.	Zlín	
	Mitas a.s.	Zlín	221
501 - 999 zaměstnanců	Fatra, a.s.	Napajedla	222
	Policie ČR - krajské ředitelství Zlínského kraje	Zlín	
	Statutární město Zlín	Zlín	
	Tajmac-ZPS, a.s.	Zlín	28
	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Zlín	
201 - 500 zaměstnanců	Continental HT Tyres, s.r.o.	Otrokovice	221
	Continental výroba pneumatik, s.r.o.	Otrokovice	221
	Dopravní společnost Zlín-Otrokovice, s.r.o.	Zlín; Otrokovice	
	Finanční ředitelství v Brně	Zlín	
	Graspo CZ, a.s.	Zlín	18
	greiner packaging s.r.o.	Slušovice	222
	HP Tronic Zlín, spol. s r.o.	Zlín	46
	IMOS group s.r.o.	Tečovice	42
	Jednota, spotřební družstvo ve Zlíně	Aglomerace	47
	Komerční banka, a.s.	Aglomerace	64
	KOMPONENTY, a.s. ZLÍN	Zlín	15, 221
	Kovárna VIVA, a.s.	Zlín	25
	LUKROM, spol. s r.o.	Lípa	46, 01
	Moravská vodárenská, a.s.	Aglomerace	36
	OBZOR, výrobní družstvo Zlín	Zlín	27
	Pozemní stavitelství Zlín a.s.	Zlín	41
	Promens a.s.	Zlín	222
	PSG a.s.	Otrokovice	41
	Schätzle shoes CZ, s.r.o.	Otrokovice	15
	SPUR a.s.	Zlín	222
	TESCOMA s.r.o.	Zlín	46
	TNS Servis s.r.o.	Slušovice	27
	Zlínský kraj	Zlín	
ZPS - SLÉVARNÁ, a.s.	Zlín	24	

Pozn.: 01 - rostlinná a živočišná výroba; 15 - výroba usní; 18 - tisk a rozmnožování nahaných nosičů; 221 - výroba pryžových výrobků; 222 - výroba plastových výrobků; 24, 25 - slévárství, výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků; 27 - výroba elektrických zařízení; 28 - výroba strojů a zařízení; 36 - shromažďování, úprava a rozvod vody; 41, 42 - oblast stavebnictví; 46 - velkoobchod; 47 - maloobchod; 64 - finanční zprostředkování

Zdroj: Úřad práce České republiky - pracoviště Zlín; databáze firem a institucí *Albertina*

TO 2.3 - VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PODNIKATELSKÉHO SEKTORU

Z důvodu doplnění výše uvedeného statistického pohledu na sektor podnikání bylo v rámci analytických prací provedeno také výběrové šetření podnikatelského sektoru města Zlína, a to formou řízených rozhovorů se zástupci vybraných podnikatelských subjektů. Do výběrového šetření byly zahrnuty subjekty různých velikostních kategorií a s různorodým zaměřením (průmyslové výrobní společnosti, developerské a investiční společnosti, projekční a konstrukční společnosti, společnosti z oblasti poskytování služeb, společnosti s účastí samospráv, společnosti pro podporu podnikání a inovací, podnikatelská sdružení).

Šetření bylo zaměřeno zejména na identifikaci hlavních problémů a bariér rozvoje podnikání pocíťovaných podnikatelskými subjekty, na otázky jejich strategie a záměrů do budoucnosti, potřebu finančních zdrojů, příp. na zhodnocení relevance možných nástrojů podpory ze strany městské samosprávy. Do zkoumání byly zařazeny také záležitosti týkající se fungování spolupráce podnikatelů s veřejným sektorem (město, kraj) či dalšími aktéry v území (např. UTB ve Zlíně).

Hlavní závěry šetření lze shrnout následovně:

- u většiny oslovených subjektů se objevuje negativní hodnocení dopravní situace ve městě (zástupci subjektů se sídlem v Baťově areálu zdůrazňovali právě napojení tohoto území),
- v návaznosti na první bod byla zmiňována také absence strategického dokumentu města v této tematické oblasti (generel dopravy),
- podnikatelům působícím v Baťově areálu chybí jasná vize či koncepce fungování výrobních závodů v Baťově areálu,
- u některých subjektů byla uváděna neznalost potřeb výrobních podniků ze strany samosprávy,
- v oblasti zaměstnanosti byla konstatována oslovenými subjekty jistá míra nesouladu mezi znalostmi a dovednostmi absolventů škol a potřebami firem,
- zejména ze strany subjektů zabývajících se podporou podnikání a inovací byl uváděn problematický přístup začínajících podnikatelů ke vstupnímu kapitálu,
- ze strany zavedených „silných“ subjektů nebyla identifikována potřeba finanční pomoci ze strany města či dalších veřejných zdrojů, zástupci těchto subjektů spíše vyjadřovali potřebu znát jasný a konzistentní názor města v různých oblastech,
- mezi oslovenými subjekty se objevovalo pozitivní hodnocení rozvíjející se spolupráce podnikatelských subjektů s městem Zlínem, Zlínským krajem či Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně,

- v rámci hodnocení strategií podniků do budoucnosti jejich zástupci nejčastěji zmiňovali udržení či rozšiřování činnosti a s tím související otázky zaměstnanosti (udržení a případné zvýšení počtu zaměstnanců).

TO 2.4 - INOVAČNÍ PROSTŘEDÍ

Inovace v současné době představují klíčový prvek konceptu konkurenceschopnosti území, který je vnímán jako základní faktor úspěšnosti zemí, regionů i měst v globální soutěži o kapitál a investory. K hodnocení inovačního prostředí na úrovni měst a obcí České republiky existuje minimum statistických informací, a proto další text zakládáme na kvalitativní charakteristice podle našeho názoru hlavních informací vztahujících se k problematice inovací města Zlína. Výchozím dokumentem pro další text je *Analýza inovačního potenciálu Zlínského kraje*, která byla v září roku 2009 zpracována Technologickým inovačním centrem s.r.o. Hlavní poznatky tohoto dokumentu, které jsou podle našeho relevantní pro hodnocení inovačního prostředí města Zlína, zahrnují:

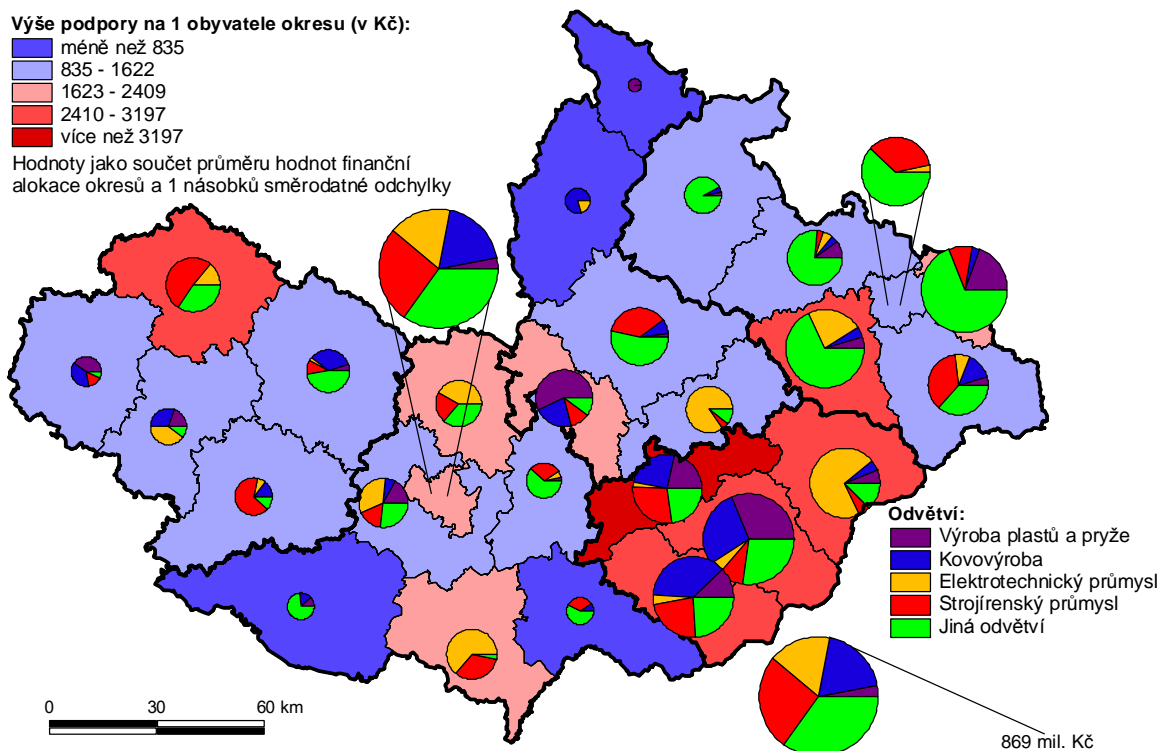
- V mezikrajském srovnání vykazuje Zlínský kraj dobré postavení vzhledem k počtu pracovišť výzkumu a vývoje a pozitivně lze hodnotit i dynamické ukazatele změny počtu těchto pracovišť. Průměrné hodnoty vykazuje Zlínský kraj v mezikrajském srovnání jak objemu finančních prostředků alokovaných na výzkum a vývoj, tak počtu zaměstnanců výzkumu. Mírně lepší hodnoty dosahuje Zlínský kraj v hodnocení podnikatelské části výzkumu a vývoje.

Tvrzení týkající se hodnocení podnikatelského sektoru Zlínského kraje jsme rozšířili o analýzu postavení zlínského regionu reprezentovaného okresem Zlín v rámci čerpání finančních prostředků z programů *Potenciál* a *Inovace* Operačního programu Podnikání a inovace, tj. nejvíce relevantních dotačních schémat týkajících se podpory inovací v České republice. Analýza je provedena v kontextu srovnání okresu Zlín s dalšími moravskými okresy. Obrázek 2-21 znázorňuje hlavní závěry:

- Okres Zlín, stejně jako celý Zlínský kraj, vykazuje velmi vysoké relativní hodnoty výše finanční podpory ze dvou hodnocených dotačních programů v přepočtu na 1 obyvatele území. Tento poznatek je v souladu s výše uvedeným tvrzením o postavení podnikatelského sektoru Zlínského kraje ve vztahu k inovacím.
- Z absolutního hlediska je výše finanční alokace v okrese Zlín druhá nejvyšší ze všech moravských okresů a to hned za okresem Brno-město.

- Z hlediska odvětvového zaměření podpořených projektů připadal nejvyšší podíl finanční alokace v okrese Zlín na projekty v odvětvích výroby plastů a pryže na jedné straně (31 % finanční alokace) a v odvětví kovovýroby na straně druhé (28 % finanční alokace). Z dalších odvětví pak vykazují ve srovnání se zbývajícími okresy nadprůměrné hodnoty rovněž papírenský průmysl a programování.

Obrázek 2-21: Prostorový vzor finanční alokace prostředků programů *Potenciál a Inovace* Operačního programu Podnikání a Inovace na území moravských okresů; struktura vzhledem k odvětvím; stav k dubnu roku 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě informačního systému Operačního programu Podnikání a inovace

- Město Zlín a jeho okolí je přirozeným centrem výzkumu a vývoje Zlínského kraje. Výzkumné aktivity na území města Zlína mají dlouholetou tradici sahající až na počátek 20. století ve spojení s aktivitami Baťových závodů. Historicky se výzkum a vývoj města Zlína orientuje zejména na gumárenský, plastikářský, chemický a obuvnický průmysl. Tomu odpovídá i jedna z klíčových vědecko-výzkumných aktivit Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně v rámci Fakulty technologické.
- Tabulka 2-10 podává přehled pracovišť výzkumu a vývoje města Zlína, které jsou uvedeny v databázi využitě pro zpracování dokumentu *Analýza inovačního potenciálu Zlínského kraje*. Poznatky umožňují identifikovat klíčová odvětví výzkumu a vývoje města Zlína v podobě gumárenského průmyslu, plastikářského průmyslu, chemického

průmyslu, obuvnického průmyslu, stavebnictví a ochrany životního prostředí. Potenciál je pak možné spatřovat zejména v odvětvích výpočetní techniky v návaznosti na zaměření výzkumu a vývoje Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a případně ve vybraných odvětvích kreativního průmyslu (design, film) v návaznosti na aktivity zlínských škol včetně Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a přítomnost filmových ateliérů ve městě Zlíně (viz rovněž kapitola 4.1 pro představení projektu zaměřeného na rozvoj filmových ateliérů ve městě Zlíně) nebo zdravotnictví mimo jiné v kontextu demografických trendů ve společnosti. Naopak rozvojové perspektivy obuvnického průmyslu jsou hodnoceny jako nejasné.

Tabulka 2-10: Klíčová pracoviště výzkumu a vývoje ve městě Zlíně

Název	Základní charakteristika
Asociace gumárenské technologie Zlín, s.r.o.	Společnost se zaměřuje na aktivity výzkumu a vývoje v gumárenském průmyslu (např. konstrukce pneumatik, vulkanizační formy a další).
Centrum stavebního inženýrství, a.s., pracoviště Zlín	Společnost se zaměřuje na aktivity výzkumu a vývoje v oblasti stavebních hmot včetně zkušebnictví a certifikace.
ECOPROTECT, spol. s.r.o.	Společnost se zaměřuje na aktivity výzkumu a vývoje v oblasti protichemických ochranných prostředků (např. ochranné oděvy na bázi tkanin, plastů a pryže a další)
Institut gumárenské technologie a testování a.s.	Společnost se zaměřuje na aktivity výzkumu a vývoje v gumárenském průmyslu (např. výroba vulkanizačních tvárníc pneumatik a další).
Institut pro testování a certifikaci, a.s.	Společnost se zaměřuje na aktivity v oblasti hodnocení kvality a bezpečnosti výrobků, certifikace managementu jakosti, environmentálního managementu a technické normalizace. Rozsahem svých aktivit je unikátní i na úrovni Evropské unie.
Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně - Zkušebna stavebně truhlářských výrobků Zlín	Zkušebna se zaměřuje na akreditační a certifikační činnost pro okna dveře a dřevěné podlahoviny
Plastservis, a.s. - laboratoř analýz životního prostředí	Společnost se zaměřuje na aktivity v oblasti měření parametrů pracovního prostředí a emisí v nejrůznějších technologických procesech (např. zpracování plastů a pryže, výroba obuvi a další).
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Vědecko-výzkumná činnost Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně se koncentruje zejména do následujících oblastí: - polymery (Fakulta technologická) - odpady a alternativní zdroje energie (Fakulta technologická) - zdravotní obouvaní a obuvnické materiály (Fakulta technologická) - potravinářské kompozice (Fakulta technologická) - modelování a řízení technologických procesů (Fakulta technologická, Fakulta aplikované informatiky) - průmyslové inženýrství a finanční řízení podniku (Fakulta managementu a ekonomiky) - softwarové inženýrství (Fakulta aplikované informatiky) - přístrojová technika (Fakulta aplikované informatiky) - design, film (Fakulta multimediálních komunikací)

Zdroj: Technologické inovační centrum s.r.o. - Analýza inovačního potenciálu Zlínského kraje

- Za nejvýznamnější cíle dílčích aktivit vědy a výzkumu firem Zlínského kraje jsou považovány vývoj/zavedení nových produktů, zvýšení kvality stávajících produktů a vstup na nové trhy. Aktivity vědy a výzkumu jsou financovány zejména z vlastních

zdrojů, případně z externích dotací, přičemž prakticky neexistuje možnost využití rizikového kapitálu. Informace o možnostech inovace jsou čerpány z různých zdrojů, potenciál zlepšení je možné spatřovat ve spolupráci firem s akademickým sektorem, s dalšími institucemi vědy a výzkumu i podpůrnými institucemi v oblasti inovací a podnikání. Tabulka 2-11 podává přehled klíčových podpůrných institucí v oblasti inovací a podnikání ve městě Zlíně. Tyto instituce považujeme za relevantní i pro ekonomické subjekty města Zlína. Z dalších podpůrných organizací pak můžeme zmínit rovněž Českou obuvnickou a kožedělnou asociaci, Sdružení pro rozvoj Zlínského kraje a další.

Tabulka 2-11: Klíčové podpůrné instituce v oblasti inovací a podnikání ve městě Zlíně

Název	Základní charakteristika
Technologické inovační centrum s.r.o.	Cílem společnosti založené Zlínským krajem a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně je vytvářet podmínky pro vznik a rozvoj inovačních firem, pro využívání výsledků výzkumu a vývoje v podnikatelské praxi a pro rozvíjení nových oborů, technologií a služeb. Společnost provozuje budovu Podnikatelského inovačního centra, v jehož prostorách jednak působí podpůrné a poradenské instituce v oblasti podnikání a jednak jsou nabízeny prostory začínajícím a inovačním firmám (podnikatelský inkubátor, vědeckotechnický park) včetně podpůrných služeb. Společnost dále spravuje Inovační portál Zlínského kraje, vytváří podmínky pro vznik a rozvoj klastrů, vyhledává partnery pro výzkumné a vývojové projekty na národní i mezinárodní úrovni, poskytuje poradenství v dotačním managementu a inovačních aktivitách.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Univerzitní institut	Univerzitní institut je samostatnou součástí Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, jehož úkolem je podpora výzkumu, vývoje a inovací s důrazem na aplikovaný výzkum a spolupráci s firmami. Institut provozuje Vědeckotechnický park, poskytuje expertní služby v oblasti vědy, vývoje a inovací (např. kontakt s lidskými zdroji ve vědě a výzkumu, příprava projektů a další). Institut nabízí komerčním subjektům možnost realizovat výzkumné aktivity v prostorách Vědeckotechnického parku.
Regionální podpůrný zdroj, s.r.o.	Společnost založená Zlínským krajem nabízí malým a středně velkým podnikům možnost řešení problémů s financováním jejich podnikatelských aktivit (programy mikroúvěr, regionální úvěr).
Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, státní příspěvková organizace MPO ČR	Regionální pobočka agentury CzechInvest zaměřuje své aktivity na podporu malých a středně velkých podniků v oblasti poradenství (dotační tituly, podnikatelské nemovitosti, subdodavatelé), zprostředkování státní podpory a zajištění služeb pro zahraniční investory působící v České republice.
Hospodářská komora ČR	Hospodářská komora ČR zastupuje a chrání zájmy podnikatelské veřejnosti v České republice.
Plastr	Charakteristika viz dále v textu

Zdroj: Technologické inovační centrum s.r.o. - Analýza inovačního potenciálu Zlínského kraje, Inovační infrastruktura Zlínského kraje

Řada inovačních iniciativ je pak realizována v návaznosti na Regionální inovační strategii Zlínského kraje, mimo jiné:

- zajištění inovační infrastruktury (např. technologický park v rámci průmyslové zóny v Holešově),

- finanční podpora inovacím na bázi inovačních voucherů,
 - realizace mezinárodních projektů v oblasti inovací (např. projekt Clusterplast se zapojením Plastru a s cílem posílit konkurenceschopnost evropského plastikářského průmyslu,
 - vytváření komunikační platformy aktérů v oblasti tvorby a transferu inovací (např. projekt Partnerství pro rozvoj Zlínského kraje, přeshraniční Trenčiansko-zlínské inovační platformy),
 - soutěže o nejlepší podnikatelský záměr studentů vysokých a středních škol Inovační firma Zlínského kraje,
 - semináře, kooperační burzy a odborná školení podnikatelů v oblasti inovací.
- Mezi nejvíce pozitivně hodnocené nástroje na podporu inovací a podnikání byly firmami Zlínského kraje řazeny specializované laboratoře pro vědu a výzkum včetně sdílení technologií (např. měření, testování). Otázky nabídky nových ploch (např. podnikatelský inkubátor) byly zmiňovány v kontextu nových firem. Z finančních mechanismů byly nejlépe hodnoceny inovační vouchery pro spolupráci firem a akademického sektoru, mikropůjčky a finanční schémata vztažená k novým technologiím a patentům, z nástrojů služeb pak dotační management a propagace respektive technologická burza pro hledání partnerů. V oblasti lidských zdrojů získaly nejvyšší pozitivní ohlas nástroje na přípravu absolventů pro praxi.

Zvláštní pozornost při hodnocení inovačního prostředí města Zlína věnujeme novým velkým infrastrukturním projektům v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, jejichž nositelem je Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně a které jsou spolufinancované z prostředků Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace. Konkrétně se jedná o následující projekty:

- *Centrum polymerních systémů (rozpočet projektu ve výši cca 900 mil. Kč)*

Projekt reaguje na postavení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně jako světově špičkové instituce v oblasti výzkumu polymerních materiálů a systémů a umožňuje další rozvoj oboru rozšířením stávající výzkumné infrastrukturu univerzity vytvořením tzv. Centra polymerních systémů. Výzkumné aktivity centra budou personálně, technicky i znalostně podporovat ve Zlínském kraji významný plastikářský a gumárenský průmysl.

- *Centrum bezpečnostních, informačních a pokročilých technologií - CEBIA-Tech (rozpočet projektu ve výši cca 238 mil. Kč)*

Výzkumné centrum *CEBIA-Tech* na Fakultě aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně bude zaměřeno na výzkumné směry, v nichž fakulta dosáhla a dosahuje národních i mezinárodních úspěchů - aplikace inženýrské informatiky, bezpečnostní výzkum a alternativní zdroje energie. Přepokládá se flexibilní spolupráce se subjekty aplikační sféry. Výzkumné aktivity pozitivně ovlivní inovační firmy, zvýší zaměstnanost, kvalitu a uplatnitelnost absolventů univerzity i dalších pracovníků Univerzity.

- *Laboratorní centrum Fakulty technologické (rozpočet projektu ve výši cca 615 mil. Kč)*

Záměrem projektu je posílení kvality a inovativnosti doktorských studijních oborů Fakulty technologické Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a to prostřednictvím vybudování nového objektu, který rozšíří kapacitu stávajících prostor a umožní výuku na jednom místě. Takto bude rovněž zajištěn rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje na území města Zlína a současně rozšířen potenciál spolupráce akademického a soukromého sektoru v oblasti inovací.

Poslední hodnoceným tématem části věnované inovačnímu prostředí města Zlína jsou klastrové iniciativy, které představují nástroj na podporu spolupráce firem a vědeckovýzkumných institucí stejných či příbuzných odvětví za účasti podpůrných institucí veřejného sektoru¹⁸. Inovace jsou jedním z významných témat takové spolupráce. V případě města Zlína považujeme za relevantní tři klastrové iniciativy:

1. Plastikářský klastr - Plastr - byl založen v roce 2006 a v současnosti sdružuje přes 30 ekonomických subjektů zabývajících se aktivitami v plastikářském průmyslu, z nichž 10 subjektů má své sídlo na území města Zlína.
2. Dřevařsko-nábytkářský klastr - ABC Wood - byl založen v roce 2007. Jeho jádro je tvořeno 7 firmami dřevařsko-nábytkářského průmyslu se sídlem mimo město Zlín. V roce 2010 měl klastr ABC Wood 14 členů, z nichž 2 subjekty měly sídlo ve městě Zlíně.
3. Obuvnický klastr - Czech Shoes - byl založen v roce 2006. V roce 2010 měl klastr Czech Shoes 13 členů obuvnického průmyslu, z nichž 4 měly své sídlo ve městě Zlíně.

Bližší hodnocení jednotlivých klastrových iniciativ naznačuje, že za dobře etablovaný lze považovat pouze Plastikářský klastr. Počet členů Plastikářského klastru se od jeho založení zvyšuje a současně jsou v jeho struktuře zastoupeny rovněž větší ekonomické subjekty (viz

¹⁸ Zejména Technologické inovační centrum s.r.o. v případě Zlínského kraje.

tabulka 2-12). Výrazná převaha ekonomických subjektů Plastikářského klastru se sídlem v okrese Zlín současně naznačuje zásadní význam pro rozvoj města a regionu Zlína. Naopak rozvojové tendence zbývajících dvou klastrových iniciativ jsou nejasné. Počet členů v roce 2010 byl relativně malý s dominancí malých ekonomických subjektů. V případě obuvnického klastru navíc přistupoval faktor poměrně významné prostorové disperze sídel zapojených ekonomických subjektů. Konečně snaha vytvořit strojírenský klastr ve Zlínském kraji nebyla dosud úspěšná v kontextu hospodářské krize, v současné době je však možné identifikovat zájem firem o prohloubení spolupráce včetně formy institucionalizovaného klastru. Ve stádiu příprav je vznik audiovizuálního klastru.

Tabulka 2-12: Velikostní struktura subjektů Plastikářského klastru, Obuvnické klastru a Dřevařsko-nábytkářského klastru; stav k roku 2010

Klastr	Počet subjektů ve velikostní kategorii podle počtu zaměstnanců			
	méně než 20	20-49	50-99	100 a více
Plastr*	2	5	9	9
ABC Wood	3	4	3	1
Czech Shoes	8	3	1	1

* Další dva subjekty plastikářského klastru představují střední školy.

Zdroj: HÁJEK, O., NOVOSÁK, J., HOVORKOVÁ, Z. (2011). *Inovace a region: klastry a regionální inovační systém Zlínského kraje. E+M Ekonomie a Management*, 14(2), s. 31-44.

V závěru této kapitoly blíže popíšeme výše zmíněnou problematiku potenciálu a rozvoje kulturních a kreativních průmyslů na území města resp. širšího území celého Zlínského kraje. Od roku 2011 realizuje Fakulta managementu a ekonomiky UTB ve Zlíně spolu se svými partnery projekt „Přeshraniční klastrová iniciativa pro rozvoj kreativního průmyslu“ spolufinancovaný z Operačního programu Přeshraniční spolupráce SR - ČR 2007 - 2013. V rámci projektu byla zpracována analytická studie s názvem „Potenciál kreativních průmyslů pro klastrovou iniciativu ve Zlínském kraji“, která odhaluje podstatu kreativních průmyslů (tj. aktivit, které vycházejí z tvořivosti jedinců, jejich dovedností či talentu a které mají potenciál vytvářet bohatství a pracovní místa prostřednictvím produkce a využívání duševního vlastnictví) a jejich rozměr ve Zlínském kraji i samotném městě Zlíně.

Z výsledků studie vyplývá, že město Zlín disponuje významným lidským kapitálem - kreativní třídou (měřeno tzv. indexem kreativity, tj. podílem lidí s kreativním zaměstnáním a vysokoškolsky vzdělaných lidí na celkové populaci města). Ve vazbě na prestižní tradice města, světové trendy, vývoj poptávky a kapacitu kreativních lidských zdrojů vytvářenou zejména na Fakultě multimediálních komunikací UTB ve Zlíně byly identifikovány dva obory kulturních a kreativních průmyslů vhodné k iniciaci klastrových aktivit, a to obor

audiovizuálního průmyslu a obor designu (jedná se o vysoce specializované obory kulturních a kreativních průmyslů s nejvyšším podílem přidané hodnoty a vlastní kreativní činností, které mohou do budoucna vytvářet neopakovatelnou konkurenční výhodu danému místu). Analytická studie tedy navrhla v rámci pilotní etapy projektu v roce 2012 vznik klastrové organizace Audiovizuální klastr Zlín a v rámci následných etap projektu další rozpracování možností rozvoje designu v podmínkách spolupráce „triple helix“ - spolupráce statutárního města Zlína a Zlínského kraje (veřejný sektor), Fakulty multimediálních komunikací UTB ve Zlíně (akademický sektor) a firem (soukromý sektor).

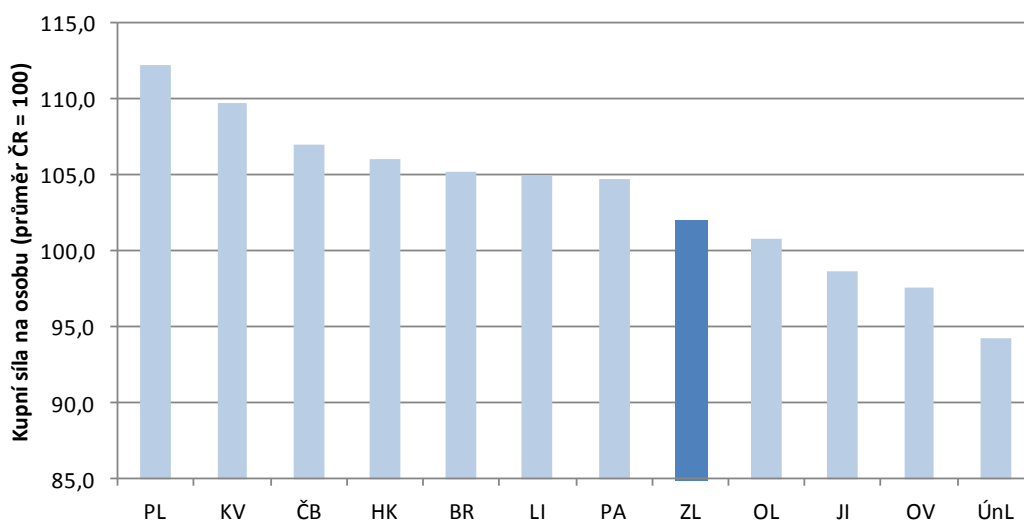
Současně bylo analytickou studií konstatováno, že statutární město Zlín (ani Zlínský kraj) s výše uvedenými devízami kreativní ekonomiky doposud systémově nepracují. Nejsou vytvořeny koncepce podpory kreativní pracovní síly s cílem dalšího rozvoje, udržení a přilákání talentů, chybí pozice koordinátora tohoto procesu. Zahraniční zkušenosti přitom ukazují na rozhodující roli měst při vytváření podmínek pro posilování kreativní třídy usnadněním síťování a komunikace mezi aktéry (např. regenerace industriálních či opuštěných oblastí na kreativní čtvrtě, huby či inkubátory s poskytovaným provozním zázemím a poradenstvím k podnikání pro jednotlivce nebo jejich organizované sítě - klastry). Důležitou roli hraje rovněž podpora měkkých lokalizačních faktorů (např. image otevřeného a tolerantního města).

TO 2.5 - MALOOBCHOD

Analýzy maloobchodní sítě měst se v České republice potýkají s neexistující jednotnou datovou základnou a metodikou na národní úrovni. Poslední sčítání maloobchodní sítě na území České republiky proběhlo v gesci ČSÚ v roce 1997 a v případě města Zlína jsou veřejně dostupná data agregována na okresní úrovni, tudíž je nelze využít pro porovnání stavu o struktuře a rozsahu maloobchodní sítě města mezi lety 1998 a 2012. Proto bylo přistoupeno k vytvoření vlastní metodiky pasportizace maloobchodní sítě města, kde byly v rámci terénního šetření sledovány ukazatele prodejní plochy, převažujícího sortimentu a adresy prodejních jednotek. Za prodejní jednotku je chápán prodejní prostor s uzavřeným pokladním systémem. Druhým zdrojem dat byla komerční databáze společnosti GfK, sledující kupní sílu jednotlivých obcí České republiky. Index kupní síly na obyvatele obcí České republiky je přepočten k průměru ČR s hodnotou 100.

Výsledek analýzy indexu kupní síly na obyvatele u krajských měst ČR bez hlavního města Prahy dokumentuje z pohledu moravských krajských měst silnou pozici města Zlína, které se nalézá na druhém místě za městem Brnem. Pozitivní informací je rovněž skutečnost dosažení hodnoty nad průměrem ČR, tj. hodnoty 102,0 %. Z celkového pohledu se však město Zlín řadí k moravským městům, které dosahují nižší úrovně kupní síly než města v Čechách s výjimkou Ústí nad Labem (viz obrázek 2-22). Zcela jiné pozice dosahuje město Zlín při srovnání s průměrem EU, kdy jeho index kupní síly na obyvatele dosahuje hodnoty 55,3 %. V absolutním vyjádření dosahovala v období 2009/2010 průměrná kupní síla obyvatele města Zlína přibližně 168 tis. Kč.

Obrázek 2-22: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska indexu kupní síly na obyvatele; období 2009/2010

Zdroj: GfK Purchasing Power Czech Republic 2009/2010

Od hodnoty kupní síly obyvatel a velikosti spádové oblasti se odvíjí i struktura a velikost maloobchodní sítě města Zlína. Na základě realizovaného terénního šetření se na území města Zlína k dubnu 2012 nacházelo 562 prodejních jednotek a prodejní plocha dosahovala hodnoty 171 128 m². Při přepočtu na 1 000 obyvatel města dosahuje plošný standard hodnoty 2 251 m², tj. na 1 obyvatele města připadá 2,3 m² prodejní plochy. Z plánovacího hlediska je za standardní hodnotu saturace maloobchodní sítě města považováno dosažení 1 m² prodejní plochy na 1 obyvatele. V tomto ohledu je dosažená hodnota města Zlína více než dvojnásobná.

Bližší pohled na maloobchodní síť města Zlína je uveden v Příloze 6 - Podrobná analýza maloobchodní sítě města Zlína. Hlavní závěry analýzy jsou tyto:

- V případě potravinářských prodejních jednotek bylo dosaženo převýšení optima plošného standardu dle Ministerstva průmyslu a obchodu k roku 2010 pro obchodní vybavenost ve městech s 50 - 99 tisíci obyvateli o 340 m², tedy dvakrát více než definované optimum.
- Ve městě Zlíně podobně jako v jiných krajských městech České republiky dominují z hlediska prodejních ploch u potravinářských prodejních jednotek potravinové supermarkety nad 400 m². Pozitivem je relativně vysoký podíl (59,8 %) specializovaných (maso, pečivo) a úzce specializovaných prodejen potravin (čaje, vinotéky) na celkovém počtu potravinářských prodejen.
- V případě nepotravinářských prodejních jednotek bylo dosaženo jak nadstandardní hodnoty saturace maloobchodní sítě (tj. více než 1 m² na 1 obyvatele), tak převýšení optima plošného standardu dle Ministerstva průmyslu a obchodu a to o 236 m².
- Klíčovým ukazatelem vyspělosti maloobchodní sítě je i hodnocení podílu prodejních ploch potravinářských a nepotravinářských prodejních jednotek na území města, kdy v případě Zlína byla zjištěna hodnota 70:30 ve prospěch nepotravinářských prodejních jednotek. To svědčí nejen o rozvoji tohoto segmentu maloobchodní sítě ale i o kupní síle obyvatel a jejich ochotě vydávat prostředky za zboží dlouhodobé spotřeby.
- Z pohledu životaschopnosti měst je považováno za důležité udržení maloobchodní sítě v jejich centech, zejména v konkurenci s nákupními centry na jeho okrajích. V případě potravinářských prodejních jednotek městské centrum výrazně zaostává jak v počtu jednotek, tak i ve velikosti prodejní plochy za ostatními částmi města. To však má i pozitivní efekty v podobě rovnoměrnějšího pokrytí města potravinářskými prodejními jednotkami a omezením nutnosti cestovat za zbožím denní potřeby do centra města. Opačný stav než u potravinářských prodejních jednotek se z hlediska podílu jejich počtu i prodejní plochy vyskytuje u vybraných nepotravinářských prodejen, zejména oděvů a obuvi, prodejen domácích potřeb, klenotů a starožitností, knih, software, drogerie a léků.
- Z prostorového hlediska jsou prodejní jednotky ve městě Zlíně koncentrovány do třech oblastí v závislosti na soustředění obyvatelstva a rozložení dopravní sítě. Nejvyššího podílu na prodejních jednotkách (77,1 %) i prodejních plochách (56,4 %) dosahuje díky přítomnosti centra města katastrální území Zlín mimo sídliště Jižní Svahy, které bylo vyčleněno do zvláštní kategorie vzhledem ke své populační velikosti. Druhá

nejvýznamnější koncentrace maloobchodní sítě se nachází v katastrálních územích Malenovice a Louky na západě města s podílem na prodejních jednotkách 13,6 % a prodejních plochách 38,3 %. Koncentrace maloobchodního prodeje v této části Zlína je dána díky přítomnosti nákupního centra CENTRO Zlín, prodejní pasáže Zlín Louky vč. hypermarketu Terno, cash & carry prodejny Makro a hobby marketu OBI. Třetí nejvyšší podíl na prodejních jednotkách (6,6 %) i prodejních plochách (3,6 %), který se odvíjí od přítomnosti supermarketů a diskontních potravinářských prodejen, je identifikován v rámci sídliště Jižní Svahy.

V rámci analýzy maloobchodní sítě města Zlína byla provedena také doplňující analýza velkých nákupních center města Zlína, která vycházela z definice Mezinárodní rady nákupních středisek (ICSC), která nákupní centra vymezuje jako: „Architektonicky jednotný soubor komerčních zařízení, naplánovaný, postavený, vlastněný a spravovaný jako celek, jehož základem je obchodní dům, popřípadě hypermarket a odborné velkoobchodní prodejny“. Při tomto vymezení bylo zjištěno 6 nákupních center postavených po roce 1989. Tato nákupní centra jsou tvořena celkem 174 jednotkami o celkové prodejní ploše přibližně 75 tisíc m². Nákupní centra ve Zlíně tedy obsahují přibližně třetinu všech prodejních jednotek a necelou polovinu prodejních ploch města. Největší nákupní centrum je reprezentováno projektem CENTRO Zlín, a to jak počtem prodejních jednotek, tak i rozsahem prodejních ploch, které vznikly díky kombinaci hypermarketu, hobby marketu, nákupní pasáže a nákupního parku. Z hlediska prostorového rozložení nákupních center se v centru města nachází pouze nákupní centrum Zlaté jablko. V okolí centra města jsou lokalizovány nákupní centra Čepkov, Interspar, prodejní pasáž Zlín Louky a Kaufland Sokolská. Na západě města v katastrálním území Malenovice bylo realizováno již zmiňované nákupní centrum CENTRO Zlín, které je i největším nákupním centrem v celém Zlínském kraji.

Poslední část analýzy maloobchodní sítě města Zlína je věnována významným připravovaným projektům nákupních center či prodejních jednotek plochy o celkovém plánovaném rozsahu prodejních ploch 71 205 m². V době zpracování této analýzy lze předpokládat pravděpodobnou realizaci 34 000 m² prodejních ploch v rámci projektů OC Centro Zlín III. etapa a Revitalizace Bařova areálu - východní část (objekty 24, 25, 26). U zbývajících projektů se bude jejich realizace odvíjet od ekonomické situace v České republice, ekonomické situace investorů a řešení otázek souvisejících s územním plánováním či stavebním řádem (viz tabulka 2-13).

Tabulka 2-13: Přehled plánovaných maloobchodních projektů a jejich prodejních ploch na území města Zlína; duben 2012

Projekt	Lokalita	Plánovaná prodejní plocha (v m ²)	Plánovaný rok dokončení	Současný stav
OC Centro Zlín III. etapa	Zlín Malenovice, 3. května 1170	4 000	2013	ve výstavbě
Revitalizace Bařova areálu - východní část	Objekty 24, 25, 26	30 000	2013	příprava realizace
Prodejna nábytku a nájemní prodejna	Zlín-Louky, západně od hobbymarketu OBI a hypermarketu Terno	6 209	2011	projekt odložen
OC Kaskády	Ulice Březnická a U Zimního stadionu	30 996	2012	projekt odložen
Rekonstrukce obchodního domu Prior Zlín	nám. T. G. Masaryka 6	neuveдено	nelze určit	projekt odložen

Zdroj: Informační systém EIA, PRIOR Zlín a vlastní zpracování

TO 2.6 - TRH S KOMERČNÍMI NEMOVITOSTMI

Podobně jako v případě maloobchodní sítě, neexistuje v České republice jednotně vedená databáze nabídky komerčních nemovitostí. Proto byla k analýze tohoto trhu ve městě Zlíně vybrána souhrnná komerční nabídka reprezentovaná webovým portálem Reality.iDNES. V rámci analýzy byly sledovány následující proměnné:

- typ komerční plochy v členění na prodejní a restaurační plochy, kancelářské plochy, výrobní a skladovací plochy,
- lokalita,
- typ nabídky (nájem, prodej),
- cena pronájmu (s následným přepočtem na 1 m²/měsíc),
- cena prodejní (s následným přepočtem na 1 m²),
- velikost užitné plochy.

Analýzou databáze Reality.iDNES bylo získáno celkem 104 nabídek k pronájmu či prodeji komerčních nemovitostí ve městě Zlíně k červnu 2012. V rámci analýzy byl identifikován poměrně nízký podíl nabídek k prodeji (6,7 % ze všech nabídek k pronájmu či prodeji komerčních nemovitostí), což lze hodnotit pozitivně s tím, že současní majitelé mají důvěru ve využití nemovitostí a nechtějí se jich zbavovat. Vzhledem k nedostatku údajů nelze vyvozovat závěry o průměrné prodejní ceně za 1 m² v případě prodeje kancelářských, výrobních a skladovacích prostor. V oblasti nabídky prodeje prodejních a restauračních prostor dosahuje průměrná nabídková cena hodnoty 12,5 tis. Kč za 1 m² užitné plochy a tyto objekty jsou koncentrovány především v lokalitě Jižní Svahy. To vede k závěru, že i přes koncentraci

obyvatelstva nedosahují hospodářské výsledky prodejních prostor v této lokalitě požadovaných výnosů.

Tabulka 2-14 prezentuje podrobný pohled na komerční nemovitosti určené k pronájmu. Celkový rozsah užitné plochy nabízené k pronájmu činil 31 218 m² a průměrná nabídková cena dosáhla hodnoty 157 Kč na 1 m². Vzhledem ke specifičnosti jednotlivých odvětví komerčních nemovitostí budou následné analýzy prováděny za jednotlivé subtrhy.

Tabulka 2-14: Charakteristika trhu komerčních nemovitostí ve městě Zlíně určených k pronájmu; červen 2012

Typ prostor	Lokalita	Průměrná cena za 1 m ² v Kč	Plocha v m ²	Podíl na ploše
Prodejní a restaurační plochy	Centrum	343,1	1 027	42,2%
	Jižní Svahy	184,1	873	35,9%
	Malenovice	100,0	535	22,0%
	Úhrnem	240,7	2 435	100%
Kancelářské plochy	Centrum	186,5	6 091	54,0%
	Jižní Svahy	181,8	330	2,9%
	Kudlov	89,3	285	2,5%
	Kúty	291,2	34	0,3%
	Louky	134,2	141	1,2%
	Malenovice	96,5	2 237	19,8%
	Prštne	127,9	658	5,8%
	Přiluky	122,5	310	2,7%
	Štípa	88,5	695	6,2%
	Zálešná	166,7	500	4,4%
Úhrnem	152,1	11 281	100%	
Výrobní a skladovací plochy	Centrum	51,1	11 623	70,4%
	Malenovice	16,7	1 314	8,0%
	Prštne	88,2	3 565	21,6%
	Úhrnem	54,4	16 502	100%

Zdroj: vlastní zpracování s využitím údajů Reality.IDNES

V případě prodejních a restauračních ploch byla zjištěna průměrná cena pronájmu 241 Kč za 1 m². Prostorové rozložení a diferenciací nabídkových cen nájmu v tomto subtrhu nemovitostí plně kopíruje koncentraci maloobchodní sítě ve městě Zlíně. Nabídka prodejních a restauračních ploch se soustředí výhradně do míst s nejvyšší koncentrací maloobchodního podnikání, a to do lokalit Centrum, Malenovice a Jižní Svahy. Pozice centra města v nabídce a významu maloobchodních ploch se projevuje i nejvyšší průměrnou nabídkovou cenou pronájmu za 1 m², která se značně odlišuje od zbývajících lokalit. Nabídka pronájmu kancelářských ploch vykazuje nejvyšší míru prostorové dekoncentrace nabídky ze všech dílčích subtrhů. Rozsah dosažitelných kancelářských ploch určených k pronájmu činil 11 281

m² s průměrnou cenou 152 Kč za 1 m². Podobně jako v případě prodejních a restauračních prostor se v případě kancelářských ploch projevuje atraktivita městského centra, která dosahuje nejvyšší hodnoty průměrné nabídkové ceny pronájmu (187 Kč za 1 m²). Obecně pak nalézáme tradiční prostorový vzorec rozložení nabídkových cen kancelářských ploch ve městě Zlíně, kdy cena pronájmu klesá s rostoucí vzdáleností od centra města a výjimky tvoří pouze plochy v nově rekonstruovaných objektech. Nabídka pronájmu výrobních a skladovacích ploch je soustředěna téměř výhradně v centrálně-západní části města. Výrazný podíl lokality Centrum na výrobních a skladovacích plochách určených k pronájmu je dán zejména přítomností Baťova areálu. Nižší průměrná cena pronájmu za 1 m² u výrobních a skladovacích ploch (54 Kč) oproti zbylým subtrhům je odvozována od nižší míry schopnosti generovat zisk z 1 m² z důvodu značných prostorových nároků na výrobu, popřípadě skladování.

SHRnutí POZNATKŮ

- Relativně vysoký počet zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet, stejně jako relativně vysoký počet podnikatelských subjektů, jako indicie dobře rozvinutého podnikatelského prostředí (rovněž relativně vysoké hodnoty finančních prostředků kohezní politiky Evropské unie alokované ve Zlínském kraji v tematické oblasti podnikání).
- Zvýšení míry nezaměstnanosti a pokles počtu volných pracovních míst od roku 2009; nezaměstnanost však nižší ve srovnání s referenčními územími okresu Zlín, Zlínského kraje, České republiky i většiny krajských měst.
- Nesoulad nabídky volných pracovních míst a studijních oborů nezaměstnaných absolventů škol.
- Město Zlín jako přirozené centrum dojížděky a vyjížděky za prací s velmi silnými vazbami zejména v rámci okresu; klíčové vazby měst Zlín a Otrokovice a to v obou směrech.
- Rozhodující význam sektoru služeb v podílech zaměstnanosti s faktorem postavení města v sídelní hierarchii České republiky jako jedné z nevýhod v rozvoji služeb.
- Nadále vysoký význam průmyslových odvětví na zaměstnanosti města Zlína, existence tradičních dobře etablovaných odvětví s návaznostmi na aktivity v oblasti vzdělávání, vědy a výzkumu; relativně větší ekonomické subjekty ve srovnání se sektorem služeb; zvážení relevance rozvojových předpokladů některých z nich (např. obuvnický průmysl).

- Existence některých nových potenciálně progresivních odvětví rozvoje města Zlína v sektoru průmyslu i služeb (např. IT sektor, zdravotnictví, kreativní průmysl).
- Velké infrastrukturní projekty Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně v oblasti výzkumu, vývoje a inovací jako potenciál rozvoje města Zlína v návaznosti na etablovaná i potenciálně progresivní odvětví.
- Existence rozvinuté sítě podpůrných institucí v oblasti podnikání a inovací s potenciálem podpory spolupráce.
- Probíhající aktivity zabývající se potenciálem a rozvojem problematiky kulturních a kreativních průmyslů na území města.
- Relativně nižší zastoupení ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou jako faktor ovlivňující úvahy o utváření systému péče o zahraniční investory.
- Schopnost ekonomických subjektů zlínské aglomerace čerpat prostředky strukturálních fondů Evropské unie včetně oblasti inovací.
- Problémy vzhledem k nabídce rozvojových ploch pro smíšenou výrobu resp. průmysl, zásadní role současných lokalit tohoto typu včetně Baťova areálu a otázka relací vzhledem k průmyslovým zónám Zlínského kraje a zejména strategické průmyslové zóně v Holešově.
- Rozvinutý sektor maloobchodu, vyšší nabídka obchodních ploch ve srovnání s definovaným standardem.
- Tradiční prostorový vzorec rozložení nabídkových cen kancelářských ploch ve městě Zlíně, kdy cena pronájmu klesá s rostoucí vzdáleností od centra města a výjimky tvoří pouze plochy v nově rekonstruovaných objektech. Výrazný podíl centrální části města na výrobních a skladovacích plochách určených k pronájmu díky přítomnosti Baťova areálu.

OTÁZKY K DISKUSI

- Jaká jsou klíčová odvětví rozvoje města Zlína, která by měla utvářet jeho jedinečnost? Je město Zlín ochotno aktivně podporovat tato odvětví? Jaký nástroj v tomto směru zvolit? Je vhodným nástrojem např. Fond mikropůjček pro spin-off firmy perspektivních odvětví? Jakým způsobem nejlépe využít potenciál velkých investičních projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně?
- Jakým způsobem stimulovat zájem o obory, u nichž existuje nabídka volných pracovních míst na trhu práce?

- Je statutární město Zlín dostatečně zapojeno do spolupráce klíčových aktérů triple-helix na svém území? Jaký je postoj statutárního města Zlína k PPP projektům?
- Jakým způsobem udržet talenty ve městě Zlíně? Jakou roli v tomto směru má spolupráce škol a praxí? Jakou roli může sehrát statutární město Zlín?
- Existuje potřeba zlepšovat na území města Zlína péči o zahraniční či jiné investory (např. střední škola s výukou podle zahraničních kurikul)?
- Které programy aktivní politiky zaměstnanosti je možné považovat za nejvíce účinné?
- Jakým způsobem přistupovat k otázce průmyslových zón na území města Zlína respektive v širším okolí?
- Jakým způsobem přistupovat k novým, velkým investičním projektům v oblasti maloobchodu?

TO 2.7 - CESTOVNÍ RUCH

Z pohledu cestovního ruchu je nutné území města Zlína posuzovat v širším kontextu Zlínského kraje, které je součástí turistického regionu Východní Morava. Turistický region Východní Morava se dále člení na 4 turistické oblasti - Kroměřížsko, Slovácko, Valašsko, Zlínsko a Luhačovicko, přičemž území města Zlína spadá pod turistickou oblast Zlínsko a Luhačovicko. Klíčovou institucí pro propagaci turistického regionu Východní Morava je obecně prospěšná společnost Zlínského kraje s názvem Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, která v jednom ze svých koncepčních dokumentů¹⁹ pojmenovává slabé a silné stránky turistické oblasti Zlínska a Luhačovicka. Mezi silné stránky relevantní pro město Zlín je řazena:

- existence významných a jedinečných turistických cílů (Baťa, ZOO Zlín),
- konání některých nadnárodních akcí (Barum Rallye, Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež),
- charakteristika Zlína jako moderního mladého vysokoškolského města se silným zázemím pro kongresovou a incentivní turistiku.

Mezi slabými stránkami pak byla zmiňována špatná dopravní dostupnost města Zlína či slabá jazyková vybavenost pracovníků v cestovním ruchu (i když v roce 2012 můžeme obecně konstatovat v rámci těchto aspektů výrazné zlepšení situace).

První část našeho hodnocení cestovního ruchu na území města Zlína se zaměří na výkonnostní ukazatel návštěvnosti v kontextu analýzy hromadných ubytovacích zařízení.²⁰ Tabulka 2-15 srovnává absolutní a relativní hodnoty počtu těchto zařízení v jednotlivých krajských městech České republiky (bez hlavního města Prahy). V obou případech vykazuje město Zlín podprůměrné hodnoty, přičemž v absolutním vyjádření je počet hromadných ubytovaných zařízení města Zlína druhý nejnižší ze všech krajských měst.

¹⁹ Marketingová strategie a marketingová značky Východní Moravy: Východní Morava 2009-2015.

²⁰ Hromadné ubytovací zařízení je definováno jako zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky, sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod.

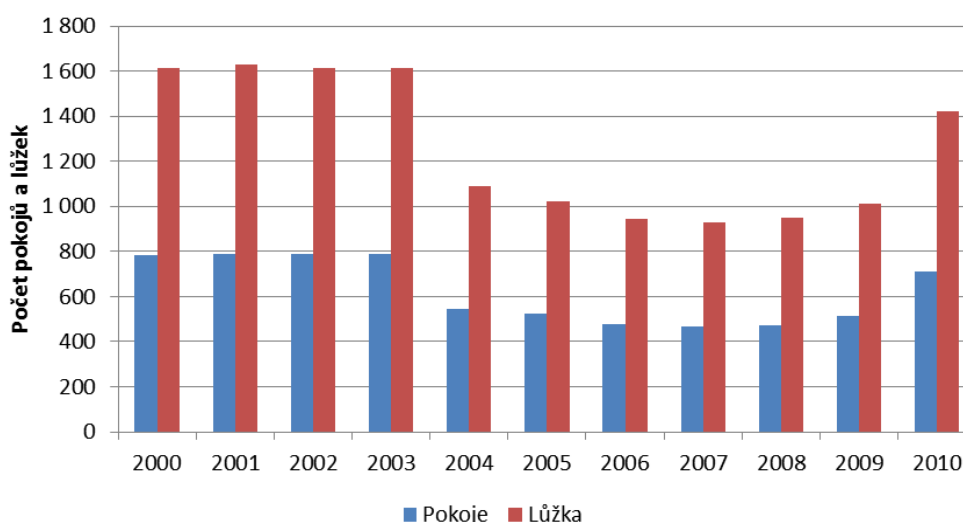
Tabulka 2-15: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k ukazateli počtu hromadných ubytovacích zařízení; rok 2011 (pořadí podle počtu zařízení)

Město	Počet zařízení	Podíl na celkovém počtu zařízení ve všech krajských městech	Počet zařízení na 10 tis. obyvatel
Hlavní město Praha	641	55,8 %	5,1
Karlovy Vary	103	9,0 %	20,2
Brno	93	8,1 %	2,5
Ostrava	56	4,9 %	1,8
Plzeň	53	4,6 %	3,1
České Budějovice	42	3,7 %	4,4
Liberec	29	2,5 %	2,8
Olomouc	27	2,3 %	2,7
Pardubice	26	2,3 %	2,9
Hradec Králové	26	2,3 %	2,8
Jihlava	22	1,9 %	4,3
Zlín	19	1,7 %	2,5
Ústí nad Labem	12	1,0 %	1,3

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Obrázek 2-23 prezentuje vývoj kapacit hromadných ubytovacích zařízení (tj. počet pokojů a lůžek) na území města Zlína. Klesající trend v období let 2003 - 2007 byl vystřídán podstatným zvýšením kapacit v letech 2008 až 2010. V souvislosti se stabilním vývojem počtu návštěvníků i nocí strávených v hromadných ubytovacích zařízeních tak došlo k výraznému zlepšení stavu ubytovacích kapacit na území města Zlína.

Obrázek 2-23: Vývoj kapacit hromadných ubytovacích zařízení na území města Zlína; období 2000-2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

V návaznosti na budování nových kapacit hromadných ubytovacích zařízení města Zlína došlo rovněž ke zvýšení jejich kvality, když po jednom hotelu byly zařazeny do kategorií čtyř a pěti hvězdiček (viz tabulka 2-16). Většina hotelů na území města Zlína je řazena do kategorie tří hvězdiček. Podíl těchto hotelů na celkovém počtu pokojů činí přes 90 %. Zajištění dostatečné nabídky hromadných ubytovacích zařízení nejvyšší kvality tak na území města Zlína nadále zůstává otázkou k diskusi.

Tabulka 2-16: Přehled základních charakteristik hotelů na území města Zlína; 2011

Název	Adresa	Pokoje	Lůžka
Hotel Baltaci Atrium Zlín*****	Lešetín II/651, Zlín	28	60
Lesní hotel****	Filmová 4346, Zlín	20	40
Interhotel Moskva***	nám. Práce 2512, Zlín	116	221
Hotel Lázně Kostelec***	Kostelec 493, Zlín	94	188
Hotel Garni***	nám. T. G. Masaryka 1335, Zlín	71	161
Parkhotel Zlín***	Růmy 1393, Zlín	50	101
Hotel Baltaci Zlín***	U Náhonu 3946, Zlín	32	72
Hotel Saloon***	Tyršovo nábřeží 487, Zlín	31	55
Hotel Sole***	tř. T. Bati 5213, Zlín	30	60
Hotel Ondráš***	Kvítková 4323, Zlín	26	53
Hotel Galaxie***	Vršava 679, Zlín	10	31

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ, internetových stránek zařízení a www.czecot.cz

Tabulka 2-17 doplňuje výše uvedené údaje o charakteristiku hotelů v nejbližším okolí města Zlína. Poměrně velké ubytovací kapacity dostatečné kvality jsou vykazovány pro město Otrokovice (cca třetina při porovnání se Zlínem). Tato ubytovací zařízení mohou být vzhledem k časové dostupnosti využívána i návštěvníky města Zlína v období zvýšené poptávky po ubytování (např. pořádání velkých akcí).

Tabulka 2-17: Přehled základních charakteristik hotelů v nejbližším okolí města Zlína; 2011

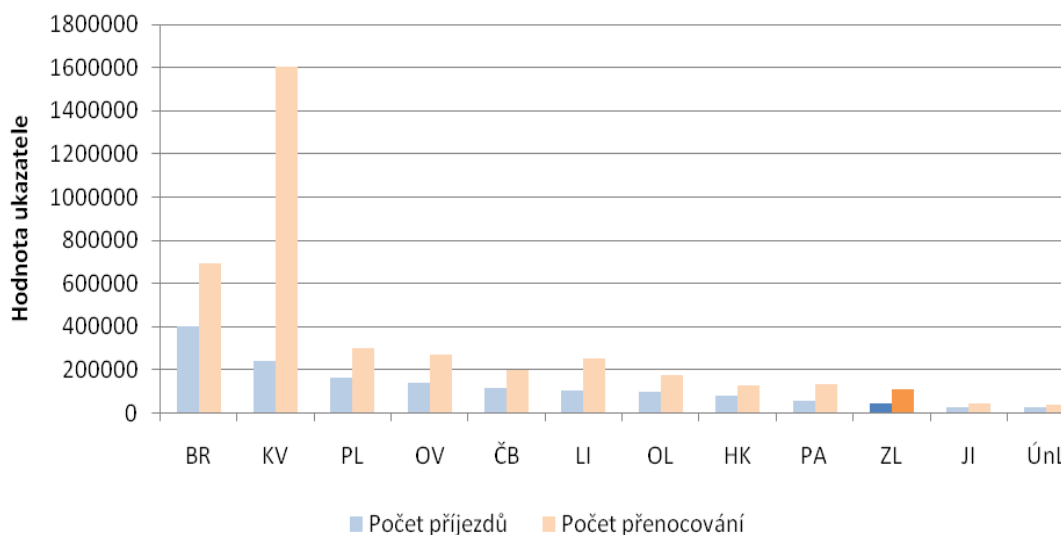
Název	Adresa	Pokoje	Lůžka
Hotel Rottal****	Zlínská 172, Otrokovice	56	112
EuroAgentur Hotel Atrium****	nám. 3. května 1877, Otrokovice	51	122
Hotel Bařov - Společenský dům***	Tylova 727, Otrokovice	58	115
Hotel Bayer***	Havlíčková 273, Otrokovice	8	16
Hotel Malina*	Na Malině 1380, Napajedla	7	19
Hotel Tuskulum****	K Tuskulu 137, Lukov	22	44

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ, internetových stránek zařízení a www.czecot.cz

Obrázky 2-24, 2-25 a 2-26 doplňují poznatky o počtu hromadných ubytovacích zařízení na území města Zlína informacemi o jejich návštěvnosti. Obrázek 2-24 rozvádí poznatky o relativně nižším počtu hromadných ubytovacích zařízení na území města Zlína, kdy rovněž

z hlediska počtu hostů těchto zařízení patří Zlín mezi nejméně navštěvovaná krajská města České republiky.

Obrázek 2-24: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k ukazatelům počet příjezdů a počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních; rok 2010 (pořadí podle počtu zařízení)

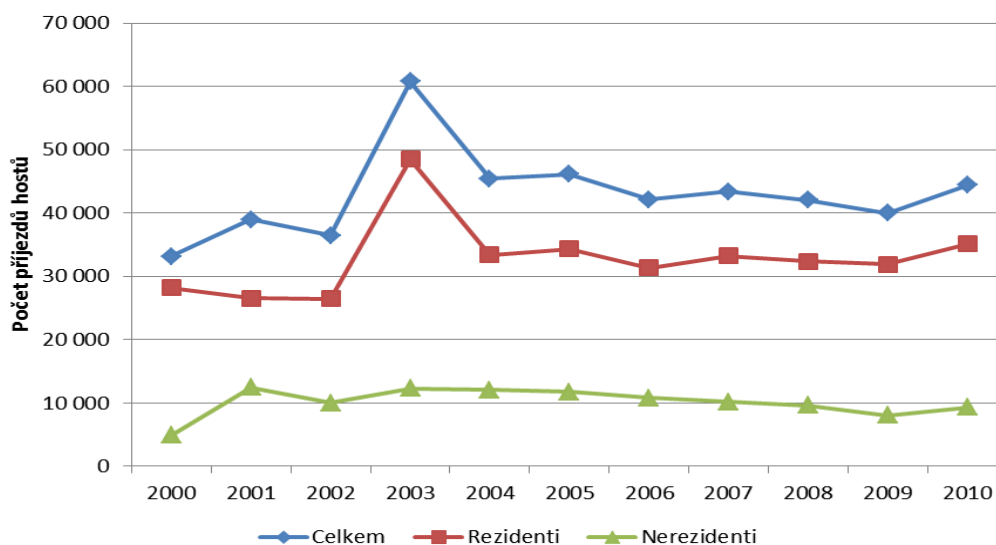

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Obrázek 2-25 ukazuje vývoj počtu příjezdů hostů do hromadných ubytovacích zařízení města Zlína v období 2000-2010 a to včetně členění struktury hostů na rezidenty, tj. obyvatele České republiky, a nerezidenty, tj. hosty ze zahraničí. Hlavní poznatky v tomto směru naznačují, že:

- celkový počet příjezdů hostů do hromadných ubytovacích zařízení města Zlína je od roku 2004 více méně stabilní a to jak pro skupinu rezidentů, tak pro skupinu nerezidentů,
- obyvatele České republiky vykazují více než 75% podíl na celkovém počtu hostů přijíždějících do hromadných ubytovacích zařízení města Zlína.

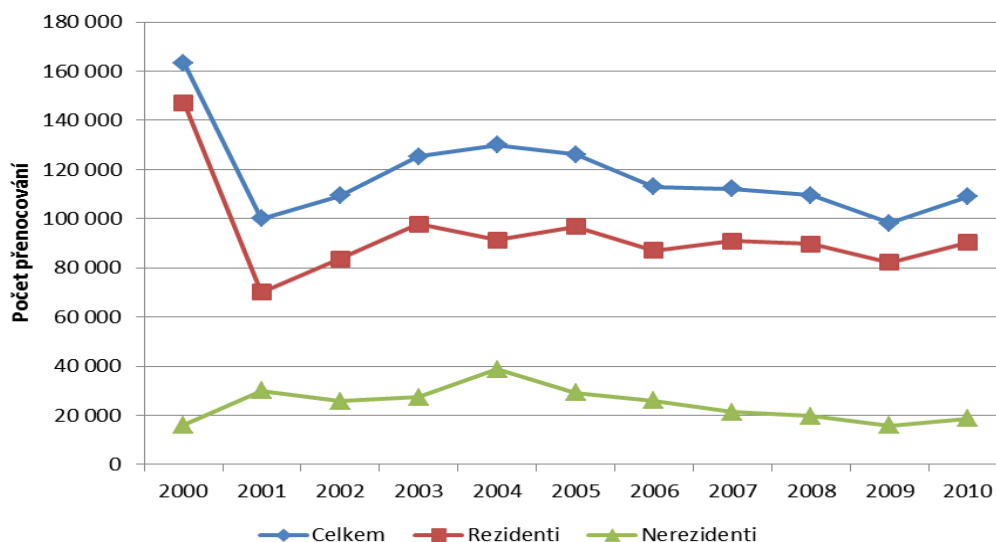
Obrázek 2-25: Vývoj počtu příjezdů hostů do hromadných ubytovacích zařízení na území města Zlína; období 2000-2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Obrázek 2-26 doplňuje informace o návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení města Zlína ukazatelem počtu přenocování. Poznatky jsou v tomto ohledu obdobné, více zřetelná je ovšem klesající tendence počtu přenocování v období let 2004 - 2009 se změnou tendence v roce 2010.

Obrázek 2-26: Počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních na území města Zlína; období 2000-2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

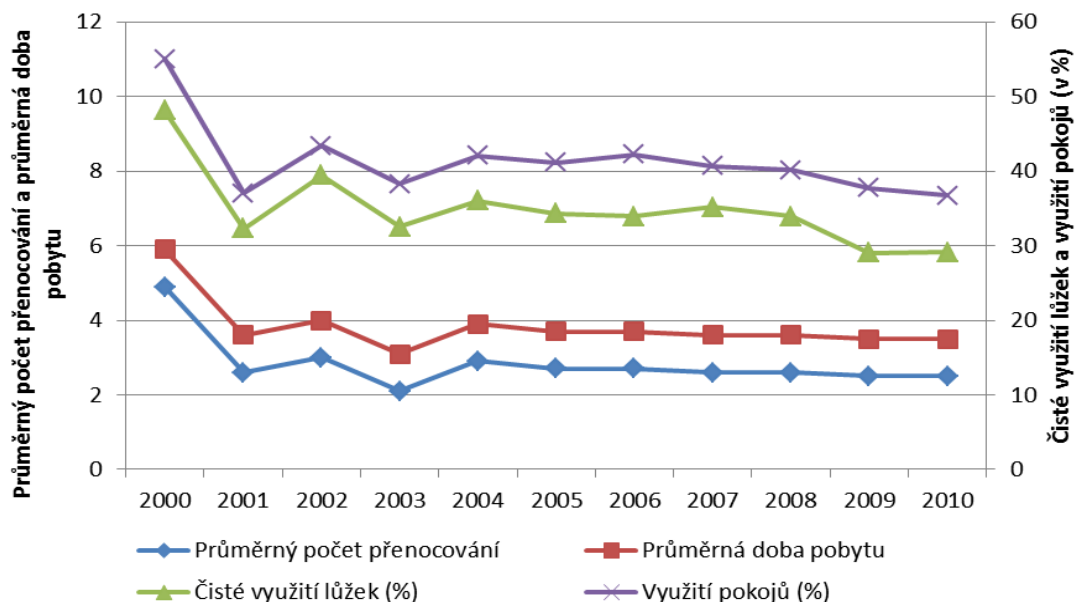
Konečně obrázek 2-27 umožňuje dát výše uvedené poznatky do některých širších souvislostí:

- klesající počet přenocování ve spojení se stabilním počtem příjezdů je dán mírně klesající průměrnou dobou pobytu ve městě Zlíně, která dosahuje 3 - 4 dnů,
- čisté využití lůžek respektive využití pokojů dosahuje hodnot cca 30 % respektive 38 %.

Tato skutečnost naznačuje dostatečnost stávajících ubytovacích kapacit.

Druhé uvedené tvrzení je ovšem sporné v případě pořádání velkých akcí na území města Zlína, jako jsou zejména Barum Rallye či Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež. V těchto situacích jsou stávající ubytovací kapacity na území města Zlína hodnoceny jako nedostatečné.

Obrázek 2-27: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení na území města Zlína

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Druhá část analýzy cestovního ruchu města Zlína bude věnována hlavním turistickým atraktivitám. Tabulka 2-18 prezentuje pět nejnavštěvovanějších turistických cílů v celém Zlínském kraji v roce 2010. První příčku v tomto žebříčku, stejně jako v předchozích letech, obsadila zoologická zahrada ve Zlíně s téměř půl milionem návštěvníků. Jako jediný turistický cíl ze Zlínského kraje se zlínská zoologická zahrada dostala v roce 2010 do žebříčku 20 nejnavštěvovanějších turistických cílů České republiky (10. místo)²¹ a současně se stala nejnavštěvovanějším místem na Moravě. Za pozornost stojí více než pětikrát nižší návštěvnost státního zámku Buchlovice jako pátého nejvíce navštěvovaného

²¹ Pro srovnání uvedme, že absolutně nejnavštěvovanějším turistickým cílem v České republice je Zoologická zahrada Praha s přibližně 1,2 mil. návštěvníků.

turistického cíle ve Zlínském kraji. Zoologickou zahradu je tak možné považovat za zdaleka nejvýznamnější destinaci cestovního ruchu ve městě Zlíně s logickou implikací založit destinační management území města Zlína jako celku prioritně na této atraktivitě. Zdůrazňeme, že vysoká návštěvnost zlínské zoologické zahrady se promítá i do relativně vysokého objemu vlastních generovaných tržeb, které například v roce 2009 dosáhly výše 47 mil. ve srovnání s celkovou výší provozních dotací cca 25 mil. Kč. V tomto směru se zlínská zoologická zahrada zásadním způsobem odlišuje od ostatních veřejně podporovaných institucí, u nichž dotace tvoří dominantní zdroj financování.

Tabulka 2-18: Nejnavštěvovanější turistické cíle ve Zlínském kraji; rok 2010

Pořadí	Název objektu	Typ	Návštěvnost (v tis.)
1.	Zoologická zahrada Zlín (Lešná)	zoologická zahrada	442,5
2.	Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm	lidová architektura	238,1
3.	Slovácké muzeum v Uherském Hradišti	muzeum, galerie	122,1
4.	Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži	zámek	117,3
5.	Státní zámek Buchlovice	zámek	85,6

Zdroj: CzechTourism

Tabulka 2-19 podává přehled o nejvýznamnějších turistických atraktivitách, které se nacházejí či konají na území města Zlína. Právě tyto atraktivity považujeme za nejvíce relevantní pro budování image Zlína jako turistické destinace a doporučujeme právě na ně navazovat další aktivity cestovního ruchu.

Za další formy cestovního ruchu, které jsou relevantní pro město Zlín, je možné uvažovat:

- kongresovou turistiku,
- lázeňskou a golfovou turistiku v návaznosti na zdravotnické zařízení Lázní Kostelec a přidruženého golfového hřiště.

Pro budování image Zlína jako turistické destinace pak považujeme za významnou jednak moderní architekturu nově otevřeného Kongresového a univerzitního centra Zlín a jednak tradiční baťovskou architekturu a celkovou urbanistickou koncepci města reprezentovanou městskou památkovou zónou a dalšími solitérními objekty mimo ni. Spojení těchto dvou prvků se jeví v oblasti rozvoje cestovního ruchu jako velmi vhodné a přínosné.

Tabulka 2-19: Nejvýznamnější turistické atraktivity a akce na území města Zlína

Turistické atraktivity	Stručná charakteristika
Zoologická zahrada a zámek Zlín - Lešná	Areál zoologické zahrady ve Zlíně a souvisejícího zámku Lešná leží v severovýchodní části města. Jedná se o jedinečný přírodní areál, který na ploše 52 ha zahrnuje kromě samotných expozic zoologické zahrady také anglický park se zámkem a oboru s volným chovem jelenů, muflonů či daňků. Zoologická zahrada byla otevřena v roce 1948. U objektu jsou hlídána parkoviště, uvnitř areálu možnost stravování, odpočinkový prostor, dětský koutek, možnost projížděk na koních a ponících. V zoologické zahradě je pro návštěvníky každý rok připravováno asi 20 kulturních programů, komentovaná krmení zvířat, okružní jízdy vláčkem, večerní prohlídky, prodej suvenýrů, soutěže pro děti a školní exkurze. Zoologická zahrada je příspěvkovou organizací statutárního města Zlína a ročně ji navštíví kolem 500 tis. návštěvníků.
Baťovská architektura spojená s baťovskou historií a tradicí	Zlín je proslavený průmyslníkem Tomášem Baťou, jenž ovlivnil zdejší život obuvnickou továrnou a vzhled města nezaměnitelným architektonickým stylem dělnických domků z cihlového zdiva. Dominantu města tvoří Baťův mrakodrap s unikátním výtahem, pracovnou Jana Antonína Bati, který je umístěn v areálu bývalých Baťových závodů. Z dalších konkrétních objektů lze zmínit např. Velké kino, Vilu Tomáše Bati, budovu obchodního domu Prior nebo Obuvnické muzeum. V souvislosti s výše uvedeným byla v roce 2009 městu Zlínu udělena značka „Evropské dědictví“ v rámci iniciativy Evropské komise nazvané European Heritage Label (EHL), jejímž cílem je upozornit na pamětihodnosti, které vyzdvihují a symbolizují evropskou integraci, ideály a historii.
Hrad Malenovice	Hrad Malenovice pochází ze 14. století. Část hradu je zpřístupněna, návštěvníci se mohou seznámit např. s hradními interiéry. Během návštěvní sezony se zde konají koncerty, divadelní představení a vystoupení skupin historického šermu. Hrad je spravován Muzeem Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, příspěvkovou organizací Zlínského kraje. V roce 2011 hrad navštívilo kolem 7 tis. návštěvníků.
Zámek Zlín	Původně gotická tvrz získala stávající podobu zámku počátkem 20. století. Po válce v budově zámku sídlily úřady a v současnosti je sídlem Muzea Jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně. V blízké budoucnosti budou obě instituce přemístěny a aktuální se stává otázka hledání nového využití zámku.
Barum Czech Rallye Zlín	Barum Czech Rallye Zlín je konána vždy na konci srpna. V roce 2012 se uskuteční již její 42. ročník. Automobilová rallye je od roku 1983 součástí Mistrovství Evropy jezdců a od roku 2007 patří také do prestižního světového seriálu Intercontinental Rallye Challenge (IRC). Akce je dle organizátorů v posledních letech pravidelně navštěvována přibližně 200 tis. návštěvníky.
Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež	První ročník Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež se konal v roce 1961, v roce 2012 se uskuteční již 52. ročník. Hlavní soutěžní sekce jsou zaměřeny na hrané filmy pro děti a mládež, animované filmy pro děti, pozornost je věnována také začínajícím evropským filmařům v sekci celovečerních evropských debutů. Návštěvnost v roce 2011 dosáhla hodnoty 108 tis. návštěvníků.

Zdroj: vlastní zpracování na základě oficiálních údajů města, ZK a jednotlivých dotčených subjektů

Poslední část analýzy cestovního ruchu je věnována aktivitám města v podpoře cestovního ruchu na svém území. V rámci organizační struktury Magistrátu města Zlína je zřízeno samostatné oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů, do jehož kompetencí patří příprava a vydávání prezentačních a informačních tiskových materiálů, propagace města Zlína či příprava a účast na veletržních akcích zaměřených na cestovní ruch. Součástí tohoto oddělení je také Městské informační a turistické středisko Zlín, které sídlí v přízemí budovy magistrátu. Středisko mimo jiné poskytuje informace příchozím turistům, poskytuje tištěné informační materiály (např. mapy a brožury), zajišťuje prodej propagačních předmětů

a vstupenek na kulturní, společenské a sportovní akce ve Zlíně, vkládá informace na oficiální internetové stránky města, turistický portál Východní Moravy a jiné turistické portály, spolupracuje s infocentry a obcemi ve Zlínském kraji a jinými organizacemi aktivními v oblasti cestovního ruchu.

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Město Zlín jako součást širšího turistického regionu Zlínsko a Luhačovice.
- Existence atraktivních turistických cílů a akcí mezinárodního významu na území města Zlína, dominantní role Zoologické zahrady Lešná z hlediska návštěvnosti jako předpoklad pro tvorbu produktových balíčků kolem této turistické destinace.
- Existence předpokladů pro další formy cestovního ruchu (lázeňský cestovní ruch, kongresový cestovní ruch).
- Baťovský fenomén a jeho využití pro rozvoj cestovního ruchu.
- Relativně nižší počty hromadných ubytovacích zařízení ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky reflektující nižší agregované počty příjezdů i přenocování.
- Otázka dostatku ubytovacích kapacit v období konání velkých akcí cestovního ruchu a to i ve vztahu ke kvalitě hotelů.
- Nastavený systém propagace města Zlína jako turistické destinace.

OTÁZKY K DISKUSI

- Jaké jsou zlínské speciality, které by měly utvořit jedinečnost nabídky cestovního ruchu? Může se město Zlín zapojit do mezinárodní sítě v tomto směru (např. Baťova města)?
- Je zoologická zahrada opravdu pojímána jako klíčový prvek marketingu cestovního ruchu ve Zlíně v kontextu její schopnosti generovat návštěvnost i vlastní příjmy? Je dostatečně akcentován zájem rozvoje zoologické zahrady jako přirozeného magnetu města Zlína a celého Zlínského kraje tak, aby zoologická zahrada každoročně nabízela svým návštěvníkům něco nového?
- Má statutární město Zlín plnit roli facilitátora destinačního managementu na svém území? Jakým způsobem podporovat tvorbu produktových balíčků pro návštěvníky? Má statutární město Zlín schopno uchopit koordinační roli v tomto směru?
- Je možné poskytnout návštěvníkům významných akcí ve městě (např. kongresy) výhody ve vztahu např. k organizacím zřizovaným statutárním městem Zlín?
- Využívá statutární město Zlín plně koncept jednotného vizuálního stylu propagace?

TO 3 - DOPRAVA A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Třetí tematická oblast Strategie Zlín 2020 se blíže zabývá dílčími problémovými oblastmi města Zlína, které se vztahují k tématům doprava a technická infrastruktura.

TO 3.1 - DOPRAVA

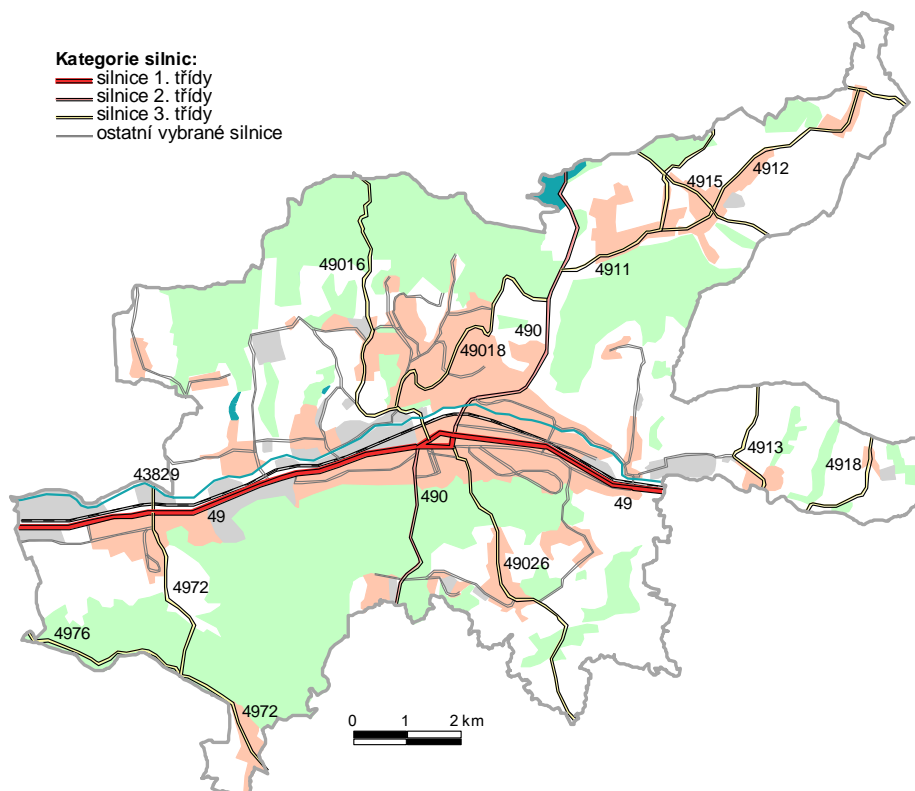
Analýza dopravní problematiky je v dalším textu členěna podle jednotlivých druhů dopravy.

3.1.1 SILNIČNÍ DOPRAVA

Hodnocení tématu doprava ve městě Zlíně se primárně zaměřuje na charakteristiky silniční sítě²² na území města Zlína, přičemž v některých aspektech jsou zohledněny širší prostorové vztahy. Základní kostra silniční sítě města Zlína je tvořena (viz obrázek 3-1):

- silnici 1. třídy I/49 procházející údolím řeky Dřevnice v západovýchodním směru,
- na silnici I/49 navazujícím systémem silnic 2. a 3. třídy v severojižním směru.

Obrázek 3-1: Základní kostra silniční sítě města Zlína

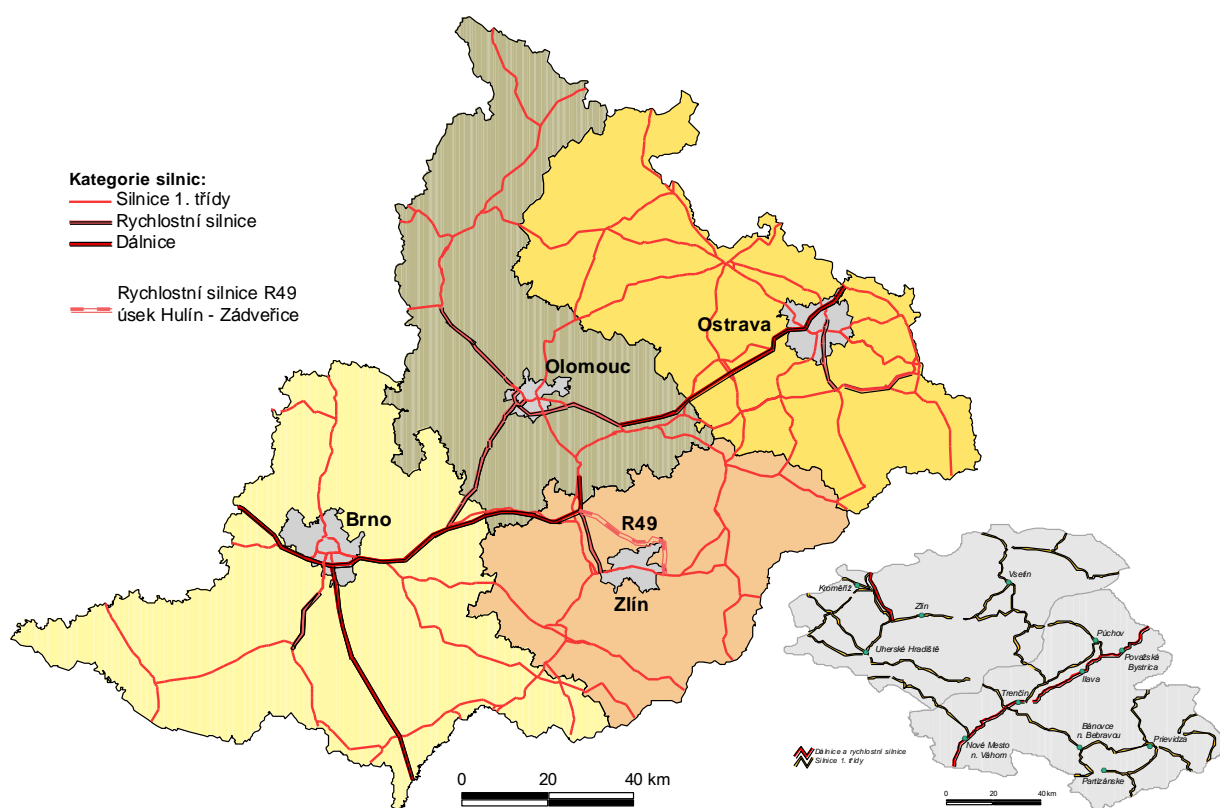

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Ředitelství silnic a dálnic

²² Silniční síť na území města zahrnuje přibližně 300 km silnic I., II., III. třídy a místních komunikací (dle údajů poskytnutých Magistrátem města Zlína).

V regionálním měřítku je pro město Zlín klíčové napojení páteřní silnice I/49 na rychlostní silnici R55 ve městě Otrokovcích a následně dálnici D1 u města Hulína (viz obrázek 3-2). Dokončením úseku rychlostní silnice R55 Otrokovice - Hulín došlo jednak k zajištění přímého spojení města Zlína s moravskou metropolí Brnem prostřednictvím dálnic a rychlostních silnic a jednak k výraznému zkrácení časové dostupnosti dalších dvou moravských krajských měst Ostravy a Olomouce. Město Zlín hraje zásadní roli rovněž ve vztahu k dostupnosti slovenských příhraničních regionů (viz obrázek 3-2).

Obrázek 3-2: Postavení města Zlína v rámci nadregionální dopravní sítě moravského prostoru vč. zobrazení návaznosti na příhraniční regiony Slovenska; stav dopravní sítě k červenci 2011

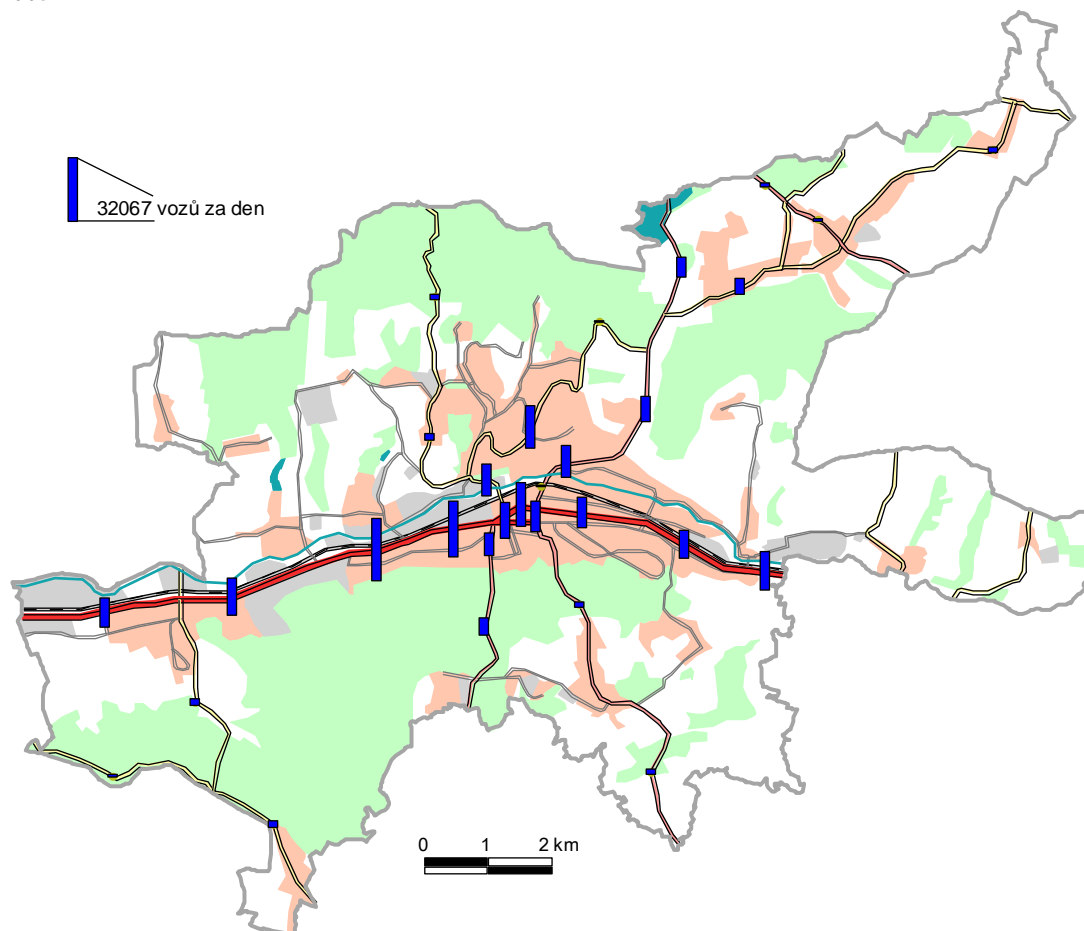
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Ředitelství silnic a dálnic

Přes zlepšení stavu dopravního napojení města Zlína na silniční síť nadregionálního významu prostřednictvím dokončení výstavby úseku rychlostní silnice R55 Otrokovice - Hulín je možné identifikovat celou řadu problémů silniční dopravy, se kterými se město Zlín již dlouhodobě potýká. Za primární problém v tomto směru je možné označit dlouhodobé rozložení intenzity dopravy na území města Zlína, když obrázky 3-3 a 3-4 charakterizují prostorové rozložení průměrné denní intenzity dopravy na jeho hlavních silničních

komunikacích podle výsledků Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti České republiky v letech 2005 a 2010. Klíčové poznatky lze shrnout následujícím způsobem:

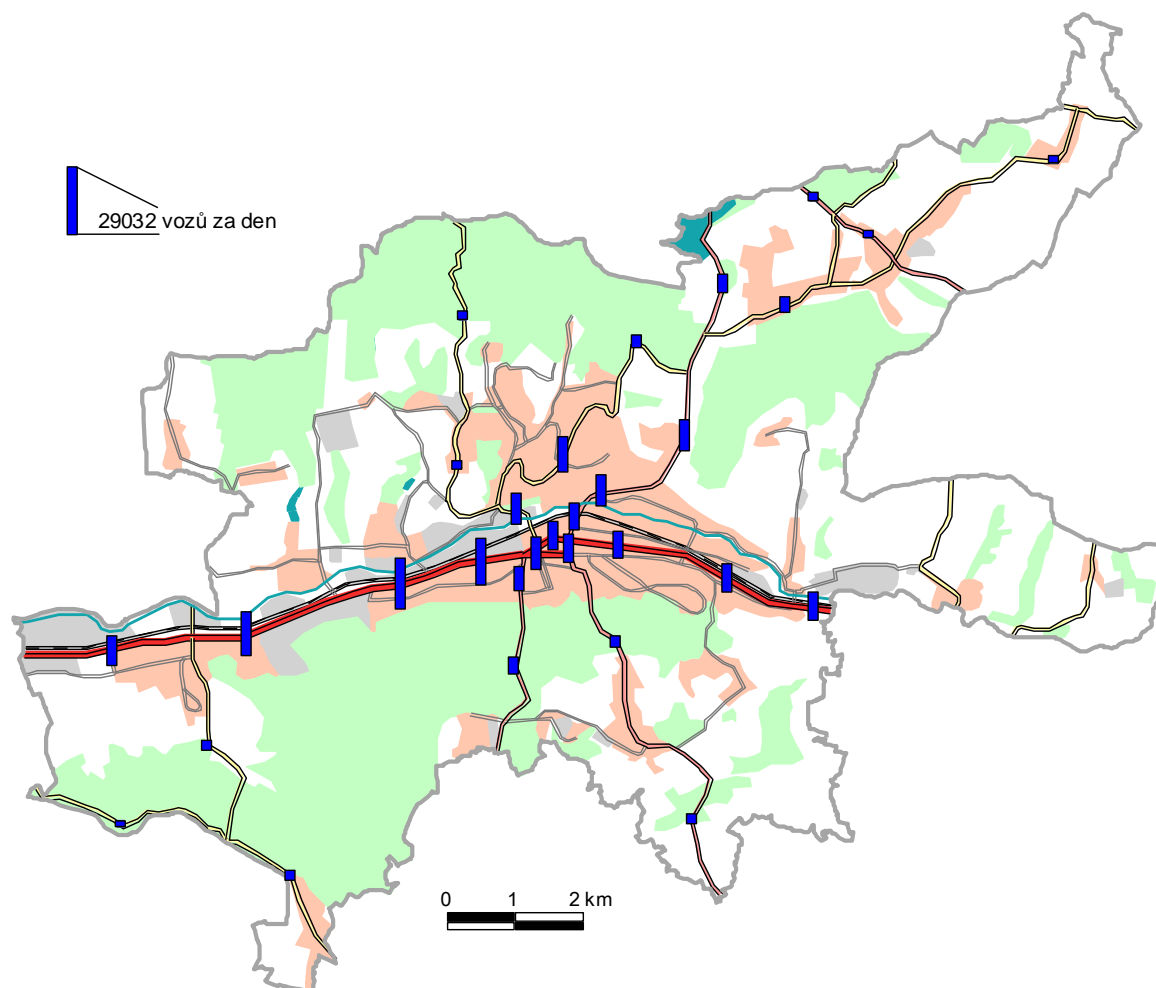
- Hlavní proudy silniční dopravy jsou v případě města Zlína spojeny s páteří komunikací I/49, přičemž vyšší intenzitu dopravy lze identifikovat ze západního směru. Intenzita dopravy na silnicích 2. a 3. třídy v severojižním směru je výrazně nižší s výjimkou dopravních proudů směřujících směrem do nejhustěji osídlené části města Zlína, sídliště Jižní Svahy.
- Klíčový problém města Zlína je tak spojen s konfliktem dopravní funkce a funkce bydlení. Zatímco v případě dopravních proudů směřujících do sídliště Jižní Svahy lze předpokládat zejména pohyb z a do místa bydliště, dopravní proudy po silnici I/49 mají rovněž svou tranzitní složku skrz území města. Potenciál zlepšení konfliktu dopravní funkce a funkce bydlení tak lze spatřovat především ve vztahu k silnici I/49.

Obrázek 3-3: Průměrná denní intenzita dopravy na hlavních silničních komunikacích města Zlína; rok 2005

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti České republiky v roce 2005

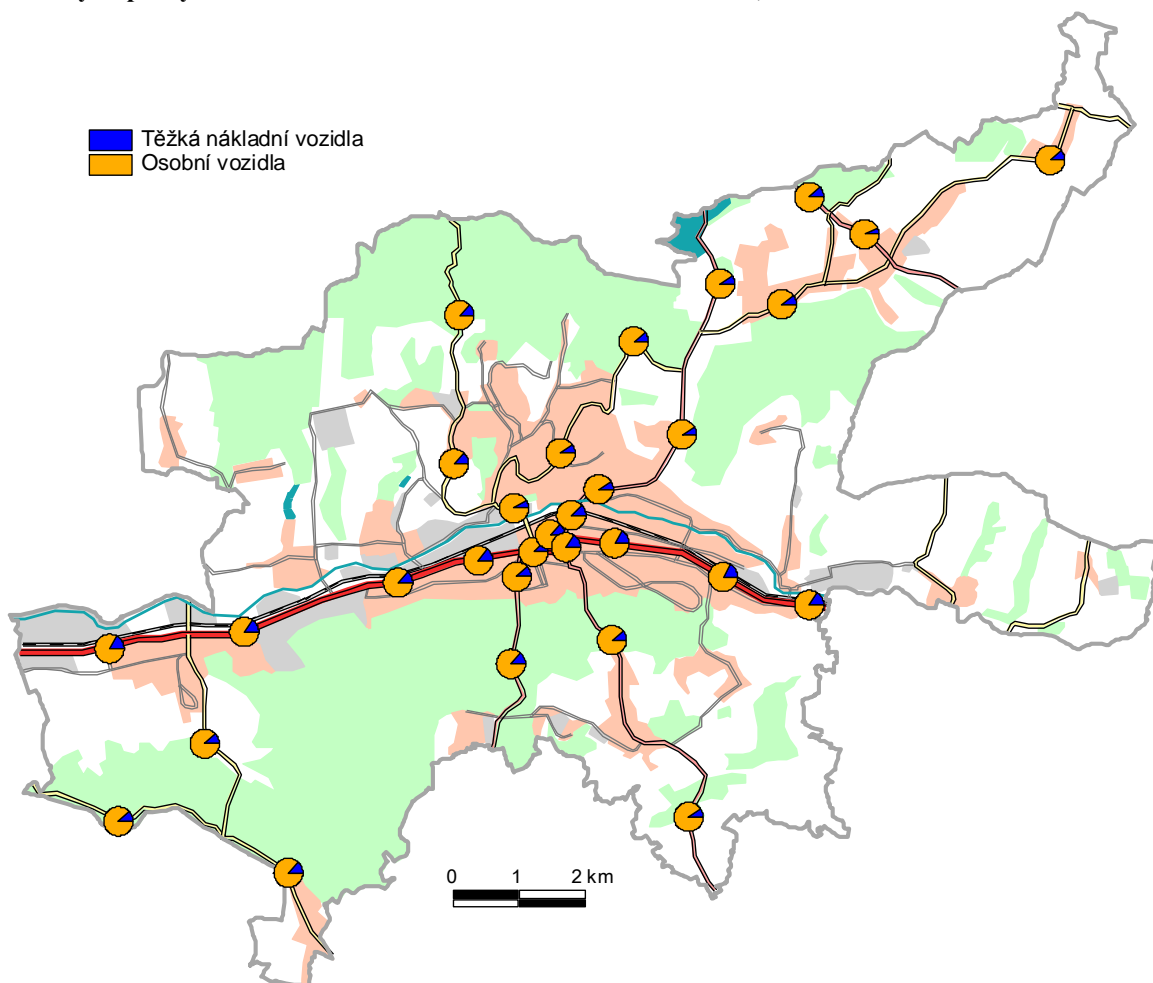
Obrázek 3-4: Průměrná denní intenzita dopravy na hlavních silničních komunikacích města Zlína; rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti České republiky v roce 2010

Hodnocení struktury vozidel projíždějících po jednotlivých silničních komunikacích města Zlína ukazuje na relativně vyšší podíl těžkých nákladních vozidel ve srovnání s vozidly osobními v případě jednak páteřní silnice I/49 a jednak silnic 2. a 3. třídy v severním směru na Holešov přes městskou část Mladcová respektive v jižním směru na Uherské Hradiště (viz obrázek 3-5). V případě dalších silničních komunikací je podíl těžkých nákladních vozidel k vozidlům osobním nižší, nicméně celkové difference jsou v tomto směru poměrně nízké. S ohledem na absolutní hodnoty je ovšem otázka těžkých nákladních vozidel nejvíce ožehavým problémem páteřní silnice I/49.

Obrázek 3-5: Srovnání podílů těžkých nákladních vozidel a osobních vozidel v rámci průměrné denní intenzity dopravy na hlavních silničních komunikacích města Zlína; rok 2010

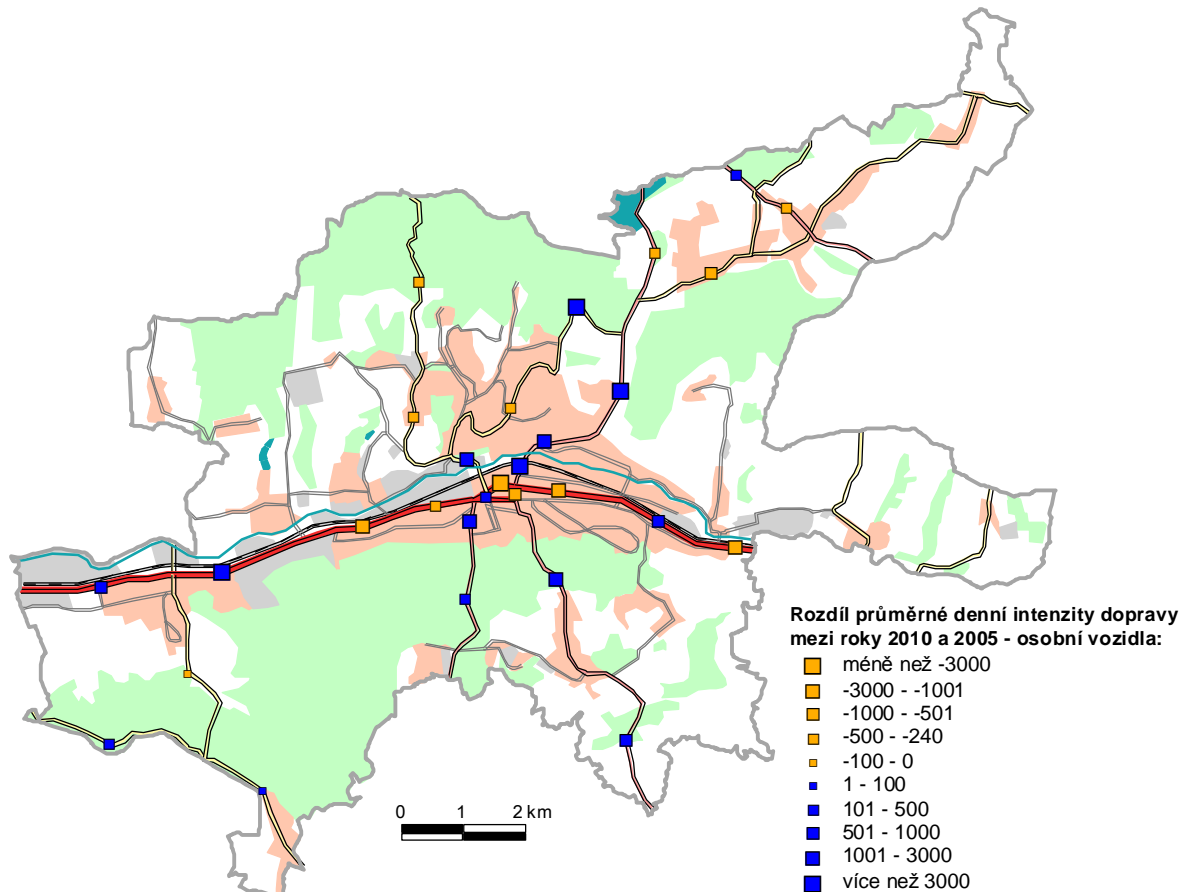
Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti České republiky v roce 2010

Konečně významnou otázkou vztahující se k intenzitě dopravy na silničních komunikacích města Zlína je srovnání změny průměrné denní intenzity dopravy v letech 2005 a 2010. K formulaci závěrů tohoto srovnání je ovšem potřeba přistupovat poměrně opatrně s ohledem na skutečnost, že metodika sčítání není v obou sledovaných letech plně srovnatelná a to zejména ve vztahu k hodnocení počtu těžkých nákladních vozidel. Naše orientační srovnání výsledků Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti České republiky v letech 2005 a 2010 se proto zaměřilo na kategorii osobních vozidel, přičemž hlavní obecné poznatky v tomto směru naznačují, že (viz obrázek 3-6):

- oproti roku 2010 nedošlo k výraznému zvýšení průměrné denní intenzity dopravy osobními vozidly na páteřní silnici I/49, když většina sledovaných úseků zaznamenala pokles hodnoty,

- úseky s nejvyšším zvýšením průměrné denní intenzity dopravy osobními vozidly jsou jednak silnice 2. a 3. třídy plnící roli vstupních komunikací do oblasti sídliště Jižní Svahy a okolí a jednak silnice 2. třídy směrem na Uherské Hradiště a Luhačovice.

Obrázek 3-6: Změna průměrné denní intenzity dopravy osobními vozidly na hlavních silničních komunikacích města Zlína mezi roky 2010 a 2005 (rozdíl hodnoty v roce 2010 a v roce 2005)

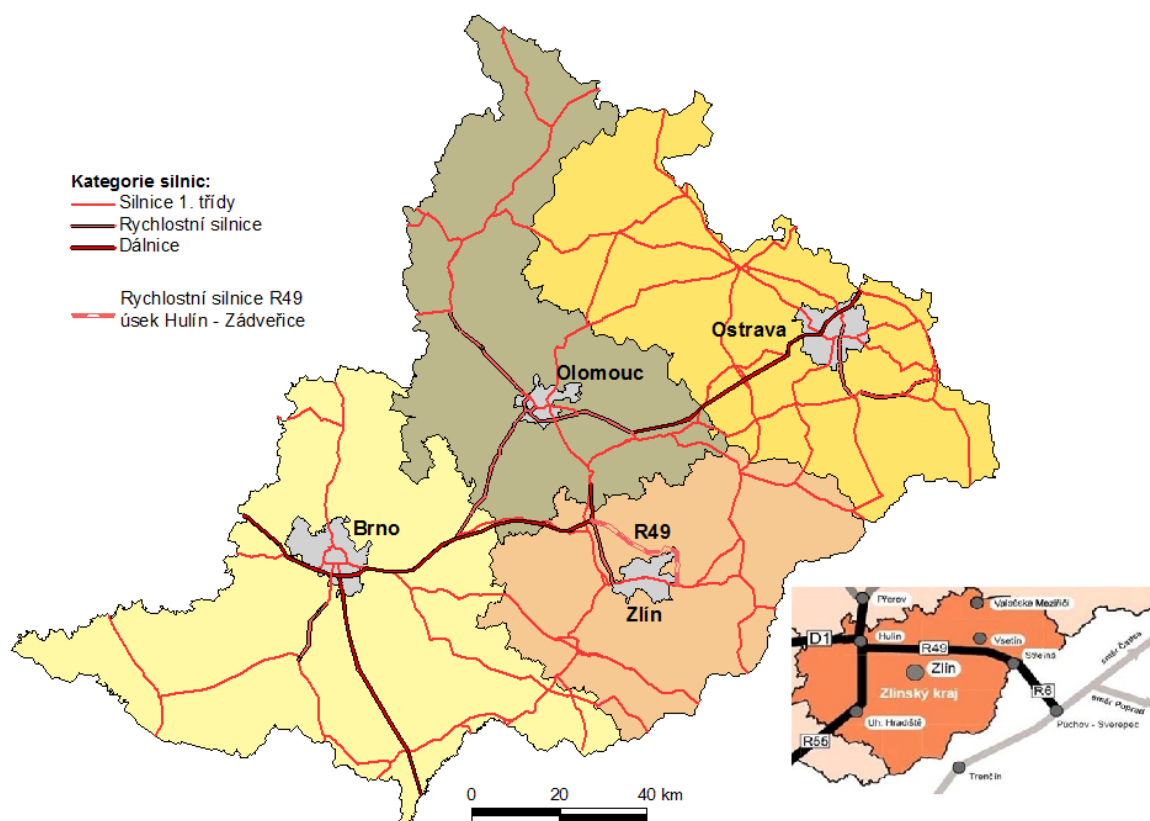
Zdroj: vlastní zpracování na základě výsledků Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti České republiky v roce 2005 a 2010

Předchozí text charakterizoval hlavní problémy města Zlína z hlediska průměrné denní intenzity dopravy. Za klíčový v tomto směru považujeme problém vysoké intenzity dopravy na páteřní silniční komunikaci I/49, která je trasována v podobě průtahu městem a takto utváří četné konflikty s funkcí bydlení. Současně je plynulost dopravy na silnici I/49 komplikována vysokým počtem světelných křižovatek a existencí úzkých míst, v současné době zejména v úseku Otrokovice - Zlín-Malenovice tam, kde dosud nedošlo ke zkapacitnění silnice I/49 do čtyř pruhů. Uvedené problémy jsou dále zintenzivněny v případě mimořádných událostí v dopravě (dopravní nehody, opravy komunikací). V době dopravní špičky tak město Zlín pociťuje zásadní dopravní problémy na své páteřní silniční komunikaci.

Pro řešení uvedených problémů byla v klíčových koncepčních dokumentech týkajících se plánování silniční sítě města Zlína (zejména Zásady územní rozvoje Zlínského kraje z roku 2008, Generel dopravy Zlínského kraje z roku 2004, Územní plán města Zlína z roku 2011) navržena následující opatření:

- výstavba rychlostní silnice R49 v trase Hulín - Fryšták - Zádveřice (viz obrázek 3-7) včetně přivaděče ze Zlína do Fryštáku,
- výstavba pravobřežní silnice v trase Otrokovice - Zlín se smíšenou dopravně-obslužnou funkcí,
- výstavba obchvatu Zálešné spojená s vyústěním obchvatu na silnici II/490 v oblasti Burešova a s rozšířením silnice II/490 od Burešova ke křižovatce na Kostelec (rovněž kontext přivaděče na R49),
- zkapacitnění silnice I/49 v úseku Otrokovice - Zlín-Malenovice.

Obrázek 3-7: Plánované trasování rychlostní silnice R49 v úseku Hulín - Fryšták - Zádveřice

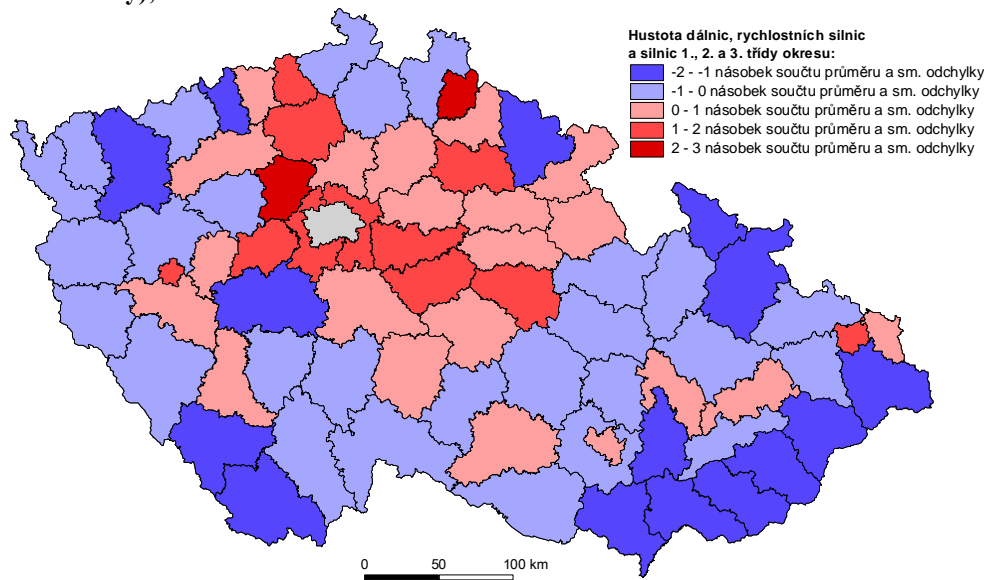

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Ředitelství silnic a dálnic

Rychlostní silnice R49 navazuje v Hulíně na dálnici D1 a pro město Zlín je relevantní v kontextu odvedení tranzitní dopravy ze silnice I/49 v kontextu navazujících dopravních směrů na Slovensko (viz obrázek 3-7 pro znázornění těchto relací). Takto má silnice R49

potenciál přispět k řešení problémů vysoké intenzity dopravy na páteřní komunikaci I/49 jako průtahu města Zlína. K odlehčení dopravní intenzity silnice I/49 má dále přispět výstavba jednak pravobřežní silnice z Otrokovic do Zlína, jejíž trasování je blíže rozvedeno v územním plánu města Zlína, a jednak obchvatu Zálešné. Konečně v současné době probíhající zkapacitnění silnice I/49 v úseku Otrokovice - Zlín-Malenovice primárně neřeší otázku vysoké intenzity dopravy na komunikaci I/49, ale zaměřuje se na zvýšení plynulosti dopravy na v současnosti páteřní komunikaci města Zlína. Opodstatněnost nové výstavby silnic na území města Zlína a jeho okolí lze dát rovněž do souvislostí s postavením okresu Zlín jako zaostávajícího regionu České republiky z hlediska hustoty dálnic, rychlostních silnic a silnic 1., 2. a 3. třídy (viz obrázek 3-8).

Obrázek 3-8: Hustota dálnic, rychlostních silnic a silnic 1., 2. a 3. třídy v okresech České republiky (bez hlavního města Prahy); rok 2011

Zdroj: Přehledy z informačního systému o silniční a dálniční síti ČR, jednotlivé kraje k 1. červenci 2011

V kontextu plánovaného dokončení prací na zkapacitnění silnice I/49 v úseku Otrokovice - Zlín-Malenovice v říjnu 2012 je možné považovat za řešenou situaci v západním směru z Otrokovic. Za klíčové tak lze považovat problémy silniční dopravy v dalších směrech, ke kterým byla zpracována řada technických studií řešení:

- úsek R49 Fryšták - Lípa (viz např. studie proveditelnosti společností Mott MacDonald a VIAPONT z roku 2007),
- studie řešící trasování a technické vazby propojení silnic R49 a I/49 a to včetně obchvatu Zálešné (viz např. studie proveditelnosti společnosti Mott MacDonald z roku 2005)

pro 2. úsek; technická studie společnosti DOPRAVOPROJEKT k připojení obchvatu Zálešná na silnici II/490; studie společnosti S-projekt k obchvatu Zálešné z roku 2004).

Vedle řešení dopravní situace v severním a severovýchodním směru zejména v návaznosti na ulici Sokolskou se zájem o řešení problémů v dopravě bude přesouvat k problémům:

- rozšíření silnice I/49 v úseku Zlín - Želechovice - Lípa ve východním směru a to včetně napojení na klíčové dopravní komunikace směrem na Slovensko,
- řešení situace v jižním směru v rámci silnice II/490 na ulici Březnická.

V návaznosti na výše uvedené poznatky naopak ztrácí význam výstavba pravobřežní komunikace jako městské páteřní komunikace, nicméně v případě pokračování zastavování volných ploch na pravém břehu Dřevnice bude nutná jako městská obslužná komunikace o šířce dvou pruhů. Konečně pro plynulost dopravy na území města Zlína bude mít zásadní význam výstavba jihovýchodního obchvatu města Otrokovice jako součást rychlostní silnice R55. Na místní úrovni lze za klíčová problémová místa silniční dopravy na území města Zlína považovat zejména:

- stávající nevyhovující dopravní situaci v Baťově areálu,
- dobudování lokálních propojení (např. Prštenská příčka),
- stávající stav silnice Mostní včetně napojení na silnici II/490,
- otázku průjezdnosti silnice přes místní části Louky a Prštné jako alternativy k silnici I/49.

Jeden z tradičních problémů silniční dopravy českých měst je otázka parkovacích míst. V případě města Zlína lze za hlavní problémové lokality v tomto směru označit centrální část města, čtvrti výstavby Baťovských domků a sídliště. Možnosti řešení problémů parkovacích míst jsou v případě města Zlína orientovány zejména do dvou směrů:

- výstavba parkovacích domů a podzemních parkovacích ploch,
- výstavba odstavných parkovišť charakteru P+R nebo K+R systému.

Pro druhý uvedený námět byla vytipována nejvhodnější místa v lokalitách Zlín-Přiluky respektive Zlín-Malenovice a to v návaznosti na zastávky veřejné dopravy. V případě města Zlína považujeme v tomto ohledu za klíčové napojení na systém městské hromadné dopravy, zatímco za méně relevantní napojení na železnici (viz dále).

Dalším hodnoceným tématem problematiky dopravy města Zlína je hluk. Územní plán města Zlína z roku 2011 identifikuje ve svém odůvodnění problémové oblasti města Zlína vzhledem k nadměrné hlukové zátěži, pro které následně navrhuje realizaci protihlukových opatření v podobě budování protihlukových stěn. V současné době se tato opatření týkají zejména okolí páteřní komunikace I/49 v místech, kde je výstavba protihlukových stěn možná a dále

v okolí páteřní komunikace na sídlišti Jižní Svahy. Problematiku hluku je současně nutné zohlednit v případě nově plánovaných staveb dopravní infrastruktury.

3.1.2 ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Železniční doprava je na území města Zlína zastoupena tratí číslo 331 v trati Otrokovice - Zlín - Vizovice. Role železniční trati číslo 331 spočívá zejména v napojení krajského města Zlína na celostátní trať mezinárodního významu číslo 330 Přerov - Břeclav. Postavení města Zlína z hlediska hodnocení kvality napojení na železniční síť výrazně zaostává za dalšími krajskými městy České republiky. Jedním z významných nedostatků v tomto ohledu je chybějící železniční napojení na východní část Zlínského kraje, kdy úvahy o propojení dvou páteřních železničních tratí Zlínského kraje, tj. trati číslo 330 a 280, železniční trati číslo 331 z Otrokovic do Valašské Polanky nebyly nikdy realizovány.

Hlavní rozvojové souvislosti spojené s železniční tratí číslo 331 na území města Zlína lze shrnout následujícím způsobem:

- Železniční trať číslo 331 představuje v současné době jednokolejnou, neelektrifikovanou trať, která prochází souběžně s páteřní silniční komunikací I/49. Ve strategických dokumentech týkajících se plánovaného rozvoje železniční dopravy ve městě Zlíně (zejména Zásady územní rozvoje Zlínského kraje z roku 2008, Generel dopravy Zlínského kraje z roku 2004, Územní plán města Zlína z roku 2011) se dlouhodobě hovoří o potřebě realizace dvou opatření vedoucích ke zvýšení rychlosti a propustnosti této železniční trati a to v různých variantách. Tato opatření zahrnují jednak zdvoukolejnění železniční trati a to zejména úseku Otrokovice - Zlín-střed, případně vybraných částí tohoto úseku, a jednak elektrifikaci železniční trati v celé její délce. Podrobnosti obou opatření jsou detailněji popsány v Územním plánu města Zlína z roku 2011 a dále v příslušné projektové dokumentaci.
- Železniční trať číslo 331 vede souběžně s páteřní silniční komunikací města Zlína I/49, po níž jsou rovněž trasovány trolejbusové linky městské hromadné dopravy spojující města Otrokovice a Zlín. Počet osob přepravených ve vlakových spojích po železniční trati číslo 331 je odhadován na 2,5 mil. osob za rok (z čehož přibližně 1,5 mil. osob nastupuje nebo vystupuje na některé ze zastávek na území města Zlína²³ - podrobněji viz tabulka 3-1), což je řádově méně, než počet osob přepravených v rámci dopravních

²³ Vlastní výpočet na základě informací poskytnutých společností České dráhy, a.s.

prostředků městské hromadné dopravy. V kontextu této skutečnosti, rozdílné frekvence linek, počtu zastávek²⁴ a chybějícího železničního spojení na okresní města Zlínského kraje je možné vnímat jednak omezený význam železniční dopravy v přepravě osob zlínské aglomerace a jednak ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky omezený potenciál železnice být základní kostrou integrovaného dopravního systému Zlínského kraje. Současně se objevuje problém souběhu dvou veřejně podporovaných druhů dopravy.

Tabulka 3-1: Nástupy a výstupy v rámci osobní železniční přepravy na zastávkách na území města Zlína (průměrné hodnoty za stanovené dny); rok 2011

Zastávka	Pracovní dny		Soboty		Neděle	
	nástupy	výstupy	nástupy	výstupy	nástupy	výstupy
Zlín - střed	1 502	1 564	646	512	630	534
Zlín - Dlouhá	247	223	140	117	129	118
Zlín - Louky	65	82	15	16	18	21
Zlín - Malenovice	51	78	36	25	31	27
Zlín - Malenovice zastávka	90	103	35	34	24	25
Zlín - Podvesná	230	198	118	102	122	97
Zlín - Prštné	156	195	49	53	60	58
Zlín - Příluky	60	76	41	41	33	39
Zlín - U mlýna	69	69	31	29	34	28

Zdroj: České dráhy, a.s.

- Železniční trať číslo 331 hraje poměrně významnou roli v nákladní přepravě, kdy klíčovými přepravovanými druhy zboží jsou kontejnery směřující do kontejnerového překladiště v obci Lípa a uhlí směřující ke spotřebě ve zlínské teplárně a elektrárně. Podle průzkumu Českých drah, a.s. (dále jen ČD, a.s.) z roku 2008 vykazují tyto dva druhy zboží více než 90% podíl na celkové struktuře přepravovaného zboží po železniční trati 331.
- Rozvoj železniční trati číslo 331 je potřeba zasadit do širšího rámce vztahů k páteřní silniční komunikaci I/49 a funkční prostorové struktuře města Zlína. V prvním z těchto aspektů je souběžné trasování železnice i silnice zdrojem potenciálních zdržení v době průjezdu vlakových souprav (srovnej s otázkami intenzity dopravy na silniční síti města Zlína). V rámci druhého uvedeného aspektu vede železniční trať číslo 331 na řadě úseků zastavěnou částí města Zlína určenou pro funkci bydlení s potenciálními konflikty mimo jiné v oblasti hluku či bezpečnosti.

²⁴ Celkem 9 zastávek na území města Zlína.

- Za dlouhodobě existující problém železniční trati číslo 331 je rovněž považována kvalita nádražního prostoru v rámci hlavní železniční stanice města Zlína - Zlín-střed. Úvahy o rozvoji tohoto prostoru směřují k snahám o vybudování moderního dopravního terminálu v návaznosti na autobusové linkové spoje respektive městskou hromadnou dopravu. V tomto kontextu se rovněž nabízí vyjasnění postavení potenciálního dopravního terminálu veřejné dopravy ve Zlíně na jedné straně a v Otrokovicích na straně druhé.

Zásadním problémem rozvoje železniční trati číslo 331 je nedostatek finančních prostředků pro realizaci cca 4 miliardového projektu modernizace trati. Přes dlouhodobě deklarovaný záměr zahájit stavební práce v roce 2011 bylo v roce 2010 rozhodnuto o vyjmutí železniční trati číslo 331 z financování z Operačního programu Doprava a Státního fondu dopravní infrastruktury. Nejpesimističtější scénáře přitom hovoří o potenciálním zahájení projektu ne dříve než v roce 2025.

3.1.3 DALŠÍ DRUHY VEŘEJNÉ DOPRAVY

Vedle železnice (viz předcházející podkapitola) je veřejná doprava ve městě Zlíně utvářena městskou hromadnou dopravou a linkovými autobusy. Městská hromadná doprava je na území města Zlína zajišťována Dopravní společností Zlín-Otrokovice, s.r.o. (dále jen DSZO, s.r.o.), která byla založena v roce 1995 a jejímiž společníky jsou statutární město Zlín disponující společným obchodním podílem s obcí Želechovice a město Otrokovice. DSZO, s.r.o. provozuje k listopadu roku 2011 celkem 13 trolejbusových a 12 autobusových linek, které pokrývají území měst Zlín a Otrokovice respektive obcí Tečovice a Želechovice.²⁵ Přes obec Tečovice je přitom zajištěno v současnosti jediné možné spojení okrajových částí Chlum a Lhotka na území města Zlína. Poznamenejme, že v této městské části došlo v posledním období ke zvýšení počtu obyvatel. Zastávky DSZO, s.r.o. zajišťují svým prostorovým rozložením dostupnost linek městské hromadné dopravy pro obyvatele prakticky všech částí města Zlína s výjimkou prostorově odlehlých městských částí Klečůvka a Salaš (viz obrázek 3-9). Právě nové lokality bydlení respektive výstavba nové dopravní infrastruktury mohou být hlavní motivy ke změně stávající sítě zastávek respektive linek DSZO, s.r.o.

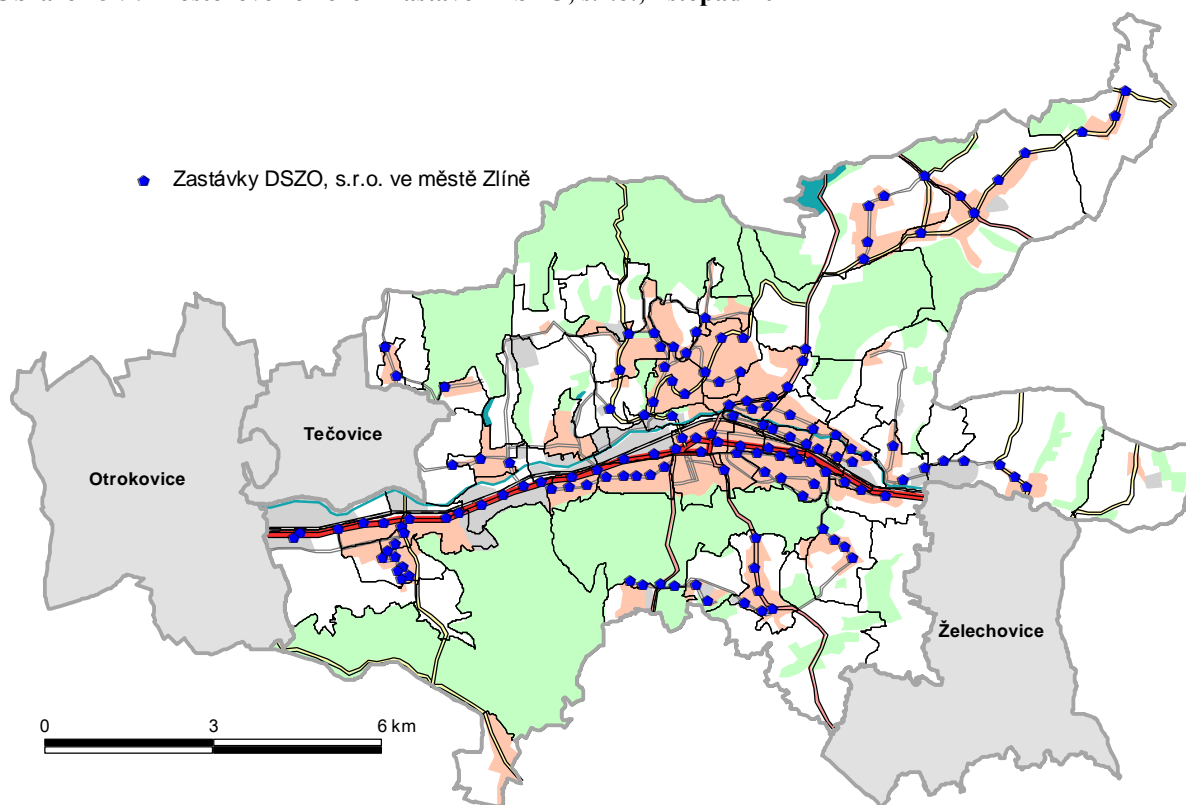
DSZO, s.r.o. v roce 2010 přepravila cca 35,3 mil. osob a svými dopravními prostředky najela cca 4,8 mil. kilometrů. Vozový park DSZO, s.r.o. byl v roce 2010 tvořen 35 autobusy

²⁵ V sobotu zajišťuje DSZO, s.r.o. rovněž jeden večerní spoj do obcí Hvozdná a Ostrata.

a 56 trolejbusů. Přepočtený počet pracovníků DSZO, s.r.o. činil v roce 2010 celkem 352 osob, z nichž 187 (53 %) připadalo na skupinu řidičů. V rámci střednědobé perspektivy vývoje DSZO, s.r.o. v období 2004-2010 lze u výše uvedených charakteristik pozorovat následující změny:

- tendence poklesu počtu přepravených osob (viz obrázek 3-10) při více méně konstantním počtu najetých kilometrů,
- tendence snižování počtu zaměstnanců DSZO, s.r.o. a to i v případě skupiny řidičů,
- mírné snížení počtu vozidel vozového parku a to zejména trolejbusů a současně průběžná obnova respektive generální opravy stávajícího, stále ještě poměrně zastaralého vozového parku.

Obrázek 3-9: Prostorové rozložení zastávek DSZO, s.r.o.; listopad 2011

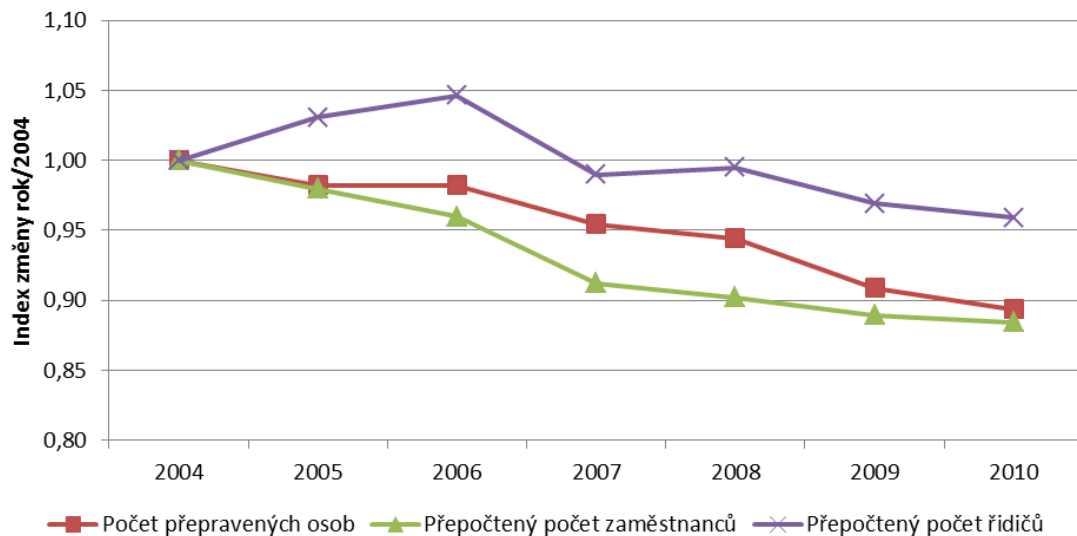

Pozn.: Šedě další obce s provozem linek DSZO, s.r.o. (bez obcí Hvozdná a Ostrata)

Zdroj: DSZO, s.r.o.

Poznamenejme, že v případě třetího bodu je využíváno k financování obnovy vozového parku prostředků kohezní politiky EU zejména ve formě dotovaných projektů na nákup nových vozidel vč. klimatizovaných.

Obrázek 3-10: Index změny vybraných ukazatelů DSZO, s.r.o.; období 2004-2010; podíl hodnoty příslušného roku k hodnotě roku 2004

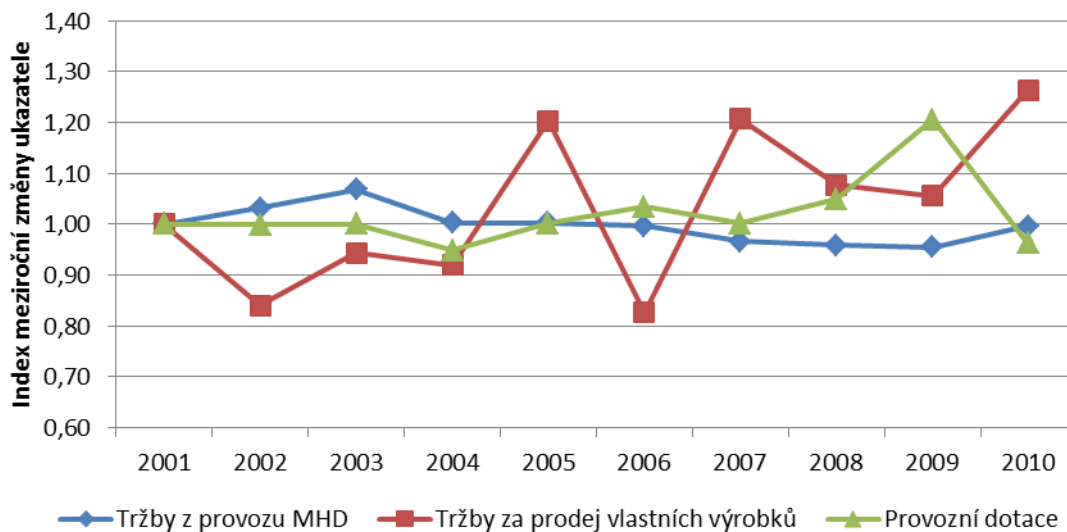

Zdroj: výroční zprávy DSZO, s.r.o. pro období 2004-2010

V rámci hospodaření DSZO, s.r.o. se naše hodnocení zaměřilo na některé dílčí aspekty, přičemž hlavní poznatky lze formulovat následujícím způsobem:

- Tržby DSZO, s.r.o. realizované v rámci provozu městské hromadné dopravy dosahovaly v roce 2010 částky 108 mil. Kč, tržby z prodeje vlastních výrobků pak 63 mil. Kč. S ohledem na ztrátovost provozu byla DSZO, s.r.o. v roce 2010 poskytnuta provozní dotace ze strany statutárního města Zlína, města Otrokovice, obce Želechovice nad Dřevnicí a Zlínského kraje v celkové výši 108 mil. Kč.
- V období let 2001-2010 je možné po roce 2005 pozorovat pokles výše tržeb DSZO, s.r.o. z provozu městské hromadné dopravy (viz obrázek 3-11). Tento vývoj lze vztáhnout k poklesu počtu přepravených osob v období let 2004 - 2010, dále pak ke změnám tarifů městské hromadné dopravy v roce 2003 a změnám ve výši zákonných sazeb daně z přidané hodnoty. Hodnota tržeb DSZO, s.r.o. z prodeje vlastních výrobků však zůstala v období 2001-2010 více méně zachována a to v kontextu generování dodatečných příjmů DSZO, s.r.o. zejména v rámci opravárenské činnosti respektive z reklamy. Rostoucí náklady DSZO, s.r.o. se však promítly jednak do zvyšování výše provozní dotace poskytované DSZO, s.r.o. a to zejména ve srovnání let 2008 a 2009 a jednak do zvýšení ceny jízdného na přelomu let 2011 a 2012.

Obrázek 3-11: Index meziroční změny vybraných ukazatelů tržeb DSZO, s.r.o.; období 2001-2010; podíl hodnoty příslušného roku k hodnotě roku předchozího

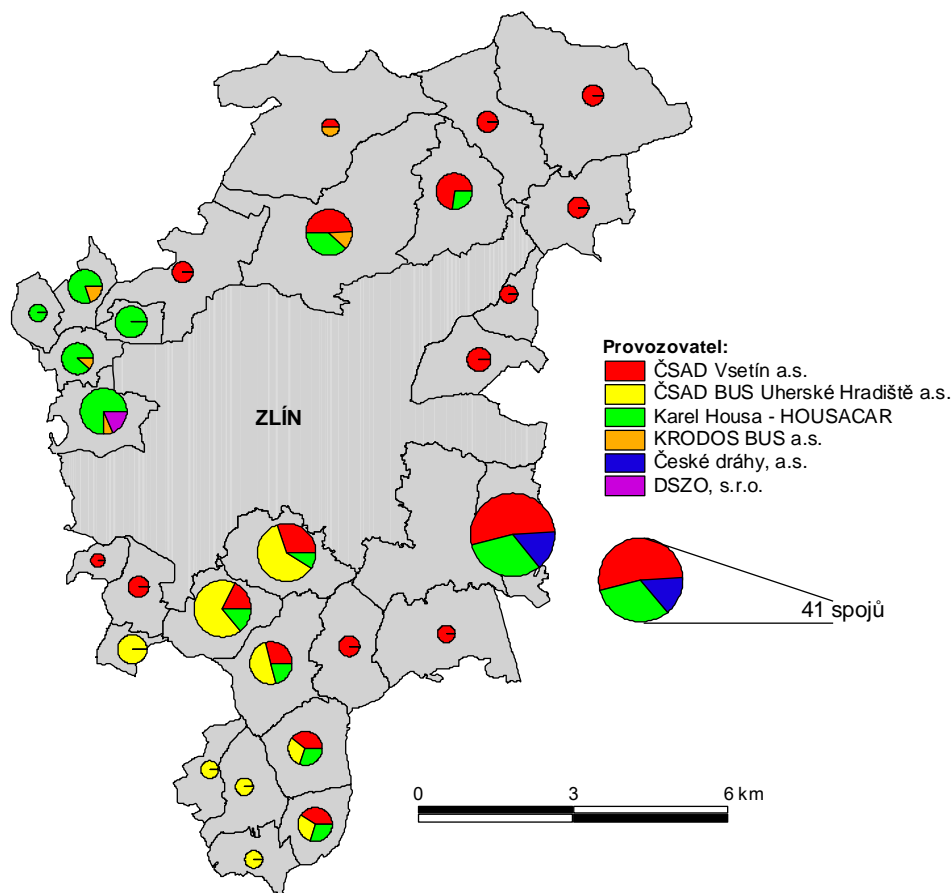

Zdroj: výroční zprávy DSZO, s.r.o. pro období 2001-2010

Velmi důležitým aspektem služeb poskytovaných DSZO, s.r.o. je standardní nízkopodlažnost městské hromadné dopravy (ve srovnání s ostatními druhy dopravy). V případě autobusového vozového parku společnosti DSZO, s.r.o. je 100 % vozidel nízkopodlažních, u trolejbusů se jedná o 41 % vozidel.

V poskytování služeb veřejné dopravy spolupracuje DSZO, s.r.o. s ČD, a.s. v rámci tzv. Zlínské integrované dopravy (dále jen ZID). Systém ZID pokrývá území aglomerace Otrokovice - Zlín - Vizovice a integruje městskou hromadnou dopravu zajišťovanou DSZO, s.r.o. a vlakovou dopravu zajišťovanou ČD, a.s. Zákazníkům ZID nabízí možnost cestovat v rámci společné jízdenky a to jak v rámci jízdenek pro jednotlivé cesty, tak v rámci dlouhodobých jízdenek pro pět pásem ZID. Svým rozsahem a počtem zapojených přepravců ZID výrazně zaostává za integrovanými dopravními systémy Jihomoravského, Moravskoslezského či Olomouckého kraje. Konečně zmiňme v současnosti probíhající projekt, jehož cílem je zvýšit plynulost městské hromadné dopravy ve městě Zlíně na bázi preferenčního řízení dopravy ve prospěch vozidel DSZO, s.r.o.

Obrázek 3-12: Počet spojů a struktura provozovatelů veřejné dopravy z obcí správního obvodu obce s rozšířenou působností Zlín dojíždějících do města Zlína ve všední dny před 8 hodinou ranní; únor 2012; bez obce Želechovice nad Dřevnicí

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů IDOS - jízdní řády

Veřejná doprava pro spádové obce města Zlína je zajišťována zejména linkovými autobusy. V případě oblasti Zlínska hrají klíčovou roli společnosti ČSAD Vsetín a.s., ČSAD BUS Uherské Hradiště a.s. a Karel Housa - HOUSACAR, spíše doplňkovou roli pak společnost KRODOS BUS a.s. Obrázek 3-12 znázorňuje dostupnost Zlína ve všední dny před 8 hodinou ranní a to veřejnou dopravou (linkové autobusy, železnice, DSZO, s.r.o.) z obcí správního obvodu obce s rozšířenou působností Zlín. Obrázek 3-12 ukazuje, že:

- existují rozdíly v kvalitě dopravní dostupnosti Zlína pro jednotlivé obce správního obvodu obce s rozšířenou působností Zlín,
- existují tendence zaměření dopravců na obslužnost dílčích částí zlínského mikroregionu.

V případě autobusové dopravy města Zlína je možné zmínit ještě otázku stávajícího autobusového nádraží ve Zlíně, které by se v budoucnu mohlo stát součástí dopravního terminálu veřejné dopravy města Zlína. Rozloha autobusového nádraží současně evokuje

úvahy o zmenšení jeho velikosti v souladu s trendy dalších měst České republiky (např. Ostrava a další) a případné využití následně uvolněných prostor.

3.1.4 LETECKÁ DOPRAVA

Tabulka 3-2 uvádí přehled mezinárodních letišť nejčastěji využívaných občany, podnikateli či návštěvníky města Zlína vč. jejich dostupnosti osobním automobilem (všechna uvedená letiště jsou veřejnými mezinárodními letišti s výjimkou letiště v Kunovicích, které je letištem mezinárodním neveřejným). Kromě velkých letišť v Praze, Vídni a Bratislavě s rozvinutým pravidelným provozem jsou poměrně dobře dostupná také menší letiště v Brně a Ostravě, která bývají využívána zejména v letních měsících v rámci charterové letecké dopravy do turisticky oblíbených destinací v zahraničí.

Tabulka 3-2: Přehled nejbližších mezinárodních letišť a jejich dostupnost; rok 2012

Letiště	Dostupnost ze Zlína osobním automobilem	
	časová	v km
Praha - Ruzyně	3 hod. 8 min.	320
Vídeň - Schwechat	2 hod. 42 min.	244
Bratislava	2 hod. 6 min.	175
Brno - Tuřany	1 hod. 4 min.	93
Ostrava - Mošnov	1 hod. 32 min.	90
Kunovice	46 min.	36

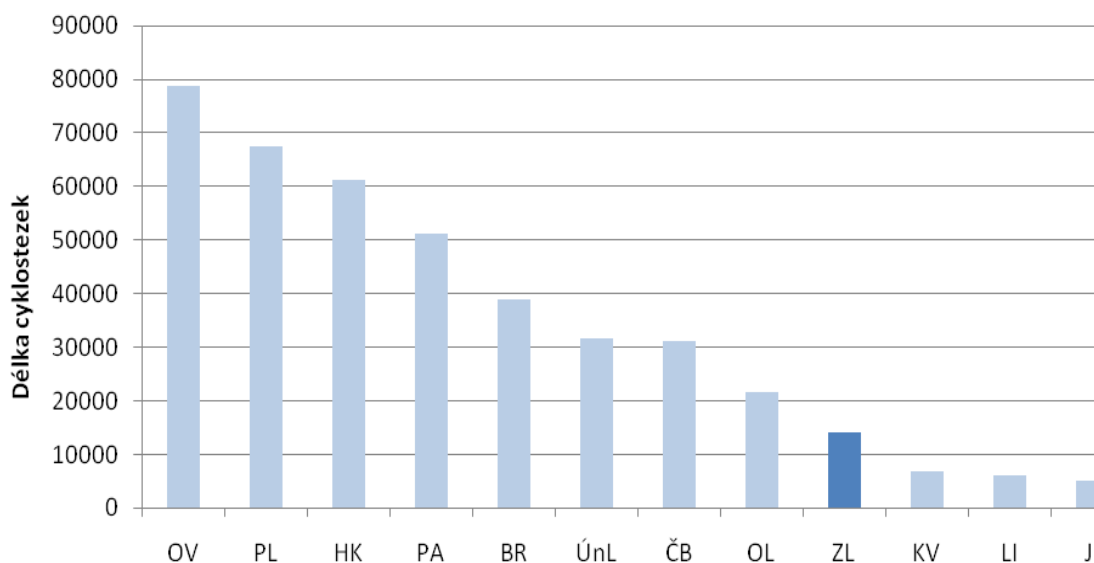
Zdroj: vlastní zpracování s využitím údajů maps.google.cz

Na území města se nachází také menší Letiště Zlín - Štípa, které leží asi 8 km severovýchodně od centra města. Letiště je využíváno zejména pro sportovní účely (výcvik na ultralehkých typech letadel), příp. leteckými modeláři.

3.1.5 CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Jedním z módních fenoménů současné doby je cyklistická doprava. Síť cyklostezek na území města Zlína je hodnocena jako omezená s nízkým stupněm spojitosti. Obrázek 3-13 potvrzuje relativně nižší délku cyklostezek na území města Zlína ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky (bez hlavního města Prahy).

Obrázek 3-13: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k délce cyklostezek v m; stav k různým rokům (2006-2010)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Centra dopravního výzkumu - Cyklodata statistiky

Mezi klíčové problémy sítě cyklostezek na území města Zlína patří jednak nedobudovaná páteřní cyklostezka spojující Otrokovice a Zlín (Vizovice), jednak otázka bezpečnosti cyklistické dopravy ve městě Zlíně a jednak chybějící úseky sítě navazujících cyklostezek. V tomto směru je možné identifikovat i hlavní záměry rozvoje cyklistické dopravy na území města Zlína, přičemž jako prioritní jsou vnímány první dva uvedené problémy. Rozvoj cyklistické dopravy je ovšem podmíněn i dalšími faktory, jako jsou úschovny a stojany jízdních kol, značení cyklotras, řešení otázek jízdy v pěších zónách a jednosměrných ulicích či spojení cyklistické dopravy a veřejné dopravy (např. úschovny kol na zastávkách hromadné dopravy, speciální uložení kol ve vlacích a další). Vedle sítě cyklostezek se cyklistická doprava na území města Zlína potýká rovněž s dalšími problémy, např. ve vztahu k nabídce služeb s cyklistickou dopravou spojených, velmi důležitou otázkou je také problematika bezpečnosti cyklistické dopravy.

V roce 2011 se statutární město Zlín připojilo k tzv. Uherskohradištské chartě, čímž se zavázalo podporovat všestranný rozvoj cyklo dopravy, rozvíjet ji jako rovnocennou složku dopravního systému a neupřednostňovat silniční dopravu před ostatními druhy dopravy.

3.1.6 PĚŠÍ DOPRAVA

K hodnocení situace pěší dopravy na území statutárního města Zlína v krátkosti uvedme, že v minulosti byla výrazně upřednostňována silniční doprava, což vyvolává řadu problémů

v návaznosti na dopravu pěší (např. fragmentace města a s tím související propustnost pro chodce). Mezi další problémy můžeme zařadit křížení pěší dopravy se silniční dopravou, otázky bezpečnosti chodců, výstavbu a opravy chodníků či zajištění kvalitního přístupu k zastávkám železniční, autobusové a městské hromadné dopravy.

Na závěr kapitoly věnované dopravě zdůrazníme aktivity na území města Zlína, které směřují ke zvýšení bezbariérovosti dopravy resp. zvýšení její dostupnosti a využitelnosti pro tělesně postižené občany. U městské hromadné dopravy se postupně přechází na plnou bezbariérovost (např. nákupem bezbariérových vozidel, stavebními úpravami zastávek apod.). Podobně zaměřená opatření jsou potřebná k realizaci také u ostatních druhů dopravy.

TO 3.2 - TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Dostupnost, stav a funkčnost technické infrastruktury je významným faktorem rozvoje podnikatelských aktivit, zvyšování kvality života a ochrany životního prostředí. Analýza této problematiky vztahující se k území města Zlína byla vypracována s využitím několika koncepčních a územně-plánovacích dokumentů, zejména pak Územního plánu města Zlína z roku 2011, Rozboru udržitelného rozvoje území SO ORP Zlín aktualizovaného v roce 2010, Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Zlínského kraje a Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací krajů České republiky - Zlínský kraj.

3.2.1 ZÁSOBOVÁNÍ VODOU A STAV VODOVODNÍCH SÍTÍ

Zásobování vodou ve městě Zlíně je stabilizováno včetně rozdělení na tlaková pásma. Provozovatelem vodohospodářské infrastruktury na území města Zlína je společnost Moravská vodárenská, a.s. Tato společnost zajišťuje úpravu a dodávky pitné vody pro všechny subjekty na území města. Negativně vnímaným problémem v minulosti takto nastaveného provozního modelu zásobování vodou je současná situace, kdy obyvatelé města Zlína platí za dodávku vody jedny z nejvyšších cen v rámci celé České republiky. Statutární město Zlín v současné době již usiluje o nápravu tohoto stavu.

Zásobování města Zlína pitnou vodou je řešeno ze skupinového vodovodu Zlín²⁶, do kterého je přiváděna voda jednak z úpravny vody Klečůvka (250 l/s), která upravuje surovou vodu z vodárenské nádrže Slušovice a jednak z úpravny vody Tlumačov (400 l/s), která upravuje

²⁶ Tento vodovod slouží rovněž pro zásobování měst Otrokovice, Napajedla, Vizovice a Slušovice.

surovou vodu z prameniště Tlumačovský les a šterkoviště Kvasice. Stávající systém zásobování skupinového vodovodu Zlín je vyhovující a zůstane zachován i do budoucna, kdy bude nutné provést rekonstrukce úpraven vody Klečůvka a Tlumačov.

Ve Zlíně a jeho místních částech je vybudován veřejný vodovod. Zásobovací řady jsou stavěny již od třicátých let a v současnosti jsou k dispozici v celé zastavěné části města Zlína. Město Zlín je zásobováno v několika tlakových pásmech. Z hlediska profilů stávajícího potrubí DN 60 - 500 jsou vodovodní řady pro zásobování obyvatelstva a průmyslu vyhovující. U starších vodovodních řadů však dochází k častým provozním poruchám, které jsou řešeny dílčími rekonstrukcemi. Rozvodná síť je vybudována z ocelových trub DN 300 - 600, z litiny DN 80 - 200 a z PVC a PE DN 60 - 100. Stávající systém zásobování vodou je vyhovující. Kapacita přívodních řadů DN 500 (z úpravny vody Tlumačov) a DN 600 (z úpravny vody Klečůvka) je dostatečná.

Návrhy rozvoje vodovodní sítě a zásobování vodou města Zlína uvedené v novém Územním plánu města Zlína nebo v Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Zlínského kraje zahrnují zejména:

- rozšíření vodovodního systému ze Salaše do Březnice,
- propojení vodovodního systému Velíkové s vodojemem Hrobice a obcí Lukov (návrh vodovodních řadů),
- připojení zastavitelných ploch na stávající síť a to s ohledem na tlaková pásma a současně nerozšiřování vodovodního systému do odloučených lokalit,
- vytvoření nových vodojemů a vodovodních řadů pro zlepšení akumulace a tlakových poměrů v městských částech Malenovice, Mladcová a Příluky.

3.2.2 KANALIZAČNÍ SÍŤ

Město Zlín je odkanalizováno kombinovanou soustavou s převažujícím systémem jednotné kanalizace, pouze okrajové čtvrti mají vybudovaný systém oddílné kanalizace. Odpadní vody od obyvatelstva, občanské vybavenosti a průmyslu jsou odváděny kanalizačními sběrači, které jsou zaústěny do hlavních kmenových stok. V případě oddílné kanalizace jsou dešťové odpadní vody svedeny samostatnými sběrači do nejbližších místních recipientů a následně do hlavního recipientu - řeky Dřevnice. Hlavní kmenové stoky, které tvoří páteř stokové sítě, jsou vedeny podél řeky Dřevnice (levobřežní a pravobřežní kmenová stoka), pod místní částí Louky se spojují do levobřežní stoky, která je zaústěna do čistírny odpadních vod Zlín-Malenovice. V současné době jsou na kanalizaci napojeni téměř všichni obyvatelé města.

Zbylé odpadní vody jsou zachycovány v septicích a v bezodtokých jímkách. Provozovatelem příslušné infrastruktury na území města, včetně čistírny odpadních vod Zlín-Malenovice, je společnost Moravská vodárenská, a.s.

Návrhy rozvoje kanalizační sítě města Zlína uvedené v novém Územním plánu města Zlína nebo v Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Zlínského kraje zahrnují zejména:

- posílení stávajícího systému, nacházejícího se na hranici kapacitní únosnosti, o pravobřežní sběrač v úseku Louky - hranice s katastrálním územím Tečovice,
- připojení místní části Lužkovice a Klečůvka, a rovněž některých okolních obcí (Hvozdná, Zádveřice, Lípa), na navržený kanalizační sběrač Zádveřice - Příluky,
- připojení místní části Velíková na kanalizační systém ve Štípě,
- připojení místní části Lhotka na stávající kanalizaci v obci Tečovice,
- připojení zastavitelných ploch na stávající síť v převážné míře oddílným systémem.

3.2.3 ZÁSOBOVÁNÍ ZEMNÍM PLYNEM

Město Zlín je zásobováno zemním plynem Jihomoravskou plynárenskou, a. s. prostřednictvím vysokotlakých plynovodů vedených ze tří směrů, a to od měst Otrokovice, Fryšták a Luhačovice. S ohledem na zaokružování plynovodů je zajištěna spolehlivost dodávek zemního plynu. Návrhy rozvoje zásobování zemním plynem města Zlína uvedené v novém Územním plánu města Zlína zahrnují zejména:

- vymístění vysokotlakého plynovodu z hustě obydlené části města - Jižních Svahů - do území mimo obytnou zástavbu,
- přemístění vysokotlaké regulační stanice v místní části Louky do jiné lokality na katastrálním území Pržtné a to z důvodu rozvoje dané lokality,
- napojení zastavitelných ploch do systému středotlakého plynovodu,
- napojení místní části Jaroslavice na středotlaký plynovod.

3.2.4 ZÁSOBOVÁNÍ ELEKTRICKOU ENERGIÍ

Elektrická energie je na území města Zlína vyráběna v teplárně společnosti Alpiq Generation (CZ) s.r.o. Vyrobena elektřina je následně dodávána do průmyslového areálu Svit a přebytek pak do sítě společnosti E.ON. Společnost Alpiq Generation (CZ) s.r.o. je schopna pokrýt vyrobenou elektrickou energií cca 58 % celkové potřeby elektrické energie ve Zlíně. Výroba tepla i elektrické energie se v posledních letech postupně zvyšuje. Město Zlín je zásobováno

elektrickou energií převážně z transformovny Mladcová, která se nachází na severním okraji města a je v majetku společnosti E.ON Distribuce, a.s.

Návrhy rozvoje zásobování města Zlína elektrickou energií uvedené v novém Územním plánu města Zlína zahrnují zejména:

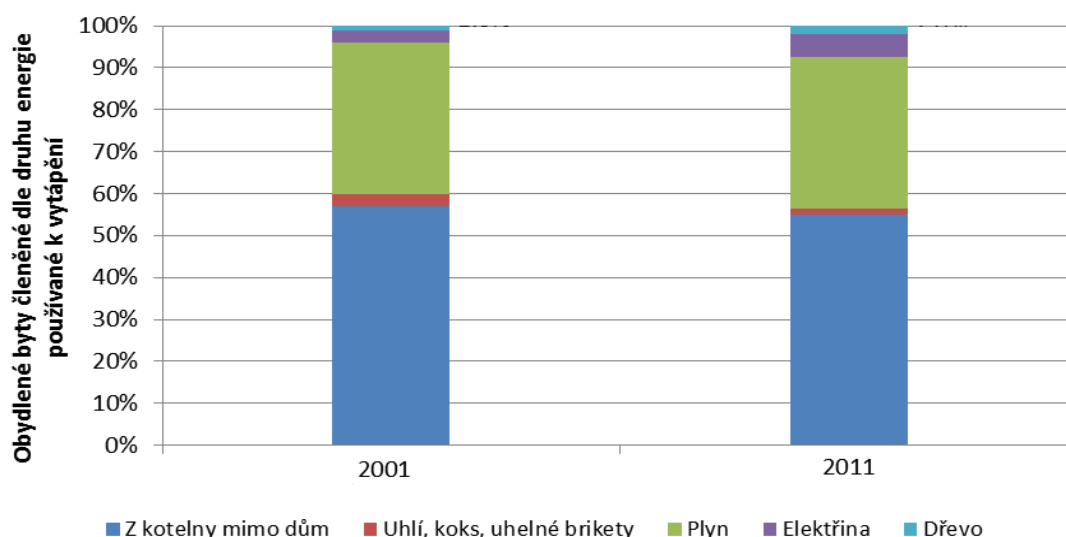
- preferenci kabelizace nadzemních vedení,
- řešení umístění trafostanice u zastavitelných ploch a to na základě konkrétních požadavků v projektech,
- řešení otázek rozšíření stávající rozvodny.

Využití obnovitelných zdrojů na bázi fotovoltaických či větrných elektráren nový Územní plán města Zlína nenavrhuje. Podmíněně přípustné jsou vodní elektrárny za předpokladu, že nedojde k narušení ekosystému.

3.2.5 ZÁSOBOVÁNÍ TEPLEM

Obrázek 3-14 prezentuje vývoj ve struktuře obydlených bytů na území města Zlína podle druhu energie používané k vytápění. Nejvyšší podíl v tomto ohledu připadá na byty vytápěné kotelnou mimo dům, tj. centrálním zásobováním teplem a na byty vytápěné plynem. Změny ve struktuře obydlených bytů na území města Zlína podle druhu energie používané k vytápění jsou ve srovnání let 2001 a 2011 poměrně malé.

Obrázek 3-14: Obydlené byty na území města Zlína členěné dle druhu energie používané k vytápění

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011

Hlavním zdrojem tepla v soustavě centrálního zásobování teplem města Zlína je teplárna společnosti Alpiq Generation (CZ) s.r.o. Teplárna provozuje rozsáhlé parní rozvody pro průmyslové odběratele, ale zásobuje z nich i odběratele terciárního sektoru a obyvatelstvo. Teplárna dále provozuje horkovodní soustavu centrálního zásobování teplem, ze které jsou zásobovány teplem zejména domácnosti v téměř celé teplofyzikované části města prostřednictvím společnosti Teplo Zlín, a.s. Teplo Zlín, a.s. je akciovou společností, kde jediným akcionářem je město Zlín. Hlavní náplní činnosti společnosti je distribuce tepelné energie, tj. zajišťování dodávek tepelné energie pro vytápění a přípravu teplé vody do objektů odběratelů, a to především domácností. Tepelná energie do distribuční sítě Tepla Zlín, a.s. je pro rok 2012 zabezpečena z 99 % nákupem z centrálního zdroje - teplárny společnosti Alpiq Generation (CZ) s.r.o. Návrhy obsažené v novém Územním plánu města Zlína zahrnují zejména rozšíření systému centrálního zásobování teplem do ploch nepříznivých z hlediska rozptylových podmínek a v případě ekonomické výhodnosti do dalších ploch vymezených energetickou koncepcí města.

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Existence základní kostry silniční sítě města Zlína s napojením na síť dálnic a rychlostních silnic ve městě Otrokovice.
- Vysoké intenzity dopravy na hlavních silničních komunikacích procházejících hustě obydlenými částmi města (silnice I/49, sídliště Jižní Svahy), včetně těžkých nákladních vozidel na silnici I/49.
- Existence kritických úzkých míst silniční sítě, zejména v úseku páteřní komunikace Otrokovice - Zlín-Malenovice.
- Srovnání intenzity silniční dopravy v letech 2005 a 2010 nenaznačující zásadní zvýšení hodnot na páteřní komunikaci I/49; zvýšení intenzity silniční dopravy na silnicích II/490, II/497 ovšem s výrazně nižší celkovou intenzitou ve srovnání s páteřní komunikací I/49.
- Dlouhodobě známé plány nové výstavby silniční sítě města Zlína (R49 včetně přivaděče z Fryštáku, pravobřežní komunikace, obchvat Zálešné) spojené s potřebou zajištění dostatečného objemu finančních prostředků pro jejich realizaci.
- Problém nedostatku parkovacích míst v centru města a na sídlištích s navrhovanými řešeními v podobě parkovacích domů respektive P+R či K+R systémů.

- Město Zlín nenacházející se na hlavní železniční trati Zlínského kraje, špatná spojitost železniční sítě s dalšími okresními městy rezultující do slabě rozvinuté Zlínské integrované dopravy s pokračující závislosti na autobusové linkové dopravě.
- Relativně horší parametrické ukazatele železniční trati 331 Otrokovice - Zlín - Vizovice.
- Význam železniční trati 331 Otrokovice - Zlín - Vizovice trati v nákladní dopravě (přeprava uhlí a kontejnerů).
- Konflikt železniční dopravy s paralelní silniční dopravou a funkcí bydlení v hustě osídlených částech města Zlína.
- Dobře rozvinutý systém městské hromadné dopravy na území města Zlína (DSZO, s.r.o.) bez napojení na některé odlehlé části města. Problém poměrně zastaralého vozového parku DSZO, s.r.o., který je částečně řešen dotačními projekty.
- Souběh železniční trati a páteřní trolejbusové trati městské hromadné dopravy města Zlína v kontextu klesajícího počtu přepravených osob DSZO, s.r.o. a zvyšující se provozní dotace DSZO, s.r.o.
- Nízká kvalita dopravního uzlu v prostoru zlínského autobusového a železničního nádraží.
- Slabě rozvinutá síť cyklostezek včetně chybějící páteřní cyklotrasy Otrokovice - Zlín - Vizovice a v návaznosti také problematika bezpečnosti cyklistické dopravy.
- Identifikované problémy, které se váží k pěší dopravě na území města.
- Oblast rozvoje technické infrastruktury podrobně řešena v rámci existující územně-plánovací dokumentace, jasné vytyčení dalších směrů rozvoje technické infrastruktury města Zlína.

OTÁZKY K DISKUSI

- Které projekty výstavby/modernizace považovat za prioritní z hlediska rozvoje dopravní sítě města Zlína? Je takovým projektem výstavba rychlostní silnice R49 jako obchvatu města Zlína, který odvede tranzitní dopravu přes město? Je potřebná výstavba pravobřežní silnice v kontextu stagnujících intenzit dopravy, předpokladu poklesu počtu obyvatel města Zlína, případné výstavby rychlostní silnice R49 a rostoucí ceny pohonných hmot? Lze za klíčovou považovat výstavbu páteřní cyklostezky Otrokovice - Zlín - Vizovice?
- Jakým způsobem prioritně řešit otázky parkovacích míst - parkovací domy v centru či záchytná parkoviště v zázemí? Jaké výhody jsou záchytná parkoviště v zázemí schopna přinést, když se městská hromadná doprava setkává se stejnými problémy jako

automobilová a kolejová doprava je více méně nerelevantní? V čem by se lišil systém P+R od stávající možnosti zdarma zaparkovat u obchodního centra a pokračovat veřejnou dopravou?

- Existují v silniční síti města Zlína hluchá místa pro dostavbu místně významných úseků (např. propojení místních částí Chlum a Lhotka na silnici 49016)?
- Existuje potřeba dále rozšiřovat systém MHD či ZID do dalších částí města Zlína (např. místní část Salaš) či okolních obcí? Jakým způsobem řešit financování např. v kontextu stávajících relací k obci Tečovice?
- Je přínosné změnit současnou podobu autobusového nádraží ve směru menšího prostoru dopravního terminálu s využitím uvolněných ploch např. pro výstavbu parkovacích domů?
- Může město Zlín ovlivnit zklidnění dopravy na železniční trati (existují možnosti utlumení činnosti přecladiště v Lípě)?
- Která místa dopravní sítě města Zlína lze považovat za problematické z hlediska bezpečnosti?
- Jaké jsou hlavní problémy s naplněním plánů rozvoje technické infrastruktury města Zlína a jak případné problémy řešit?

TO 4 - FYZICKÉ PROSTŘEDÍ MĚSTA

Čtvrtá tematická oblast Strategie Zlín 2020 se blíže zabývá dílčími problémovými oblastmi města Zlína, které se vztahují k jeho fyzickému prostředí. Důraz je kladen jednak na prostorové uspořádání města včetně vymezení rozvojových ploch a jednak na otázku životního prostředí.

TO 4.1 - PROSTOROVÁ STRUKTURA MĚSTA

Prostorová struktura města Zlína se utvářela historicky, přičemž její základní charakteristiky jsou determinovány lokalizací v údolí řeky Dřevnice ve směru východ-západ. Jižní a severní strany údolí jsou utvářeny zalesněnými masivy Zadního vrchu na severní straně respektive Tlustou horou, Barabášem a Vrškem na straně jižní. Uvedené masivy dosahují nadmořské výšky kolem 450 metrů.

Přestože první zmínky o Zlíně jsou datovány někam do 13. století, je klíčové období rozvoje města Zlína, které rozhodujícím způsobem ovlivnilo jeho prostorovou strukturou, nutno zasadit na přelom 19. a 20. století. V roce 1894 byl zahájen provoz malé obuvnické dílny sourozenců Baťových a v roce 1899 byla do města Zlína natažena železnice z města Otrokovice. Dynamický rozvoj Baťových závodů lokalizovaných v areálu v blízkosti nově postaveného nádraží vytvořil ve 20. a 30. letech 20. století ze Zlína jedinečný funkcionalistický urbanistický celek charakteristický:

- typizovanou skeletovou podobou výrobních a veřejných budov v centru města Zlína,
- obytnými čtvrtěmi typizovaných rodinných domů jednoduché kubické hmoty,
- zasazením zejména obytné funkce do zeleně zahrad, parků a lesů.

Město Zlín se takto stalo jedinečným příkladem průmyslového zahradního města, jehož funkční uspořádání kladlo důraz na striktní oddělení jednotlivých funkcí města a současně na přísné odmítání forem hromadného bydlení na bázi monobloků. Urbanistická kvalita byla založena na koncepční výstavbě města za účasti předních českých architektů, ke kterým se řadí zejména Jan Kotěra, František Gahura, Vladimír Karlík, Jiří Voženílek a další. V širších souvislostech byl rozvoj města Zlína doprovázen rozvojem nedalekého města Otrokovice, kam Baťovy závody soustředily, s ohledem na nedostatek volných ploch a problematické zásobování vodou ve městě Zlíně, svou chemickou, koželužskou, papírenskou a dřevozpracující výrobu. Ambiciózní rozvojové plány Velkého Zlína pro 100 000 obyvatel přitom počítaly s rozvojem celé zlínské aglomerace zahrnující i území města Otrokovice.

Po roce 1945 došlo k zestátnění Baťových závodů a další rozvoj města Zlína se nesl v duchu socialistické industrializace a komplexní bytové výstavby. Takto byly například v roce 1949 založeny Závody přesného strojírenství Zlín v městské části Malenovice a současně byly vytvořeny i další výrobní areály na území města Zlína. Komplexní bytová výstavba sídlištního typu byla do poloviny 50. let 20. století realizována v návaznosti na tradiční znaky zlínské architektury, nicméně v pozdější době převládla v té době tradiční standardizovaná výstavba nižší urbanistické kvality. V tomto duchu byla postavena například 2. etapa výstavby sídliště Jižní Svahy.

Po roce 1989 jsou změny podoby prostorové struktury města Zlína ovlivněny novými společensko-ekonomickými procesy danými přechodem na podmínky tržní ekonomiky. Tyto procesy zejména zahrnují:

- proces deindustrializace spojený s úpadkem tradičních průmyslových odvětví ve městě Zlíně, jehož důsledkem je vznik opuštěných průmyslových ploch rovněž označovaných jako brownfields,
- proces komercializace spojený s rozvojem komerční funkce v centru města Zlína (např. projekt komerčního centra Zlaté jablko na zlínském náměstí),
- proces suburbanizace, a to jak ve formě rezidenční suburbanizace v okrajových částech města Zlína, tak ve formě komerční suburbanizace s typickými symboly v podobě velkoplošných maloobchodních prodejen.

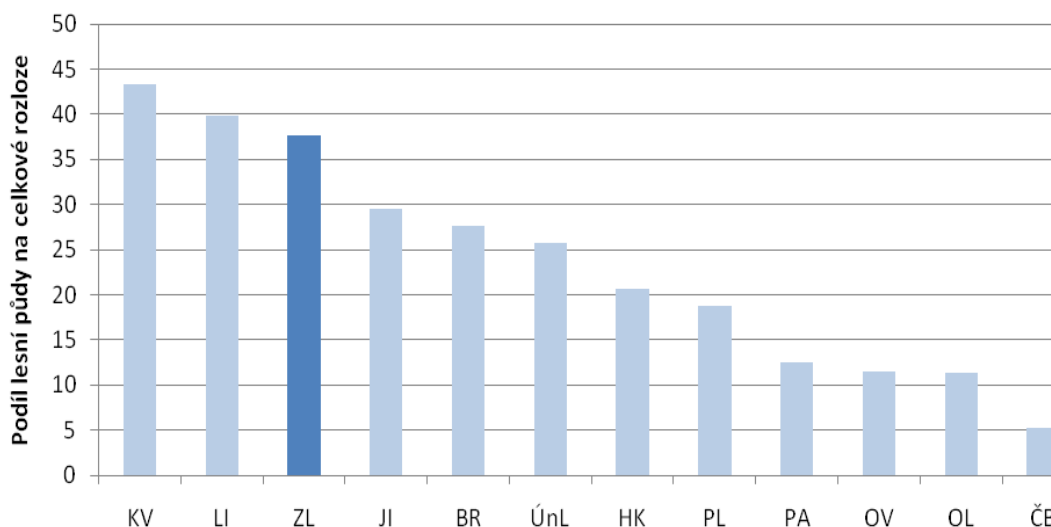
Výše popsany urbanistický vývoj vytvořil předpoklady pro současnou existenci řady rozvojových otázek. Mezi nejdůležitější z nich jsme zařadili následující.

- **Zelené plochy jako jedna ze silných stránek kvality života města Zlína**

Lokalizace města Zlína v údolí řeky Dřevnice s kopcovitým zalesněným terénem v okolí a důraz kladený na rozvoj Zlína jako průmyslového zahradního města utváří předpoklady pro vnímání množství zelených ploch jako jedné ze silných stránek města Zlína. Obrázek 4-1 prezentuje postavení města Zlína mezi dalšími krajskými městy České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k ukazateli podíl lesní půdy na celkové rozloze města, kdy se město Zlín umísťuje v popředí žebříčku. Pro rozvoj města Zlína lze vnímat jako žádoucí zachování vysokého podílu lesních ploch jako silné stránky kvality života města Zlína. Ochrana zeleně věnuje značnou pozornost rovněž Územní plán Zlína, a to mimo jiné důrazem na přísnou ochranu tzv. zelených klínů (lokality Baba, Ostrá Horka, Nivy - Vršava, Přílucký hřbet a Pančava). Další způsob ochrany představuje vymezení lokalit zeleně se zvýšenou ochranou, které se dotýká především městských parků. V tomto směru k hlavním

projektům zaměřeným na zlepšení stavu městské zeleně patří jednak vybudování Centrálního parku na sídlišti Jižní Svahy v letech 1998 - 2006 a jednak vytvoření speciálních naučných stezek na území města doprovázených velkým počtem odpočinkových prvků - Stezka zdraví Tlustá hora a Stezka Areál Lazy.

Obrázek 4-1: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k podílu lesní půdy na celkové rozloze města; rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

- **Lokality charakteru brownfields jako funkční závada v území města Zlína**

Lokality charakteru brownfields vznikají jako dědictví dřívějšího funkčního využití, které se v měnících se podmínkách stalo neefektivním. Brownfields v území představují problémové lokality z ekonomických, sociálních i environmentálních důvodů, nicméně jejich nové využití je tradičně spojeno s celou řadou překážek. V rámci Zlínského kraje jsou v současné době evidovány lokality charakteru brownfields o rozloze vyšší než 0,5 ha. Na území města Zlína se z této evidence nachází celkem 6 lokalit o agregované rozloze cca 91 ha, jejichž přehled je uveden v tabulce 4-1. Pro aktivní přístup statutárního města Zlín považujeme za nejvíce relevantní aktivity zaměřené na regeneraci lokality Filmového areálu Zlín (viz představení projektu v tabulce 4-1) a dále kontinuální aktivity pro řešení regenerace lokality Bařova areálu, a to ve spolupráci s dalšími zainteresovanými aktéry (blíže viz kapitola 4.2).

Tabulka 4-1: Lokality charakteru brownfields na území města Zlína evidované v databázi brownfields Zlínského kraje; rozloha nad 0,5 ha; rok 2011

Lokalita	Stručná charakteristika
Skelet Jižní Svahy	Lokalita skeletu Jižní Svahy představuje brownfield o rozloze cca 5,3 ha, který je utvářen nedostavěnou budovou obchodního centra. Fyzický stav objektu skeletu je poměrně dobrý, problém nového využití spočívá především ve vlastnických vztazích.
Zemědělský areál Kudlov	Lokalita zemědělského areálu v místní části Kudlov o rozloze cca 0,7 ha je utvářena budovou bývalého kravína a zpevněných ploch v okolí. Celá lokalita vykazuje znaky špatného fyzického stavu, vlastnické vztahy jsou komplikovány tím, že pozemky jsou v rukou různých majitelů.
Zahradnictví Malenovice	Lokalita bývalého zahradnictví v místní části Malenovice o rozloze cca 5,0 ha představuje v současné době chátrající opuštěný areál bez využití.
Vytěžené území cihelny Malenovice	Lokalita bývalé cihelny firmy Baťa, a.s. o rozloze cca 9,3 ha představuje nezastavěnou plochu ve svažitém terénu se zvýšeným rizikem sesuvů. Funkční využití podle územně plánovací dokumentace předpokládá využití ploch pro výrobu a skladování. S ohledem na charakter lokality ovšem za vhodnější považujeme funkční využití založené na integraci lokality do okolní krajiny.
Baťův areál Zlín	Historický areál firmy Baťa o rozloze cca 69,6 ha představuje symbol úpadku obuvnického průmyslu ve městě Zlíně a současně vzhledem ke své velikosti a lokalizaci v samém centru města Zlína nejvýznamnější problémovou lokalitu charakteru brownfields na území města Zlína. Proces regenerace lokality Baťova areálu probíhá a bude probíhat postupně, přičemž současný charakter regenerace je iniciován rovněž institucemi veřejného sektoru (např. sídlo Zlínského kraje, Technologického inovačního centra, s.r.o., v současnosti realizovaný projekt Krajského kulturního a vzdělávacího centra a další). Klíčové aktivity v lokalitě se vedle regenerace nevyužívaných objektů musí dotýkat rovněž řešení otázek dopravní a technické infrastruktury. Předpokladem naplnění cílů regenerace Baťova areálu Zlín je aktivní přístup zainteresovaných aktérů.
Filmový areál Zlín	Lokalita filmových ateliérů ve Zlíně o rozloze cca 0,7 ha představuje jihovýchodní část filmového areálu, která je v současnosti částečně využívána pro účely skladování. Pro řešení stávající situace areálu byl předložen integrovaný projekt regenerace lokality, který se skládá ze tří dílčích skupin projektů: 1. Revitalizace veřejných prostranství pro účely parkoviště, točny městské hromadné dopravy, páteřní komunikační smyčky, pěší zóny a rekonstruovaných komunikací 2. Inovační centrum vizuální komunikace charakteru podnikatelského inkubátoru 3. Soukromé projekty zaměřené na výstavbu ubytovacích zařízení, objektů bydlení a služeb a další

Zdroj: vlastní zpracování na základě databáze brownfields Zlínského kraje, informační materiály Filmových ateliérů Zlín k integrovanému projektu regenerace filmového areálu

• Městská památková zóna a kulturní památky

Architektonická kvalita výstavby města Zlína se odráží v existenci kulturních hodnot, které jsou předmětem zvláštní ochrany. Primárně se jedná o Městskou památkovou zónu, zahrnující tzv. Baťův Zlín a území s poválečnou výstavbou, která zajišťuje ochranu architektonicky nejcennější centrální části Zlína a to zejména prostřednictvím zvláštního režimu pro stavební činnost a realizace programových kroků k regeneraci zóny. Městská památková zóna Zlín byla vyhlášena v roce 1990 a rozkládá se na cca 450 ha území historického jádra a převážné části průmyslového zahradního města (viz obrázek 4-2).

Obrázek 4-2: Vymezení Městské památkové zóny Zlín; rok 2012

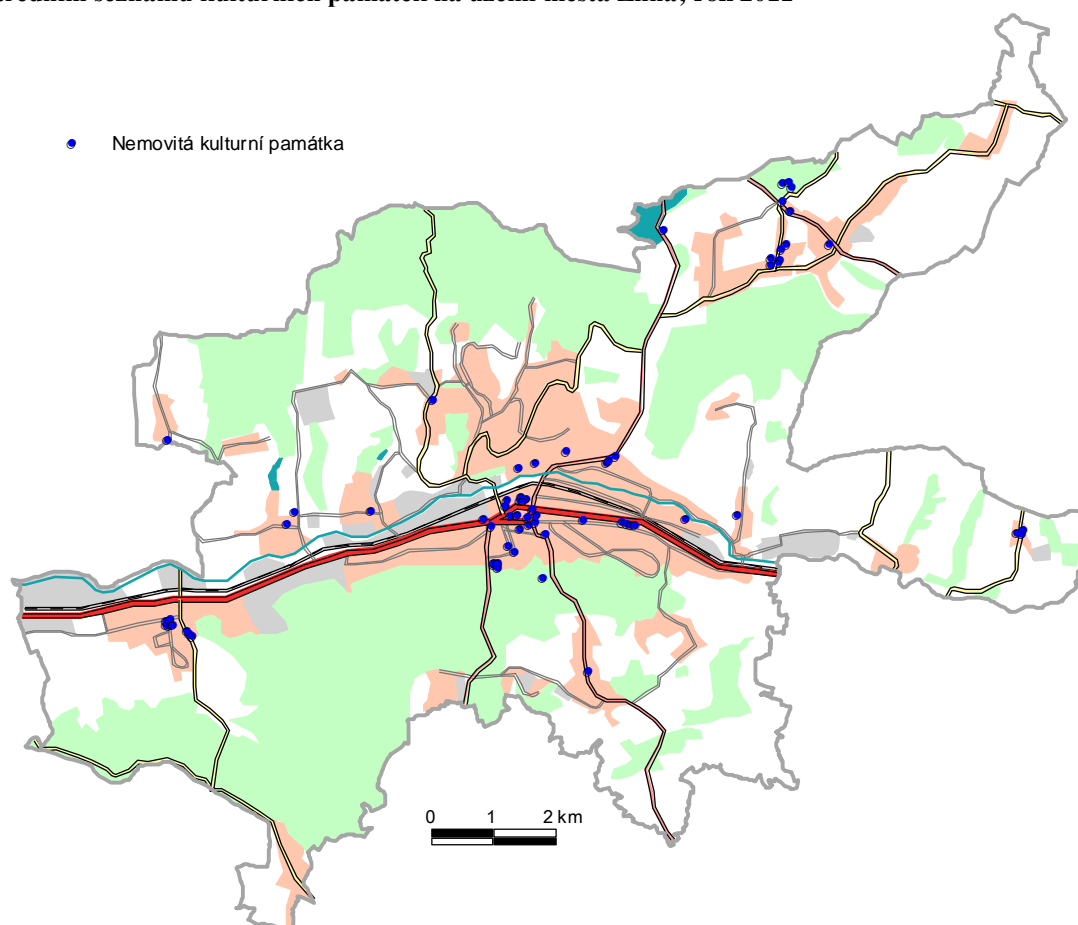
Zdroj: Magistrát města Zlína

V rámci programového přístupu iniciovaného v roce 1995 byla regenerována řada architektonicky cenných staveb v památkové zóně, ale i mimo tuto zónu (např. solitérní vily).

V blízké budoucnosti patří mezi klíčové otázky rozvoje:

- hledání nového využití budov, v nichž dosud realizovaly své aktivity tři kulturní instituce, které budou přestěhovány do objektu nového 14|15 Baťova institutu v areálu bývalých Baťových závodů - tj. budovy Domu umění (Památníku Tomáše Bati), zámku a Krajské knihovny Františka Bartoše,
- regenerace veřejných prostranství náměstí T. G. Masaryka (Gahurův prospekt) a navazujícího centra včetně historicky cenných objektů obchodního či společenského domu (hotel Moskva), náměstí Práce, park Komenského, tržiště a další,
- zajištění památkové ochrany dalším cenným stavbám Městské památkové zóny a snaha minimalizovat negativní dopady zásahů do fyzické podoby tradiční architektury včetně okolí.

Obrázek 4-3: Prostorové rozložení nemovitých kulturních památek charakteru objektu evidovaných v Ústředním seznamu kulturních památek na území města Zlína; rok 2011

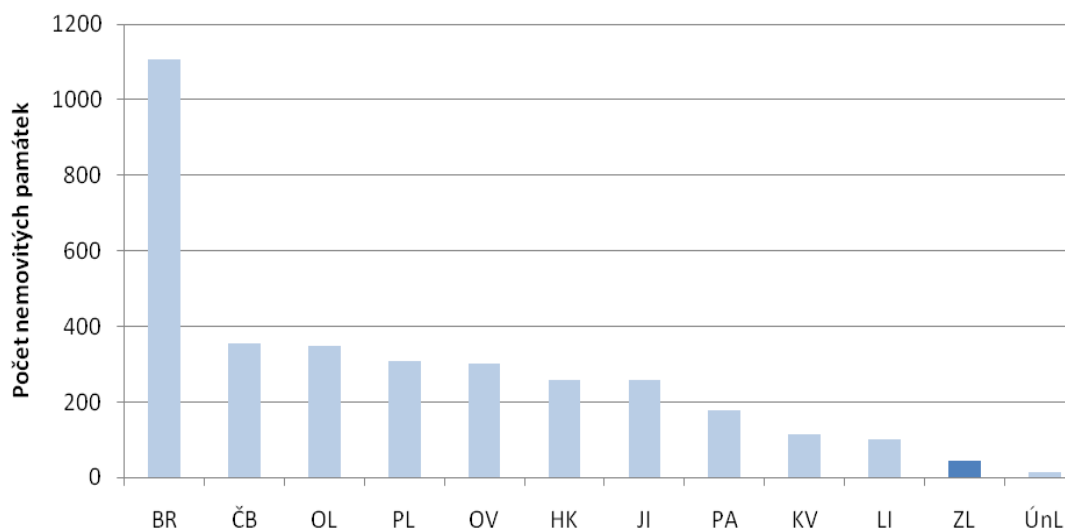
Zdroj: vlastní zpracování na základě informací Územního plánu města Zlín (2011)

Na území města Zlína lze podle informací Územního plánu identifikovat 69 nemovitých památek zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky²⁷. Nejvyšší koncentraci nemovitých památek lze přirozeně sledovat v centrální části města. Relativně vysoký počet nemovitých kulturních památek lze najít rovněž v místních částech Malenovice, Kostelec či Štípa (viz obrázek 4-3).

Ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky je však počet nemovitých památek poměrně nízký (viz obrázek 4-4).

²⁷ Dle informací Národního památkového ústavu - Územního odborného pracoviště v Kroměříži se v současné době jedná o 57 nemovitých památek (stav k měsíci září 2012).

Obrázek 4-4: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k počtu nemovitých památek evidovaných v databázi MonumNet Ministerstva kultury; rok 2011

Pozn.: Databáze MonumNet se potýká s řadou problémů její kompletnosti a aktuálnosti (viz rovněž počet nemovitých památek). Pro podání hrubého obrazu srovnání postavení města Zlína ji však považujeme za dostačující.

Zdroj: vlastní zpracování na základě databáze MonumNet Ministerstva kultury

• Rozvojové lokality

Pro zajištění komplexního rozvoje města Zlína definuje platný územní plán Zlína rozvojové lokality různých typů funkčního využití. Tyto lokality zahrnují několik dílčích kategorií. První kategorií jsou plochy městských a lokálních center, u nichž se předpokládá smíšené využití v oblastech vysoké koncentrace obyvatelstva. Městská a lokální centra navazují na stávající centrální plochy, u nichž je předpokládána intenzifikace a zvyšování kvality využití. Ve vymezení je rovněž sledován hierarchický přístup s definicí městského centra vyšší hierarchické úrovně a tří lokálních center občanského vybavení v místních částech Malenovice, Štípa a Jižní Svahy. K dalším územním plánem vymezeným kategoriím rozvojových lokalit mimo jiné patří:

- plochy bydlení,
- plochy rekreace s navržením nových ploch pro agroturistiku v místních částech Jaroslavice, Lhotka a Lužkovice²⁸ a novou plochou pro hromadnou rekreaci v místní části Kudlov (lokalita Filmových ateliérů),
- plochy občanské vybavenosti charakteristické rozvojem v návaznosti na stávající zařízení (viz tabulka 4-2 pro přehled nejdůležitějších z nich),

²⁸ Rozšíření stávajícího areálu.

- plochy rozšíření veřejných prostranství jako místa setkávání a odpočinku např. v lokalitách u hřbitova Malenovice, U Majáku, Filmové ateliéry, Pindula, Kudlov, ZOO, Padělky Lužkovice.

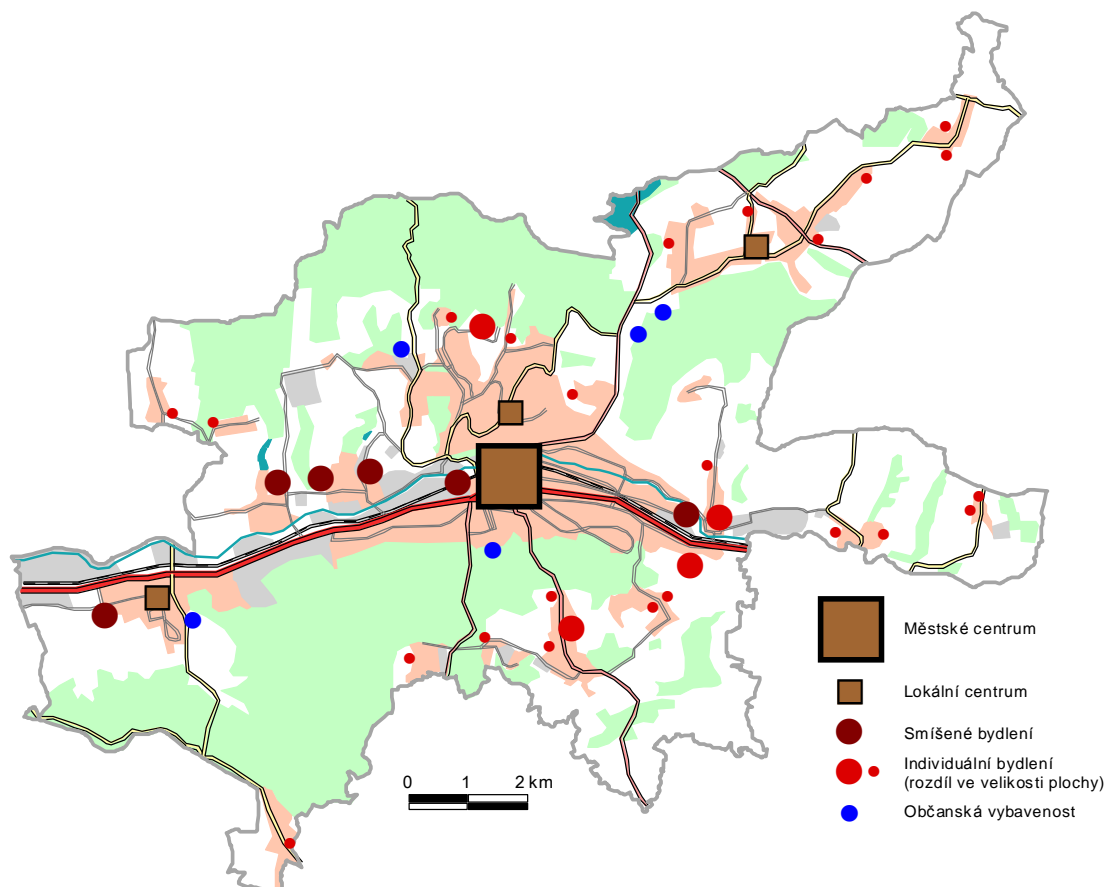
Plochy výroby a velkoplošných nákupních center jsou v zásadě stabilizovány.

Tabulka 4-2: Přehled ploch občanské vybavenosti navržených k budoucímu rozvoji (stav k roku 2011)

Lokalita	Stručná charakteristika
Sportovně-rekreační zóna Fryštácké údolí	Rozvoj stávajícího sportovně-rekreačního areálu (tenisový areál, golfové hřiště, střelnice, lázně)
Sportovně-rekreační zóna Mladcová	Doplnění stávajícího areálu (tenisový areál, lanové centrum) o další pohybové aktivity
Centrum pohybových aktivit Malenovice	Rozvoj v návaznosti na stávající areál malenovické Riviéry
Lyžařský areál Růmy	Prodloužení a rozvoj stávajícího lyžařského areálu
Lázně Kostelec	Rozvoj areálu lázní výstavbou nového objektu

Zdroj: vlastní zpracování na základě Územního plánu města Zlína (2011)

Obrázek 4-5: Prostorové vymezení hlavních rozvojových lokalit vybraných kategorií funkčního využití na území města Zlína (stav k roku 2011)

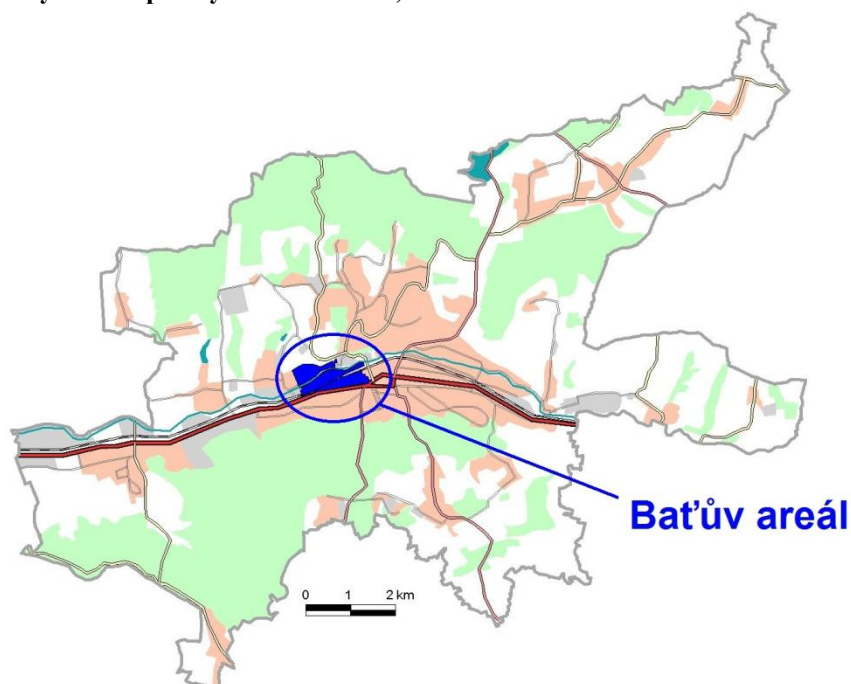
Zdroj: vlastní zpracování na základě Územního plánu města Zlína (2011)

Využití nově navrhovaných rozvojových ploch by mělo zohlednit negativní souvislosti jednoho z nejvíce markantních procesů, které ovlivňují prostorovou strukturu měst ČR, tj. procesu suburbanizace (např. fragmentace osídlení vedoucí k neefektivnímu využití půdy, realizace výstavby bez možností budoucího propojení se sousední zástavbou, růst individuální automobilové dopravy apod.). V tomto ohledu alespoň poukážme na údaje uvedené v dokumentu *Rozbor udržitelného rozvoje území SO ORP Zlín* z roku 2010, které hovoří jednak o úbytku zemědělského půdního fondu města Zlína mezi roky 2001 a 2010 o 623 ha a jednak o snížení rozlohy orné půdy města Zlína mezi roky 2003 a 2010 o 220,5 ha ve prospěch jiných typů funkčního využití. Obrázek 4-5 zachycuje širší prostorové vztahy hlavních rozvojových lokalit vybraných kategorií funkčního využití na území města Zlína.

TO 4.2 - BAŤŮV AREÁL

V rámci této kapitoly bude vzhledem k jeho značné důležitosti analyzován současný stav Baťova areálu (jinak nazývaného také jako Areál Svit či Areál bývalých Baťových závodů) a probíhající procesy jeho revitalizace či transformace, které mají vliv a dopady na různé aspekty rozvoje statutárního města Zlína (např. podnikatelské prostředí, doprava, zabezpečení veřejné správy, vysoké školství, kultura apod.).

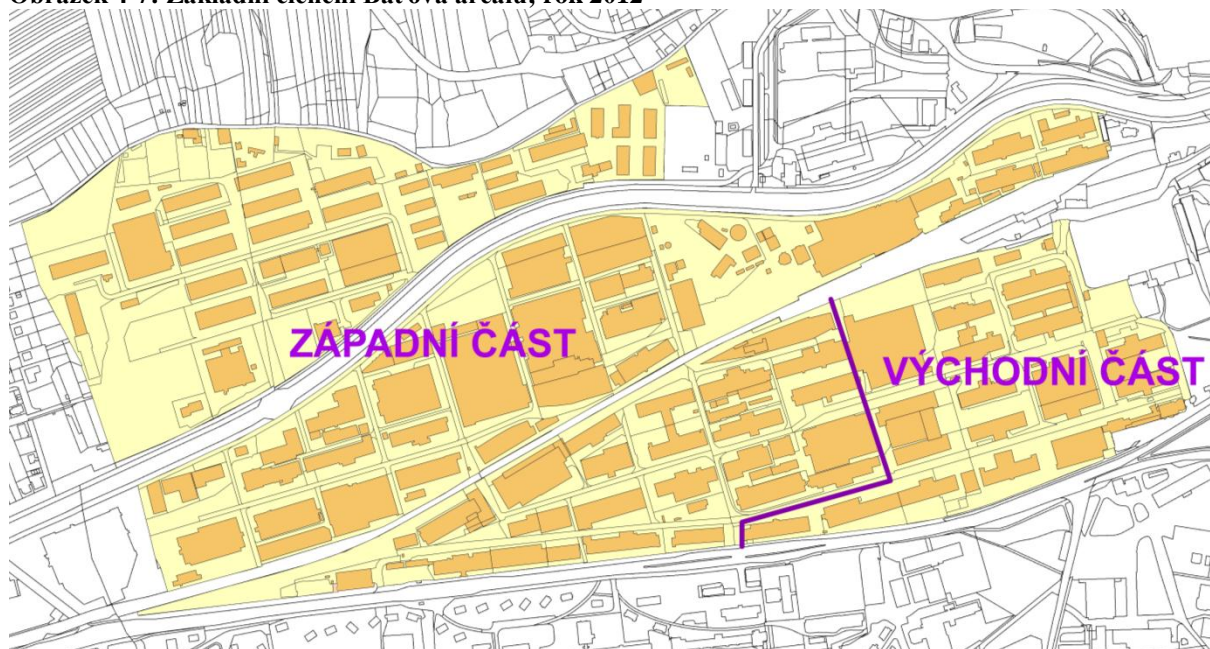
Obrázek 4-6: Vyznačení polohy Baťova areálu; rok 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČÚZK

Baťův areál se rozkládá na ploše přibližně 70 hektarů na západním okraji centrální části města (viz obrázek 4-6). V současné době můžeme pod areál zahrnout přes 100 budov, ve kterých sídlí několik stovek subjektů ze sféry podnikání, veřejné správy a vzdělávání. Z pohledu základního členění můžeme v rámci Baťova areálu rozlišit jeho východní část a západní část. Východní část se postupně stává součástí centra města. Západní část areálu je zaměřena v převážné míře na průmyslovou výrobu a je fragmentována železnicí a řekou Dřevnicí na tři části (blíže viz obrázek 4-7).

Obrázek 4-7: Základní členění Baťova areálu; rok 2012

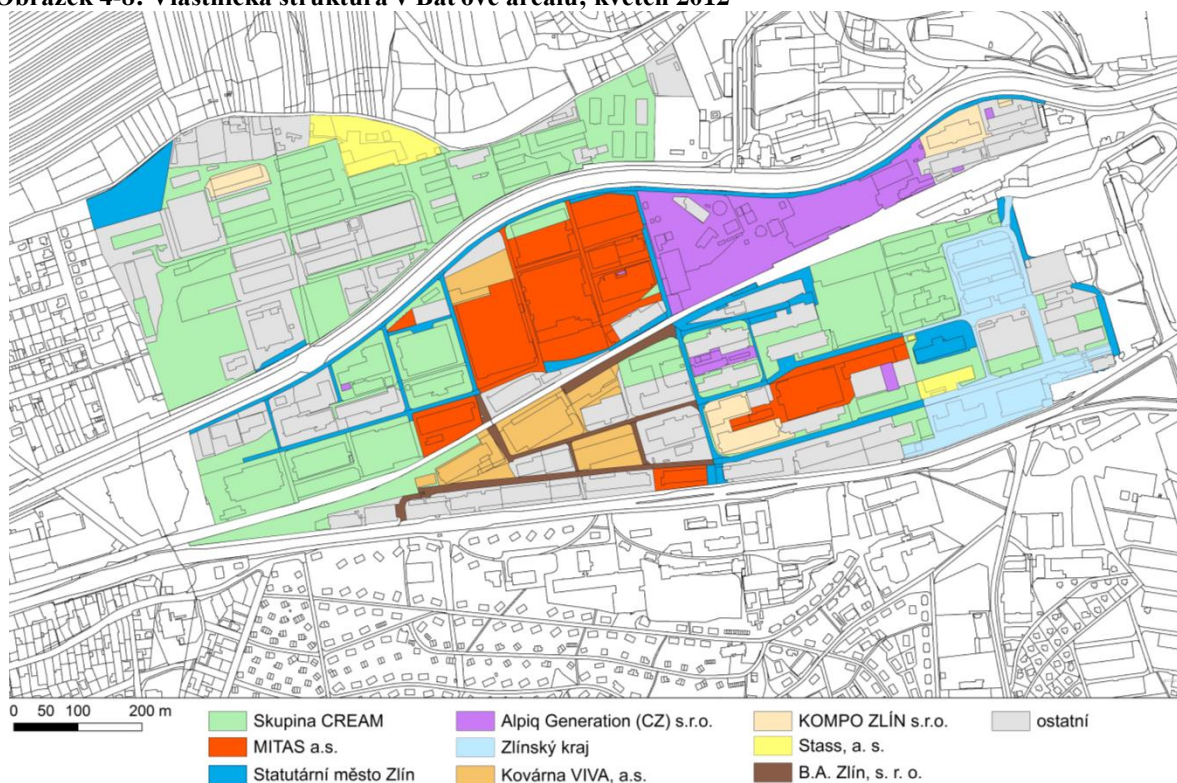
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČUZK

V oblasti majetkoprávních vztahů lze identifikovat poměrně velké množství subjektů, které vlastní v rámci areálu jednotlivé pozemky a budovy. V květnu 2012 se jednalo o přibližně 65 subjektů. Tabulka 4-3 prezentuje strukturu vlastníků budov a pozemků v rámci Baťova areálu, a to podle výměry zastavěných ploch a pozemků v jejich vlastnictví. Největší téměř třetinový podíl zaujímá skupina společností CREAM (tvořena 7 subjekty), následuje dalších osm větších subjektů s jednotlivými podíly přesahujícími 1,5 % (a s celkovým podílem blížícím se 40 %) a konečně dalších asi 50 subjektů vlastní zbylých 30 % plochy areálu. Veřejná správa tvořená statutárním městem Zlínem a Zlínským krajem se v souhrnu podílí na celkové výměře přibližně 12 %. Údaje tabulky 4-3 jsou dále doplněny obrázkem 4-8, který v přehledné kartografické formě znázorňuje výše uvedené údaje v prostorovém rozlišení.

Tabulka 4-3: Vlastnická struktura v Baťově areálu; květen 2012

Název subjektu	Výměra zastavěné plochy a pozemků (v ha)	Podíl
Skupina společností CREAM	22,5	30,6%
MITAS a.s.	8,2	11,1%
Statutární město Zlín	5,1	7,0%
Alpiq Generation (CZ) s.r.o.	4,9	6,7%
Zlínský kraj	3,7	5,1%
Kovárna VIVA, a.s.	2,9	3,9%
KOMPO ZLÍN s.r.o.	1,5	2,1%
Stass, a. s.	1,5	2,0%
B.A. Zlín, s. r. o.	1,2	1,6%
Ostatní (cca 50 subjektů)	21,9	29,9%
Celkem	73,4	100%

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČÚZK

Obrázek 4-8: Vlastnická struktura v Baťově areálu; květen 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČÚZK

V rámci analýzy Baťova areálu byly provedeny také rozhovory se zástupci hlavních výše uvedených subjektů, v rámci kterých byly identifikovány některé problémové oblasti dalšího rozvoje areálu. Jako zcela zásadní se jeví problematika dopravní situace v rámci areálu včetně dopravního napojení na okolní dopravní síť. Jednotlivé subjekty mají různé potřeby a představy o využití a dalším rozvoji stávajících silničních komunikací. Pro zástupce subjektů zaměřených na průmyslovou výrobu je ve výrobní části areálu důležité zachování

jisté míry účelovosti a neveřejnosti komunikací vzhledem k jejich dopravním potřebám (např. kamionová přeprava, provoz vysokozdvížných vozíků, nakládka a vykládka materiálu). Jiné subjekty vč. veřejné správy pak prosazují co největší otevřenost areálu mj. také zpřístupněním komunikací pro veškerý provoz. Různé subjekty mají zpracovány různé studie dopravního řešení areálu, nutné ovšem pravděpodobně bude aktivní uchopení této problematiky ze strany statutárního města Zlína (vypracování a schválení dopravního generelu města včetně problematiky dopravy v Baťově areálu). Mezi další zmiňované problémy můžeme zařadit špatný až havarijní stav některých objektů (technicky, staticky a účelově nevyhovující současným nárokům), nevyhovující stav technické infrastruktury (zejména se jedná o kanalizaci, rozvody vody a veřejné osvětlení) či v některých případech chybějící veřejná infrastruktura (např. veřejná prostranství vč. zeleně, chodníky). Naopak pozitivně je hodnocena rozvíjející se míra spolupráce mezi dotčenými podnikatelskými subjekty, statutárním městem Zlínem, Zlínským krajem a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně.

V posledních letech je realizováno poměrně značné množství aktivit zaměřených na obnovu a přebudování Baťova areálu (zejména východní části) tak, aby mohla tato část města plnit všechny funkce centrální městské části, a to jak pro organizace Zlínského kraje a statutárního města Zlína, tak i pro komerční sféru (podnikatelské subjekty) a ve výsledku také pro obyvatele a návštěvníky města.

V letech 2002 až 2004 proběhla rekonstrukce budovy č. 21, která se stala sídlem Zlínského kraje a finančního úřadu (investice ve výši cca 700 mil. Kč) a výstavba nového parkovacího domu na místě budovy č. 11. V roce 2006 statutární město Zlín zrekonstruovalo s pomocí strukturálních fondů Evropské unie budovu č. 23, která v současné době slouží jako inovační a podnikatelský inkubátor.

V roce 2008 byly zahájeny Zlínským krajem první kroky realizace projektu 14|15 Baťův institut, v rámci kterého dojde k obnově a dostavbě budov č. 14 a 15, které se stanou sídlem tří Zlínským krajem zřizovaných kulturních institucí (Krajské knihovny Františka Bartoše, Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně a Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně). Všechny tři kulturní organizace sídlí v současné době v pronajatých budovách, prostorová a provozní omezení jim neumožňují nabízet návštěvníkům očekávaný standard služeb. Základní činnosti jsou prováděny jen omezeně a často v nedůstojných podmínkách. Záměrem projektu je vytvořit integrované kulturní centrum v nově se utvářejícím centru města. Ve vyspělém světě je standardem nabídnout u tohoto typu institucí výraznou architektonickou kvalitu a nezaměnitelné prostředí (zde baťovská architektura). Záměr předpokládá rovněž vytvoření

živého veřejného prostoru mezi budovami, symbolické „brány“ do továrního areálu, a to v ideální poloze u terminálu místní, regionální i nadregionální veřejné dopravy. Vzniknout by tak mělo místo setkávání a odpočinku s výstavami, kavárnami, nezaměnitelným mobiliářem, uměleckými díly a programy. Využitím trojího synergického efektu, spočívajícího v umístění u dopravního terminálu (dostupnost), v blízkosti sídla Zlínského kraje a v kumulaci tří institucí na jednom místě (vzájemné návštěvnické vazby, společné projekty), lze dosáhnout podstatného zvýšení návštěvnosti a efektivních provozních nákladů dotčených organizací. Odhadované náklady realizace projektu 14|15 Bařův institut se blíží 900 mil. Kč, podstatná část finančních prostředků bude pocházet z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava a dalších dotačních zdrojů. Dokončení projektu a zprovoznění kulturního centra se předpokládá do konce roku 2013.

Na začátku roku 2012 byl dokončen projekt nového napojení Bařova areálu na dopravní síť města v rámci křižovatky Antonínova (společná investice statutárního města Zlína, Zlínského kraje a Ředitelství silnic a dálnic ČR ve výši cca 60 mil. Kč). Veřejná správa se také průběžně zaměřuje na opravy a rekonstrukce vlastněných komunikací (silnice a chodníky). V současné době je zahájena také realizace projektu zaměřeného na vybudování Laboratorního centra Fakulty technologické UTB ve Zlíně, který bude spolufinancován z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (předpokládaná výše investic je cca 600 mil. Kč). Zprovoznění centra se předpokládá v průběhu roku 2013.

Rozvojové projekty zaměřené na revitalizaci areálu resp. vybraných budov realizuje či připravuje také podnikatelská sféra. Skupina firem developerské a investiční společnosti CREAM Real Estate, která vlastní významnou část objektů Bařova areálu, realizuje dlouhodobý plán revitalizace areálu s vizí postavit na základech bývalé továrny živou městskou čtvrť (s komplexní nabídkou služeb v oblasti veřejné správy, vzdělávání, kultury, obchodu, kancelářských, ubytovacích i parkovacích kapacit). Mezi zrealizované projekty patří rekonstrukce budovy č. 34 a budovy č. 12, která slouží jako krajské sídlo Policie ČR. V blízké budoucnosti je plánována např. výstavba multifunkčního centra s obchody, kancelářemi a univerzitními prostory (na místě budov č. 24, 25 a 26). Z dalších projektů lze jmenovat realizovanou regeneraci budovy č. 32 (s využitím zaměřeným na ubytování pro studenty, kancelářské a obchodní prostory). Největší podnikatelské subjekty zaměřené na průmyslovou výrobu (např. MITAS a.s., Kovárna VIVA, a.s.) se v oblasti nemovitostí zaměřují zejména na rekonstrukce, údržbu a modernizaci svých výrobních areálů v rámci stávajících obsazených ploch.

Podstatný vliv na další směřování Baťova areálu má také Územní plán města Zlína z roku 2011, kdy téma Baťova areálu a jeho rozvoje se v rámci tohoto dokumentu objevuje poměrně často. Z hlediska koncepce rozvoje centra města Zlína je navrženo např. rozšíření městského centra do východní části Baťova areálu, rozšíření kapacit hromadného bydlení i do východní části Baťova areálu či zlepšení dopravní obsluhy Baťova areálu silniční komunikací Antonínova, která propojí přes areál stávající silnici I/49 (třída T. Bati) a pravobřežní komunikaci. Návrh územního plánu respektuje také záměry na zdvoukolejnění a elektrifikaci areálem procházející železnice v úseku Otrokovice - Zlín a přestavbu přilehlého vlakového nádraží. Navržený rozvoj městského centra má umožnit intenzivnější využití prostoru a obohacení hlavního městského centrálního prostoru o nové městotvorné funkce, zejména posílit atraktivitu území části Baťova areálu, a začlenění autobusového a vlakového nádraží do městského organismu, který díky původnímu továrnímu využití vykazuje periferní nedostatky.

Hlavní charakteristiky současné situace v Baťově areálu lze i s využitím předchozích informací charakterizovat takto:

- poměrně složité majetkoprávní vztahy, extrémně vysoká míra ochrany některých objektů,
- špatný až havarijní stav některých objektů (technicky, staticky a účelově nevyhovující současným nárokům),
- nevyhovující stav technické infrastruktury (kanalizace, veřejné osvětlení, rozvody vody),
- problematická dopravní situace v rámci areálu, problematické dopravní napojení na okolní dopravní síť (zejména výrobní část),
- chybějící veřejná infrastruktura (veřejná prostranství vč. zeleně, chodníky),
- existence a realizace rozvojových záměrů jak ze strany veřejné správy, tak ze strany podnikatelských subjektů (někdy však protichůdných),
- rozvíjející se míra spolupráce dotčených subjektů (veřejná správa, podnikatelské subjekty, univerzita).

TO 4.3 - ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

V rámci geomorfologické regionalizace spadá území města Zlína do provincie Západní Karpaty, přičemž klíčovými podcelky jsou v tomto ohledu Vizovická vrchovina a Fryštácká brázda. Z geologického hlediska je území města Zlína tvořeno jednak čtvrtohorními usazenými horninami (hlíny, spraše, štěrky, písky) v údolí řeky Dřevnice a jednak

třetihorními usazenými alpinsky zvrásněnými horninami (pískovce, břidlice) severních a jižních svahů. Širší rozvojové souvislosti geomorfologické a geologické charakteristiky města Zlína zahrnují zejména následující body:

- Na území města Zlína je v katastrálním území Malenovice vymezen jeden těžený dobývací prostor číslo 700965 o celkové rozloze cca 23,9 ha, kde těženou nerostnou surovinou společností Zlínské cihelny s.r.o. jsou cihlářské suroviny evidované pod číslem 305080000 jako výhradní nechráněné ložisko nerostných surovin. Vytěžená část území cihelny je klasifikována jako lokalita charakteru brownfields (viz tabulka 4-1).
- Geologická stavba území města Zlína tvořena horninami flyše vytváří relativně vyšší náchylnost k sesuvům. Podle údajů *Rozboru udržitelného rozvoje území SO ORP Zlín* z roku 2010 je na území města Zlína evidováno celkem 74 sesuvů o celkové ploše 404 ha. Plocha sesuvných území tak představuje cca 4 % rozlohy obce. Prostorově jsou sesuvná území rozmístěna na severních i jižních svazích města Zlína, přičemž z hlediska rozvoje území je nutné sledovat zejména sesuvy utvářející potenciální konflikt s jiným funkčním využitím (např. bydlení, dopravní cesta).
- Na území města Zlína je vysoké procento orné půdy řazeno do kategorie sklonité půdy, což jednak snižuje stabilitu krajiny a jednak zvyšuje rizika povodní. Podle údajů *Rozboru udržitelného rozvoje území SO ORP Zlín* z roku 2010 spadá do kategorie sklonitých orných půd cca 28 % celkové rozlohy orné půdy města Zlína.

Systém tekoucích vodních útvarů na území města Zlína je utvářen řekou Dřevnicí a jejími přítoky (zejména Fryštácký potok a Březnice). Na základě informací z monitorovací stanice Českého hydrometeorologického ústavu ve Zlíně dosahuje průměrný roční vodní stav řeky Dřevnice na území města Zlína hodnoty 36 cm při průměrném ročním průtoku 2,2 m³ za sekundu. Stupně povodňové aktivity jsou přitom stanoveny pro hodnoty vodního stavu 170 cm a průtok 64,1 m³ za sekundu (stav bdělosti), 200 cm a průtok 82,6 m³ za sekundu (stav pohotovosti) a 260 cm a průtok 123,0 m³ za sekundu (stav ohrožení). Desetiletá voda řeky Dřevnice na území města Zlína dosahuje průtoku 168 m³ za sekundu, padesátiletá voda 251 m³ za sekundu²⁹ a stoletá voda 290 m³ za sekundu. Pro hodnoty pětileté, dvacetileté a stoleté vody jsou na území města Zlína pro vodní toky Březnice, Dřevnice a Fryštáckého potoka vymezena záplavová území. Z hlediska ochrany před povodněmi jsou pro město Zlín významná vodní díla Slušovice na řece Dřevnici a Fryšták na Fryštáckém potoce.

²⁹ Vodní stav 420 cm jako spodní hranice extrémní povodně.

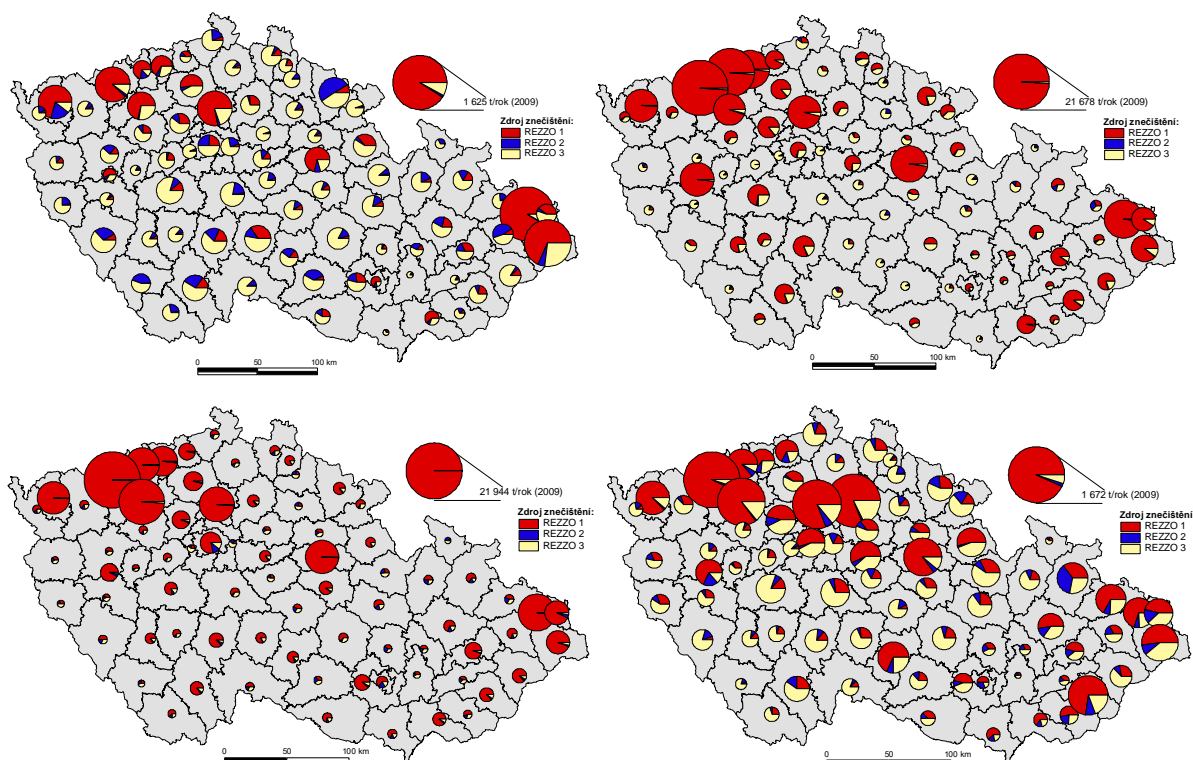
Kvalita vody v tekoucích vodních útvarech na území města Zlína je v *Plánu oblasti povodí Moravy* hodnocena na základě chemického stavu a ekologického stavu. V tomto ohledu je chemický stav vod Fryštáckého potoka hodnocen jako vyhovující, zatímco v případě vod řeky Dřevnice jako potenciálně nevyhovující vzhledem ke znečištění kovy. Ekologický stav obou vodních toků je pak hodnocen jako nevyhovující. Mezi významné zdroje vypouštění odpadních vod s lokalizací na území města Zlína je řazena čistírna odpadních vod v městské části Zlín-Malenovice zabezpečující čištění odpadních vod z komunálních zdrojů pro ekvivalentní počet více než 63 000 obyvatel. Celkově je řeka Dřevnice na svém dolním toku hodnocena jako riziková a to jak z hlediska bodového, tak z hlediska plošného znečištění. Naopak Fryštácký potok je hodnocen jako nerizikový vzhledem k bodovému znečištění a jako potenciálně rizikový vzhledem k plošnému znečištění. Přes uvedené hodnocení kvality vod tekoucích vodních útvarů na území města Zlína došlo ve srovnání let 1991-1992 a 2009-2010 k podstatnému zlepšení stavu kvality vody řeky Dřevnice mezi Zlínem a Otrokovicemi, když v rámci hodnocení podle ČSN 757221 byla jakost vody reklasifikována z třídy V. velmi silně znečištěná voda do třídy III. znečištěná voda (údaje VÚV T. G. M., v.v.i).

Širší rozvojové souvislosti hydrologické charakteristiky města Zlína zahrnují zejména následující body:

- Podle údajů *Rozboru udržitelného rozvoje území SO ORP Zlín* z roku 2010 dosahuje rozsah zaplavených ploch při stoleté vodě vodních toků Březnice, Dřevnice a Fryštácký potok hodnoty necelých 330 ha. Za zásadní v tomto ohledu považujeme umístění velké části těchto ploch v zastavěné části města Zlína. Podle *Plánu oblasti povodí Moravy* nejsou před stoletou vodou na území města Zlína chráněny významné majetkové hodnoty obytné i průmyslové funkce včetně Městské památkové rezervace, přičemž nechráněno před stoletou vodou je cca 10 000 obyvatel města Zlína. Na tomto základě je v *Plánu oblasti povodí Moravy* navrhované zvýšení stupně ochrany území města Zlína před povodněmi z řeky Dřevnice na stoletou vodu (např. rekonstrukce míst omezujících průtočnost koryta řeky, budování ochranných hrází, krajinoformné a retenční opatření v celém povodí řeky Dřevnice včetně budování suchých poldrů).
- V oblasti kvality vod lze za jednu z prioritních oblastí považovat proces budování a modernizace infrastruktury pro čištění odpadních vod. V tomto ohledu a v souladu s *Plánem oblasti povodí Moravy* došlo v roce 2011 k rekonstrukci kalového a plynového hospodářství čistírny odpadních vod Zlín-Malenovice. Další v současnosti relevantní záměry v oblasti kanalizace a čištění odpadních vod jsou uvedeny v kapitole 3.2.

Nedílnou součástí hodnocení životního prostředí je kvalita ovzduší. V prvním kroku našeho hodnocení jsme se zaměřili na republikový kontext a to na základě zhodnocení celkových emisí produkovaných v jednotlivých okresech České republiky za poslední dostupné období roku 2009. Obrázek 4-9 naznačuje relativně nižší hodnoty okresu Zlín ve srovnání s nejhůře postiženými okresy České republiky u emisí tuhých znečišťujících látek, SO₂ a NO_x. Poměrně vysoké jsou naopak emise těkavých organických látek (VOC).

Obrázek 4-9: Absolutní hodnota emisí tuhých znečišťujících látek (vlevo nahoře), SO₂ (vpravo nahoře), NO_x (vlevo dole) a VOC (vpravo dole) v okresech České republiky; rok 2009

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Poznatky obrázku 4-9 je možné dát do širších souvislostí hlavních zdrojů znečištění na území města Zlína. V rámci registru Českého hydrometeorologického ústavu je možné identifikovat celkem 29 stacionárních zdrojů znečištění na území města Zlína, které lze charakterizovat následujícím způsobem:

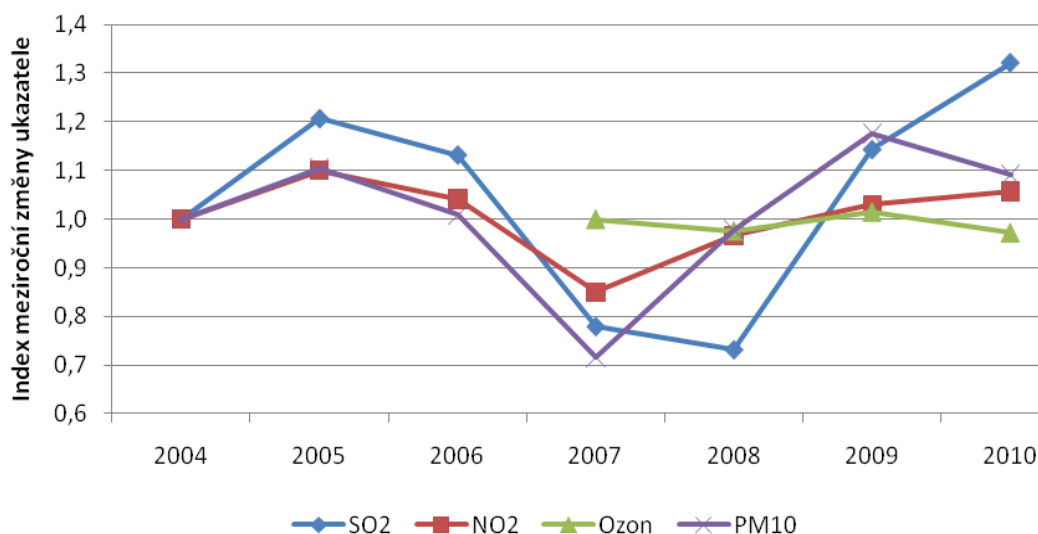
- Z hlediska emisí tuhých znečišťujících látek, SO₂, NO_x a CO byla v roce 2009 jednoznačně největším znečišťovatelem ovzduší, situovaným na území města Zlína, teplárna společnosti Alpiq Zlín s.r.o. (viz rovněž význam zdroje znečištění kategorie REZZO 1 pro emise SO₂ a NO_x na území okresu Zlín). Relativně vyšší hodnoty emisí tuhých znečišťujících připadly rovněž na společnosti ZPS-Slávárna, a.s. a Zlínské cihelny, s.r.o. a emise NO_x na spalovnu nebezpečného odpadu společnosti SITA - EMSEKO, a.s.

- Většina dalších zdrojů znečištění evidovaných Českým hydrometeorologickým ústavem produkuje vysoké emise těkavých organických látek. Vedle zlínské teplárny patří do této skupiny zdrojů znečištění ekonomické subjekty zabývající se aktivitami v tradičně silných průmyslových odvětvích města Zlína (plastikářský průmysl, obuvnický průmysl, chemický průmysl, polygrafie).
- Specifickým zdrojem znečištění amoniakem je společnost BROLA, spol. s.r.o. zabývající se živočišnou zemědělskou produkcí.

Vlastní stav kvality ovzduší města Zlína jsme pak hodnotili na základě imisních ukazatelů hlavních znečišťujících látek. *Rozbor udržitelného rozvoje území SO ORP Zlín* v tomto směru akcentuje zejména překračování denních imisních limitů suspendovaných částic frakce PM₁₀, tedy prachu. Obrázek 4-10 znázorňuje vývoj ročních průměrů imisí 4 vybraných znečišťujících látek tak, jak byly naměřeny na měřicí stanici Českého hydrometeorologického úřadu ve Zlíně. Obrázek ukazuje na snížení ročních průměrů imisí u sledovaných znečišťujících látek v období 2006 - 2008 se změnou tohoto vývoje v letech 2009 a 2010. Problém překročení imisních limitů se na území města Zlína netýká znečišťujících látek SO₂ a NO₂. Naopak každoročně jsou překračovány imisní limity v případě prachu a přízemního ozonu (viz obrázek 4-11).

Pro vývoj imisí znečišťujících látek SO₂ a NO₂ jsou v návaznosti na činnost zlínské teplárny charakteristické vyšší hodnoty v zimních měsících. Naopak v případě přízemního ozonu lze vyšší hodnoty zaznamenat v letních měsících.

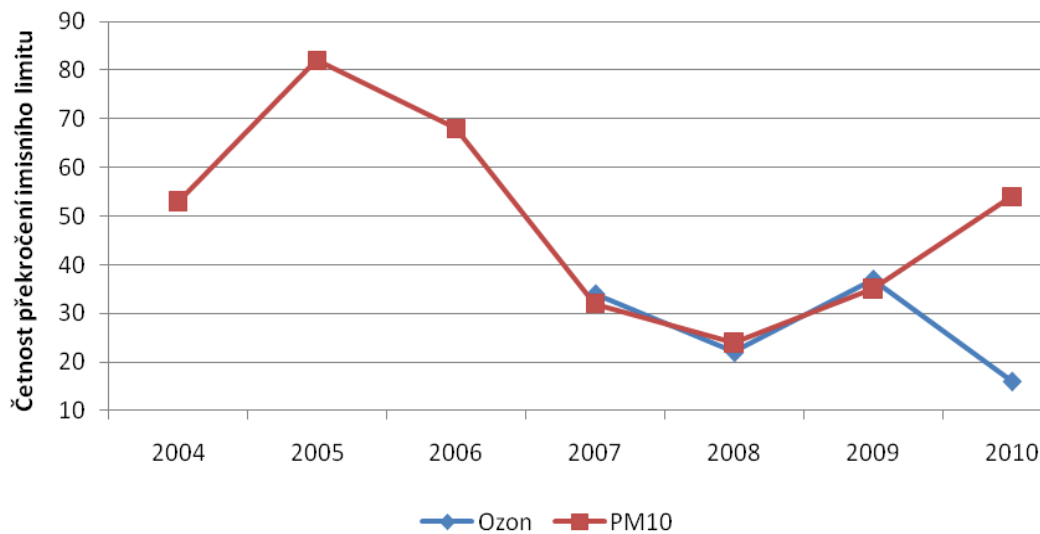
Obrázek 4-10: Index meziroční změny ročního průměru imisí vybraných znečišťujících látek na území města Zlína; období 2004-2010* ; podíl hodnoty příslušného roku k hodnotě roku předchozího

* Pro ozon období 2007-2010 s ohledem na dostupnost dat

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav; měřicí stanice ve Zlíně

Obrázek 4-11: Četnost překročení imisních limitů suspendovaných částic frakce PM₁₀ a přízemního ozonu na území města Zlína; období 2004-2010*

* Pro ozon období 2007-2010 s ohledem na dostupnost dat

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav; měřicí stanice ve Zlíně

Co se týče světelného znečištění a souvisejících negativních dopadů na lidské zdraví či městskou zeleň, lze konstatovat na území města zvyšující se počet zdrojů světelného znečištění. K problematice městské zeleně uvedme, že statutární město Zlín v rámci jedné z aktivit v této oblasti vytváří veřejně přístupnou databázi všech stromů na svém území spojenou s mapovými výstupy. K počátku roku 2012 databáze obsahuje informace (např. údaje o druhu, věku, výšce nebo zdravotním stavu dřeviny) o cca 8 tis. stromů z celkového počtu cca 100 tis. stromů na území města.

V rámci systému zvláště chráněných území zasahuje na území města Zlína severní cíp lokality Natura 2000 Březnice u Zlína, u níž je předmětem ochrany luční prameniště v aluviu potoka. Na území města Zlína se dále v katastrálních územích Malenovice, Prštné a Zlín nachází pět lokalit vývěřů minerálních vod evidovaných v kategorii přírodní památka. Součástí chráněných území města Zlína je i 16 památných stromů a několik významných krajinných prvků. V územním plánu města Zlína je pak vymezen územní systém ekologické stability.

Konečně posledním hodnoceným tématem problematiky životního prostředí je odpadové hospodářství města Zlína. Tabulka 4-4 a obrázek 4-12 zobrazují vývoj celkové produkce odpadů města Zlína v období let 2006 - 2010 a vybraných druhů odpadů s největší roční produkcí. Celková roční produkce odpadů města Zlína se pohybovala ve sledovaném období kolem 30 000 tun s tím, že v roce 2008 došlo k výraznějšímu nárůstu až na 37 000 tun v důsledku vysokých výkupních cen odpadních kovů. Nejvyšší hmotnostní podíl na produkci

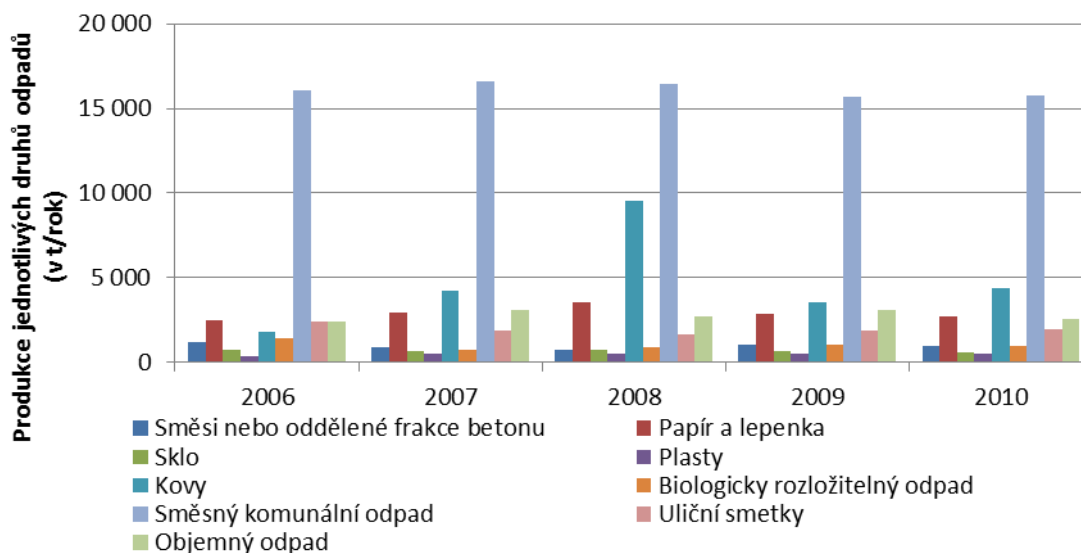
odpadů připadá na směsný komunální odpad (51,5 %), kovy (14,4 %) a papír a lepenku (8,8 %). Objem nebezpečných odpadů se ve sledovaném období pohyboval mezi 22 a 67 tunami za rok, což v roce 2010 znamená zanedbatelný podíl 0,1 % na celkové produkci odpadů.

Tabulka 4-4: Celková produkce odpadů města Zlína; období 2006 - 2010

	Produkce (v t/rok)				
	2006	2007	2008	2009	2010
Celková produkce odpadů	29 852	32 140	37 198	31 124	30 657
z toho nebezpečné odpady	53	52	32	67	22

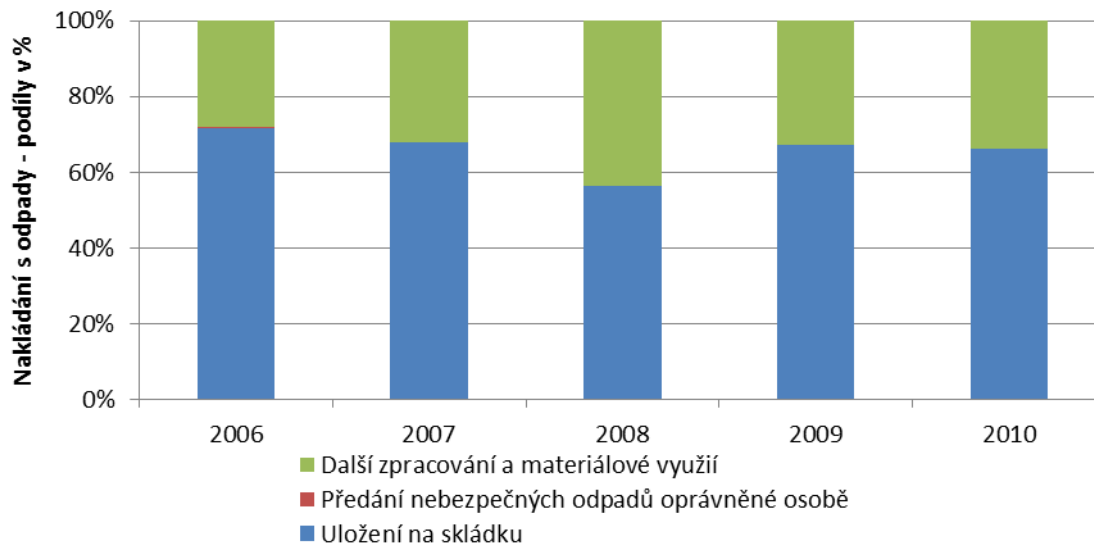
Zdroj: vlastní zpracování na základě *Plánu odpadového hospodářství statutárního města Zlína na období let 2011-2015*

Obrázek 4-12: Produkce vybraných druhů odpadů města Zlína; období 2006 - 2010

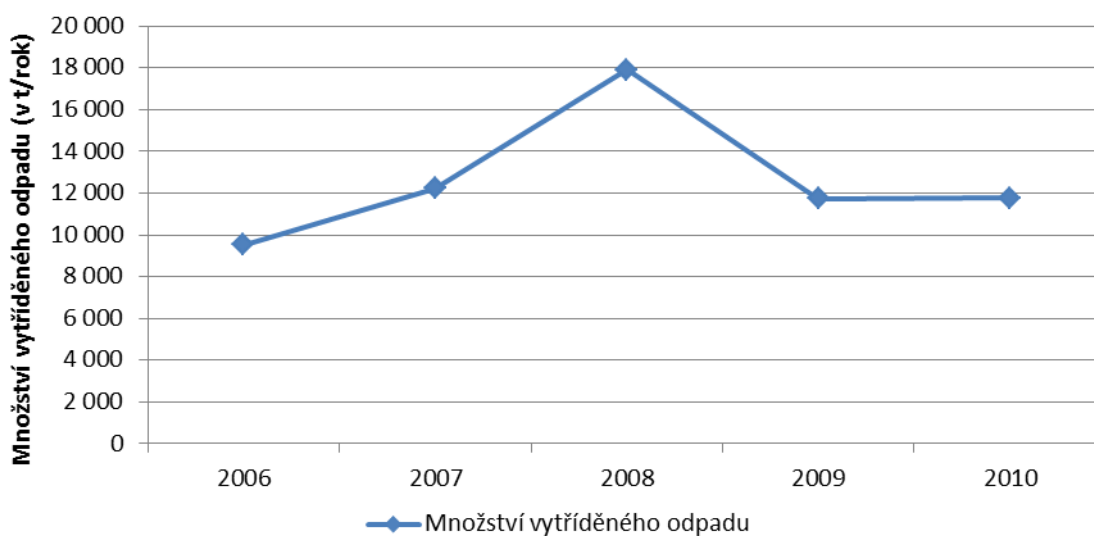
Zdroj: vlastní zpracování na základě *Plánu odpadového hospodářství statutárního města Zlína na období let 2011-2015*

V oblasti nakládání s odpady můžeme obecně uvést, že k dalšímu zpracování a materiálovému využití je předána přibližně třetina celkové produkce odpadů. Jedná se zejména o tříděné komodity (sklo, papír, plasty, kovy), bioodpad, stavební a demoliční odpady a pneumatiky. Veškeré nebezpečné odpady jsou předávány oprávněné osobě k nakládání s nebezpečnými odpady (společnost SITA CZ a.s.) k uložení na skládku nebezpečných odpadů nebo do některé ze spaloven společnosti. Zbylá část odpadů tvořící přibližně dvě zbývající třetiny z celkového množství odpadů končí na skládce. Výše uvedené platí s výjimkou roku 2008 pro celé sledované období (obrázek 4-13).

Obrázek 4-13: Podíl způsobů nakládání s odpady ve městě Zlíně; období 2006-2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě *Plánu odpadového hospodářství statutárního města Zlína na období let 2011-2015*

Obrázek 4-14 prezentuje vývoj v množství vyříděného odpadu z komunálního odpadu, kdy občané mohou odkládat tříděný odpad (papír, sklo, plasty, kovy, bioodpad) do sběrných nádob, využít pořádaných mobilních sběrů, odevzdat tříděný odpad ve sběrných dvorech případně v komerčních sběrných a výkupních odpadů (zejména papír, lepenka, kovy). Vývoj ve sledovaném období 2006-2010 kopíruje předešlé ukazatele, kdy nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2008 (vysoké výkupní ceny kovů), zatímco v letech 2009 a 2010 se celkové množství vyříděného odpadu ustálilo na hodnotě cca 12 000 t/rok.

Obrázek 4-14: Množství vyříděného odpadu z komunálního odpadu města Zlína; období 2006-2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě *Plánu odpadového hospodářství statutárního města Zlína na období let 2011-2015*

Provoz odpadového hospodářství města Zlína je v působnosti společnosti Technické služby Zlín, s.r.o., v níž je statutární město Zlín jediným společníkem. Technické služby Zlín, s.r.o. zajišťují veřejně prospěšné komunální služby, jako jsou čištění veřejných ploch, údržba komunikací, údržba a provoz veřejného osvětlení, provozování tržiště, provozování parkovišť a služby v odpadovém hospodářství. V tomto ohledu provozuje společnost Technické služby Zlín, s.r.o. v současné době 4 sběrné dvory. Celkové množství odpadů odložených v těchto dvorech v letech 2006 - 2010 se snížilo z cca 3 200 t/rok na 2 500 t/rok. Dalším provozovaným zařízením k nakládání s odpady je Skládka odpadů Suchý důl (III. etapa). III. etapa skládky odpadů Suchý důl je ekologická stavba sloužící k ukládání komunálních a průmyslových odpadů zejména ze zlínské aglomerace. Provoz zařízení byl zahájen v roce 2003, ukončení je předpokládáno v roce 2024. Projektovaná kapacita zařízení je 50 tis. tun odpadu za rok. V souvislosti se skládkou odpadů Suchý důl a s připravovaným novým zákonem o odpadech se v současné době objevují myšlenky na vybudování Integrovaného centra nakládání s odpady, v rámci kterého by mohly být v budoucnu tříděny odpady ze širšího okolí Zlína, kdy část z nich by pak byla využita k výrobě tepla spalováním ve zlínské teplárně (problematika úzce souvisí s otázkami rostoucích nákladů na provozování skládek, možného energetického využití odpadu, zajištění dostupného zdroje tepla pro město Zlín aj.).

Odpadové hospodářství na území města Zlína je koncepčně řešeno v rámci dokumentu *Plán odpadového hospodářství statutárního města Zlína na období let 2011-2015*. Tento dokument definuje komplexní systém cílů a opatření k jejich dosažení:

- předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti (využívat a podporovat všechny formy dobrovolnických aktivit, propagace odpadového hospodářství, program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, upřednostňovat ekologicky šetrné výrobky),
- zajistit materiálové využívání odpadů (biologicky rozložitelný komunální odpad, tříděný sběr, omezit ukládání směsného komunálního odpadu do skládky, zajistit sběr a využití objemného odpadu),
- sledovat zásady pro nakládání s vybranými odpady (podporovat zpětný odběr výrobků, vybudování skládky inertního odpadu, systém racionalizace nakládání se stavební sutí ze staveb města Zlína, nakládání s pneumatikami, sběr autovraků),
- vybudovat a provozovat jednotnou a přiměřenou síť zařízení k nakládání s odpady (přeměna skládkového areálu Suchý důl na Centrum komplexního nakládání s odpady),

- monitorovat staré ekologické zátěže (viz tabulka 4-5 pro přehled kontaminovaných míst evidovaných v Systému evidence kontaminovaných míst),
- pružně reagovat na možnosti v legislativě odpadového hospodářství (sledovat aktuálnost obecně závazné vyhlášky a pružně reagovat na změny v legislativě).

Tabulka 4-5: Přehled lokalit na území města Zlína evidovaných v Systému evidence kontaminovaných míst; rok 2011

Lokalita	Stručná charakteristika
Benzina Příluky	Lokalita bývalé čerpací stanice pohonných hmot, původcem znečištění zpracování ropy
Padělky	Lokalita v blízkosti skládky Suchý důl a osady Chlum, tvořena dvěma lagunami, kam byly ukládány čistírenské kaly, v současnosti zarostlá mokřadní flórou a náletem dřevin, začleněná do okraje lesa
Skládka Klečůvka	Lokalita rekultivované skládky komunálního odpadu, v současné době překryta zeminou a zatravněna, riziko kontaminace vytékající vody
Skládka popílku - Mladcová	Lokalita rozsáhlého uložště elektrárenského popílku firmy Svit v údolní nivě Pršenského potoka, v současné době skládka zpevněna, rekultivována
Suchý důl	Lokalita plošně rozsáhlé skládky komunálního odpadu, první etapa skládky již byla rekultivována, druhá etapa skládky je nadále činná
Štípa skládka ZOD Delta	Lokalita charakteru brownfields v městské části Štípa, obsah skládky tvoří rozpadající se kobercoviny včetně barev a lepidel
Zlín - bývalá plynárna	Lokalita bývalé plynárny postavené v roce 1931, podezřelá lokalita z hlediska kontaminace vzhledem k typu předchozího využití

Zdroj: vlastní zpracování na základě Systému evidence kontaminovaných míst

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Prostorově determinovaný rozvoj ve vztahu k údolí řeky Dřevnice.
- Město Zlín jako relativně mladé město rozvíjející se na bázi průmyslu s dominancí firmy Baťa; město rozvíjené v duchu průmyslového zahradního města s odmítnutím forem hromadného bydlení zejména v meziválečném období.
- V kontextu historického vývoje relativně nízký počet kulturních památek, ovšem vysoké a komplexně jedinečné kvality chráněné statutem městské památkové zóny.
- V kontextu historického vývoje relativně vysoký podíl zelených ploch na ploše města (místa pro odpočinek, součást veřejných prostranství).
- V kontextu historického vývoje relativně nízké zastoupení bytových domů a sídlišť, relativně menší intenzita navazujících problémů sídlišť (např. sociálně vyloučené lokality apod.).
- Existence brownfields na území města Zlína, Baťův areál jako lokalita s nejvyšší plošnou rozlohou i významem a to včetně kontextu k ochraně kulturního dědictví města Zlína; dopravní problémy areálu, vlastnická fragmentace; technický stav budov a infrastruktury; rozvíjející se míra spolupráce.

- Stanovená hierarchie veřejných prostranství, existence veřejných prostranství s potenciálem zlepšování jejich stavu a to zejména v centrální části města.
- Existence hrozeb spojených s procesem suburbanizace.
- Existence hrozeb spojenými s povodněmi s ohledem na trasování řeky Dřevnice přes nejhustěji obydlené území města Zlína.
- Zlepšení kvality povrchových vod za posledních 20 let s přetrvávající existencí problémů.
- Relativně dobré hodnoty kvality ovzduší v republikovém srovnání, ale překračování imisních limitů v případě prachu a ozonu.
- Vytvořený systém odpadového hospodářství s vymezenými cíli rozvoje do budoucna.
- V posledních letech spíše snižující se množství odpadů, stabilní vývoj v množství vytríděného odpadu z komunálního odpadu a nepříliš pozitivními trendy v otázce zvyšování míry další využitelnosti odpadů.

OTÁZKY K DISKUSI

- Jakým způsobem pokračovat v aktivitách zaměřených na procesy regenerace v městské památkové zóně a v Baťově areálu jako v nejdůležitější lokalitě charakteru brownfields na území města Zlína? Jakým způsobem zohlednit otázku ochrany kulturního dědictví v případech zjevně problémových objektů představujících vážnou hrozbu z řady důvodů? Je na ochranu kulturního dědictví přísně orientovaný přístup z hlediska rozvoje města žádoucí i v takových případech?
- Které objekty a lokality je možné považovat za prioritní z hlediska zajištění jejich regenerace a to rovněž v kontextu případných přesunů stávajících institucí (např. objekty Zámku, Krajské knihovny Františka Bartoše, Památníku Tomáše Bati apod.)? Je v tomto směru žádoucí sledovat formy využití, které jsou z velké části závislé na veřejném financování (např. výstavy, památníky, muzea apod.)? Jakým způsobem přistupovat ke komerčně orientovaným projektům bez nároků na krácení veřejné rozpočty?
- Které lokality veřejných prostranství případně brownfields považovat za prioritní z hlediska jejich rozvoje jako míst odpočinku a trávení volného času? Jaké problémy existují pro realizaci projektů zaměřených na rozvoj občanské vybavenosti a jakým způsobem takové problémy řešit?
- Jak zajistit podmínky pro urbanizaci území v souběhu s pravou částí toku Dřevnice směrem na Otrokovice (především pro dopravní a technickou infrastrukturu)?
- Jak dále postupovat ve věci malenovické Riviéry, vč. řešení majetkových vztahů?

- Existují na území města Zlína oblasti sesuvů, jímž by měla být věnována vyšší pozornost?
- Jaké definovat další priority v oblasti prevence (lokálních) povodní?
- Jakým způsobem může město přistoupit ke zlepšení čistoty vodních toků na území města včetně zvýšení jejich rekreačního potenciálu?
- Jaká opatření přijmout ke snížení koncentrace těkavých látek u zdrojů znečištění, snížení koncentrace O₃ v letních měsících a opačně v zimním období suspendovaných částic (prachu) velikostní frakce PM₁₀?
- Jak a kde podpořit vznik nových parků, výsadbu zeleně, např. při revitalizaci sídlišť?
- Lze přispět ke zlepšení životního prostředí na území města např. opatřeními ke zklidnění dopravy na železniční trati (souvislosti s překladištěm v Lípě)?
- Jakým způsobem přispět k naplňování tradičních cílů odpadového hospodářství (separace odpadů, redukce skládkovaného biologického odpadu)?
- Bylo by statutární město Zlín ochotno podpořit výstavbu krajského odpadového centra za účelem spalování odpadů (viz např. centra v Praze, Brně a Liberci) a pokud ano za jakých podmínek?

TO 5 - ŘÍZENÍ A SPRÁVA MĚSTA

Pátá tematická oblast Strategie Zlín 2020 se blíže zabývá otázkami spojenými s řízením a správou rozvoje města včetně hlediska finančního. Následně je hodnoceno postavení statutárního města Zlína mezi ostatními krajskými městy z pohledu finančních prostředků spojených s kohezní politikou Evropské unie (projekty spolufinancované ze strukturálních fondů EU). V poslední části jsou zhodnoceny marketingové aspekty činnosti města a utváření image města včetně pohledu obyvatel města Zlína.

TO 5.1 - ORGANIZACE ŘÍZENÍ MĚSTA

V dalším textu budou analyzovány a příp. s ostatními krajskými městy srovnány vybrané aspekty vztahující se k organizaci řízení města a jeho rozvoje. V roce 2011 byl pro statutární město Zlín zpracován dokument s názvem Procesní audit Magistrátu města Zlína, který obsahuje také analýzu procesů a organizační struktury. Hlavní závěry lze shrnout takto:

- V oblasti řízení organizací a jejich kontroly je doporučeno posílit personálně Odbor kontroly a vnitřního auditu tak, aby bylo možné provádět kontroly ve větším rozsahu oproti současnému stavu. Tabulka 5-1 uvádí přehled všech zřizovaných a zakládaných organizací statutárního města Zlína s rozlišením odvětví, pod které jednotlivé organizace spadají, a jejich právní formy.

Tabulka 5-1: Přehled zřizovaných a zakládaných organizací statutárního města Zlína; rok 2011

Odvětví	Název	Právní forma
Doprava	Dopravní společnost Zlín-Otrokovice, s.r.o.	obchodní společnost
Kultura, sport, volný čas, cestovní ruch	PSG Zlín, s.r.o. STEZA Zlín, spol. s r.o. Filharmonie Bohuslava Martinů, o.p.s.	obchodní společnosti, obecně prospěšná společnost
	Městské divadlo Zlín ZOO a zámek Zlín - Lešná Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín	příspěvkové organizace
Komunální služby, správa nemovitostí	Technické služby Zlín, s.r.o. Pohřebnictví Zlín, spol. s r.o. Správa domů Zlín, spol. s r.o. Nemovitosti města Zlína, spol. s r.o.	obchodní společnosti
Školství	24 mateřských škol 13 základních škol 1 školní jídelna	příspěvkové organizace
Výroba a rozvod energií	Teplo Zlín, a.s. Vodovody a kanalizace Zlín, a.s.	obchodní společnosti
Zemědělství, lesnictví	Lesy města Zlína, spol. s r.o.	obchodní společnost

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS a databáze firem a institucí Albertina

- V oblasti strategického řízení jsou konstatovány určité nedostatky (jednotlivé strategie nejsou vzájemně provázány, chybí jednotná vize, systém cílů, opatření a indikátorů dosažení cílů, není nastaven systém monitoringu a hodnocení strategií). Dokument doporučuje vytvořit portfolio projektů odpovídající stanoveným strategickým osám a stanovit priority pro jejich realizaci s ohledem na finance.
- V oblasti řízení místních částí je doporučeno zachovat současný fungující systém.
- V oblasti komunikace patří mezi doporučení provést revizi a aktualizaci Manuálu jednotného vizuálního stylu a vytvořit základní koncepční dokument upravující způsob komunikace města vůči občanům.
- V oblasti řízení a koordinace projektů a programů je doporučeno revidovat a rozšířit v některých směrech vnitřní normu upravující přípravu a realizaci projektů, jejíž současné znění neodpovídá aktuálním potřebám. Je také doporučeno podpořit systém koordinace projektů a programů softwarovým vybavením.
- V oblasti řízení organizace je doporučeno provést aktualizaci některých vnitřních předpisů např. z důvodu chybných odkazů na platnou legislativu či neaktuálního obsahu.
- V oblasti řízení bezpečnosti byly v rámci auditu zjištěny dva zásadnější problémy týkající se ochrany utajovaných skutečností a bezpečnosti informačních a komunikačních technologií.
- V oblasti řízení rizik je třeba naplňovat zákonné povinnosti vytvářet systém řízení rizik a dále s ním pracovat. V současné době není integrovaný systém řízení rizik v rámci magistrátu zaveden.
- V oblasti řízení kvality je konstatována procesním auditem neexistence jasné vize a jednoznačné deklarace závazku vrcholového managementu k uplatňování a podpoře řízení kvality. Řízení kvality není vymezeno žádným formálním dokumentem ani není kompetenčně zohledněno v organizačním řádu.
- Oblast financí je v zásadě považována za funkční bez větších nedostatků.
- V oblasti správy a údržby majetku jsou konstatovány některé nedostatky (např. rozdrobenost a neprovázanost informačních systémů, sdílení informací, proces fyzické inventarizace majetku).
- V oblasti informací a informačních a komunikačních technologií je pozitivně hodnocena zpracovaná informační koncepce, která ovšem není plněna v souladu se stanovenými cíli.

- V oblasti lidských zdrojů dokument uvádí, že v současné době vytížení pracovníků magistrátu odpovídá potřebám na zajištění povinných služeb vykonávaných v rámci přenesené působnosti a služeb zajišťovaných v samostatné působnosti.
- V oblasti veřejných zakázek je doporučeno vytvoření oddělení veřejných zakázek a pořízení informačního systému pro administraci veřejných zakázek.
- V oblasti organizační struktury nejsou spatřovány zásadní nedostatky, v ojedinělých případech je konstatováno příliš detailní členění odborů na oddělení či oddělení na střediska s minimem pracovníků. Jsou doporučena některá dílčí opatření ke zrušení některých pracovních míst.
- Provedený průzkum spokojenosti klientů se službami magistrátu prokázal vysokou spokojenost občanů ve všech sledovaných oblastech (rozsah úředních hodin a orientace v budovách magistrátu, prvotní kontakt klientů, kvalita poskytovaných služeb, kvalita formulářů a žádostí, spokojenost se službami). Respondenti vyjádřili vysokou spokojenost s ochotou a vstřícností zaměstnanců (79 % klientů hodnotí kladně) či s odbornými znalostmi a profesionalitou vystupování (72 % klientů hodnotí kladně). Celkem 86 % dotázaných bylo v roce 2010 s jednáním pracovníků magistrátu spokojeno a ohodnotilo ho jako velmi nebo spíše uspokojivé.

Pro doplnění uvedme, že na některé výše uvedené nedostatky a doporučení je reagováno v rámci projektu statutárního města Zlína s názvem „Zvýšení efektivity veřejné správy vykonávané Magistrátem města Zlína“, který je realizován v současném období (např. vytvoření integrovaného systému řízení rizik či nastavení systému hodnocení služeb úřadu). Poznamenejme také, že na organizačně-procesní záležitosti vztahující se k magistrátu města má vliv poměrně nestálé legislativní prostředí v rámci České republiky (např. přesuny kompetencí a zajišťovaných agend z ústřední správy na města, změny v rozpočtovém určení daní apod.).

Za poměrně důležité téma lze v kontextu této kapitoly považovat již zmíněnou problematiku strategického plánování rozvoje. Strategické plánování spojuje výchozí pozici určitého subjektu s tím, kam chce daný subjekt ve spíše dlouhodobém horizontu dojít. K tomu používá výběr směrů a cílů a volbu aktivit pro jejich dosažení. Strategické plánování je svým zaměřením, univerzálností či variabilitou vhodným prostředkem k využití mj. také pro plánování a řízení rozvoje municipalit. Metoda strategického plánování je univerzální jak z hlediska subjektů, pro které se plány zpracovávají, tak z hlediska území, jímž se plány

zabývají. Strategické plánování je univerzální metodou i z hlediska prostředí, v němž strategický plán vzniká. Znamená to, že lze tuto metodu stejně dobře používat pro firmy, pro města, pro úřady či správní orgány obecně, a stejně tak jejím předmětem může být rozvoj v obecném smyslu (růst firmy, zvýšení příjmu, komplexní rozvoj města atd.) i hledání řešení určitého dílčího problému (rozvoj turistiky, revitalizace historického jádra města atd.).

Přehled zpracovaných strategických a koncepčních dokumentů statutárního města Zlína (vč. dokumentů v aktuálním zpracování) je uveden v tabulce P7-1 v rámci Přílohy 7 - Přehled strategických a koncepčních dokumentů města Zlína. U některých dokumentů lze konstatovat poměrně velký časový odstup od jejich zpracování, bez aktualizace se dá předpokládat jejich současná neaktuálnost či praktická nepoužitelnost v dnešních podmínkách (např. Územní program snižování emisí a imisí škodlivých látek do ovzduší pro správní území Zlín z roku 2003 nebo Plán zdraví a kvality života města Zlína z roku 2004). Naopak v některých oblastech jsou zpracované strategické či koncepční dokumenty aktuální (např. Plán odpadového hospodářství statutárního města Zlína na období let 2011 - 2015, Koncepce prevence kriminality města Zlína na roky 2012 - 2014 či aktuálně zpracovávaný dokument Strategie rozvoje statutárního města Zlína do roku 2020 - Zlín 2020).

Znovu také připomeňme a zdůrazněme výše uvedené závěry a doporučení provedeného procesního auditu magistrátu v oblasti strategického řízení a plánování rozvoje, kdy tento systém nelze v současné podobě považovat v rámci Magistrátu města Zlína za plně funkční (např. žádnou vnitřní normou není nastaven systém monitoringu provádění strategických a koncepčních dokumentů, sestavování akčních plánů, aktualizace strategických a koncepčních dokumentů), což může mít negativní dopady např. v oblasti plného nevyužití rozvojového potenciálu města či v oblasti alokace zdrojů.

Tabulka 5-2 v přehledné formě srovnává všechna krajská města z pohledu existence strategických či koncepčních dokumentů ve vybraných tematických oblastech. Postavení statutárního města Zlína lze charakterizovat jako mírně nadprůměrné s tím, že bylo identifikováno chybějící pokrytí koncepčními či strategickými dokumenty v oblastech dopravy a bydlení (v návaznosti na některá negativní zjištění analýzy na jiných místech dokumentu se toto jeví velmi problematické zejména v oblasti dopravy).

Tabulka 5-2: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k existenci strategických či koncepčních dokumentů ve vybraných tematických oblastech; rok 2012

Město	Počet dokumentů v tematických oblastech							
	A	B	C	D	E	F	G	H
Brno	1	2	2	2	1	1	4	1
České Budějovice	1	1	0	1	1	1	0	0
Hradec Králové	1	1	0	0	0	0	1	0
Jihlava	1	1	1	2	1	3	1	0
Karlovy Vary	1	1	0	0	0	1	0	0
Liberec	1	2	0	1	0	0	0	0
Olomouc	1	1	0	1	1	0	0	0
Ostrava	1	1	0	2	2	1	1	0
Pardubice	1	2	1	1	1	0	0	0
Plzeň	1	2	0	5	3	4	1	1
Ústí nad Labem	1	1	0	0	0	0	0	0
Zlín	1*	1	1	3	2	0	2	0

* - ve zpracování

Legenda:

- A - všeobecný rozvoj
- B - sociální služby, podpora rodin, národnostní menšiny
- C - zdravotnictví
- D - životní prostředí, energetika, myslivost
- E - kultura, cestovní ruch
- F - doprava
- G - školství, sport, prevence kriminality
- H - bydlení

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů oficiálních internetových stránek měst

V oblasti systémů či nástrojů řízení kvality práce na magistrátech jednotlivých krajských měst lze konstatovat postupné zavádění určitých vhodných metod pro fungování a zlepšování výkonu veřejné správy (např. ISO certifikace, CAF - Common Assessment Framework, BSC - Balanced scorecard, metoda benchmarkingu) mj. také v souvislosti s možností čerpání finančních prostředků určených v rámci kohezní politiky EU právě na zlepšení fungování veřejné správy. Statutární město Zlín je v současné době například zapojeno do benchmarkingové sítě spolu s krajskými městy Hradec Králové, Pardubice a Plzeň, mezi další aktivity města patří dále mapování a zlepšování procesů probíhajících v rámci činnosti magistrátu města.

Tabulka 5-3 srovnává krajská města dle míry využití eGovernmentu při výkonu veřejné správy, a to z pohledu dostupnosti vybraných činností pomocí dálkového přístupu (internetu). Do hodnocení nebyly zařazeny služby elektronické úřední desky či elektronické podatelny, které jsou pro orgány místní správy povinné ze zákona. Postavení statutárního města Zlína lze hodnotit i z tohoto pohledu velmi pozitivně, metody eGovernmentu jsou využívány pro všechny hodnocené činnosti.

Tabulka 5-3: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k dostupnosti vybraných činností pomocí dálkového přístupu; rok 2012

Město	Počet dokumentů v tematických oblastech								
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Brno	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
České Budějovice	ano	-	ano	-	-	ano	ano	ano	ano
Hradec Králové	ano	ano	ano	ano	-	ano	ano	ano	ano
Jihlava	ano	ano	ano	ano	-	ano	ano	ano	ano
Karlovy Vary	ano	ano	ano	ano	-	ano	ano	ano	ano
Liberec	ano	ano	ano	ano	-	ano	ano	ano	ano
Olomouc	ano	ano	ano	ano	-	ano	ano	ano	ano
Ostrava	ano	ano	ano	-	-	ano	ano	ano	ano
Pardubice	ano	-	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Plzeň	ano	-	ano	-	-	ano	ano	ano	ano
Ústí nad Labem	-	-	ano	-	-	ano	ano	ano	ano
Zlín	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano

Legenda: A - objednání na přepážky B - monitoring stavu obsazenosti přepážek
 C - formuláře žádostí D - registr oznámení
 E - diskusní fórum, názory občanů F - mapové služby
 G - zasedání a usnesení orgánů města H - zadávání veřejných zakázek
 I - koncepční a strategické dokumenty

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů oficiálních internetových stránek měst

Tabulka 5-4 podává přehled o partnerské spolupráci statutárního města Zlína s městy v zahraničí. V současné době má město Zlín v sedmi evropských zemích devět partnerských měst, se kterými byla uzavřena smlouva či dohoda o partnerské spolupráci. Uzavřené smlouvy deklarují spolupráci a výměnu zkušeností městských samospráv, ale i dalších subjektů na území dotčených měst (např. školská zařízení, neziskové organizace, podnikatelé, občané), a to zejména v oblastech kultury, vzdělávání, sportu, zdravotnictví, sociálních věcí, ochrany životního prostředí, územního plánování či hospodářského rozvoje.

Tabulka 5-4: Přehled partnerských měst statutárního města Zlína; rok 2012

Partnerské město	Stát	Rok uzavření smlouvy či dohody o partnerské spolupráci
Groningen	Nizozemí	1996
Chorzow	Polsko	1996
Izegem	Belgie	1996
Romans-sur-Isere	Francie	1997
Altenburg	Německo	1997
Limbach-Oberfrohna	Německo	1998
Trenčín	Slovensko	2000
Sesto San Giovanni	Itálie	2001
Turín	Itálie	2004

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

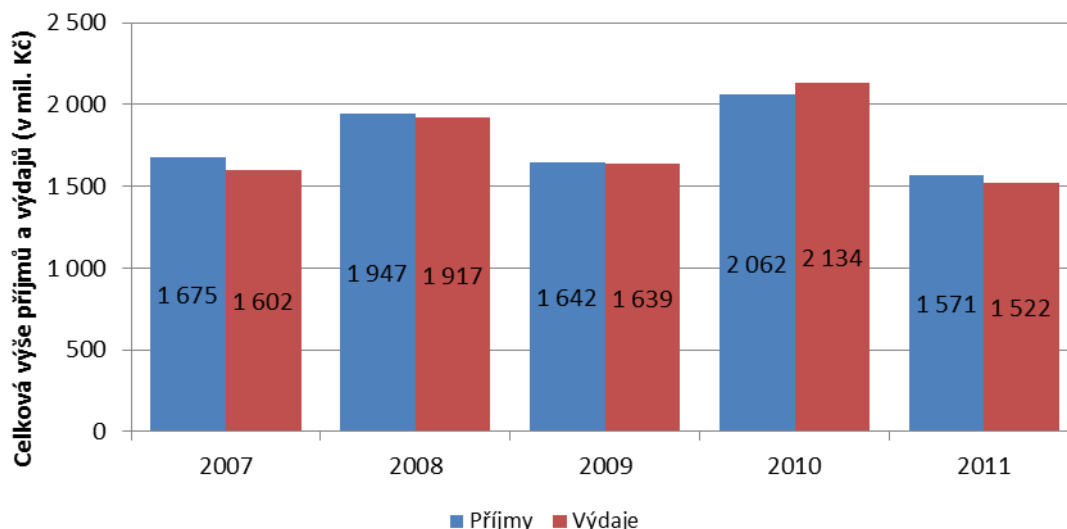
Z dalších činností souvisejících s mezinárodní spoluprací uveďme např. aktivity týkající se získání titulu UNESCO Město designu (UNESCO City of Design) v rámci Sítě kreativních měst (Creative Cities Network), které jsou v současné době iniciovány ze strany statutárního města Zlína a UTB ve Zlíně. Případné získání zmíněného titulu by znamenalo zviditelnění města a jeho aktivit na mezinárodním poli a spolupráci s dalšími již zapojenými městy v zahraničí. Mezi podmínky pro získání daného titulu patří např. kulturně vyspělé prostředí podporující implementaci kvalitního designu, přítomnost výrobních společností dbajících na kvalitní design, přítomnost škol zaměřených na design, pořádání festivalů či konferencí spojených s designem nebo přítomnost kreativních průmyslů podporovaných designem (architektura, oděvní návrhářství, návrhy šperků a módních doplňků, design ve veřejném prostoru apod.).

TO 5.2 - FINANCOVÁNÍ A ROZPOČET MĚSTA

Sestavování, schvalování a využívání rozpočtu statutárního města Zlína se řídí mimo předpisů zákonného charakteru (především zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů) také dalšími vnitřními normami magistrátu. Rozpočet města je významným dokumentem, který vypovídá o celkové finanční situaci města a jejích změnách. Město Zlín sestavuje rozpočet vždy na období jednoho kalendářního roku. Návrh rozpočtu je předkládán k projednání Finanční a ekonomické komisi Rady města Zlína, Radě města Zlína, Finančnímu výboru Zastupitelstva města Zlína a dále ke schválení Zastupitelstvu města Zlína. Po schválení rozpočtu zastupitelstvem provádí Odbor ekonomický magistrátu rozpis rozpočtu. Rozpis se provádí podle platné rozpočtové skladby, a to podle odpovědných odborů a samostatných oddělení na jednotlivá nákladová střediska.

Základní charakteristiku vývoje rozpočtu statutárního města Zlína v letech 2007 - 2011, tj. přehled o celkových příjmech a výdajích, ukazuje obrázek 5-1. S výjimkou roku 2010 hospodařilo město Zlín ve sledovaném období s přebytkovým rozpočtem, celková výše příjmů a výdajů se pohybovala přibližně mezi 1,5 až 2,1 mld. Kč.

Obrázek 5-1: Základní charakteristika rozpočtu statutárního města Zlína; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Tabulka 5-5 pro srovnání uvádí procentuální výši salda rozpočtů v jednotlivých analyzovaných letech u všech krajských měst České republiky. Salda byla vypočtena na základě podílu celkových příjmů a celkových výdajů, záporné hodnoty značí deficitní hospodaření v daném roce, kladné hodnoty pak hospodaření přebytkové. Postavení města Zlína v rámci srovnání můžeme obecně zhodnotit jako poměrně dobré.

Tabulka 5-5: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k procentuální výši salda rozpočtu; období 2007-2011

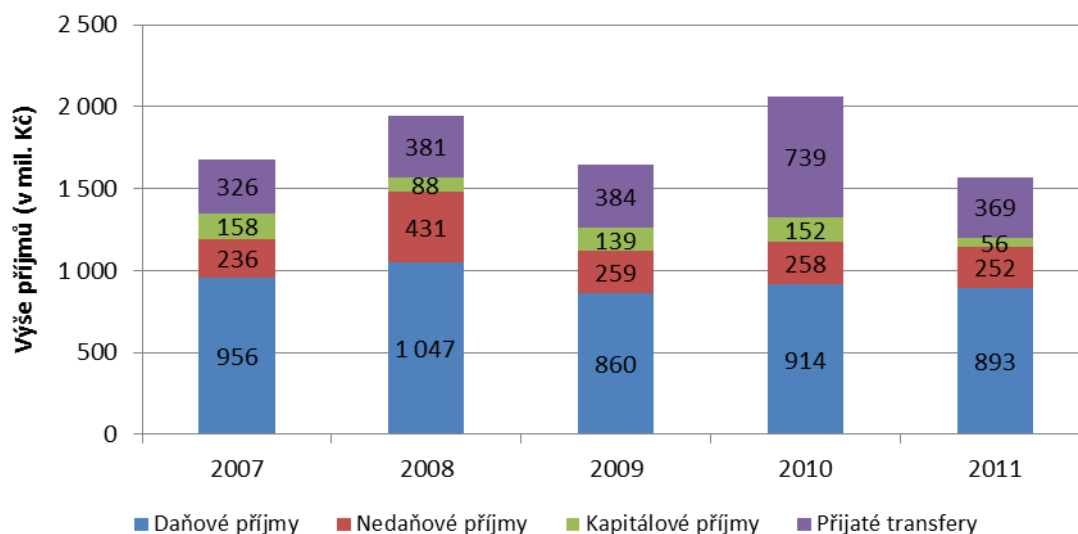
	2007	2008	2009	2010	2011
Brno	2,0%	4,6%	-3,3%	4,1%	4,5%
České Budějovice	2,9%	-1,8%	-13,8%	-7,6%	3,6%
Hradec Králové	-3,8%	-3,4%	-15,7%	-1,9%	6,0%
Jihlava	10,8%	3,0%	8,2%	5,8%	6,1%
Karlovy Vary	14,0%	-16,9%	-25,7%	2,2%	-5,8%
Liberec	1,2%	-1,6%	-4,7%	-42,0%	1,4%
Olomouc	-1,8%	2,0%	-20,2%	-5,3%	-8,0%
Ostrava	6,9%	5,2%	-3,9%	-6,7%	3,4%
Pardubice	6,0%	10,8%	-8,0%	14,0%	-15,0%
Plzeň	1,9%	-1,9%	-16,4%	3,2%	0,5%
Ústí nad Labem	-9,5%	-0,3%	-21,1%	-5,8%	5,9%
Zlín	4,5%	1,6%	0,2%	-3,4%	3,2%

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Obrázek 5-2 prezentuje základní rozdělení příjmů rozpočtu statutárního města Zlína ve struktuře dle druhového třídění rozpočtové skladby. S výjimkou let 2008 a 2010 jsou

absolutní částky i podíly jednotlivých druhů příjmů poměrně stabilní. V roce 2008 došlo k jednorázovému navýšení nedaňových příjmů v rámci transakcí vedoucích k revitalizaci areálu Svit (o cca 180 mil. Kč) i k nárůstu daňových příjmů díky novelizaci zákona o rozpočtovém určení daní (o cca 90 mil. Kč). V roce 2010 se skokově zvýšily přijaté transfery, a to zejména díky dotaci na projekt Kongresového centra Zlín z Regionálního operačního programu Střední Morava ve výši cca 300 mil. Kč. Největší část příjmů ve sledovaném období tvoří daňové příjmy (výnosy z daně z příjmů fyzických a právnických osob, z daně z přidané hodnoty, z daně z nemovitostí a příjmy z dalších poplatků) s podílem mezi 44 až 57 %. Druhou největší skupinu příjmů ve výši cca 19 - 36 % ve sledovaném období tvoří přijaté transfery od jiných subjektů (např. dotace ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje či dotace ze strukturálních fondů EU). Nedaňové příjmy se pak na celkových příjmech podílejí mezi 12 až 22 % (např. příjmy z pronájmu nemovitých a movitých věcí či příjmy z poskytování služeb). Poslední a zároveň nejmenší příjmovou skupinou jsou se 3 až 9 % příjmy kapitálové (např. příjmy z prodeje nemovitostí a pozemků).

Obrázek 5-2: Výše a struktura příjmů rozpočtu statutárního města Zlína; období 2007-2011

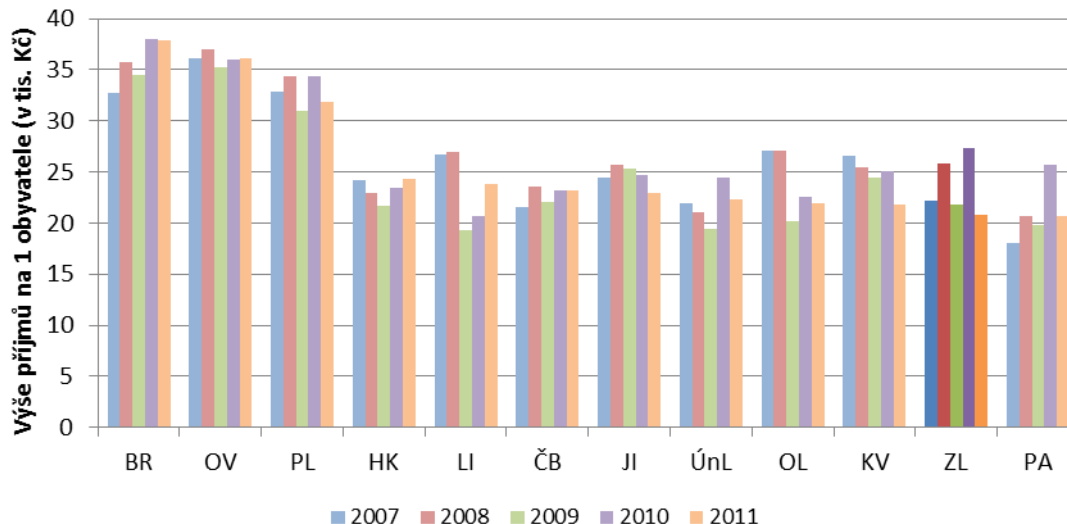

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Obrázek 5-3 se věnuje srovnání všech krajských měst České republiky z pohledu výše rozpočtových příjmů na 1 obyvatele města. V roce 2011 se město Zlín nacházelo s hodnotou ukazatele ve výši mírně pod 21 tis. Kč na předposledním místě žebříčku všech hodnocených krajských měst. Zvýšené hodnoty ukazatele byly zaznamenány v letech 2008 (25,8 tis. Kč) a 2010 (27,3 tis. Kč), a to zejména z důvodů blíže popsanych v předchozím odstavci.

Nejvyšších průměrných hodnot ukazatele dlouhodobě dosahují velká města (Brno, Ostrava a Plzeň).

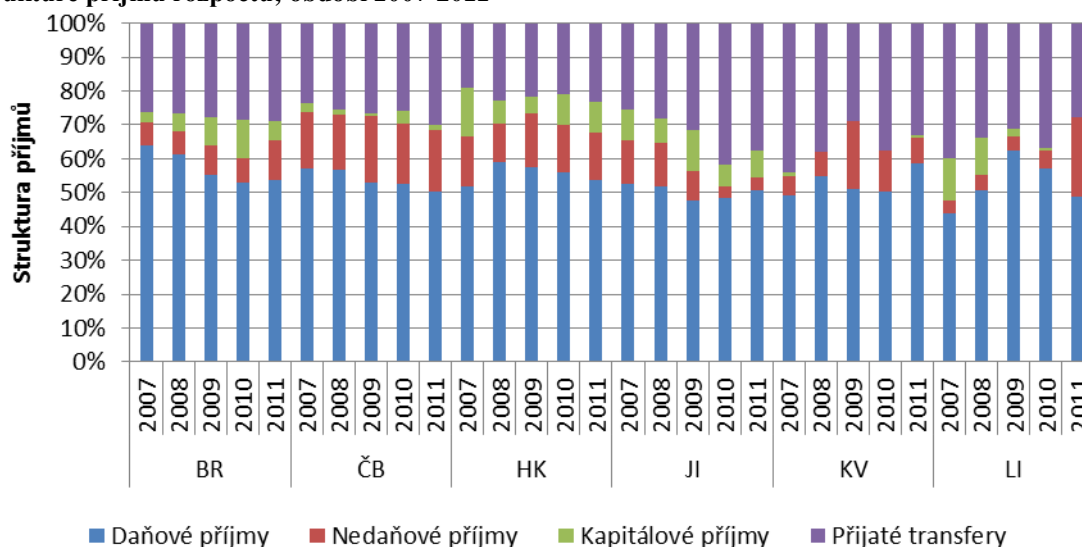
Obrázek 5-3: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k výši příjmů na 1 obyvatele; období 2007-2011

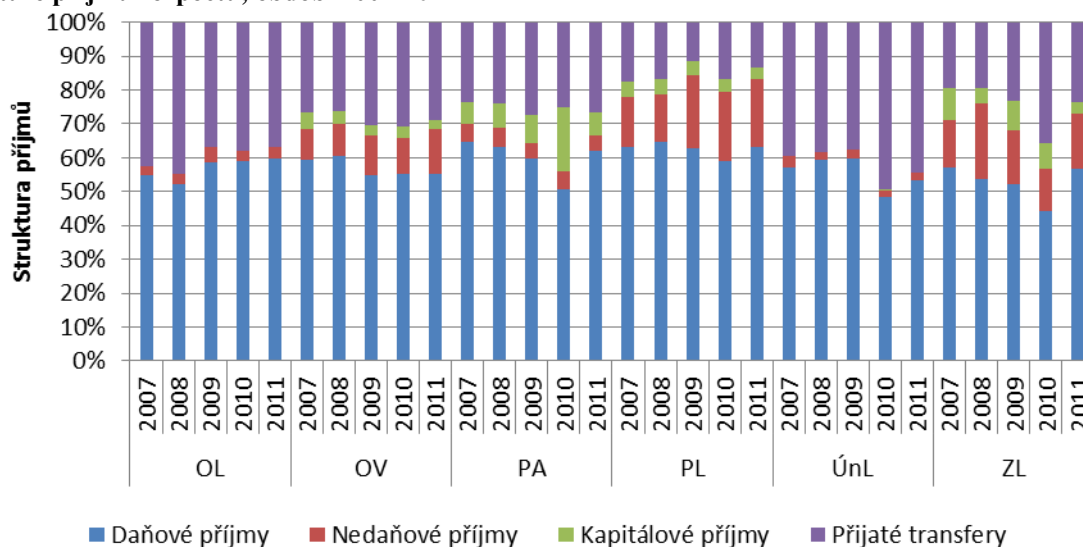
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Předchozí informace jsou doplněny obrázky 5-4 a 5-5, které srovnávají strukturu rozpočtových příjmů u všech krajských měst České republiky. U většiny srovnávaných měst můžeme sledovat oproti Zlínu vyšší podíl přijatých transferů.

Obrázek 5-4: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem ke struktuře příjmů rozpočtu; období 2007-2011

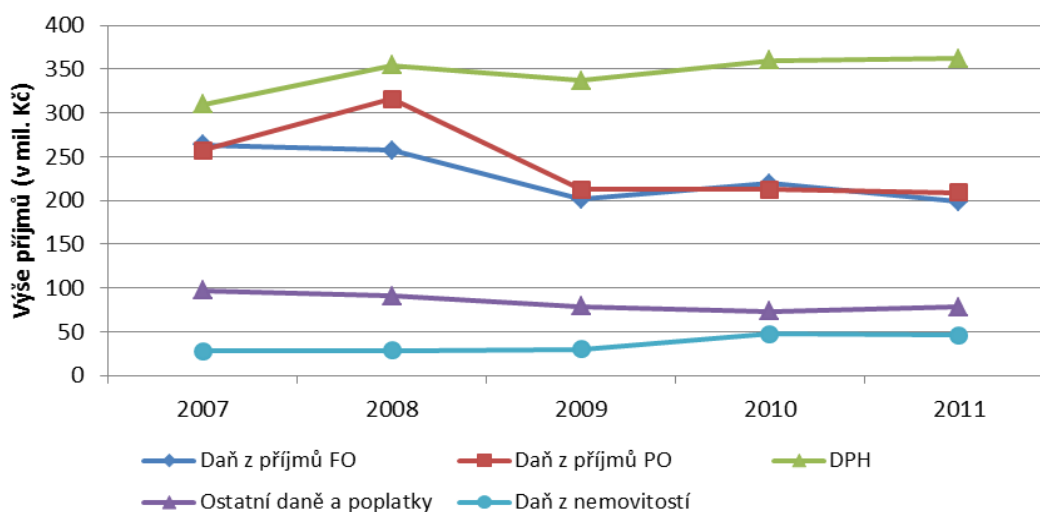

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Obrázek 5-5: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem ke struktuře příjmů rozpočtu; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

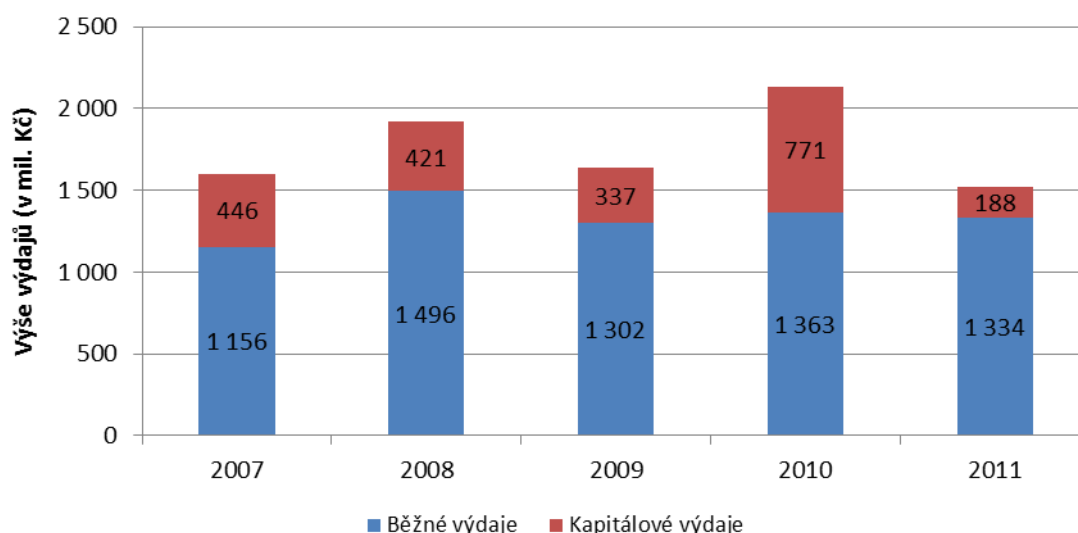
Obrázek 5-6 blíže rozvádí největší část příjmů rozpočtu statutárního města Zlína, tj. daňové příjmy. Největší část daňových příjmů města Zlína je generována výběrem daně z přidané hodnoty (okolo 350 mil. Kč), dále pak následují poměrně vyrovnané položky daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob (okolo 200 mil. Kč). Z dalších zajímavých skutečností uvedme pokles u výše jmenovaných položek v roce 2009 způsobený patrně snížením obecné ekonomické výkonnosti v souvislosti s hospodářskou krizí a zvolna narůstající výši příjmů v posledních letech v souvislosti se změnami v oblasti daně z nemovitostí.

Obrázek 5-6: Struktura daňových příjmů rozpočtu statutárního města Zlína; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Následující pasáže textu budou věnovány výdajům rozpočtu statutárního města Zlína ve sledovaném období. Obrázek 5-7 opět obsahuje základní rozdělení výdajů rozpočtu ve struktuře dle druhového třídění rozpočtové skladby. Vzájemný podíl určených druhů výdajů je ve sledovaném období poměrně proměnlivý. Kapitálové výdaje tvořily v roce 2007 cca 28 % celkových výdajů, v letech 2008 a 2009 pak cca 21 % výdajů, v roce 2010 rekordních 36 % celkových výdajů s následným prudkým propadem na cca 12 % v roce 2011. Výrazné jednorázové zvýšení kapitálových výdajů v roce 2010 bylo způsobeno realizací velkých investičních akcí, které byly v daném roce financovány (zejm. Kongresové centrum Zlín, rekonstrukce Stadionu mládeže nebo výstavba koupaliště na Jižních Svazích).

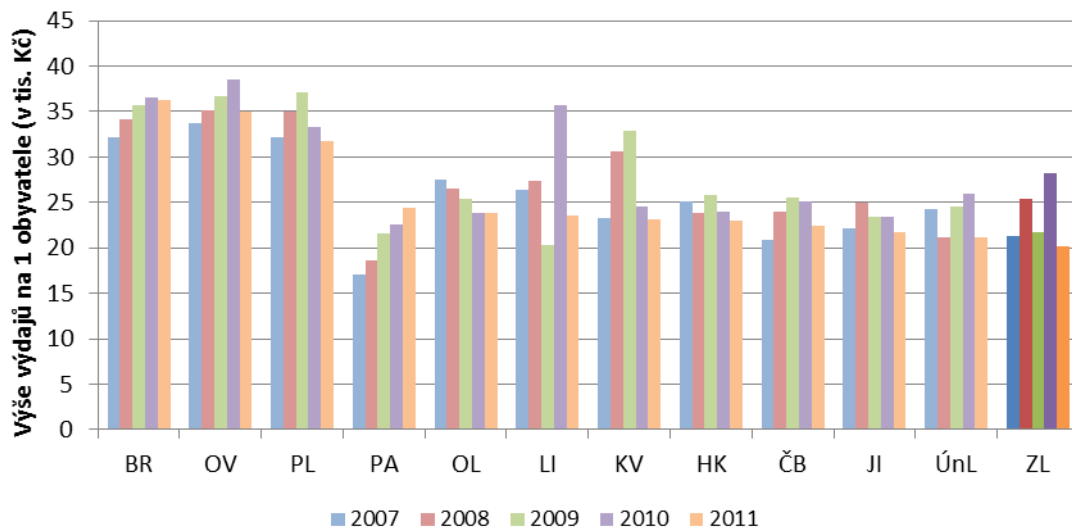
Obrázek 5-7: Výše a struktura výdajů rozpočtu statutárního města Zlína; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Obrázek 5-8 prezentuje srovnání všech krajských měst České republiky z pohledu výše rozpočtových výdajů na 1 obyvatele města. V roce 2011 se město Zlín nacházelo s hodnotou ukazatele ve výši mírně převyšující 20 tis. Kč na konci řady všech hodnocených krajských měst. Zvýšené hodnoty ukazatele byly opět jako u příjmů zaznamenány v letech 2008 (25,4 tis. Kč) a 2010 (28,3 tis. Kč), a to z podobných důvodů jako u příjmové stránky rozpočtu. Nejvyšších průměrných hodnot ukazatele dlouhodobě dosahují zнову velká města (Brno, Ostrava a Plzeň).

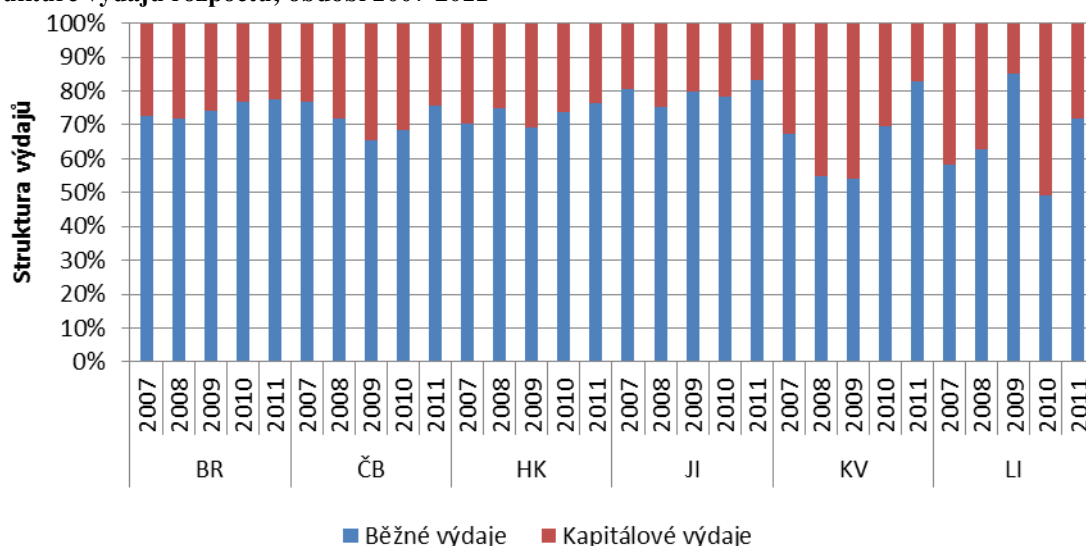
Obrázek 5-8: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k výši výdajů na 1 obyvatele; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

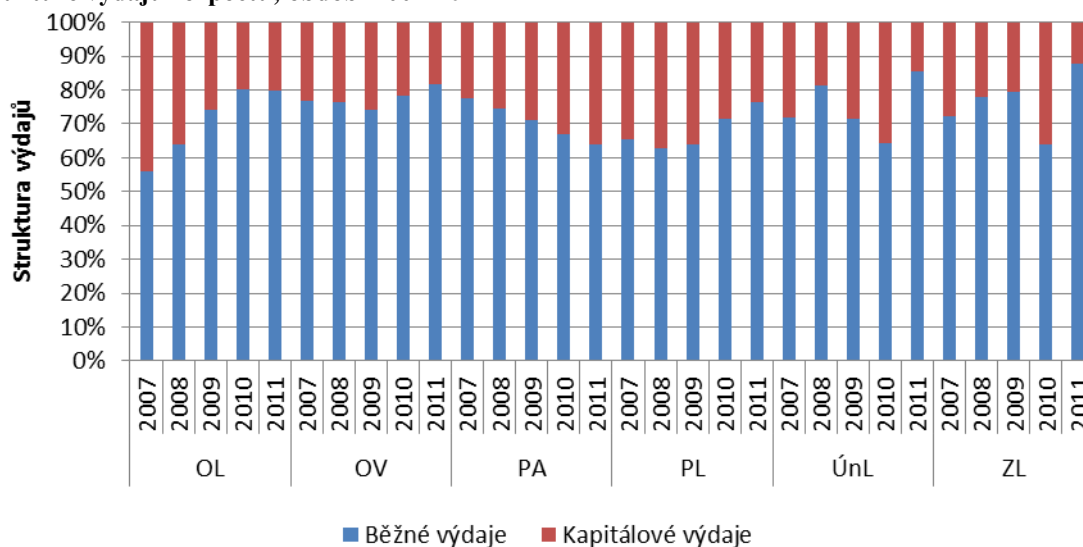
Předchozí informace jsou doplněny obrázky 5-9 a 5-10, které srovnávají strukturu rozpočtových výdajů u všech krajských měst České republiky. Stejně jako u rozpočtu statutárního města Zlína lze konstatovat i u ostatních srovnávaných subjektů poměrně velkou variabilitu podílu běžných a kapitálových výdajů na výdajích celkových.

Obrázek 5-9: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem ke struktuře výdajů rozpočtu; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

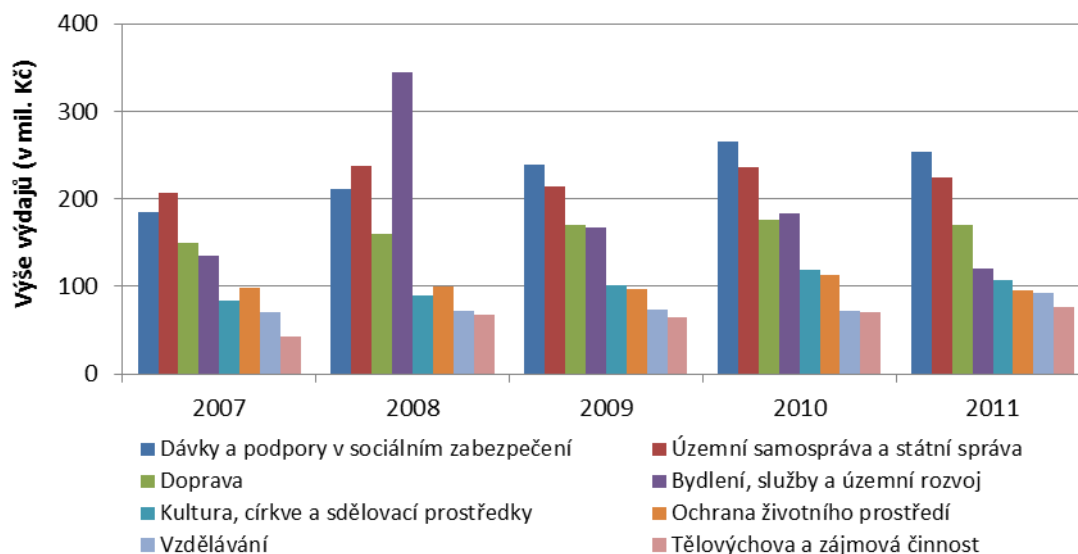
Obrázek 5-10: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem ke struktuře výdajů rozpočtu; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

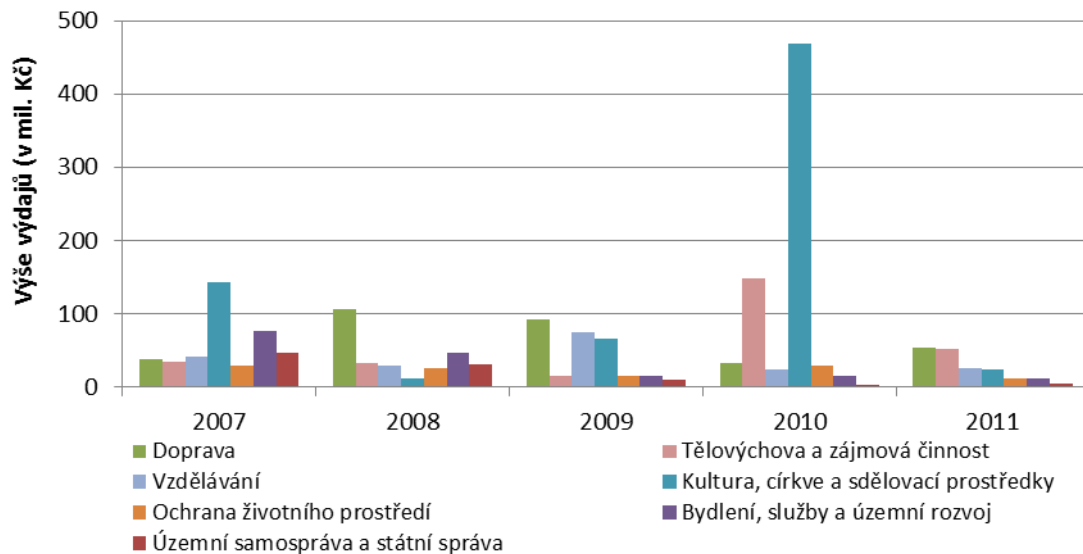
Obrázek 5-11 se blíže věnuje běžným výdajům a jejich členění ve struktuře dle oddílů odvětvového třídění rozpočtové skladby. Uvedeno je osm oblastí, v rámci kterých byl vynaložen největší objem finančních prostředků z rozpočtu města v roce 2011 (v rozmezí mezi cca 75 až 250 mil. Kč). Opět uveďme, že vzestup oddílu Bydlení, služby a územní rozvoj v roce 2008 souvisí zejména s výdaji v rámci revitalizace areálu Svit.

Obrázek 5-11: Struktura vybraných oddílů běžných výdajů rozpočtu statutárního města Zlína; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Obrázek 5-12: Struktura vybraných oddílů kapitálových výdajů rozpočtu statutárního města Zlína; období 2007-2011

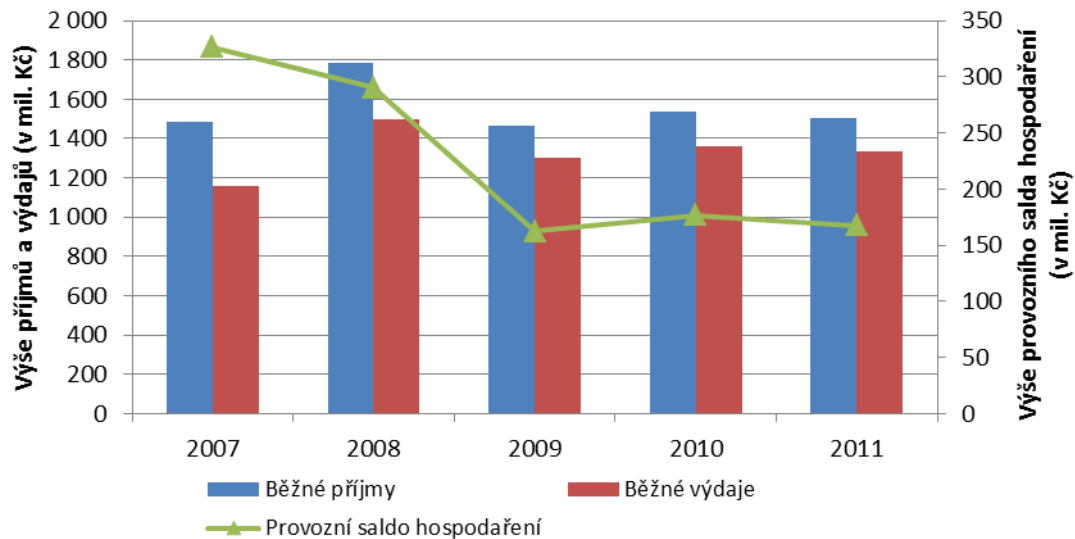

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Obrázek 5-12 analogicky prezentuje podobné dělení u výdajů kapitálových (členění ve struktuře dle oddílů odvětvového třídění rozpočtové skladby). Uvedeno je sedm oblastí, v rámci kterých byl vynaložen největší objem finančních prostředků z rozpočtu města v roce 2011 (v rozmezí mezi cca 5 až 55 mil. Kč). Jednorázový nárůst oddílů Kultura, církve a sdělovací prostředky resp. Tělovýchova a zájmová činnost v roce 2010 byly způsobeny již v předešlém textu popsány výdaji na výstavbu Kongresového centra Zlín resp. rekonstrukci Stadionu mládeže a výstavbu koupaliště na Jižních Svazích.

Velmi důležitým indikátorem z pohledu finančního zdraví města Zlína je ukazatel provozního salda hospodaření, který lze získat jako rozdíl běžných příjmů (daňové příjmy, nedaňové příjmy a neinvestiční přijaté dotace) a běžných výdajů. Provozní saldo hospodaření fakticky představuje vlastní finanční prostředky města, které po splacení běžných provozních výdajů městu zbývají na investice, obnovu majetku, splátky dluhů, příp. na tvorbu rezerv. Vývoj zobrazuje obrázek 5-13. V letech 2007 a 2008 se provozní saldo hospodaření pohybovalo okolo 300 mil. Kč, v následujících letech však došlo k negativnímu poklesu až k hranici cca 170 mil. Kč za rok 2011. Do dalších let mohou být poměrně nebezpečné zvyšující se tlaky na růst provozních výdajů při problematickém vývoji provozních příjmů ovlivněné např. stagnací počtu obyvatel města a následnou stagnací daňových příjmů, poměrně rozsáhlou investiční činností města v posledních letech či obecnou ekonomickou situací celé České republiky.

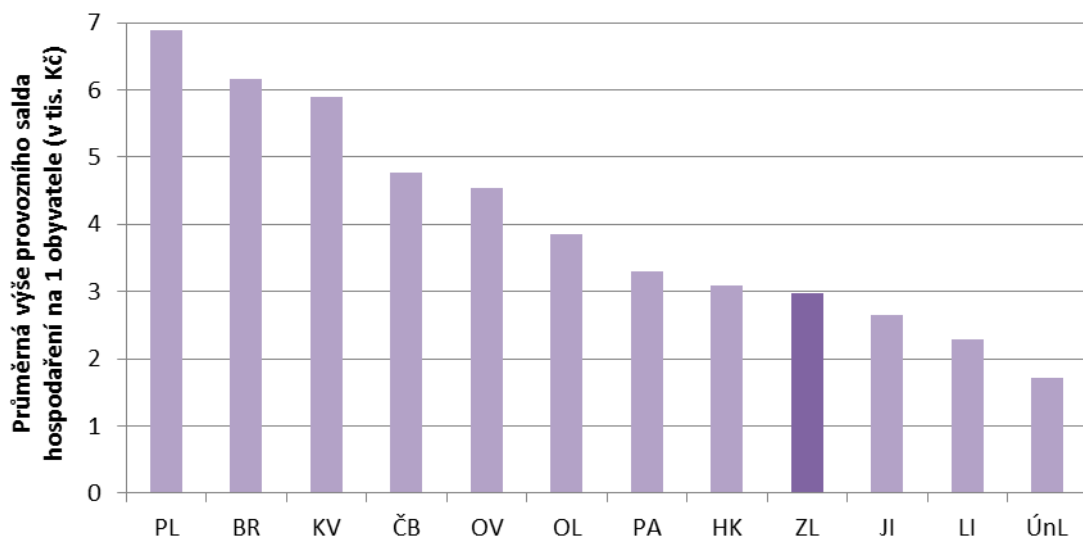
Obrázek 5-13: Výše běžných příjmů a běžných výdajů rozpočtu statutárního města Zlína vč. ukazatele provozního salda hospodaření; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

Obrázek 5-14 pak srovnává krajská města z pohledu ukazatele provozního salda hospodaření, kdy je zde zahrnuta průměrná hodnota tohoto ukazatele spočtená za roky 2007 - 2011. Statutární město Zlín se s hodnotou cca 3 tis. Kč ročně provozního salda hospodaření na jednoho obyvatele nachází ve srovnání s ostatními městy ve druhé polovině žebříčku. Nejvyšší hodnota dosahující téměř 7 tis. Kč je vykazována pro Plzeň, která je následována Brnem a Karlovy Vary. Naopak nejnižší částka ve výši cca 1,7 tis. Kč náleží městu Ústí nad Labem.

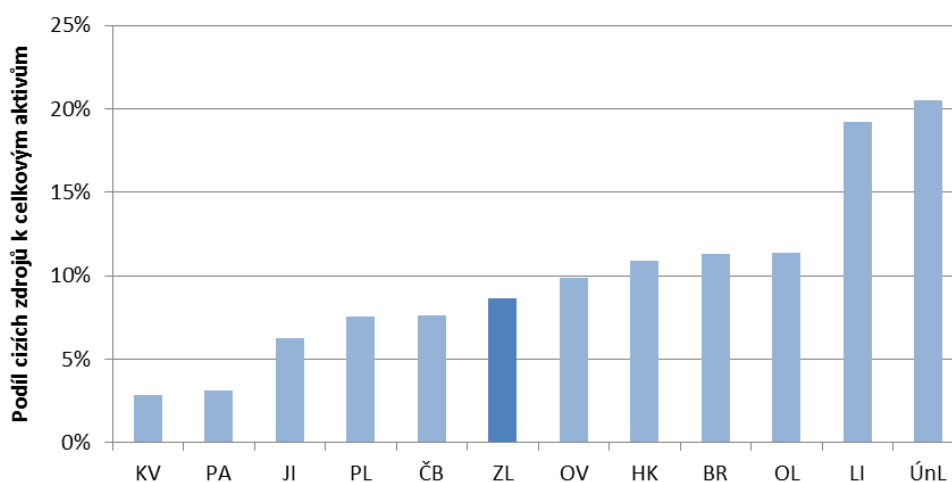
Obrázek 5-14: Průměrná výše ukazatele provozního salda hospodaření na 1 obyvatele; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína a informačních systémů Ministerstva financí České republiky ARISweb a ÚFIS

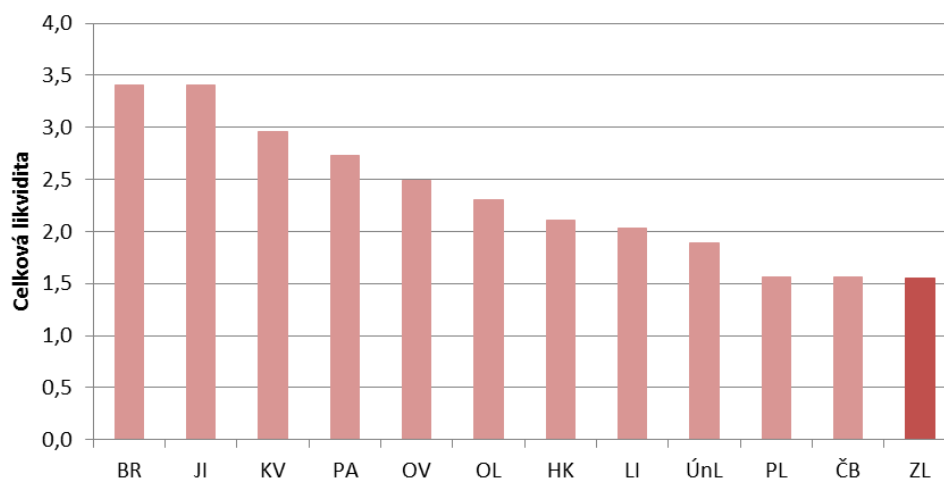
Obrázky 5-15 a 5-16 se věnují postavení statutárního města Zlína mezi ostatními krajskými městy, a to v rámci hodnot hlavních ukazatelů, které jsou Ministerstvem financí ČR sledovány v rámci monitoringu hospodaření obcí. U prvního ukazatele podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům se město Zlín drží s hodnotou 8,62 % na konci první poloviny žebříčku srovnávaných měst s lepší hodnotou daného ukazatele. Naopak v rámci druhého ukazatele celkové likvidity, který je spočten jako podíl hodnoty oběžných aktiv k hodnotě krátkodobých závazků, obsazuje město Zlín s hodnotou 1,55 nejhorší postavení z analyzovaných měst. Dle metodiky ministerstva je za obec s vyšší mírou rizika hospodaření považována obec, jejíž ukazatel celkové likvidity je v intervalu 0 až 1 a zároveň podíl jejích cizích zdrojů k celkovým aktivům je vyšší než 25 % včetně. V rámci srovnávaných krajských měst se jeví všechna z tohoto pohledu ke konci roku 2010 jako bezproblémová.

Obrázek 5-15: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k hodnotě ukazatele podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům; 31. 12. 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačního systému Ministerstva financí ČR ÚFIS

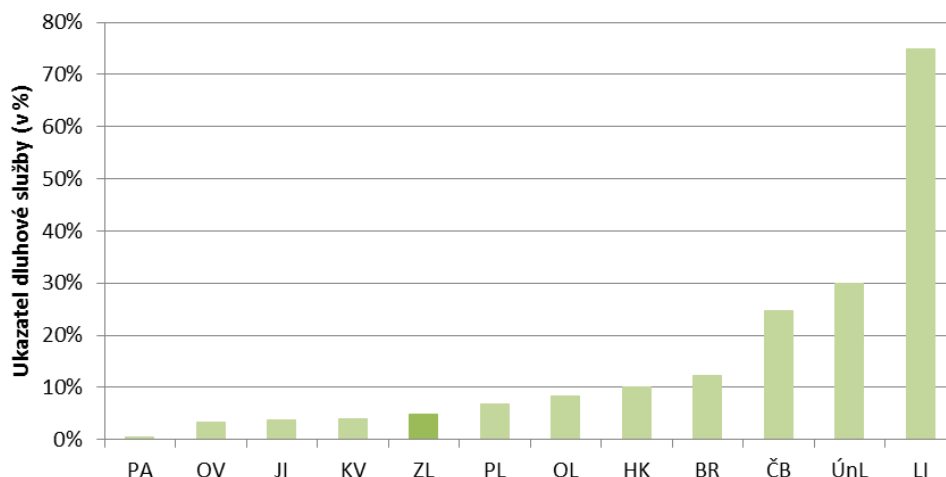
Obrázek 5-16: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k hodnotě ukazatele celkové likvidity; 31. 12. 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačního systému Ministerstva financí ČR ÚFIS

Doplňkově je v rámci obrázku 5-17 uvedeno srovnání krajských města také dle ukazatele dluhové služby, který je konstruován jako podíl ročních nákladů na splátky a úroky půjčených prostředků (tj. dluhová služba) a celkových příjmů daného roku. Statutární město Zlín patří s poměrně nízkou hodnotou 4,79 % k nejlépe hodnoceným krajským městům (hodnota dluhové služby za rok 2010 činila cca 99 mil. Kč, z čehož úroky tvořily cca 18 mil. Kč).

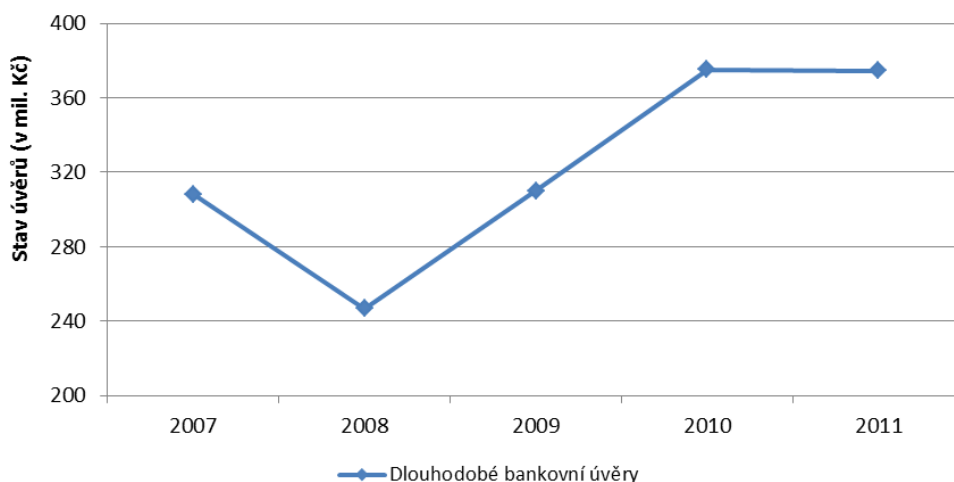
Obrázek 5-17: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) vzhledem k hodnotě ukazatele dluhové služby; 31. 12. 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačního systému Ministerstva financí ČR ÚFIS

Údaje předchozího obrázku dále doplňuje obrázek 5-18, který zobrazuje stav dlouhodobých bankovních úvěrů města Zlína (vždy ke konci roku). Po menším poklesu v roce 2008 celková výše úvěrů postupně vzrostla na cca 375 mil. Kč v roce 2010, v roce 2011 zůstala na přibližně stejné úrovni.

Obrázek 5-18: Stav dlouhodobých bankovních úvěrů statutárního města Zlína k 31. 12. ve sledovaných letech; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačního systému Ministerstva financí ČR ÚFIS

Další text bude věnován oblasti dotací poskytovaných z rozpočtu širokému spektru subjektů, kterými statutární město Zlín podporuje rozvoj svého území v různých oblastech lidské činnosti. První možností, která je městem využívána, jsou finanční dotace a příspěvky poskytované prostřednictvím několika účelových fondů. Tabulka 5-6 obsahuje přehled těchto fondů včetně stručného uvedení účelu jejich zřízení (pro svoji specifickou povahu není zahrnut Fond kulturních a sociálních potřeb).

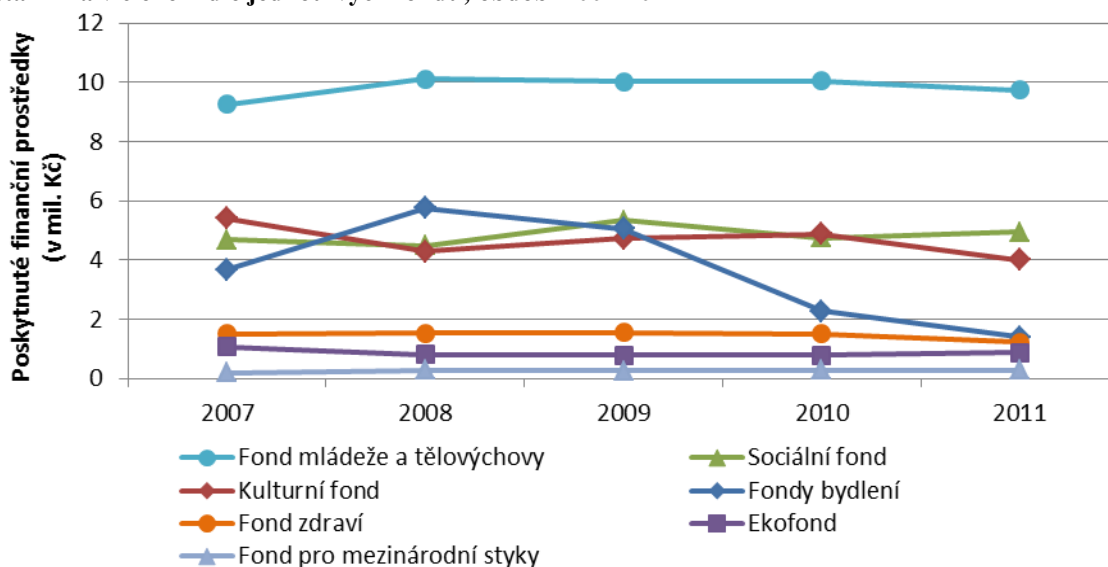
Tabulka 5-6: Přehled účelových fondů statutárního města Zlína vč. účelu zřízení; rok 2011

Název	Účel
Fond mládeže a tělovýchovy	Zřízení k podpoře činností v oblasti dětí a mládeže, tělovýchovy a k podpoře programů v oblasti sociálně patologických jevů. Z prostředků fondu jsou podporovány zejména dětské, mládežnické a sportovní organizace a organizace zaměřené na primární prevenci sociálně patologických jevů.
Sociální fond	Zřízení k podpoře poskytování sociálních služeb především pro občany města Zlína a jejich rodiny. Dotace ze Sociálního fondu jsou tak poskytovány organizacím, které nejsou prvotně založeny za účelem zisku a jejichž poslání spočívá mj. v sociálních aktivitách ve prospěch občanů města Zlína.
Kulturní fond	Zřízení k podpoře kulturních aktivit, estetické výchovy dětí a mládeže, na ochranu kulturních památek, a to pro fyzické a právnické osoby v oblasti kultury, pro spolky, sdružení, kroužky, kluby, nadace apod.
Fondy bydlení (v současné době se jedná pouze o Fond na opravy a modernizace bydlení)	Fond na opravy a modernizace bydlení je zřízen k podpoře oprav a modernizací vlastníkům (fyzickým osobám, právnickým osobám i statutárnímu městu Zlínu) bytů, bytových domů a rodinných domů na území statutárního města Zlína formou poskytnutí úvěrů.
Fond zdraví	Zřízení k podpoře preventivních zdravotních programů a projektů podporujících zdravý životní styl.
Ekofond	Zřízení k podpoře ekologických aktivit a projektů fyzických a právnických osob.
Fond pro mezinárodní styky	Zřízení k podpoře mezinárodních vztahů města Zlína s důrazem na vztahy s partnerskými městy. Je určen fyzickým a právnickým osobám ke spolufinancování neziskových akcí, projektů a činností v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, kultury, vzdělávání a prevence kriminality.

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

Obrázek 5-19 prezentuje vývoj výše finanční podpory poskytnuté prostřednictvím jednotlivých účelových fondů statutárního města Zlína. Mezi fondy s největším finančním objemem patří Fond mládeže a tělovýchovy (v roce 2011 se jedná o cca 10 mil. Kč), Sociální fond (cca. 5 mil. Kč) a Kulturní fond (cca. 4 mil. Kč). Objem finančních prostředků rozdělených prostřednictvím ostatních menších fondů se v posledním sledovaném roce pohyboval v rozmezí mezi 0,3 - 1,4 mil. Kč. S výjimkou účelových fondů zaměřených na podporu bydlení vykazují ostatní fondy v rámci sledovaného období poměrně stabilní vývoj.

Obrázek 5-19: Vývoj výše finanční podpory poskytnuté prostřednictvím účelových fondů statutárního města Zlína v členění dle jednotlivých fondů; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

U celkové finanční podpory poskytnuté městem prostřednictvím účelových fondů lze však vysledovat v posledních letech spíše klesající tendenci (viz tabulka 5-7).

Tabulka 5-7: Vývoj celkové výše finanční podpory poskytnuté prostřednictvím účelových fondů statutárního města Zlína; období 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Poskytnuté finanční prostředky (v mil. Kč)	25,8	27,2	27,7	24,5	22,4

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

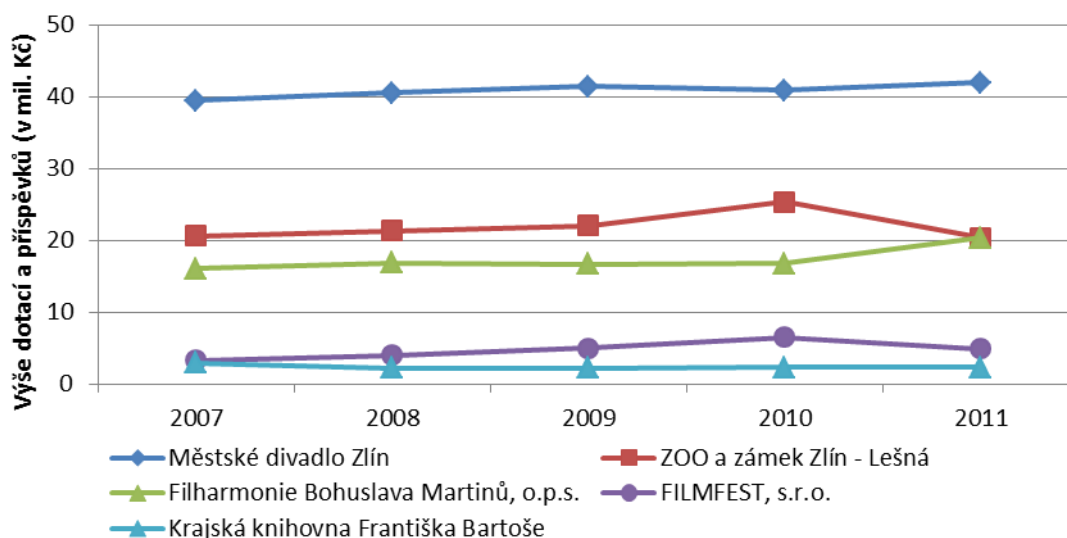
Větší část dotací a příspěvků na podporu různých oblastí činnosti konkrétním subjektům je statutárním městem Zlínem poskytována mimo rámec účelových fondů, a to přímo z rozpočtu města. Tabulka 5-8 podává přehled o výši přímo poskytnutých dotací do jednotlivých podporovaných oblastí v letech 2007 - 2011. Celková poskytnutá částka se ve sledovaných letech postupně zvyšovala ze 190 mil. Kč v roce 2007 až na 254 mil. Kč v roce 2011. Největší podíly z celkové částky připadají na oblast kultury a cestovního ruchu (37 % v roce 2011), na oblast školství (27 %) a na oblast sportu a volnočasových aktivit (23 %).

Tabulka 5-8: Přehled dotací a příspěvků poskytnutých přímo z rozpočtu statutárního města Zlína v členění dle podporovaných oblastí (v mil. Kč); období 2007-2011

Podporovaná oblast	2007	2008	2009	2010	2011
Kultura a cestovní ruch	83,1	88,2	91,0	96,0	94,2
Komunální služby	15,7	17,6	17,3	17,4	17,2
Sociální služby	8,0	8,7	9,8	11,5	11,1
Sport a volnočasové aktivity	31,1	50,4	51,2	53,1	59,3
Školství	50,1	53,2	55,4	58,7	68,5
Ostatní	2,1	1,8	7,7	10,8	4,0
Celkem	190,2	220,0	232,5	247,6	254,4

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

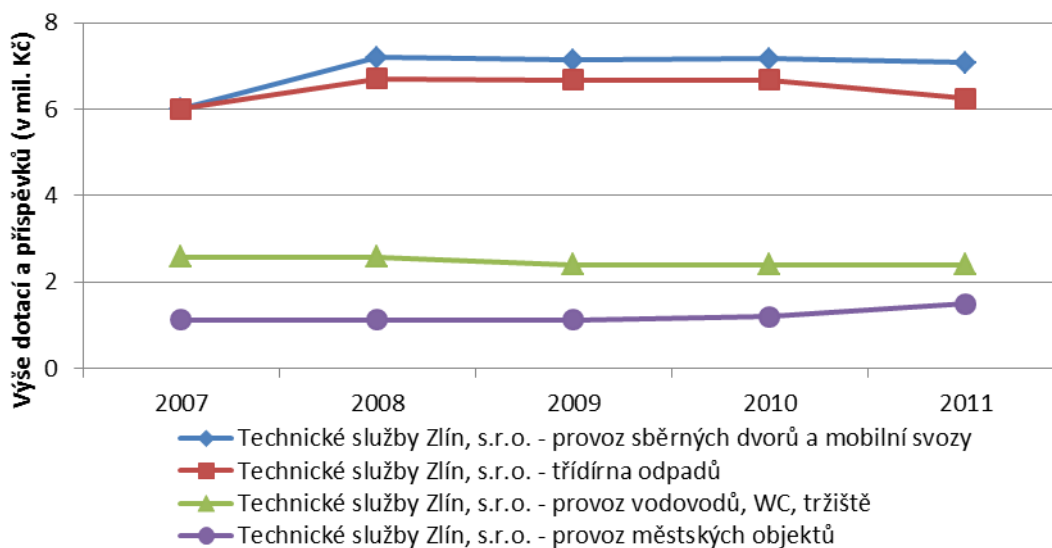
Obrázek 5-20 podává přehled o největších částkách dotací a příspěvků poskytnutých přímo z rozpočtu statutárního města Zlína, kterými město podporuje aktivity na svém území v oblasti kultury a cestovního ruchu. Nejvyšší částky jsou v této oblasti poskytovány organizacím, ve kterých má město majetkový podíl. Konkrétně se jedná o provozní příspěvek pro Městské divadlo Zlín (cca 40 mil. Kč ročně), provozní příspěvek pro ZOO a zámek Zlín - Lešná (cca 20 - 25 mil. Kč ročně) a neinvestiční dotaci pro Filharmonii Bohuslava Martinů (cca 17 mil. Kč v letech 2007 - 2010, v roce 2011 došlo ke zvýšení na cca 20 mil. Kč související zřejmě s přesunem filharmonie do nových prostor Kongresového centra Zlín). Menšími finančními částkami je pak podporováno pravidelné pořádání mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež ve Zlíně (cca 3 - 6,5 mil. Kč ročně pro společnost FILMFEST, s.r.o.) a Krajská knihovna Františka Bartoše ve formě příspěvku na činnost (cca 2,5 mil. Kč ročně).

Obrázek 5-20: Přehled nejvyšších částek dotací a příspěvků z rozpočtu statutárního města Zlína v oblasti kultury a cestovního ruchu; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

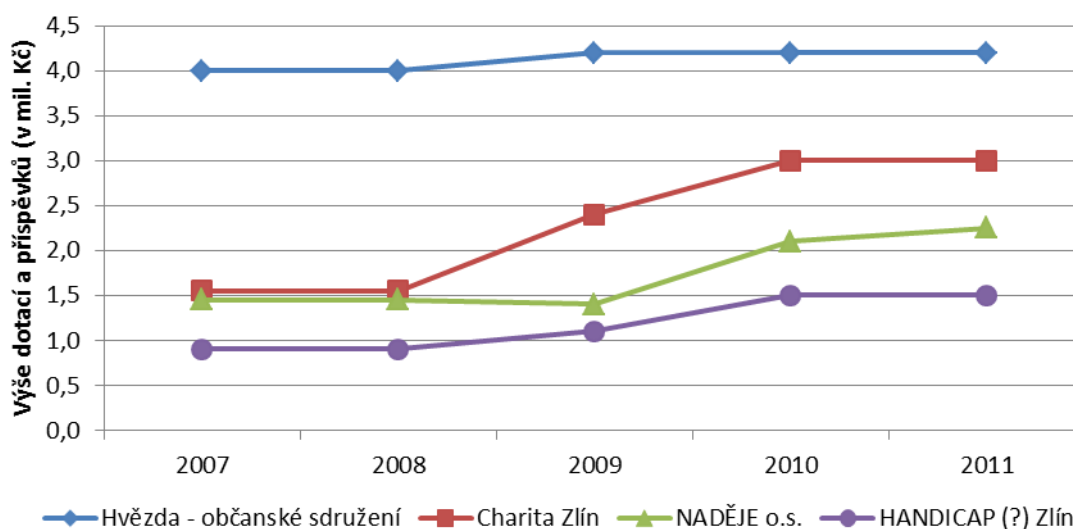
Obrázek 5-21 prezentuje přehled o největších částkách dotací a příspěvků poskytnutých přímo z rozpočtu statutárního města Zlína, kterými město podporuje aktivity na svém území v oblasti komunálních služeb. Jedná se o dotace, které byly v daných letech poskytnuty pouze městské společnosti Technické služby Zlín, s.r.o. na uvedené účely (nejvíce na provoz sběrných dvorů, mobilní svozy a třídírnu odpadů). Celková částka se v posledních letech stabilně pohybuje okolo 17,5 mil. Kč.

Obrázek 5-21: Přehled nejvyšších částek dotací a příspěvků z rozpočtu statutárního města Zlína v oblasti komunálních služeb; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

Obrázek 5-22: Přehled nejvyšších částek dotací a příspěvků z rozpočtu statutárního města Zlína v oblasti sociálních služeb; období 2007-2011

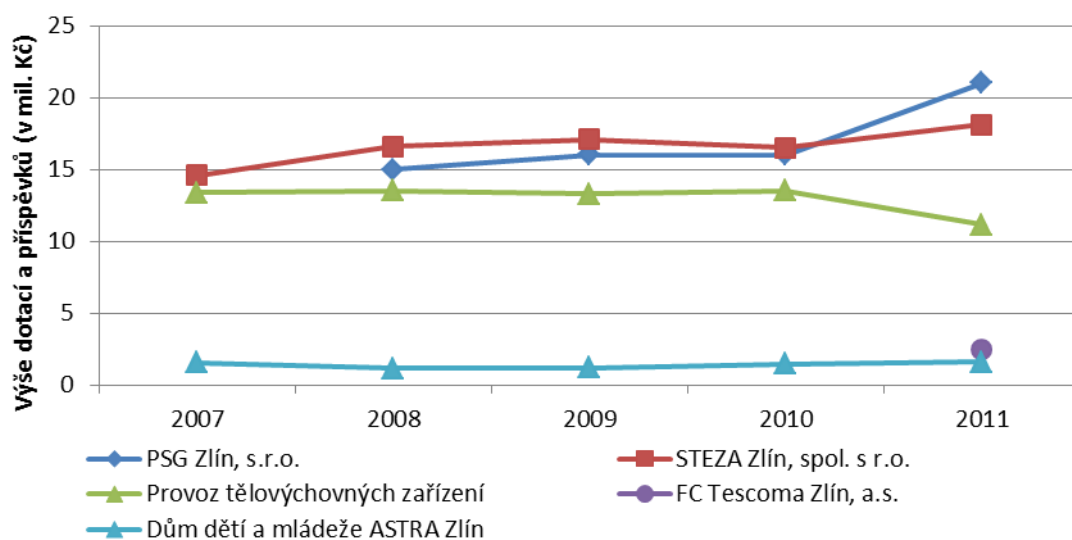

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

Obrázek 5-22 představuje přehled o největších částkách dotací a příspěvků poskytnutých přímo z rozpočtu statutárního města Zlína, kterými město podporuje aktivity na svém území v oblasti sociálních služeb. Nejvyšší částky byly uděleny uvedeným poskytovatelům, kteří poskytují sociální služby na území města. U některých subjektů lze pozorovat poměrně značný nárůst finančních částek mezi lety 2008 a 2010.

Obrázek 5-23 podává přehled o největších částkách dotací a příspěvků poskytnutých přímo z rozpočtu statutárního města Zlína, kterými město podporuje aktivity na svém území v oblasti sportu a volného času. Nejvyšší finanční částky přesahující 15 mil. Kč ročně jsou určeny jako neinvestiční dotace společností PSG Zlín (hokejový klub) a STEZA Zlín (provoz městských lázní a koupališť Zelené a Panorama). STEZA Zlín, spol. s r.o. je obchodní společností, jejímž jediným společníkem je statutární město Zlín. V obchodní společnosti PSG Zlín, s.r.o. pak vlastní statutární město Zlín 49% obchodní podíl. Výše dotací je v daném období poměrně stabilní s výjimkou výše dotací poskytovaných společností STEZA Zlín, spol. s r.o., u které v letech 2011 dochází k nárůstu v kontextu otevření nového koupaliště Panorama na Jižních Svazích v květnu 2011. Poměrně vysoké částky jsou také určeny na provoz tělovýchovných zařízení města, v letech 2007 až 2010 se pohybovaly okolo 13,5 mil. Kč, v roce 2011 však došlo k propadu na 11 mil. Kč. V roce 2011 došlo k přidělení neinvestiční dotace fotbalovému klubu FC Tescoma Zlín, a.s. ve výši 2,5 mil Kč, a to na úhradu nákladů spojených s činnostmi žákovských a dorosteneckých družstev.

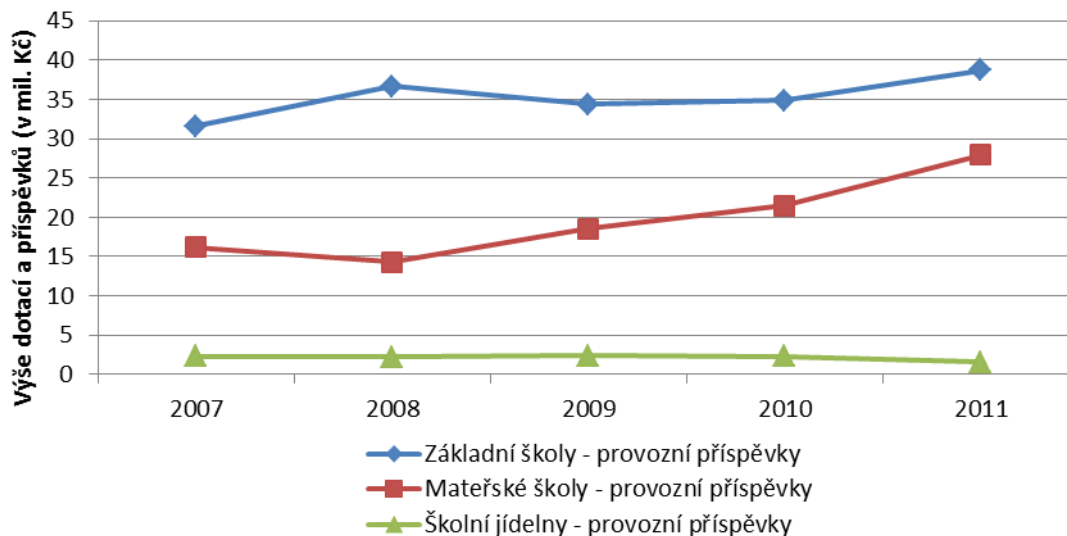
Obrázek 5-23: Přehled nejvyšších částek dotací a příspěvků z rozpočtu statutárního města Zlína v oblasti sportu a volnočasových aktivit; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

Konečně obrázek 5-24 se věnuje oblasti školství, kde téměř 100 % finančních prostředků poskytovaných přímo z rozpočtu města tvoří provozní příspěvky zřizovaným organizacím. Evidentní je výrazný nárůst zejména u provozních příspěvků směřujících do mateřských škol (téměř dvojnásobný mezi roky 2008 a 2011), což souvisí mimo jiné s posilováním jejich kapacit v posledních letech.

Obrázek 5-24: Přehled nejvyšších částek dotací a příspěvků z rozpočtu statutárního města Zlína v oblasti školství; období 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů statutárního města Zlína

TO 5.3 - KOHEZNÍ POLITIKA 2007 - 2013 NA ÚZEMÍ MĚSTA ZLÍNA

Tato kapitola shrnuje hlavní závěry hodnocení průmětu kohezní politiky Evropské unie operačních programů cíle Konvergence na území města Zlína v programovém období 2007-2013 a to v kontextu srovnání s dalšími krajskými městy České republiky s výjimkou hlavního města Prahy. Zdrojem dat hodnocení je databáze projektů podpořených z kohezní politiky Centra pro regionální rozvoj respektive adresář těchto projektů v rámci informačních zdrojů Ministerstva pro místní rozvoj. V rámci těchto informačních zdrojů jsou uvedeny mimo jiné informace o žadateli projektů a místech realizace projektů na úrovni obcí. Tyto dva atributy projektů umožňují realizovat hodnocení na bázi obce sídla žadatele i místa realizace. Hodnocení je provedeno vzhledem k počtu projektů a celkové alokované finanční částce prostředků Evropské unie. Kvůli chybějícím informacím o skutečné alokaci finančních prostředků podle obcí realizace je použito jednoduché řešení tohoto problému, které vychází

z rovnoměrného rozdělení finanční alokace mezi všechny obce realizace s přiřazením čtyřnásobné váhy té obci realizace, která je zároveň obcí sídla žadatele.

Tabulka 5-9: Počet projektů podpořených v rámci cíle Konvergence kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007 - 2013 v krajských městech České republiky (bez hlavního města Prahy) podle sídla žadatele a místa realizace; absolutně a relativně na 1 obyvatele; stav k únoru 2012

Město	Počet projektů podle sídla žadatele		Počet projektů podle místa realizace	
	celkem	na 1 000 obyvatel	celkem	na 1 000 obyvatel
Brno	1 713	4,6	1 983	5,3
České Budějovice	465	4,9	709	7,5
Hradec Králové	491	5,2	717	7,6
Jihlava	273	5,3	456	8,9
Karlovy Vary	181	3,5	367	7,2
Liberec	469	4,6	733	7,2
Olomouc	658	6,6	967	9,6
Ostrava	1 121	3,7	1 495	4,9
Pardubice	388	4,3	616	6,8
Plzeň	427	2,5	766	4,5
Ústí nad Labem	269	2,8	496	5,2
Zlín	386	5,1	595	7,9

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a Ministerstva pro místní rozvoj; ČSÚ pro počet obyvatel

Tabulka 5-10: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence v programovém období 2007 - 2013 v krajských městech České republiky (bez hlavního města Prahy) podle sídla žadatele a místa realizace; absolutně a relativně na 1 obyvatele; stav k únoru 2012

Město	Finanční alokace podle sídla žadatele		Finanční alokace podle místa realizace	
	celkem (v mld. Kč)	na 1 000 obyvatel	celkem (v mld. Kč)	na 1 000 obyvatel
Brno	36,5	98 388	31,3	84 391
České Budějovice	6,7	70 465	7,1	74 677
Hradec Králové	5,8	61 723	7,3	76 762
Jihlava	6,1	119 251	3,6	71 211
Karlovy Vary	2,8	54 156	2,4	47 278
Liberec	7,3	71 996	7,0	68 701
Olomouc	10,3	102 958	9,1	90 328
Ostrava	18,6	60 650	15,8	51 714
Pardubice	5,2	57 020	3,8	42 408
Plzeň	9,9	58 312	10,3	60 589
Ústí nad Labem	7,8	82 163	4,8	50 032
Zlín	6,1	81 167	5,3	70 434

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a Ministerstva pro místní rozvoj; ČSÚ pro počet obyvatel

V prvním kroku se naše hodnocení zaměřilo na agregované hodnoty počtu projektů a finanční alokace, a to jak v absolutním, tak relativním hodnocení. Hlavní poznatky hodnocení lze shrnout následujícím způsobem (viz tabulky 5-9 a 5-10):

- Finanční prostředky kohezní politiky představují jednak významný zdroj příjmů pro ekonomické subjekty se sídlem na území města Zlína a jednak důležitý zdroj financování investic v území.
- V absolutním hodnocení počtu projektů realizovaných žadateli se sídlem na území města Zlína patří městu Zlínu 9. místo v pořadí krajských měst (bez hlavního města Prahy). V relativním pořadí s přepočtem na 1 000 obyvatel se město Zlín posouvá na 4. místo pořadí. Hodnocení na bázi místa realizace přináší obdobné výsledky s tím, že v relativním hodnocení se Zlín posouvá na 3. místo.
- V absolutním hodnocení finanční alokace projektů realizovaných žadateli se sídlem na území města Zlína patří městu Zlínu 8. místo v pořadí krajských měst (bez hlavního města Prahy). V relativním pořadí s přepočtem na 1 000 obyvatel se město Zlín posouvá na 5. místo pořadí. Hodnocení na bázi místa realizace přináší obdobné výsledky s tím, že v relativním hodnocení se Zlín posouvá na 6. místo.

Z hlediska počtu projektů i finanční alokace tak lze hodnotit postavení města Zlína poměrně příznivě. Horší postavení z hlediska finanční alokace naznačuje relativně nižší finanční náročnost projektů realizovaných na území města Zlína. Využívání dotačních zdrojů kohezní politiky je třeba hodnotit také v kontextu finančních ukazatelů vypovídajících o finančním zdraví města. Realizace velkých projektů je spojena zpravidla s dofinancováním z úvěrových zdrojů, čímž je ovlivněn i ukazatel dluhové služby. I při částečném financování projektu Kongresového centra Zlín z úvěrových zdrojů se daří ukazatel dluhové služby držet na velmi nízké úrovni. Realizací velkých dotačních projektů je významně ovlivňován také ukazatel provozního salda. V případě statutárního města Zlína došlo dokončením Kongresového centra k mírnému zhoršení tohoto ukazatele (blíže viz kapitola 5.2).

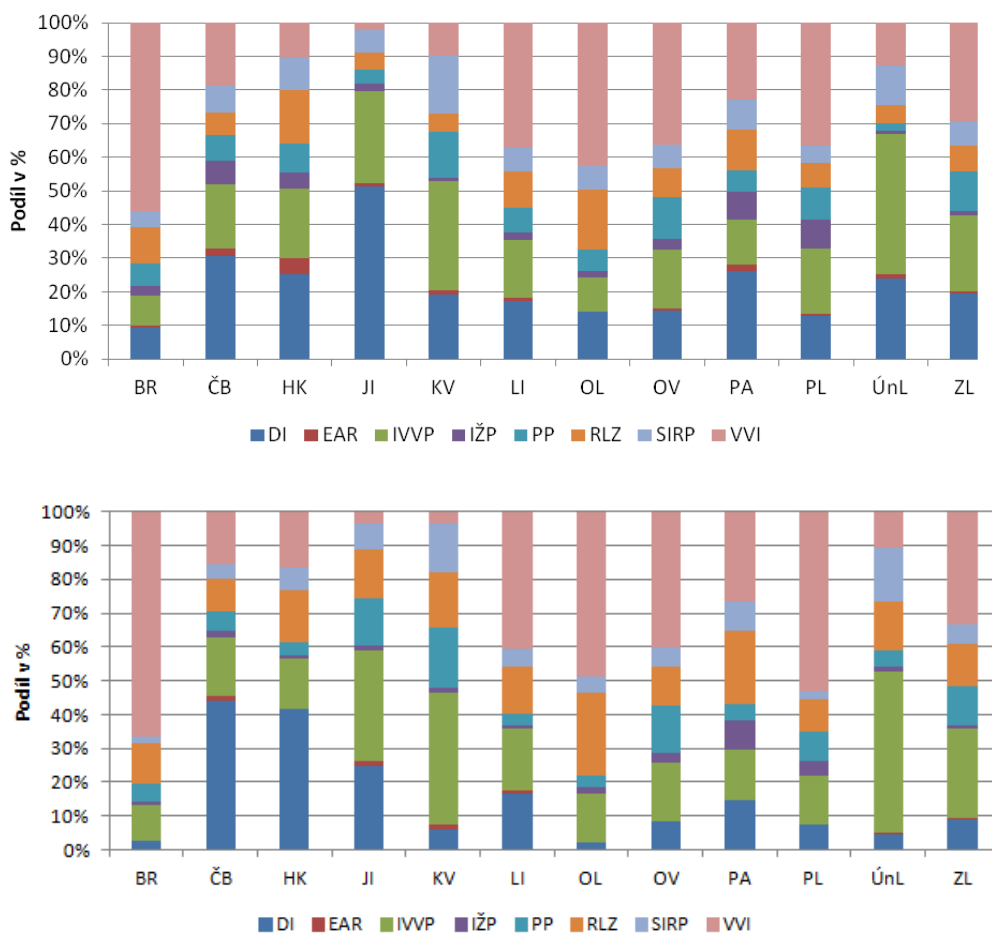
Další krok našeho hodnocení se zaměřil na tematické zaměření projektů podpořených z kohezní politiky Evropské unie. Obrázek 5-25 znázorňuje strukturu finanční alokace krajských měst vzhledem k sídlu žadatele respektive místu realizace. Pro město Zlín je v tomto ohledu charakteristické:

- Nejvyšší podíl finanční alokace připadá na tematickou oblast „Věda, výzkum a inovace“ a to jak vzhledem k sídlu žadatele (29 %), tak k místu realizace (33 %). Ve srovnání s hodnotou pro všechna krajská města je podíl tematické oblasti „Věda, výzkum a inovace“ ve struktuře finanční alokace města Zlína mírně nižší.
- Tematická oblast „Infrastruktura veřejných služeb a veřejná prostranství“ vykazuje druhý nejvyšší podíl finanční alokace projektů realizovaných na území města Zlína (26 %)

i vzhledem k sídlu žadatele (22 %). Podíl ve struktuře finanční alokace města Zlína je přitom vyšší než podíl celkové agregované hodnoty všech krajských měst.

- Třetí nejvyšší podíl finanční alokace podle sídla žadatele připadá na tematickou oblast „Dopravní infrastruktura“ (20 %). Řada projektů této tematické oblasti je však realizována mimo území města Zlína, a proto podíl tematické oblasti „Dopravní infrastruktura vzhledem k místu realizace je výrazně nižší (9 %). Uvedené hodnoty více méně odpovídají agregované hodnotě všech krajských měst.
- Město Zlín vykazuje ve srovnání s agregovanou hodnotou všech krajských měst vyšší podíl tematické oblasti „Podnikatelské prostředí“.

Obrázek 5-25: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska tematické struktury finanční alokace prostředků cíle Konvergence kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007 - 2013 podle sídla žadatele (nahore) a místa realizace (dole); stav k únoru 2012

Pozn.: DI - Dopravní infrastruktura; EAR - Environmentální aspekty rozvoje; IVVP - Infrastruktura veřejných služeb a veřejná prostranství; IŽP - Infrastruktura životního prostředí; PP - Podnikatelské prostředí; RLZ - Rozvoj lidských zdrojů; SIRP - Sociální integrace a rovné příležitosti; VVI - Věda, výzkum a inovace

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a Ministerstva pro místní rozvoj; ČSÚ pro počet obyvatel

Obrázek 5-26: Srovnání krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) z hlediska institucionální struktury finanční alokace prostředků cíle Konvergence kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007 - 2013 podle sídla žadatele (nahore) a místa realizace (dole); stav k únoru 2012

Pozn.: MVI - Místní vládní instituce; NISD - Neziskové instituce sloužící domácnostem; PZK - Podniky pod zahraniční kontrolou; SNP - Soukromé národní podniky; ÚVI - Ústřední vládní instituce

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a Ministerstva pro místní rozvoj; ČSÚ pro počet obyvatel

Třetí otázka našeho hodnocení se zaměřila na strukturu finanční alokace prostředků Evropské unie vzhledem k institucionálnímu sektoru žadatele v kategoriích vymezených v Registru ekonomických subjektů. Obrázek 5-26 jasně ukazuje význam veřejného sektoru pro absorpci finančních prostředků kohezní politiky. Pro město Zlín vykazují nejvyšší podíly vzhledem k sídlu žadatele kategorie „Místní vládní instituce“ (50 %), následované kategoriemi „Ústřední vládní instituce“ (31 %) a „Soukromé národní podniky“ (15 %). Ve srovnání s agregovanou hodnotou všech krajských měst vykazují vyšší podíly kategorie „Místní vládní instituce“ a „Soukromé národní podniky“. V případě hodnocení vzhledem k místu realizace se do popředí hodnocení dostává kategorie „Ústřední vládní instituce“ (45 %) zastoupená zejména Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně. Řada projektů subjektů kategorie „Místní vládní instituce“ (34 %) má svůj dopad i mimo území města Zlína. Konečně opětovně se projevuje

i dobrá pozice soukromého sektoru města Zlína při čerpání finančních prostředků kohezní politiky.

V návaznosti na předchozí poznatky se objevuje otázka, kdo jsou klíčoví příjemci podpory finančních prostředků kohezní politiky na území města Zlína. Tabulka 5-11 ukazuje odpověď na tuto otázku. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně vykazuje nejvyšší objem čerpání finančních prostředků Evropské unie ze subjektů se sídlem na území města Zlína, přičemž největší význam si zachovává i v hodnocení na bázi místa realizace. Mezi nejvýznamnější subjekty z hlediska čerpání finančních prostředků Evropské unie patří vesměs veřejné subjekty.

Tabulka 5-11: Osm nejvýznamnějších subjektů z hlediska čerpání finančních prostředků cíle Konvergence kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007 - 2013 podle sídla žadatele (nahore) a místa realizace (dole); stav k únoru 2012

Hodnocení podle sídla žadatele		Hodnocení podle místa realizace	
subjekt	alokace	subjekt	alokace
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	1 661 mil.	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	1 626 mil.
Ředitelství silnic Zlínského kraje	1 115 mil.	Zlínský kraj	886 mil.
Zlínský kraj	1 114 mil.	Statutární město Zlín	459 mil.
Statutární město Zlín	469 mil.	Ředitelství silnic a dálnic ČR	314 mil.
Úřad práce ve Zlíně	152 mil.	Úřad práce ve Zlíně	152 mil.
Krajská nemocnice T. Bati	142 mil.	Krajská nemocnice T. Bati	142 mil.
SPUR a.s.	133 mil.	SPUR a.s.	133 mil.
Centrála cestovního ruchu Východní Moravy	100 mil.	Ředitelství silnic Zlínského kraje	108 mil.

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a Ministerstva pro místní rozvoj; ČSÚ pro počet obyvatel

Tabulka 5-12: Finanční alokace prostředků cíle Konvergence kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007 - 2013 připadající na magistráty krajských měst České republiky (bez hlavního města Prahy) v roli hlavního žadatele; absolutně a relativně na 1 obyvatele; stav k únoru 2012

Město	Celkem (v mil. Kč)	Alokace na 1 000 obyvatel (v Kč)
Brno	1 333	3 588
České Budějovice	514	5 414
Hradec Králové	308	3 264
Jihlava	690	13 478
Karlovy Vary	418	8 152
Liberec	777	7 648
Olomouc	302	3 013
Ostrava	1 506	4 922
Pardubice	248	2 743
Plzeň	800	4 709
Ústí nad Labem	1 059	11 092
Zlín	469	6 189

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a Ministerstva pro místní rozvoj; ČSÚ pro počet obyvatel

Konečně v posledním kroku jsme naši pozornost zaměřili na hodnocení celkové finanční alokace všech krajských měst v absolutním a relativním vyjádření. Do úvahy byly brány ty projekty, v nichž bylo město hlavním žadatelem. Tabulka 5-12 uvádí hlavní poznatky v tomto směru, když naznačuje poměrně vysoké relativní hodnoty připadající na statutární město Zlín.

TO 5.4 - ZHODNOCENÍ MARKETINGU A UTVÁŘENÉ IMAGE ZLÍNA

Poslední část páté tematické oblasti se zaměřuje na hodnocení image města Zlína ve směru nejčastějších asociací, které se s městem Zlínem pojí. Tyto asociace považujeme za klíčové pro další směřování image města Zlína navenek. Za tímto účelem byla využita jednoduchá metodika v podobě obsahové analýzy článků dotýkajících se města Zlína a to na příkladu nejčtenějšího deníku České republiky Mladé fronty Dnes. Primárně byly identifikovány články se vztahem k městu Zlínu a tyto články následně kódovány vzhledem k:

- tematickému zaměření článku,
- délce článku vzhledem k počtu odstavců,
- zařazení článku.

Hodnoceny byly články v ročním období květen 2011 až duben 2012, v němž bylo jako relevantní vybráno 1271 článků. Obsahová analýza zmínek o městě Zlíně v deníku Mladá fronta Dnes je doplněna rovněž o pohled obyvatel města Zlína na přednosti, nedostatky a další směry rozvoje města, v němž žijí. Šetření mezi obyvateli města Zlína probíhalo v měsících dubnu a květnu a celkově byly sebrány odpovědi 800 respondentů a to ze všech částí města Zlína (viz tabulka 5-13).

Tabulka 5-13: Struktura respondentů dotazníkového šetření vzhledem k místu bydliště; rok 2012

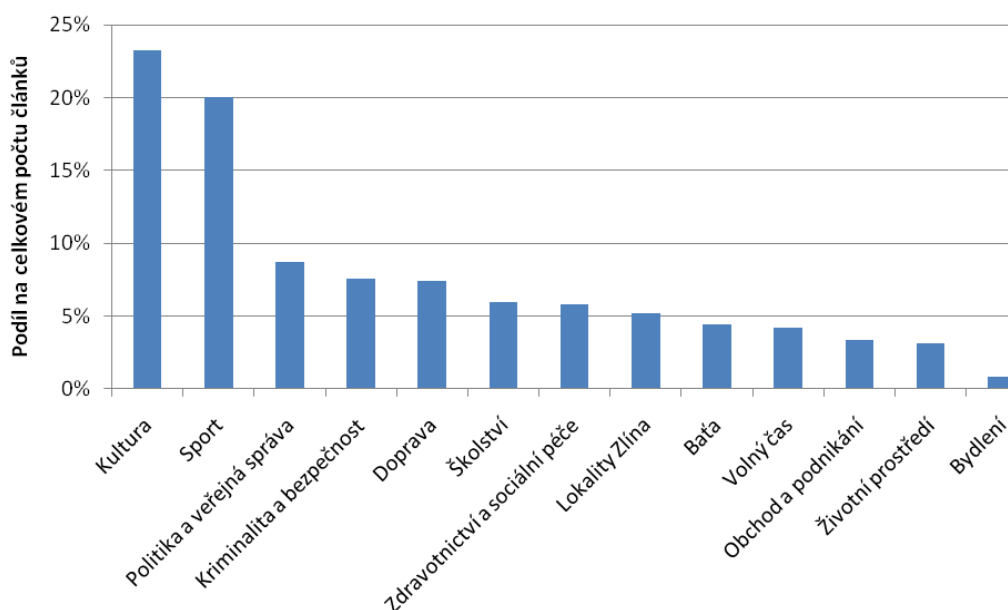
Kategorie bydliště respondenta	Četnost	Podíl
Centrum	97	12,1 %
Obytné čtvrti navazující na centrum	297	37,1 %
Jižní Svahy	190	23,8 %
Malenovice	105	13,1 %
Okrajové části města	98	12,3 %
Neuvedeno	13	1,6 %
Celkem	800	100 %

Při výběru respondentů byla respektována struktura vzorku podle pohlaví, kdy ženy tvořily 51 % a muži 49 % z celkového počtu respondentů a věková struktura na bázi širokých věkových skupin (viz tabulka 5-14).

Tabulka 5-14: Struktura respondentů dotazníkového šetření podle věkových skupin; rok 2012

Věková kategorie	18-30 let	31-60 let	60 a více let	Neuvedeno	Celkem
Struktura respondentů šetření	19,9 %	59,0 %	20,8 %	0,4 %	100%
Struktura populace Zlína k roku 2011	19,9 %	51,9 %	28,2 %	-	100%

Jaké hlavní poznatky naše hodnocení přineslo? Primárně se zaměříme na klíčové poznatky obsahové analýzy zmínek o městě Zlíně v deníku Mladá fronta Dnes. Obrázek 5-27 ukazuje četnost článků široce definovaných tematických oblastí, přičemž je patrné, že dvě nejčastější témata spojená s městem Zlínem jsou kultura a sport.

Obrázek 5-27: Podíl definovaných tematických oblastí na celkovém počtu článků Mladé fronty Dnes se vztahem k městu Zlín; období květen 2011 - duben 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě deníku *Mladá fronta Dnes*

Při vyšším stupni rozlišení jednotlivých tematických oblastí se články Mladé fronty Dnes nejčastěji zaměřují na:

- hokej ve Zlíně (7,7 % všech článků),
- dění na Radnici (4,9 % všech článků),
- Městské divadlo ve Zlíně (4,2 % všech článků),
- fotbal ve Zlíně (3,5 % všech článků),
- Filharmonie Bohuslava Martinů spolu s Kongresovým a univerzitním centrem (3,4 % všech článků),
- Krajská nemocnice T. Bati (3,2 % všech článků),
- ZOO a zámek Zlín-Lešná (3,1 % všech článků),

- historie spojené s pojmem Baťa (3,1 % všech článků),
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (2,6 % všech článků).

Z hlediska pořádaných akcí jsou pro budování image Zlína jednoznačně nejvýznamnější Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež (1,9 % všech článků) a Barum Czech Rallye (1,5 % všech článků). Poměrně značnou pozornost přitáhla rovněž výstava Šangri-la umístěna na zlínském zámku. Z hlediska lokalit na území města Zlína je pak nejčastějším objektem zájmu jednak Baťův areál včetně specifického významu v současné době probíhajících projektů Baťova institutu v budovách 14 a 15 respektive laboratoří Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (2,0 % všech článků) a jednak širší centrum včetně lokalit Náměstí práce, podchodu a zlínského zámku (1,9 % všech článků).

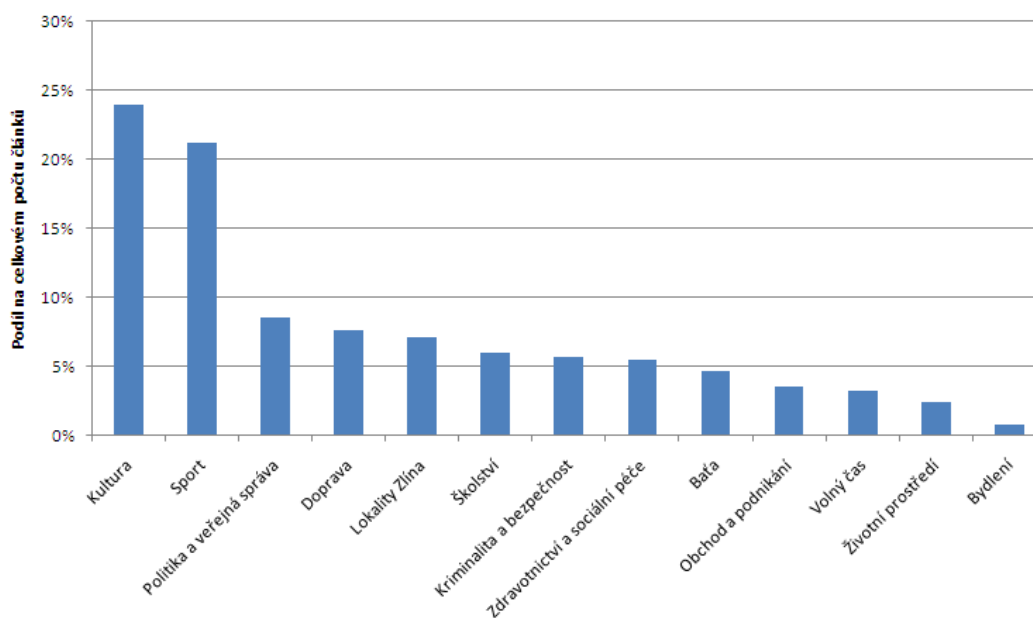
Ke specifickým poznatkům hodnocení článků Mladé fronty Dnes pak patří:

- V tematické oblasti životního prostředí je poměrně významná pozornost věnována otázce zeleně a to zejména v kontextu kácení stromů na území města Zlína.
- V rámci tematických oblastí kultura a sport přitahuje značnou pozornost jednak faktor osobnosti (např. společné vystoupení Filharmonie Bohuslava Martinů s významnými hosty) a jednak specifické produktové nabídky (např. tábor v ZOO a zámek Zlín-Lešná, noční programy včetně noci muzeí a další).
- Vedle hokeje a fotbalu jsou dalšími často zmiňovanými sporty na území města Zlína házená a volejbal. Pro trávení volného času je pak vedle ZOO a zámku Zlín-Lešná relevantní rovněž problematika koupališť respektive lyžařského svahu.
- V rámci tematické oblasti politika a veřejná správa je široká pozornost věnována zejména politicky citlivým kauzám na jedné straně a krácím se veřejným financím na straně druhé (např. v kontextu e-aukcí). Značnou pozornost dále přitahuje téma vztažené k alkoholu a hracím automatům na území města Zlína.
- V rámci tematické oblasti kriminalita a bezpečnost se mimo jiné objevují otázky drog včetně vztahu k dětským hřištím respektive otázky sprejerů.
- Tematická oblast doprava pokrývá celou řadu dílčích témat, z nichž dvěma nejčastějšími jsou problematika silniční dopravy respektive Dopravního podniku Zlín - Otrokovice. Méně časté jsou články vztažené k parkování, cyklostezkám a přechodům pro chodce.
- V oblasti zdravotnictví jsou vedle Krajské nemocnici T. Bati zmiňována i další špičková zdravotnická zařízení na území města Zlína (např. GEMINI oční centrum a.s. a Klinika reprodukční medicíny a gynekologie).

- K dalším lokalitám, které byly relativně častěji zmíněny v článcích Mladé fronty Dnes, patří Filmové ateliéry, Dům umění a Bařovy domky.

Význam tematických oblastí zůstává více méně stejný i v tom případě, pokud založíme naše hodnocení na délce článků v závislosti na počtu odstavců. Obrázek 5-28 zachycuje podíly jednotlivých široce definovaných tematických oblastí na celkovém počtu odstavců všech hodnocených článků. Hlavní rozdíl oproti závěrům obrázku 5-27 spočívá ve zvýšení podílu tematické oblasti Lokality Zlína.

Obrázek 5-28: Podíl definovaných tematických oblastí na celkovém počtu odstavců článků Mladé fronty Dnes se vztahem k městu Zlínu; období květen 2011 - duben 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě deníku *Mladá fronta Dnes*

Z hlediska umístění článků v rámci Mladé fronty Dnes je 97 % článků součástí přílohy se zaměřením na Zlínský kraj. K tématům, které byly umístěny v jiných částech deníků s republikovým dosahem, patří:

- klíčové akce cestovního ruchu - Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež, Barum Czech Rallye,
- zlínský hokej,
- osobnosti Zlína jako Bařa či Zikmund,
- kontroverzní otázky např. se vztahem ke kácení stromů, rostoucím cenám vody a energií či politickým kauzám.

Jaké hlavní poznatky přináší vyhodnocení šetření mezi obyvateli města Zlína? První otázka našeho zájmu se zaměřila na hodnocení celkové spokojenosti se Zlínem jako místem, kde jeho obyvatelé žijí. Na tuto otázku odpovědělo 99,1 % respondentů. Celkové výsledky ukazují, že 89,1 % respondentů vyjádřilo spokojenost s životem ve městě Zlíně, 14,5 % bylo s životem ve městě velmi spokojeno a 74,6 % spokojeno. Z hlediska dílčích výsledků orientovaných na spokojenost v jednotlivých částech města existují jen malé rozdíly, kdy nejčastěji spokojenost s životem ve městě vyjadřují obyvatelé širšího centra města Zlína a městské části Malenovice (v obou více než 91 % respondentů vyjádřilo spokojenost). Naopak nejčastěji vyjadřovali nespokojenost se životem ve městě obyvatelé z části Jižní Svahy (13,7 %).

Tabulka 5-15: Spokojenost respondentů dotazníkového šetření s životem ve městě Zlíně podle místa bydliště; rok 2012

Části města	Velmi spokojen	Spokojen	Nespokojen	Velmi nespokojen	Neuvedeno
Centrum	23,7%	68,0%	6,2%	2,1%	0,0%
Obytné čtvrti navazující na centrum	17,8%	73,1%	6,7%	2,0%	0,3%
Jižní Svahy	10,0%	73,2%	11,6%	2,1%	3,2%
Okrajové části	13,3%	76,5%	8,2%	2,0%	0,0%
Malenovice	5,7%	85,7%	7,6%	1,0%	0,0%
Neuvedeno	15,4%	76,9%	7,7%	0,0%	0,0%

Z hlediska pohlaví vnímají spokojenost se životem ve městě Zlíně lépe ženy (93,2 %) než muži (84,8 %), zatímco z hlediska věkové struktury není zřejmý mezi jednotlivými skupinami rozdíl s výjimkou toho, že obyvatelé nad 60 let se častěji označují za velmi spokojené se životem ve Zlíně. S ohledem na vzdělanostní strukturu lze pozorovat mírně nižší spokojenost se životem ve městě u obyvatel, kteří dosáhli základního vzdělání na rozdíl od ostatních vzdělanostních skupin, které jsou z tohoto hlediska velmi vyrovnané.

Další otázka dotazníkového šetření se zaměřila na vnímání hlavních předností města Zlína jeho obyvateli. Na tuto otázku odpovědělo 93 % respondentů. Tabulka 5-16 podává přehled o nejčastěji zmiňovaných přednostech města Zlína, mezi kterými je zdaleka nejvíce vnímána zeleň a příroda ve městě, kterou jako přednost označilo více než 57 % respondentů. Mezi další přednosti patří dostupnost služeb ve městě a jeho kvalitní občanská vybavenost, která byla pozitivně hodnocena často ve spojení s oceněním velikosti města, které obyvatelé vnímají jako poměrně malé a klidné. Mezi další méně často zmiňované přednosti patřila bezpečnost a dostatek dětských hřišť.

Tabulka 5-16: Hlavní přednosti města Zlína vnímané respondenty dotazníkového šetření ve městě Zlíně; rok 2012

Přednosti města Zlína	Četnost	Podíl
Příroda, zeleň	459	57,4 %
Dostupnost služeb a občanská vybavenost	173	21,6 %
Kultura ve městě	142	17,8 %
Vzhled města, čistota	128	16,0 %
Velikost města	108	13,5 %
Dopravní obslužnost	81	10,1 %

Dvě nejčastěji zmiňované přednosti města Zlína, příroda a zeleň ve městě respektive vybavenost službami a občanskou vybaveností, uvádějí obě pohlaví téměř stejně často s mírnou převahou žen. Největší rozdíly mezi muži a ženami jsou zaznamenány při uvádění dopravní obslužnosti, kterou jako přednost města vidí ze tří čtvrtin ženy, které také více oceňují klidnou atmosféru a velikost Zlína. Z hlediska věkových skupin je možné pozorovat, že s klesajícím věkem klesá také ocenění prostředí a zeleně města Zlína jako přednosti. Hodnocení vybavenosti města službami a občanské vybavenosti jako přednosti naopak klesá se stoupajícím věkem, kdy nejstarší věková skupina uvádí tuto skutečnost jako přednost pouze v 11,6 % případů, zatímco nejmladší věková skupina ve 24,5 % případů. Vzdělanostní struktura se projevuje častějším zmiňováním vybavenosti města službami a občanskou vybaveností u občanů s vyšším dosaženým vzděláním, naopak tomu je u dopravní obslužnosti, kterou jako přednost častěji oceňují lidé se základním vzděláním nebo středoškolským vzděláním bez maturity. Nejčastěji zmiňovaná přednost města zeleň je oceňována všemi skupinami přibližně stejně často.

Ve třetí otázce dotazníkového šetření byli respondenti požádáni o vyjádření k největším nedostatkům města. Na tuto otázku odpovědělo 94 % respondentů šetření a tabulka 5-17 zmiňuje nejčastěji jmenované nedostatky města. Mezi nejčastěji zmiňované patří stav dopravní infrastruktury, které občané často považují na kvalitativně nevyhovující a způsobující problémy v dopravní situaci. Dalším významným problémem je nedostatek pracovních příležitostí, který byl vnímán nejen ve skupině respondentů v produktivním věku, ale také respondenty v nejvyšší věkové skupině. Mezi další často zmiňované nedostatky patřila bezpečnost ve městě, zmiňovaná zejména v souvislosti s nedostatečnou činností policie a kácení stromů.

Tabulka 5-17: Hlavní nedostatky města Zlína vnímané respondenty dotazníkového šetření ve městě Zlíně; rok 2012

Nedostatky města Zlína	Četnost	Podíl
Dopravní infrastruktura	226	28,3 %
Nedostatek pracovních příležitostí	147	18,4 %
Nedostatek kulturního vyžití	125	15,6 %
Vysoké životní náklady	96	12,0 %
Vzhled města, čistota	90	11,3 %
Dopravní obslužnost	76	9,5 %
Stav chodníků	71	8,9 %
Možnosti parkování	69	8,6 %
Činnost radnice a úřadů	55	6,9 %

Z hlediska pohlaví nejsou mezi respondenty zřetelné zásadní rozdíly ve vnímání nedostatků města Zlína. Věková struktura se odráží na vnímání nedostatků města Zlína u nejčastěji zmiňovaných nedostatků následujícím způsobem. Dopravní infrastruktura je jako problém vnímána všemi skupinami a nejčastěji věkovou skupinou 31-60 let. U nedostatku pracovních příležitostí lze naopak pozorovat trend, kdy se vnímání nedostatečného stavu projevuje častěji se snižujícím se věkem respondentů. Opačná situace je v oblasti vysokých životních nákladů, které jako nedostatek častěji zmiňují vyšší věkové skupiny respondentů. Další rozdíly lze z hlediska věkových skupin spatřit ve vnímání kultury, kterou jako nedostatečnou hodnotí především nejmladší věková skupina. Stav chodníků naopak problémově vnímají především starší občané.

Vzdělanostní struktura se s ohledem na nejčastěji uváděné nedostatky projevuje čtenějším zmiňováním nedostatku pracovních příležitostí u vysokoškolsky vzdělaných a zejména u občanů se středoškolským vzděláním zakončeným maturitou. Dopravní infrastrukturu jako nedostatek zmiňují všechny vzdělanostní skupiny poměrně stejně často stejně jako nedostatečnou dopravní obslužnost. Otázka nedostatečné bezpečnosti ve městě je opět častěji zmiňována lidmi s nižším vzděláním a podobně je tomu tak také u vysokých životních nákladů.

Čtvrtá otázka šetření směřovala k tomu, kam by podle názoru respondentů mělo město Zlín prioritně směřovat v časovém horizontu roku 2020. Respondenti měli na výběr ze šesti možností, z nichž mohli označit nanejvýš dvě. Na tuto otázku odpovědělo 95,6 % respondentů. Největší část z nich (25,9 %) si v roce 2020 spojuje Zlín s obrazem průmyslového a obchodního centra. Více než čtvrtina také označila jako svoji představu o Zlíně čisté a bezpečné město (viz tabulka 5-18).

Tabulka 5-18: Vize respondentů dotazníkového šetření o budoucnosti města Zlína; rok 2012

Zlín je v roce 2020...	Četnost	Podíl
městem rozvíjejícího se průmyslu a obchodu	392	25,9 %
čistým a bezpečným městem	380	25,1 %
městem s bohatým společenským, kulturním a sportovním životem.	274	18,1 %
městem zeleně	249	16,5 %
univerzitním městem a městem vysokoškolských studentů	119	7,9 %
Velkým Zlínem spojeným s Otrokovicemi a dalšími obcemi v okolí	98	6,5 %

Z hlediska pohlaví se nejzřetelnější rozdíly objevily u představy Zlína jako čistého a bezpečného města. Tento cíl podporovaly z větší části ženy, naopak muži převažovali v podpoře představy města jako Velkého Zlína spojeného s okolními obcemi. V nejstarší skupině obyvatel lze pozorovat pokles podpory Zlína univerzitního města, nejmladší věková skupina si naopak Zlín nepředstavuje jako Velký Zlín, který se spojí s okolními obcemi. Preference obyvatel mezi 31 a 60 lety jsou rovnoměrněji rozloženy. Tito občané nejvíce podporují Zlín v roce 2020 jako obchodní a průmyslové město, ovšem na srovnatelné úrovni je představa čistého a bezpečného města. S ohledem na vzdělanostní strukturu respondentů jsou preference velmi vyrovnané a všechny vzdělanostní skupiny podporují nejvíce představy spojené s čistotou a bezpečností a rozvíjením průmyslu a obchodu ve Zlíně. Se stoupajícím vzděláním lze také pozorovat vzestup podpory představy Zlína jako města s bohatým společenským, kulturním a sportovním životem.

SHRNUTÍ POZNATKŮ

- Zpracovaný podrobný Procesní audit Magistrátu města Zlína, který obsahuje analýzu procesů a organizační struktury vč. návrhů pro zlepšení současného stavu.
- Chybějící strategické či koncepční dokumenty v oblastech dopravy a bydlení.
- Stejně jako u většiny ostatních krajských měst postupné zavádění systémů a nástrojů řízení kvality pro fungování a zlepšování výkonu veřejné správy (např. ISO certifikace, CAF, BSC, benchmarking).
- Velmi pozitivní hodnocení statutárního města Zlína mezi ostatními krajskými městy z pohledu aplikace metod eGovernmentu.
- Fungující partnerská spolupráce statutárního města Zlína s městy v zahraničí.

- V otázkách financování a rozpočtu města Zlína lze konstatovat v posledních letech poměrně vyrovnané hospodaření. Statutární město Zlín ovšem vykazuje druhé nejnižší rozpočtové příjmy na obyvatele, v rámci kterých je evidován obecně nižší podíl přijatých dotací ve srovnání s ostatními krajskými městy.
- Negativně lze vnímat zhoršující se stav provozního salda hospodaření města a zvyšující se tlaky na růst provozních výdajů při problematickém vývoji provozních příjmů způsobené např. stagnací počtu obyvatel města a následnou stagnací daňových příjmů, poměrně rozsáhlou investiční činností města v posledních letech či obecnou ekonomickou situací celé České republiky.
- Ve srovnání s ostatními krajskými městy poměrně dobré hodnoty ukazatelů charakterizujících zadlužení města (vyjma krátkodobé likvidity).
- Klesající tendence celkové finanční podpory poskytované městem prostřednictvím účelových fondů (způsobeno zejména výraznějším poklesem fondů určených na podporu bydlení).
- Naopak zvyšující se částka dotací a příspěvků poskytovaných městem přímo z rozpočtu mimo rámec účelových fondů (mezi oblasti, které jsou městem podporovány největšími částkami, patří kultura a cestovní ruch, školství, sport a volnočasové aktivity).
- Poměrně pozitivní postavení města Zlína mezi ostatními krajskými městy při hodnocení přínosů kohezní politiky (počet projektů, finanční alokace). Nejvíce prostředků bylo alokováno na vědu, výzkum a inovace, infrastrukturu veřejných služeb a veřejná prostranství či na dopravní infrastrukturu.
- Statutární město Zlín patří mezi subjekty s nejvyšším čerpáním prostředků kohezní politiky na svém území (spolu s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně a Zlínským krajem).
- Mezi nejčastější témata spojená s městem Zlínem v denním tisku (vytvářená image) patří oblast kultury a oblast sportu (konkrétně např. mezinárodní filmový festival pro děti a mládež či Barum Czech Rallye).
- Existence témat vnímaných obyvateli města Zlína jako silné stránky (např. zeleň, kvalita života) i jako slabé stránky (např. dopravní situace).
- Pluralita možných vizí rozvoje města Zlína.

OTÁZKY K DISKUSI

- Je možné zefektivnit výkon veřejné správy ze strany statutárního města Zlína? Jakých postupů k tomu má být využito?

- Jakými způsoby lze zvýšit míru zapojení společnosti do řízení města a jeho rozvoje?
- Je stávající struktura „městských“ společností a jejich právní forma optimální z pohledu plánovaných činností, výstupů a jejich financování?
- Jakými postupy lze reagovat na identifikovaná rizika v rozpočtové oblasti města?
- Je současný poměr mezi provozními a investičními výdaji optimální?
- Mělo by se město Zlín zadlužovat v případě velkých investic, které mají potenciál do budoucna přispět k rychlejšímu rozvoji území města (např. rozvojové projekty spolufinancované z prostředků EU)?
- Na jaké tematické oblasti by se mělo statutární město Zlín zaměřit při poskytování dotací ze svého rozpočtu?
- Probíhá na úrovni území města Zlína diskuze nad budoucí podobou kohezní politiky po roce 2013? Mají subjekty na území města představu, do kterých tematických oblastí by měly být finanční prostředky EU v dalším období investovány?
- Jakými způsoby lze posílit absorpční kapacitu statutárního města Zlína a dalších subjektů na jeho území?
- Jakým způsobem vylepšit image města Zlína? Jak využít silné stránky města Zlína v tomto směru?

SWOT ANALÝZA

Tato část shrnuje výchozí silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby rozvoje města Zlína jednotlivých tematických oblastí. Primární SWOT analýza je pojata na široké bázi s bližší specifikací v navazující SWOT analýze jednotlivých tematických oblastí.

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Průmyslová tradice a podnikatelský duch města - Existence vědecko-výzkumné základny, inovační schopnost podniků - Zeleň a kvalita života vzhledem k nabídce služeb - Existence významných rozvojových lokalit - Rozvíjející se spolupráce aktérů 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Periferní poloha v České republice - Nejasná otázka odvětví budoucnosti - Soulad spolupráce aktérů v některých oblastech, zejména trh práce versus vzdělávání - Dopravní situace - Současný stav Baťova areálu
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zlín jako město rozvíjejícího se průmyslu a obchodu - Zlín jako město zeleně, čisté a bezpečné město - Zlín jako město s bohatým společenským, kulturním a sportovním životem. - Zlín jako univerzitní město a město vysokoškolských studentů - Velký Zlín spojený s Otrokovicemi a dalšími obcemi v okolí 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Narušení silných stránek neuváženými zásahy do nich - Chybějící lidské zdroje - Chybějící spolupráce, pasivita a nezájem aktérů - Nevyužití příležitostí kohezní politiky Evropské unie 2014-2020 - Nejasnost nastavení systémů financování na evropské, národní a nižší úrovni

Toto široké pojetí SWOT analýzy je motivováno třemi výchozími koncepty pro formulování části návrhové, kdy uvedené body SWOT analýzy jsou jejich základními stavebními kameny:

- koncept inteligentní specializace,
- koncept integrovaného rozvoje,
- koncept kvality života.

Formulace a rozvedení těchto konceptů vychází jednak z relevantních rámců přístupů k regionálnímu a místnímu rozvoji a jednak ze směřování úvah o dalším rozvoji regionů a měst na evropské úrovni.

TO 1 - OBYVATELSTVO, BYDLENÍ A OBČANSKÁ VYBAVENOST**SILNÉ STRÁNKY**

- Pozitivní aspekty plynoucí z poklesu počtu obyvatel města Zlína po roce 1989, ve vztahu k tradičním aglomeračním nevýhodám.
- Pozitivní aspekty plynoucí z procesu demografického stárnutí obyvatel města Zlína spojené s vysokou kvalitou života ve vztahu k ukazateli naděje na dožití.
- Kvalita lidského kapitálu vzhledem k relativně dobré vzdělanostní struktuře obyvatel města Zlína.
- Město Zlín jako sociálně soudržné město s relativně nízkými hodnotami ukazatelů v oblasti kriminality, s velkým významem církví pro občanský život, s relativně mírným zvýšením rozvodovosti a s relativně nízkou intenzitou problémů spojených se sociálně problémovými/vyloučenými lokalitami.
- Atraktivita bydlení daná relativně nízkým podílem bytových domů ve struktuře domovního a bytového fondu města Zlína s možností bydlení v architektonicky cenných rodinných domech v centrální části města Zlína.
- Existence lokalit nové hromadné i individuální bytové výstavby.
- Dostupnost širokého spektra sociálních a navazujících služeb pro většinu cílových skupin; komplexní nabídka zdravotnických zařízení včetně superspecializované péče v Krajské nemocnici T. Bati, a to v návaznosti na postavení města Zlína jako krajského města.
- Fungující komunitní plánování rozvoje sociálních služeb na území města Zlína, spolupráce města s ostatními aktéry sociálních služeb v území, průběžně aktualizovaný komunitní plán rozvoje sociálních služeb na území města.
- Existence soukromých zdravotnických zařízení nadregionálního významu (např. GEMINI oční centrum; Klinika reprodukční medicíny a gynekologie) respektive lázeňského zařízení v místní části Kostelec.
- Komplexní nabídka vzdělávání všech stupňů a forem na území města včetně celoživotního vzdělávání respektive vyučování v cizím jazyce; existence dílčích profilací již od úrovně základních škol (např. péče o talentované děti).
- Postavení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně jako významného aktéra rozvoje města Zlína, a to mimo jiné v kontextu široké nabídky studijních oborů a cca 13 000 studentů včetně studentů zahraničních, jako instituce utvářející lidský kapitál ve městě Zlíně, jako zdroji nabídky i poptávky ve městě Zlíně či zdroji utváření image města.

- Existence nabídky studijních oborů na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně navazujících na klíčová hospodářská odvětví ve zlínské aglomeraci (např. výroba plastů a pryže, strojírenství, umění a další).
- Bohatá nabídka kulturních, sportovních a volnočasových aktivit na území města Zlína, široké spektrum kulturních a sportovních zařízení, a to včetně existence etablovaných kulturních zařízení a sportovních organizací s regionálním i nadregionálním významem.
- Existence finančních nástrojů podpory kultury, sportu, volnočasových aktivit, sociálních služeb apod. na úrovni statutárního města Zlína.

SLABÉ STRÁNKY

- Negativní aspekty plynoucí z poklesu počtu obyvatel města Zlína po roce 1989, ve vztahu k tradičním aglomeračním výhodám či rozpočtovým příjmům města.
- Dlouhodobě záporná hodnota migračního salda ve vztahu jednak k odchodu obyvatel do jiných regionů České republiky (primárně hlavní metropolitní aglomerace) a jednak k procesu suburbanizace – tradičně selektivní povaha těchto typů migrace, tj. odchod obyvatel vyššího socioekonomického statusu.
- Dlouhodobý trend relativně nízké porodnosti s dopady v řadě souvisejících tematických oblastí (např. klesající počet žáků a studentů ve školství).
- Negativní aspekty plynoucí z procesu demografického stárnutí obyvatel města Zlína spojené s rostoucím podílem ekonomicky neaktivního obyvatelstva a zvyšujícími se nároky na určité typy veřejných služeb (např. sociální služby, zdravotní služby); ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky relativně vysoký podíl skupiny osob starších 65 let v populaci města Zlína.
- Otázka kvality bydlení v architektonicky cenné zástavbě Baťovských domků města Zlína, a to ve vztahu k regulacím vztaženým k modernizaci domů relativně vysokého stáří.
- Chybějící či nedostatečná nabídka některých specifických druhů sociálních služeb na území města Zlína respektive v regionu, a to zejména ve vztahu k očekávanému demografickému vývoji.
- Dílčí problémy v nabídce zdravotnických služeb na území města Zlína, a to zejména ve vztahu k věkové struktuře lékařů některých odborností a finančním problémům Krajské nemocnici T. Bati jako klíčového zdravotnického zařízení na území města.

- Dílčí problémy vztahující se k primárnímu vzdělávání na území města Zlína, a to mimo jiné ve vztahu k existenci školských zařízení s relativně horšími ukazateli výkonnosti ve smyslu naplněnosti kapacit žáků respektive ve vztahu ke kvalifikaci učitelů v oblasti ICT či cizích jazyků.
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně jako univerzita bez některých zejména z vědecko-výzkumného hlediska klíčových fakult (Lékařská a Přírodovědecká fakulta) pro profilaci ve smyslu vědecko-výzkumné instituce.
- Dílčí nedostatky vztahující se k možnosti využití potenciálu konceptu inteligentní specializace, tj. specializace v návaznosti na existující vzdělávací, vědecko-výzkumnou a podnikatelskou základnu města Zlína (např. chybějící střední škola významně se profilující v oblasti ICT technologií).
- Nedostatečné vzájemné informování aktérů a propojení aktivit v oblasti kultury na území města Zlína.
- Vysoká závislost kulturních i sportovních zařízení na území města Zlína na veřejných zdrojích financování.

PŘÍLEŽITOSTI

- Využití výzev plynoucích z dlouhodobých demografických procesů v České republice, primárně ve vztahu k procesům nízké porodnosti a demografického stárnutí (např. zohlednění perspektivních ekonomických odvětví, schopnost optimalizovat síť školských zařízení apod.).
- Využití výzev plynoucích z dlouhodobých demografických procesů v České republice, a to ve vztahu jednak k měnícímu se postavení rodiny a jednak snižující se průměrné velikosti domácností (např. měnící se poptávka na trhu práce, otázka sociálních výzev, poptávka po attributech bydlení apod.).
- Udržení kvalitních lidských zdrojů na území města Zlína, a to v kontextu vnímání lidského kapitálu jako nejvýznamnějšího faktoru rozvoje území.
- Pokračování aktivit souvisejících s procesy regenerace sídlišť na území města Zlína, a to včetně regenerace fyzického prostředí jako nástroje prevence vzniku sociálních problémů v těchto lokalitách.
- Respektování rozvojových trendů v oblasti sociálních služeb na bázi komunitního plánování a preference ambulantních/terénních služeb před službami pobytovými.

- Aktivní přístup města Zlína v rámci podpory místních zdravotnických zařízení, a to ve spolupráci se Zlínským krajem (např. podpora dalšího vzdělávání lékařů, podpora prevence a informovanosti, politická podpora místních zdravotnických zařízení).
- Pokračující profilace školských zařízení na území města Zlína ve směru aktuálních společenských potřeb (např. význam přírodovědného a technického vzdělávání apod.).
- Využití potenciálu konceptu inteligentní specializace, tj. specializace v návaznosti na existující vzdělávací, vědecko-výzkumnou a podnikatelskou základnu města Zlína.
- Využití potenciálu kulturních zařízení a sportovních aktivit (např. Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež, Kongresové a univerzitní centrum, Baťův institut, lední hokej, Barum Rallye, baťovský fenomén) pro posilování image města Zlína např. v oblasti cestovního ruchu a v souladu s teoretickým konceptem sítě spolupracujících aktérů.
- Potřeba rozvíjet aktivity kulturních zařízení města Zlína ve směru zážitkových forem pro atrakci návštěvníků i generování vlastních příjmů (např. společná vystoupení Filharmonie Bohuslava Martinů se známými interprety), potažmo pro vytvoření prostředí atraktivního pro kreativní třídu.
- Využití investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 1.

HROZBY

- Neschopnost reagovat na výzvy plynoucí z dlouhodobých demografických procesů, zejména pak nízké porodnosti a demografického stárnutí (např. zajištění dostatečné nabídky sociálních a zdravotnických služeb; optimalizace sítě školských zařízení a další); očekávání intenzifikace procesů zejména po roce 2020.
- Pokračování či intenzifikace procesu selektivní migrace obyvatel města Zlína, a to až již do suburbánní oblasti města Zlína nebo jiných regionů České republiky – ztráta lidských zdrojů.
- Narušení sociální soudržnosti města Zlína na bázi procesů sociální separace a sociální segregace s vytvořením míst koncentrace obyvatel nižšího socioekonomického statusu (např. sídliště Jižní Svahy jako lokalita s nejvyšší hustotou obyvatelstva na území města Zlína).
- Zhoršení kvality bydlení v architektonicky cenné zástavbě Baťovských domků města Zlína, a to ve vztahu k regulacím vztaženým k modernizaci domů relativně vysokého stáří.

- Nejasný a často se měnící systém financování sociálních a zdravotnických služeb ze strany státu; pokračující finanční problémy klíčových zařízení sociálních a zdravotnických služeb na území města Zlína (např. Krajská nemocnice T. Bati).
- Hrozby klesajícího významu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně ve vztahu ke snižování nabídky studijních oborů respektive k poklesu počtu studentů, a to v kontextu současných trendů ve vysokoškolském prostředí.
- Pokračující vysoká závislost kulturních i sportovních zařízení na území města Zlína na veřejných zdrojích financování; potenciální hrozby spojené s krátcími se veřejnými prostředky a zejména se zřizováním dalších zařízení tohoto typu (např. muzea, památníky apod.).
- Neschopnost využít investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 1.

TO 2 - EKONOMICKÝ ROZVOJ A TRH PRÁCE

SILNÉ STRÁNKY

- Kvalita podnikatelského prostředí města Zlína ve vztahu jednak k relativně vysokému k počtu podnikatelských subjektů, k relativně nižšímu podílu ekonomických subjektů se zahraniční kontrolou (tj. endogenní typ rozvoje) a jednak k vysoké schopnosti ekonomických subjektů okresu Zlín čerpat finanční prostředky kohezní politiky Evropské unie v tematické oblasti podnikání.
- Zlín jako přirozené centrum dojížděky za prací v rámci okresu Zlín; úzké vazby zejména se správními obvody ORP Otrokovice a Vizovice (zlínská aglomerace).
- Existence jednak tradičních dobře etablovaných odvětví průmyslu a služeb zlínské aglomerace s návaznostmi na aktivity v oblasti vzdělávání, vědy a výzkumu (např. výroba plastů a pryže, strojírenství, kovovýroba, doprava a další) a jednak nových potenciálně progresivních odvětví rozvoje města Zlína v sektoru průmyslu i služeb (např. IT sektor, zdravotnictví, kreativní průmysly, odpady, bezpečnost).
- Schopnost klíčových průmyslových odvětví (výroba plastů a pryže) adaptovat se na situaci na globálních trzích (viz hodnocení finančních ukazatelů pro období 2008-2010).
- Relativně nižší míra nezaměstnanosti města Zlín ve srovnání s referenčními územími okresu Zlín, Zlínského kraje, České republiky i většiny krajských měst České republiky.
- Silné postavení města Zlín a zlínské aglomerace v oblasti inovačního podnikání; existence nově (vy)budované infrastruktury vědy a výzkumu financované z Operačního programu Věda a výzkum pro inovace; existence rozvinuté sítě podpůrných institucí v oblasti podnikání a inovací.
- Rozvinutý sektor maloobchodu, vyšší nabídka obchodních ploch ve srovnání s definovaným standardem.
- Existence potenciálu kulturních zařízení, sportovních a volnočasových aktivit národního až nadnárodního významu (např. Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež, Kongresové a univerzitní centrum, Bařův institut, lední hokej, Barum Rallye) pro posilování image města Zlína v oblasti cestovního ruchu a v souladu s teoretickým konceptem sítě spolupracujících aktérů.
- Nastavený systém propagace města Zlína jako turistické destinace.

SLABÉ STRÁNKY

- Postavení města Zlína v sídelní hierarchii České republiky promítající se do relativně omezených možností rozvoje v těch odvětvích, které reflektují faktor sídelní hierarchie (např. progresivní komerční služby apod.).
- Relativně vysoký stupeň specializace města Zlína respektive zlínské aglomerace v omezeném počtu klíčových průmyslových odvětví, tj. otázka diverzifikace ekonomické základny města Zlína a zlínského aglomerace.
- Ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky průměrný počet uchazečů ve městě Zlíně na 1 volné pracovní místo.
- Zvýšení míry nezaměstnanosti a pokles počtu volných pracovních míst na 1 uchazeče ve městě Zlíně, v návaznosti na zhoršující se situaci na globálních trzích po roce 2009.
- Existence znevýhodněných skupin osob na trhu práce města Zlína, mimo jiné ve vztahu k věku a vzdělání s nově se vynořujícím fenoménem nezaměstnaných absolventů vysokých škol.
- Nesoulad nabídky volných pracovních míst a studijních oborů nezaměstnaných absolventů škol ve městě Zlíně s volnými místy zejména v technických oborech a nezaměstnanými absolventy zejména v ekonomických oborech.
- Omezené možnosti utváření nových rozvojových ploch pro smíšenou výrobu a průmysl ve městě Zlíně, zásadní role současných lokalit tohoto typu včetně Bařova areálu.
- Periferní lokalizace Zlínského kraje a relativně krátká průmyslová historie ústící v nižší agregované počty příjezdů turistů i přenocování.
- Relativně nízký stupeň spolupráce klíčových aktérů cestovního ruchu na území města Zlína.

PŘÍLEŽITOSTI

- Využití potenciálu konceptu inteligentní specializace, tj. specializace v návaznosti na existující vzdělávací, vědecko-výzkumnou a podnikatelskou základnu města Zlína včetně infrastruktury budované v rámci projektů podpořených z Operačního programu Věda a výzkum pro inovace, a to jak v tradičních odvětvích průmyslu a služeb, tak v nově se objevujících potenciálně progresivních odvětvích rozvoje města Zlína.
- Vytvoření specifických nástrojů na podporu podnikání, zejména s důrazem na inovace.

- Řešení problémů nezaměstnanosti na bázi široké spolupráce podnikatelského, veřejného a vzdělávacího sektoru (pakt zaměstnanosti).
- Rozvoj stávajících lokalit charakteru brownfields ve městě Zlíně pro ekonomické využití, primárně Baťův areál (např. využití pro kreativní průmysly).
- Spolupráce statutárního města Zlín se Zlínským krajem a dalšími aktéry na strategickém přístupu k využití průmyslových zón v kraji, a to na bázi společného cíle udržet ekonomické subjekty v regionu, případně přilákat investory nové.
- Využití potenciálu kulturních zařízení a sportovních aktivit národního až nadnárodního významu (např. zoologická zahrada, Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež, Kongresové a univerzitní centrum, Baťův institut, lední hokej, Barum Rallye) pro posilování image města Zlína v oblasti cestovního ruchu a v souladu s teoretickým konceptem sítě spolupracujících aktérů a destinačního managementu včetně moderních přístupů k propagaci (např. sociální sítě, mobilní komunikace a další).
- Využití předpokladů města Zlína pro další formy cestovního ruchu (lázeňský/zdravotnický cestovní ruch, kongresový cestovní ruch, využití baťovského fenoménu).
- Schopnost využít investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 3.

HROZBY

- Stagnace trendu zakládání nových podniků a to jednak ve vztahu k aspektu lidských zdrojů a jednak ve vztahu k otázkám hospodářského vývoje České republiky.
- Pokračující nižší schopnost některých tradičních průmyslových odvětví adaptovat se na situaci na globálních trzích (viz hodnocení finančních ukazatelů např. v oblasti strojírenství, kovovýroby).
- Neschopnost využití potenciálu konceptu inteligentní specializace, tj. specializace v návaznosti na existující vzdělávací, vědecko-výzkumnou a podnikatelskou základnu města Zlína, a to jak v tradičních odvětvích průmyslu a služeb, tak v nově se objevujících potenciálně progresivních odvětvích rozvoje města Zlína.
- Hrozby narušení sociální soudržnosti města Zlína ve vazbě na zvyšující se míru nezaměstnanosti, a to v návaznosti jednak na hospodářský vývoj na globálních trzích a jednak na problémy znevýhodněných skupin osob na trhu práce.

- Neschopnost řešit otázky souladu mezi vzděláním na jedné straně a požadavky trhu práce města Zlína či zlínské aglomerace na straně druhé.
- Chybějící možnost využití předpokladů hospodářského využití Baťova areálu s ohledem na přísné regulace vztahující se k ochraně kulturního dědictví.
- Odchod klíčových zaměstnavatelů na území města Zlína a zlínského aglomerace vzhledem k chybějícím možnostem prostorové expanze jejich aktivit.
- Schopnost zajistit dostatečný lidský kapitál pro naplnění cílů infrastrukturních projektů financovaných z Operačního programu Věda a výzkum pro inovace.
- Dopady nových velkých projektů v oblasti maloobchodu na výslednou podobu maloobchodní sítě – atrakce nejlepších obchodů do maloobchodních prostor těchto projektů.
- Neschopnost využít potenciál plynoucí ze spolupráce s dalšími aktéry cestovního ruchu na území města Zlína.
- Neschopnost využít investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 2.

TO 3 - DOPRAVA A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

SILNÉ STRÁNKY

- Existence základní kostry silniční sítě města Zlína s napojením na síť dálnic a rychlostních silnic ve městě Otrokovice; významné zlepšení tohoto stavu v posledním období.
- Srovnání výsledků sčítání dopravy v letech 2005 a 2010 nenaznačuje významnější nárůst intenzity dopravy na silničních komunikacích města Zlína.
- Významná role železniční dopravy v nákladní přepravě (kontejnery, uhlí pro teplárnu).
- Dobře rozvinutý systém městské hromadné dopravy na území města Zlína (DSZO, s.r.o.); existence základu integrovaného dopravního systému (ZID).
- Průběžná obnova vozového parku DSZO, s.r.o., včetně zohlednění aspektů životního prostředí a sociálního znevýhodnění, a zavádění inteligentních systémů řízení.
- Existence technické infrastruktury pokrývající většinu území města Zlína.
- Oblast rozvoje technické infrastruktury města Zlína podrobně řešena v rámci existující územně-plánovací dokumentace, jasné vytyčení dalších směrů rozvoje technické infrastruktury města.

SLABÉ STRÁNKY

- Relativně horší postavení města Zlína respektive zlínského regionu z hlediska kvality a hustoty dopravní sítě projevující se rovněž v relativně horší dostupnosti na úrovni krajských měst České republiky (časová i rychlostní).
- Chybějící části páteřní sítě dálnic a rychlostních silnic relevantních pro město Zlín (primárně silnice R49, R55; sekundárně spojení Zlína s Olomoucí a Hradcem Králové respektive Ostravou).
- Existence konfliktů dopravní funkce a funkce bydlení v kontextu rozložení dopravních proudů na území města Zlína (silnice I/49, sídliště Jižní Svahy, železnice), včetně těžkých nákladních vozidel na silnici I/49 respektive nákladní železniční dopravy.
- Existence problémových míst silniční sítě, s předpokladem posunu jejich lokalizace od páteřní komunikace Otrokovice – Zlín (úsek Malenovice) k silnicím vedeným v severojižním směru (vstup do krajského města Zlína).
- Nejasná dopravní situace v Baťově areálu jako překážka jeho dalšího rozvoje.
- Problémy dopravy v klidu (parkování) zejména v centrální části Zlína a na sídlištích.

- Lokalizace města Zlína mimo napojení na páteřní železniční síť České republiky vedoucí k horší dostupnosti města Zlína železniční dopravou ve srovnání s dalšími krajskými městy České republiky.
- Kvalita a stupeň spojitosti města Zlína s dalšími centry sídelní struktury jako překážka rozvoje integrovaného dopravního systému Zlínské kraje.
- Klesající počet osob přepravených DSZO, s.r.o. promítající se rovněž v poklesu tržeb generovaných z provozu MHD.
- Nízká kvalita dopravního uzlu v prostoru zlínského autobusového a železničního nádraží
- Slabě rozvinutá síť cyklostezek včetně chybějící páteřní cyklotrasy Otrokovice - Zlín - Vizovice a kvalita chodníků a v návaznosti také problematika bezpečnosti cyklistické a pěší dopravy.
- Existence dílčích problémů týkajících se jednak pokrytí a jednak kapacit či potřeby modernizace technické infrastruktury města Zlína.

PŘÍLEŽITOSTI

- Zlepšování dopravní dostupnosti města Zlína výstavbou chybějících úseků napojujících město Zlín na páteřní síť dálnic a rychlostních silnic.
- Potenciál odvedení tranzitní dopravy, včetně těžkých nákladních vozidel, přes město Zlín výstavbou silnice R49 plnící roli obchvatu města Zlína.
- Zlepšení dopravní situace uvnitř města Zlína realizací projektů řešících nejvíce problémová místa (např. obchvat Zálešné a další).
- Pokles hrozeb zvyšujícího se dopravního zatížení v kontextu rostoucích cen pohonných hmot respektive demografického vývoje.
- Uvolnění rozvojových možností města Zlína řešením dopravní situace v Baťově areálu.
- Řešení problémů dopravy v klidu (parkování) realizací projektů parkovacích domů, podzemních parkovacích ploch respektive podporou systémů P+R či K+R.
- Realizace projektu zdvojkolejnění a elektrifikace železniční trati Otrokovice – Zlín se zlepšením dopravní dostupnosti města Zlína železniční dopravou.
- Vytvoření moderního dopravního terminálu v prostoru současného autobusového a vlakového nádraží (modernizace).
- Rozšiřování prostorového pokrytí spoji DSZO, s.r.o. v závislosti na existující poptávce.

- Rozvoj dopravních služeb DSZO, s.r.o. na bázi současných trendů nízkouhlíkových a inteligentních systémů veřejné dopravy.
- Zlepšování předpokladů cyklistické dopravy kompletací sítě cyklostezek a řešením problémů bezpečnosti cyklistické dopravy (např. stojany, úschovny, zabezpečení, obousměrný provoz apod.).
- Realizace rozvojových záměrů technické infrastruktury v souladu s existujícími rozvojovými plány, tj. zejména dobudování sítě v okrajových částech a v návaznosti na nové rozvojové lokality a s respektováním moderních trendů založených na inteligentních řešeních (např. smart grids apod.).
- Schopnost využít investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 3.

HROZBY

- Zhoršení kvality života obyvatel města Zlína neřešením problémových úseků silniční a železniční sítě, intenzifikace konfliktu dopravní funkce a funkce bydlení.
- Dále klesající počet osob přepravených DSZO, s.r.o. s utvářením hrozeb zajištění dopravní obslužnosti v kontextu disponibilních finančních zdrojů.
- Souběh dvou veřejně podporovaných druhů dopravy jako překážka čerpání finančních prostředků a faktor evokující úvahy o efektivnosti v kontextu klesajícího počtu přepravených osob DSZO, s.r.o.
- Neschopnost zajištění dostatečného objemu finančních prostředků pro realizaci potřebných projektů v oblasti dopravy (silniční síť, modernizace železniční trati).
- Neschopnost využít investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 3.

TO 4 - FYZICKÉ PROSTŘEDÍ MĚSTA

SILNÉ STRÁNKY

- Zlín jako jedinečný funkcionalistický urbanistický celek se zvláštním režimem ochrany, zejména v rámci Městské památkové zóny.
- Realizované dílčí projekty v rámci procesu regenerace Baťova areálu (např. budova 21, budovy 14 a 15 a další).
- Vymezení rozvojových ploch v územním plánu pro různé typy funkčního využití (např. bydlení, rekreace, volný čas).
- V kontextu historického vývoje relativně vysoký podíl zelených ploch na ploše města; Zlín jako město v zeleni, průmyslové zahradní město.
- Ve srovnání s problémovými krajskými městy České republiky relativně dobrá kvalita životního prostředí – mj. kvalita ovzduší a vod.
- Vytvořený systém odpadového hospodářství s vymezenými cíli rozvoje do budoucna.

SLABÉ STRÁNKY

- Prostorově determinovaný rozvoj ve vztahu k údolí řeky Dřevnice s řadou omezení ve vztahu k nabídce rozvojových ploch.
- Existence lokalit charakteru brownfields na území města Zlína, se zásadním významem zejména Baťova areálu s ohledem na jeho plošnou velikost.
- Existence řady překážek procesu regenerace Baťova areálu – vlastnická fragmentace, funkční konflikty, nevyhovující fyzický stav řady objektů a technické infrastruktura, památková ochrana objektů ve špatném fyzickém stavu.
- Relativně špatný fyzický stav některých veřejných prostranství se zásadním významem zejména centrální části města Zlína.
- Dílčí problémy v oblasti životního prostředí ve vztahu k překračování imisních limitů prachu a ozónu.
- Lokalizace architektonicky cenné části města Zlína v zátopové oblasti řeky Dřevnice.
- Nepříliš pozitivní trendy v otázce zvyšování míry další využitelnosti odpadů, skládkování jako převažující forma nakládání s odpady.

PŘÍLEŽITOSTI

- Využití jedinečnosti architektonické kvality města Zlína, zejména v rámci Městské památkové zóny, pro rozvoj specifických forem aktivit (např. urbanistická regenerace na bázi kreativních průmyslů, služeb apod.).
- Začlenění Baťova areálu jako plně funkční součásti prostorové struktury města Zlína, a to s ohledem na jeho plošnou rozlohu na bázi polyfunkčního využití (např. průmysl, služby, volný čas, kreativní aktivity, bydlení a další).
- Regenerace dalších nevyužitých lokalit na území města Zlína včetně regenerace veřejných prostranství v centrální části města.
- Realizace dílčích kroků směřujících k zachování silných stránek města Zlína v oblasti životního prostředí (např. obnova zeleně apod.).
- Snižování hrozeb spojených s povodněmi realizací protipovodňových opatření v povodí řeky Dřevnice.
- Realizace projektu integrovaného centra nakládání s odpady zaměřeného na respektování hierarchie preferovaných postupů nakládání s odpady.
- Schopnost využít investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 3.

HROZBY

- Realizace rozvojových záměrů bez zohlednění architektonické kvality města Zlína, zejména v rámci Městské památkové zóny.
- Realizace rozvojových záměrů bez zohlednění pozitiv pro kvalitu života plynoucích z existence zelených ploch.
- Neschopnost řešit problémy regenerace Baťova areálu s ohledem na existenci konfliktů v tomto směru (např. památková ochrana, funkční konflikt).
- Vytváření nových lokalit charakteru brownfields s ohledem na změny ve funkční prostorové struktuře města Zlína (např. suburbanizace, relokace institucí) a možnosti nalezení nového využití opuštěných lokalit.
- Existence hrozeb spojených s povodněmi s ohledem na trasování řeky Dřevnice přes nejhustěji obydlené území města Zlína.
- Neschopnost využít investičních priorit kohezní politiky Evropské unie pro programové období 2014-2020 ve vztahu k relevantním tématům TO 4.

TO 5 - ŘÍZENÍ A SPRÁVA MĚSTA

SILNÉ STRÁNKY

- Zpracovaný podrobný Procesní audit Magistrátu města Zlína, který obsahuje analýzu procesů a organizační struktury vč. návrhů pro zlepšení současného stavu.
- Velmi pozitivní hodnocení statutárního města Zlína mezi ostatními krajskými městy z pohledu aplikace metod eGovernmentu.
- Fungující partnerská spolupráce statutárního města Zlína s městy v zahraničí.
- V otázkách financování a rozpočtu města Zlína lze konstatovat v posledních letech poměrně vyrovnané hospodaření.
- Ve srovnání s ostatními krajskými městy poměrně dobré hodnoty ukazatelů charakterizujících zadlužení města.
- Zvyšující se částka dotací a příspěvků poskytovaných městem přímo z rozpočtu mimo rámec účelových fondů (mezi oblastí, které jsou městem podporovány největšími částkami, patří kultura a cestovní ruch, školství, sport a volnočasové aktivity).
- Poměrně pozitivní postavení města Zlína mezi ostatními krajskými městy při hodnocení přínosů kohezní politiky (počet projektů, finanční alokace). Nejvíce prostředků bylo alokováno na vědu, výzkum a inovace, infrastrukturu veřejných služeb a veřejná prostranství či na dopravní infrastrukturu.
- Statutární město Zlín patří mezi subjekty s nejvyšším čerpáním prostředků kohezní politiky na svém území (spolu s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně a Zlínským krajem).
- Existence témat vnímaných obyvateli města Zlína jako silné stránky (např. zeleň, kvalita života).

SLABÉ STRÁNKY

- Chybějící strategické či koncepční dokumenty zejména v oblastech dopravy a bydlení.
- Statutární město Zlín vykazuje druhé nejnížší rozpočtové příjmy na obyvatele, v rámci kterých je evidován obecně nižší podíl přijatých dotací ve srovnání s ostatními krajskými městy.
- Klesající tendence celkové finanční podpory poskytované městem prostřednictvím účelových fondů (způsobeno zejména výraznějším poklesem fondů určených na podporu bydlení).

- Existence témat vnímaných obyvateli města Zlína jako slabé stránky (např. dopravní situace).

PŘÍLEŽITOSTI

- Využití prostředků kohezní politiky pro další rozvoj území města Zlína po roce 2013.
- Podpora dalších reforem veřejné správy ze strany státu (např. v oblasti eGovernmentu).
- Využití externích zdrojů financování pro zlepšení provádění veřejné správy na území města (např. vzdělávání a další rozvoj úředníků města).
- Stejně jako u většiny ostatních krajských měst postupné zavádění systémů a nástrojů řízení kvality pro fungování a zlepšování výkonu veřejné správy (např. ISO certifikace, CAF, BSC, benchmarking).

HROZBY

- Zhoršující se stav provozního salda hospodaření města a zvyšující se tlaky na růst provozních výdajů při problematickém vývoji provozních příjmů způsobené např. stagnací počtu obyvatel města a následnou stagnací daňových příjmů, poměrně rozsáhlou investiční činností města v posledních letech či obecnou ekonomickou situací celé České republiky.
- Vliv poměrně nestálého legislativního prostředí v rámci České republiky.
- Přesuny kompetencí a zajišťovaných agend z ústřední správy na města.
- Změny v rozpočtovém určení daní či dotačních zdrojích na výkon veřejné správy ze strany státu.

PŘÍLOHA 1 - POPULAČNÍ PROGNÓZA MĚSTA ZLÍNA

Příloha 1 strategie představuje metodiku a výsledky populační prognózy města Zlína k rokům 2015, 2020, 2025, 2030 a 2035. Ačkoliv výsledky je nutné interpretovat a přijímat s rezervou, naznačuje populační prognóza hlavní směry vývoje populace města Zlína.

Za metodu populační prognózy byla vybrána komponentní metoda bez migrace, která se využívá při malých populacích (kraje, okresy, města) pro krátkodobé a střednědobé prognózy. Komponentní metoda je používána vždy při odhadu věkové struktury budoucí populace. Výchozí proměnné a zdroje informací zahrnují:

- průměrné migrační saldo v období let 2001-2010 za město Zlín (Český statistický úřad),
- tabulkový počet osob žijících v dokončeném věku v průměru za pětileté kohorty ve městě Zlín přepočtený na léta 2006-2010 (Český statistický úřad),
- věkovou strukturu obyvatelstva města Zlína v pětiletých kohortách k roku 2010 (evidence obyvatelstva statutárního města Zlín),
- počet živě narozených podle věku matky v kohortách -15, 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40 + v období let 2001-2010 za město Zlín (Český statistický úřad).

V kontextu předchozího vývoje předkladatelé neočekávají zásadní změny ve specifické plodnosti žen a poměru mužů a žen při narození v poměru 0,515 ku 0,485 tak, jak je stanoven pro Českou republiku Českým statistickým úřadem. Vzhledem k obtížnému odhadu a značné variabilitě intenzity migrace je tato uplatněna k výsledkům komponentní metody pouze při predikci celkového počtu obyvatel města Zlína a to ve třech variantách. Za střední variantu je považována prognóza získaná součtem počtu obyvatel v jednotlivých věkových kategoriích dosažených pomocí komponentní metody a průměrem migračního salda ve Zlíně za období let 2001-2010. Prognóza ve verzi optimistické je provedena součtem počtu obyvatel dosažených pomocí komponentní metody a průměrem migračního salda po přičtení směrodatné odchylky. Prognóza ve verzi pesimistické je stanovena součtem počtu obyvatel dosažených pomocí komponentní metody a průměrem migračního salda po odečtení směrodatné odchylky. Výpočet populační prognózy je prováděn zvlášť pro muže a ženy.

Hlavní poznatky populační prognózy lze shrnout následujícím způsobem:

- Optimistická, pesimistická i střední verze populační prognózy předpovídají pokles počtu obyvatel města Zlína k hodnotě 60 - 62 tis. obyvatel v roce 2035. K roku 2020 je pokles počtu obyvatel města Zlína predikován v rozmezí 5 - 6 tis. obyvatel, a to v důsledku kombinace záporných hodnot přirozeného přírůstku i migračního salda (viz tabulka P-1).

- Optimistická, pesimistická i střední verze populační prognózy předpovídají další pokračování procesu demografického stárnutí města Zlína se zvyšujícím se zastoupením počtu osob starších věkových skupin a naopak nižším počtem osob věkových skupin mladších. Ve věkové struktuře obyvatelstva města Zlína se rovněž projeví vliv posunů různě silných věkových skupin do reprodukčního věku.
- Ve střednědobém výhledu do roku 2035 prognóza předpovídá poklesu počtu narozených dětí přibližně na polovinu současného stavu, tj. ze současného počtu 4 000 osob ve věkové kategorii 0 - 4 let na 2 000 osob v roce 2035. Pokles počtu osob v nejmladší věkové skupině je očekáván již v roce 2020, výrazné zrychlení celého trendu je však očekáváno zejména po roce 2020.

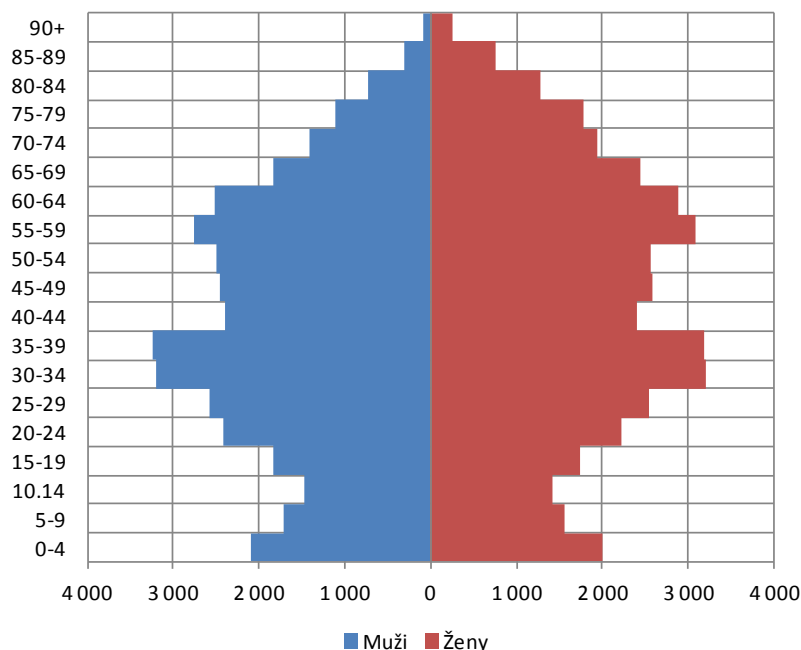
Tabulka P1-1: Populační prognózy vývoje počtu obyvatel města Zlína; období let 2010-2035

Populační prognóza	2010*	2015	2020	2025	2030	2035
Optimistická varianta	76 580	74 183	71 833	68 929	65 588	62 191
Střední varianta	76 580	73 267	70 916	68 012	64 671	61 274
Pesimistická varianta	76 580	72 350	70 000	67 096	63 754	60 358

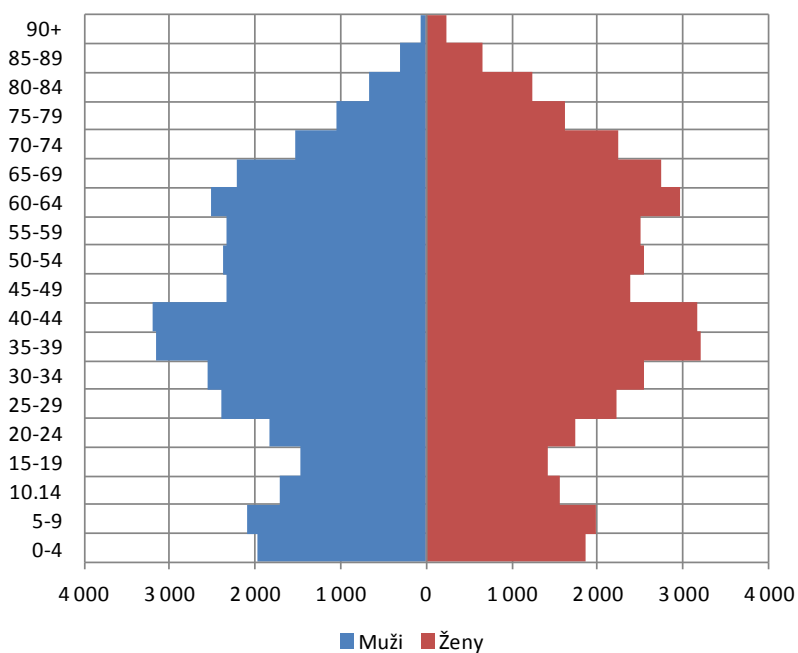
* Výchozí stav

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a statutárního města Zlína

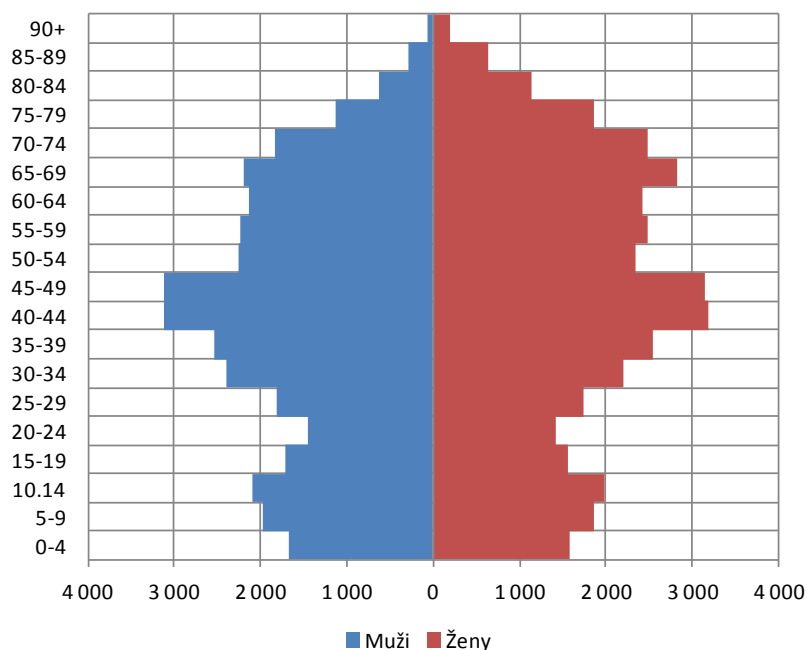
Obrázek P1-1: Věková pyramida obyvatelstva města Zlína v roce 2010 (výchozí stav)

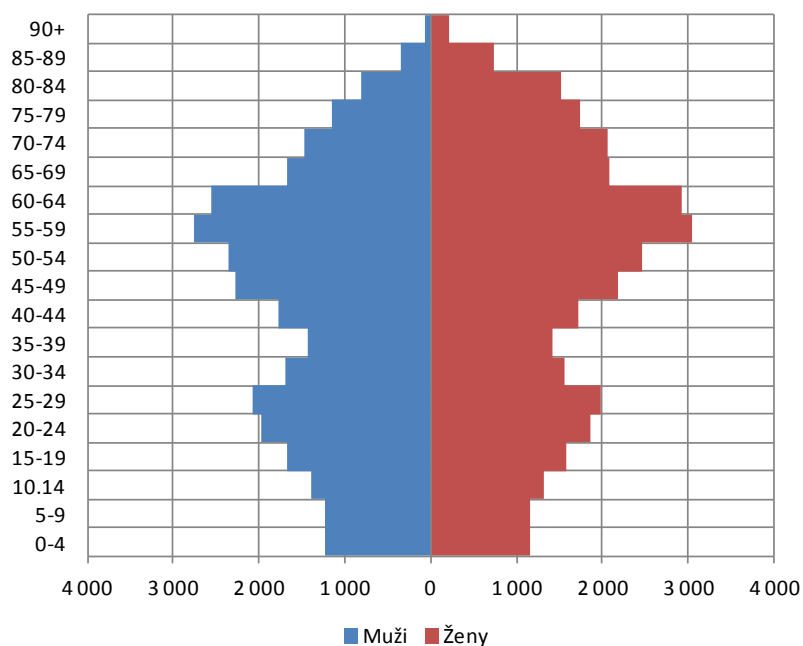
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a statutárního města Zlína

Obrázek P1-2: Věková pyramida obyvatelstva města Zlína v roce 2015

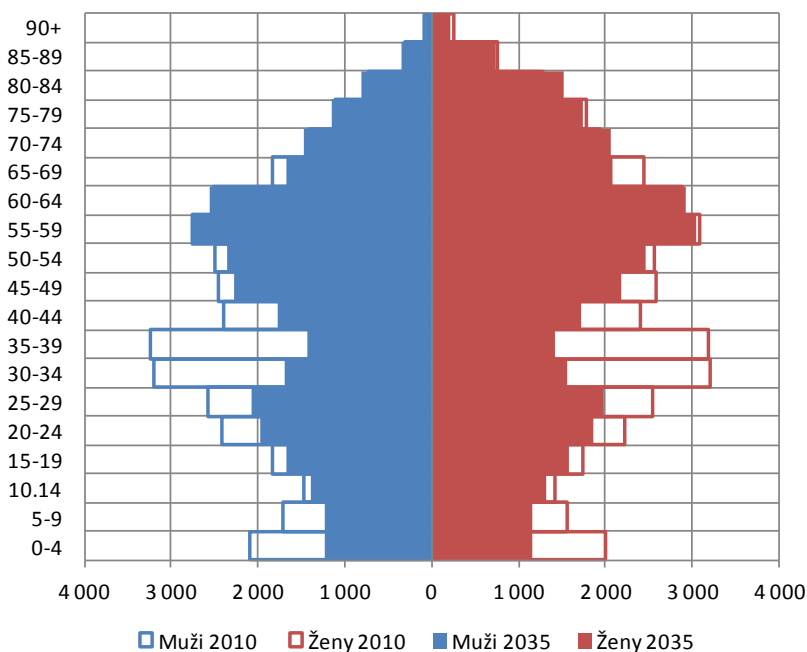
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a statutárního města Zlína

Obrázek P1-3: Věková pyramida obyvatelstva města Zlína v roce 2020

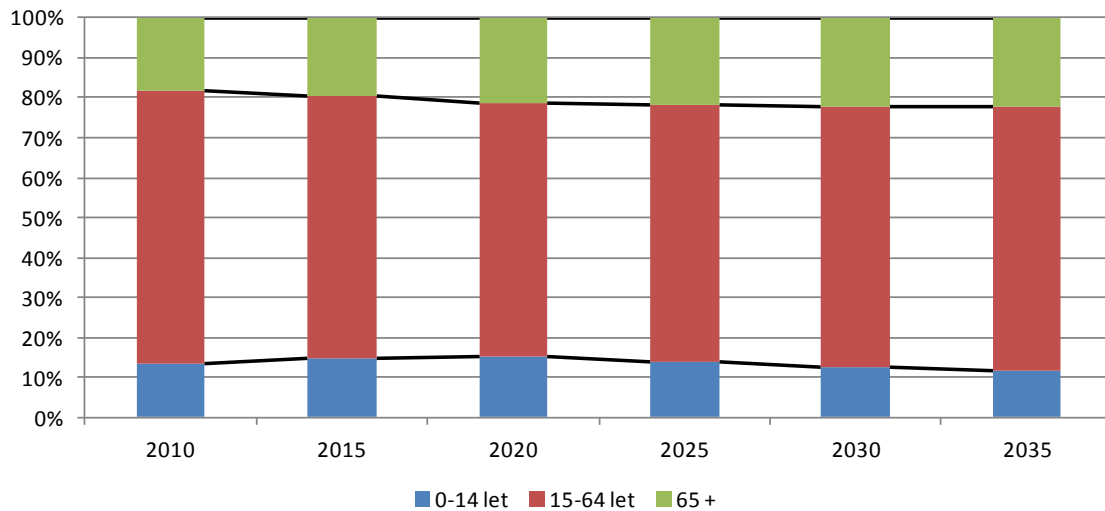
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a statutárního města Zlína

Obrázek P1-4: Věková pyramida obyvatelstva města Zlína v roce 2035

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a statutárního města Zlína

Obrázek P1-5: Porovnání věkových pyramid obyvatelstva města Zlína v roce 2010 a 2035

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a statutárního města Zlína

Obrázek P1-6: Vývoj struktury širokých věkových skupin obyvatelstva města Zlína; období 2010-2035

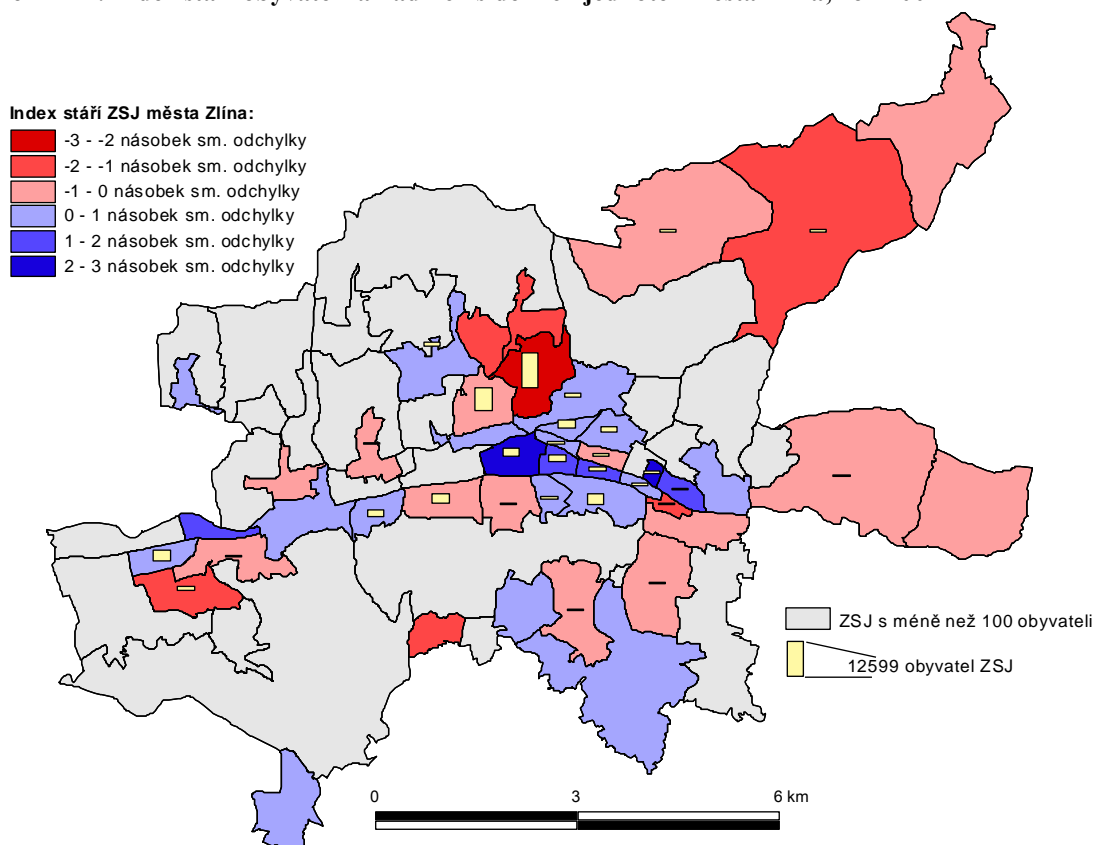
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a statutárního města Zlína

PŘÍLOHA 2 - OBYVATELSTVO MĚSTA ZLÍNA NA ÚROVNI ZSJ

Hodnocení věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva města Zlína bylo doplněno o analýzu na nižší prostorové úrovni základních sídelních jednotek. S ohledem na dostupnost statistických informací bylo toto hodnocení provedeno pro výsledky Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001. Obrázek P2-1 prostorově znázorňuje hodnoty ukazatele index stáří pro jednotlivé základní sídelní jednotky města Zlína. Hlavní poznatky v tomto ohledu naznačují, že:

- relativně mladší obyvatelstvo je charakteristické pro sídliště Jižní Svahy a některé okrajové části města,
- relativně starší obyvatelstvo je charakteristické pro centrální část Zlína a dále pro některá sídliště (např. Bartošova čtvrť) a okrajové části města.

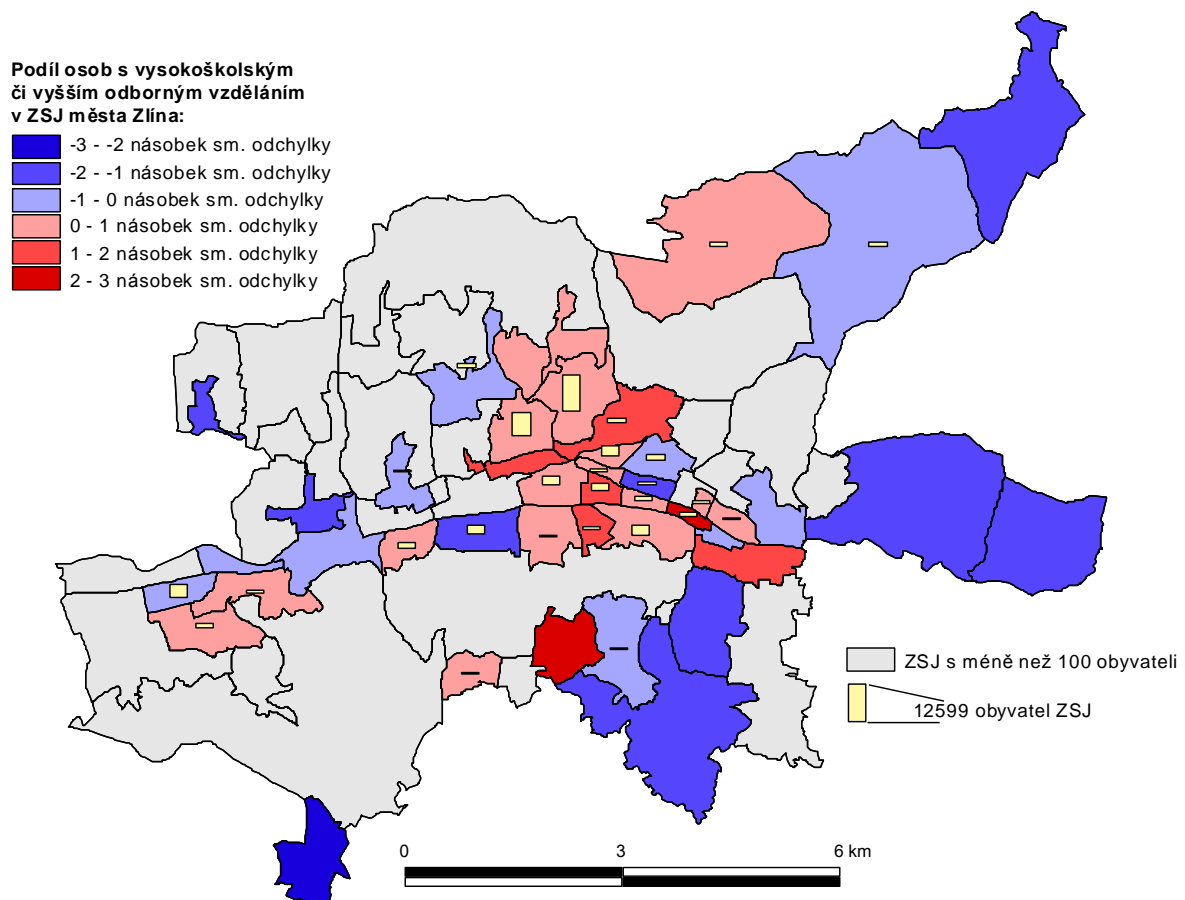
Obrázek P2-1: Index stáří obyvatel základních sídelních jednotek města Zlína; rok 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Obrázek P2-2 pak prostorově znázorňuje hodnoty ukazatele podíl osob s vysokoškolským či vyšším odborným vzděláním v jednotlivých základních sídelních jednotkách města Zlína. Hlavní poznatky v tomto ohledu naznačují relativně vyšší podíl těchto osob v centrální části Zlína a naopak nižší podíl v okrajových částech Zlína.

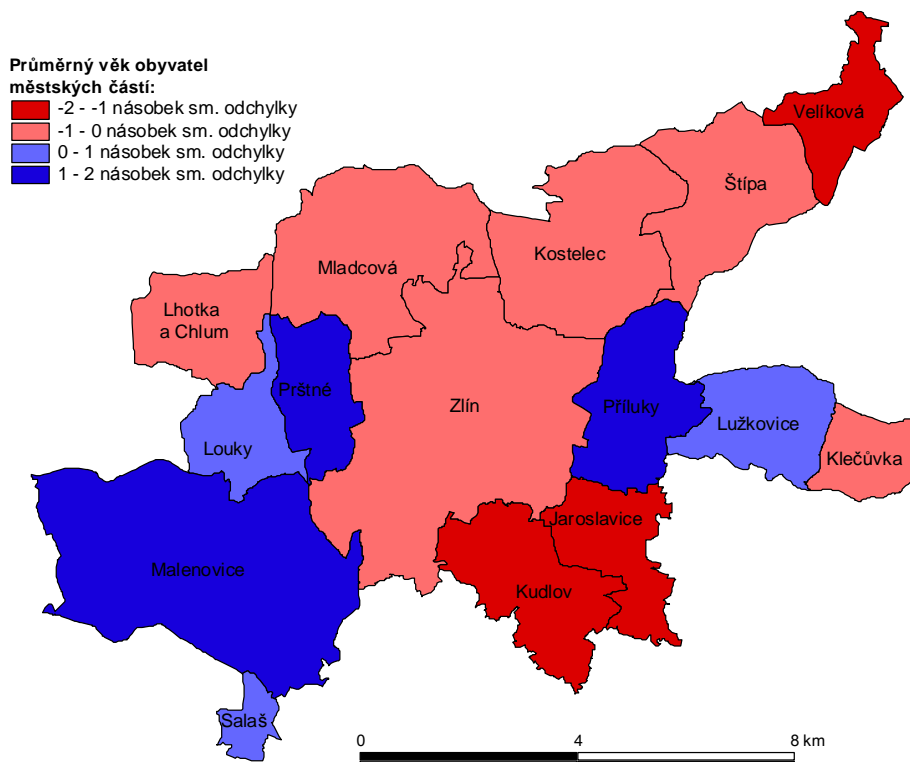
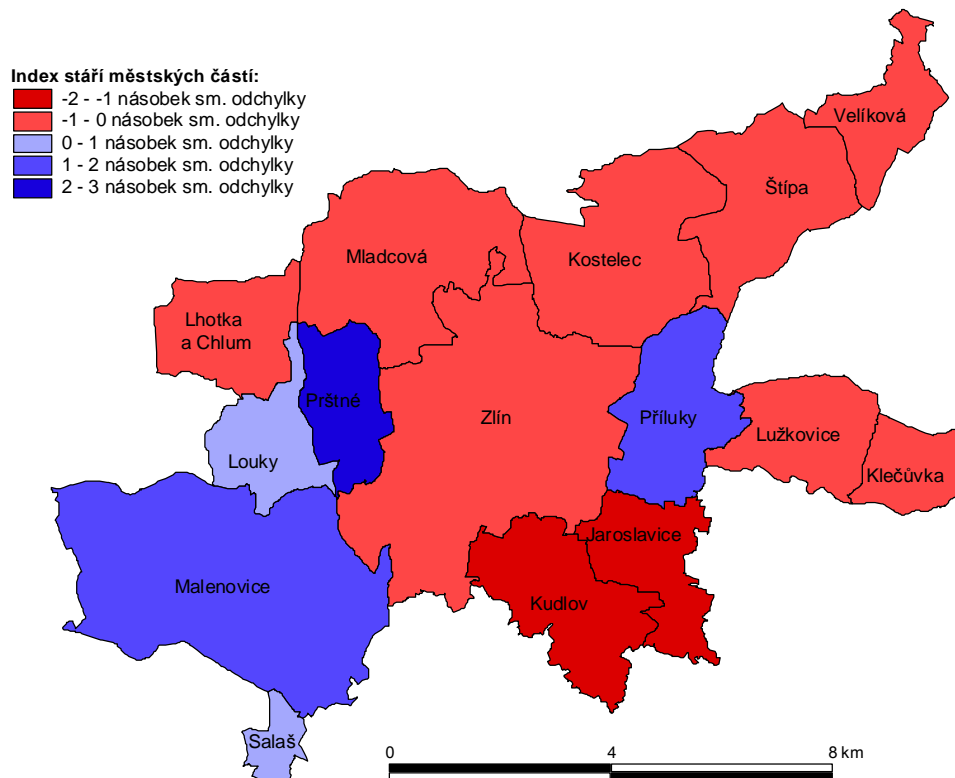
Obrázek P2-2: Podíl osob s vysokoškolským či vyšším odborným vzděláním v základních sídelních jednotkách města Zlína; rok 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

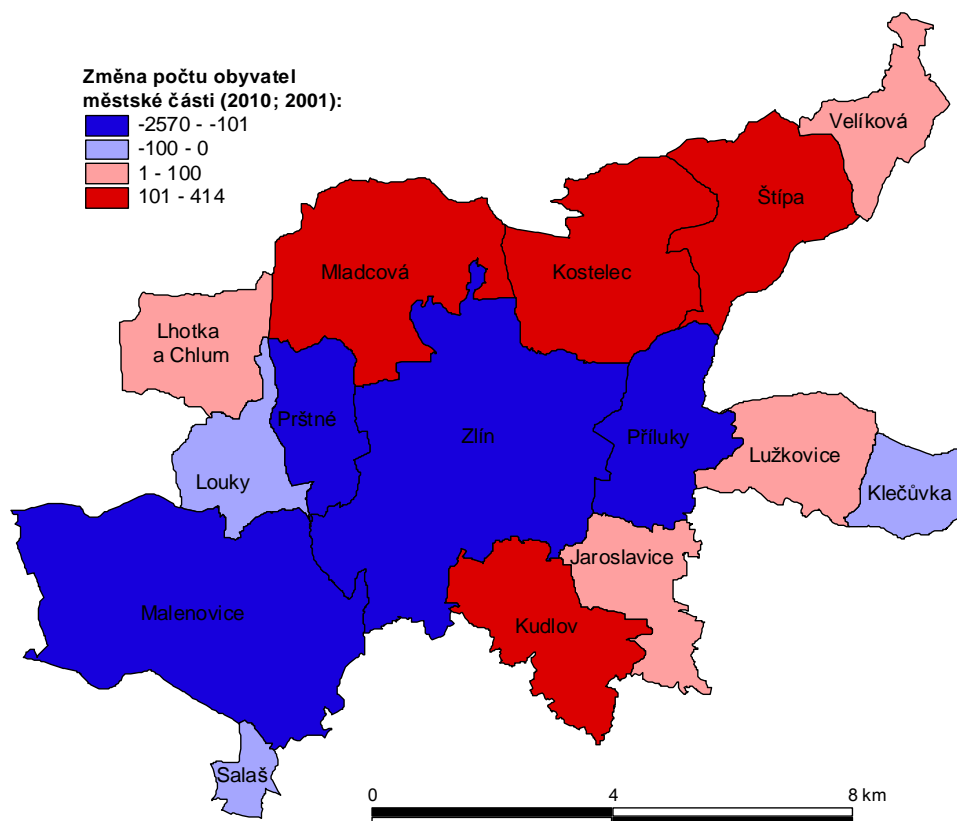
V případě obou sledovaných ukazatelů je však otázkou, k jakým změnám došlo ve vývoji po roce 2001 a to mimo jiné v kontextu směrů vnitroměstské migrace. Obrázek P2-3 naznačuje tendence změn věkové struktury pro územní jednotky vyšší prostorové úrovně městských částí. V tomto ohledu se zdá být patrné měnění se postavení některých okrajových městských částí (severovýchodní a jihovýchodní část města Zlína) ve směru zvýšení zastoupení dětské složky populace s dopady na snížení průměrného věku zde žijících obyvatel v relativním srovnání s dalšími městskými částmi. Obrázek P2-4 podporuje uvedené úvahy na bázi hodnocení změny počtu obyvatel jednotlivých městských částí ve srovnání let 2001 a 2010, když populačně ziskové jsou zejména městské části na severovýchodě a jihovýchodě území města Zlína.

Obrázek P2-3: Index stáří (nahore) a průměrný věk (dole) obyvatel městských částí Zlína; rok 2010

Zdroj: Evidence obyvatel města Zlína (2010)

Obrázek P2-4: Změna počtu obyvatel městských částí Zlína ve srovnání let 2010 a 2001

Zdroj: Evidence obyvatel města Zlína pro rok 2010; Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

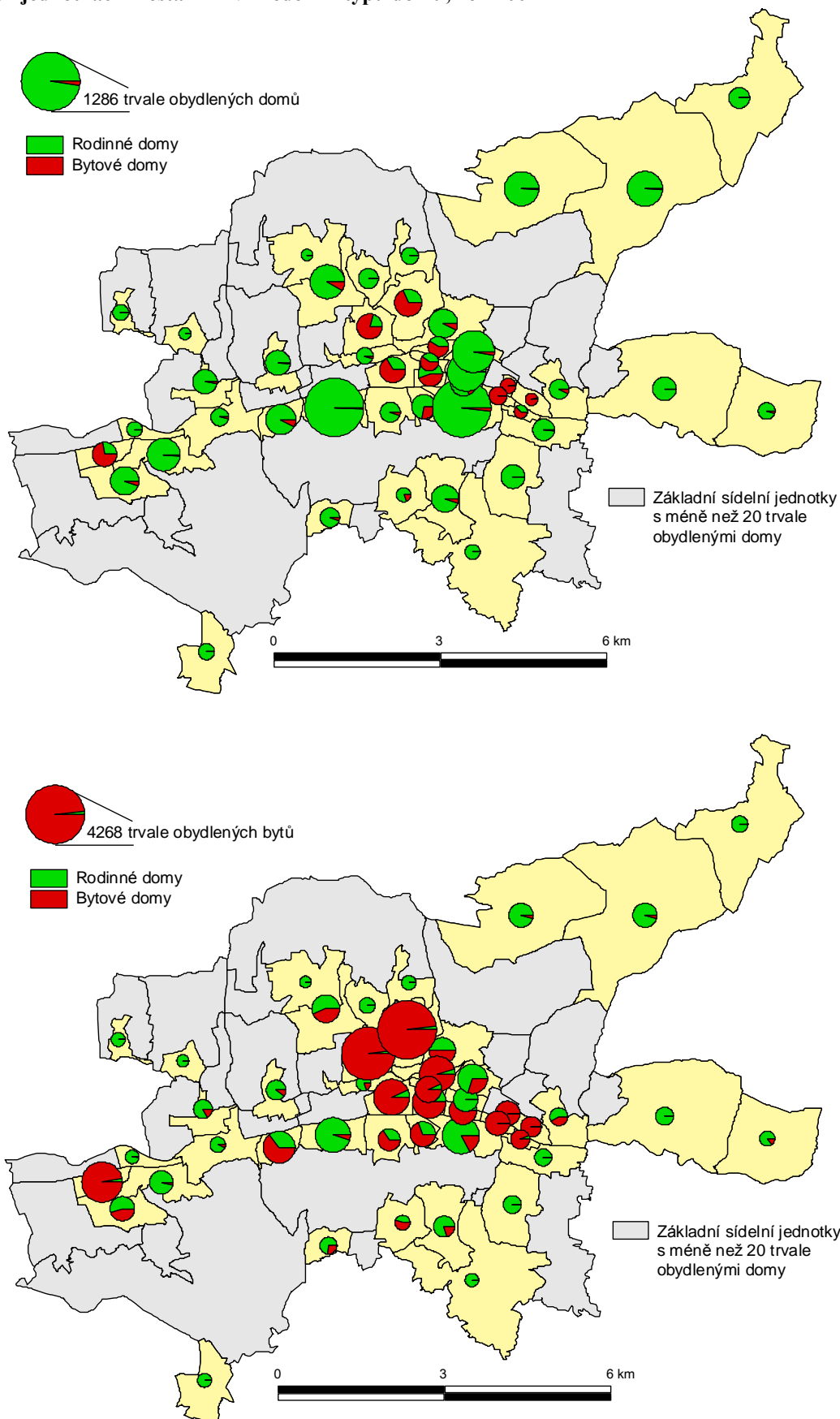
PŘÍLOHA 3 - DOMOVNÍ A BYTOVÝ FOND MĚSTA ZLÍNA NA ÚROVNI ZSJ

Hodnocení domovního a bytového fondu města Zlína na úrovni základních sídelních jednotek se zaměřilo na ukazatele celkového počtu, struktury a stáří domů a bytů. Obrázky P3-1 a P3-2 znázorňují vzhledem k dostupnosti dat situaci podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001.

Poznátky těchto obrázků lze shrnout následujícím způsobem:

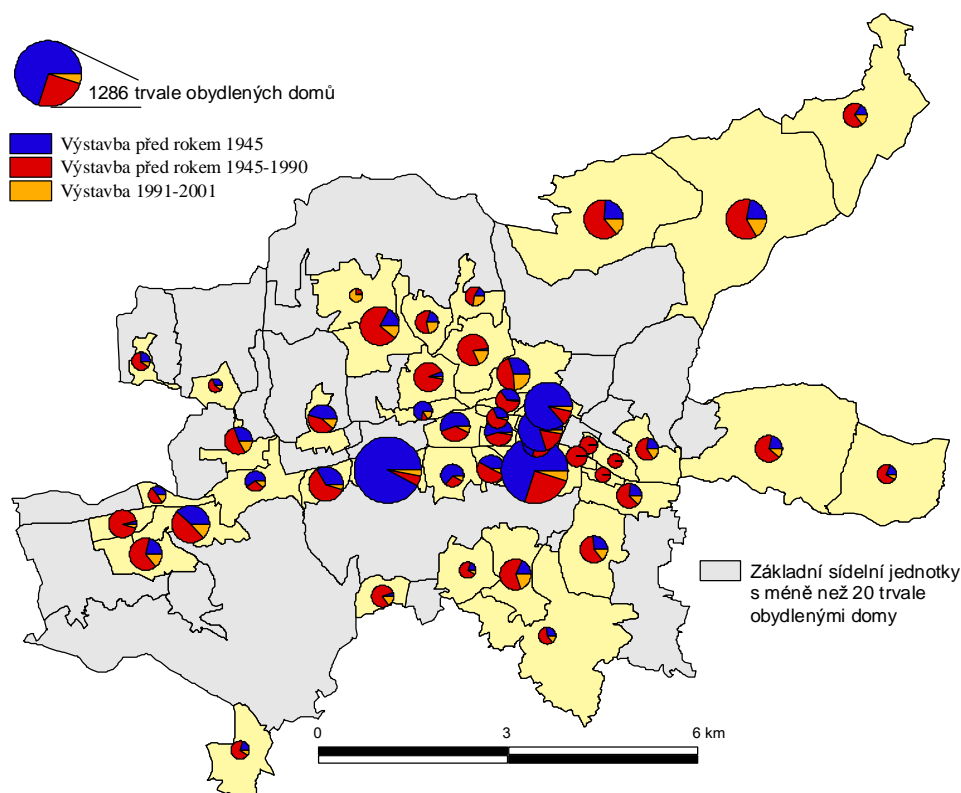
- Nejvyšší počet trvale obydlených bytů je koncentrován do lokalit sídlišť Jižní Svahy I a II. Další zlínská sídliště vykazují výrazně nižší počet trvale obydlených bytů a tedy i nižší koncentraci obyvatelstva. Z tohoto důvodu lze považovat sídliště Jižní Svahy za lokalitu s nejvyšší náchylností k hrozbám plynoucím z vysoké hustoty zalidnění. Poznamenejme, že komplexní bytová výstavba ve městě Zlíně je datována zejména do období socialismu.
- Nejvyšší počet rodinných domů je soustředěn do architektonicky cenných lokalit zástavby Baťovských domků (základní sídelní jednotky Letná a Lesní čtvrť). Za zásadní lze v tomto směru považovat relativně vysoké stáří této zástavby pocházející z období před 2. světovou válkou.
- Bytová výstavba po roce 1989 je soustředěna do více částí města Zlína a zahrnuje jednak projekty výstavby bytových domů a to zejména v lokalitách navazujících na sídliště Jižní Svahy a jednak projekty individuální bytové výstavby v okrajových částech města Zlína. Obrázek P3-3 dokládá uvedené tvrzení a současně umožňuje identifikovat okrajové části Zlína, kde se nejvíce zvýšil počet bytů a to zejména na bázi individuální bytové výstavby. Tyto části zahrnují zejména lokality Kostelec a Štípa v severovýchodní části města Zlína, Kudlov v jihovýchodní části města Zlína a dále lokality Mladcová v severní části města Zlína respektive Městské Nivy v městské části Příluky (srovnej uvedené poznatky s údaji o změně počtu obyvatel v jednotlivých částech města Zlína).

Obrázek P3-1: Struktura trvale obydlených domů (nahore) a trvale obydlených bytů (dole) v základních sídelních jednotkách města Zlín vzhledem k typu domů; rok 2001

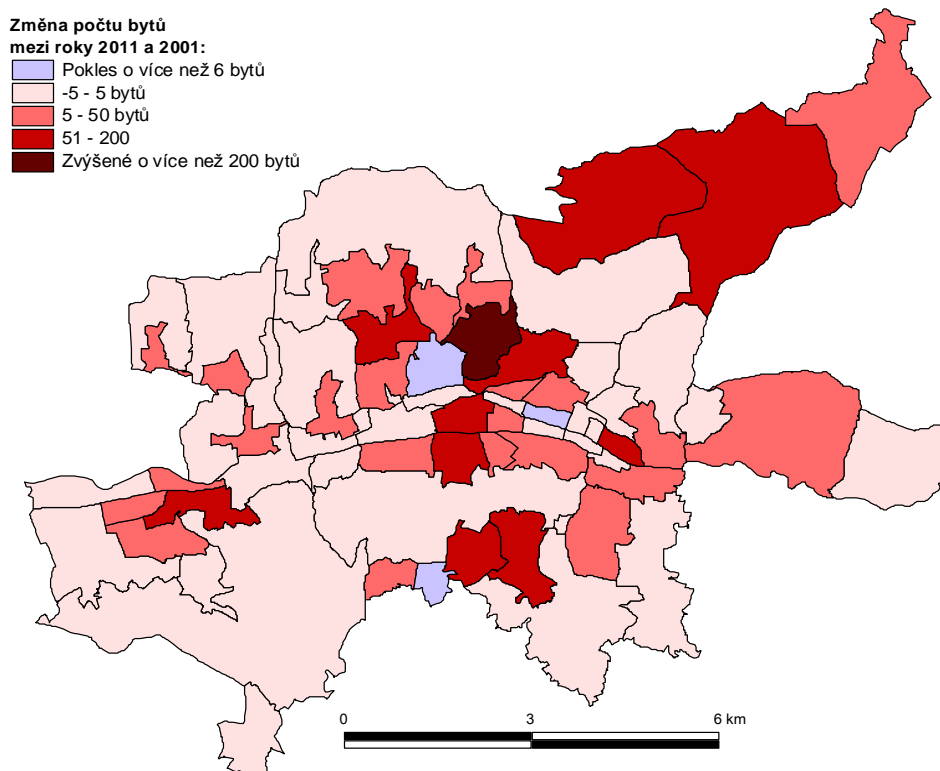
Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Obrázek P3-2: Struktura trvale obydlených domů v základních sídelních jednotkách města Zlína vzhledem ke stáří domů; rok 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Obrázek P3-3: Změna počtu bytů v základních sídelních jednotkách města Zlína mezi roky 2011 a 2001

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001; Registr sčítacích obvodů a budov (2011)

PŘÍLOHA 4 - VOLNOČASOVÉ AKTIVITY NA ÚZEMÍ MĚSTA ZLÍNA

Tabulka P4-1: Vybrané organizace na území města Zlína poskytující nabídku volnočasových aktivit; rok 2012

Název	Organizační forma	Popis
Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín - Tyršovo nábřeží; Družstevní	Příspěvková organizace statutárního města Zlína	Školské zařízení pro zájmové vzdělávání nabízí širokou škálu zájmových kroužků, výukových programů, setkání, besed či táborů.
Středisko volného času Ostrov radosti	Organizační složka statutárního města Zlína	Středisko je zřízeno za účelem zajištění kvalitní formy trávení volného času pro neorganizované děti a mládež a tím působí především v oblasti nespecifické primární prevence rizikových projevů chování.
KLUB Íčko - detašované pracoviště SVČ Ostrov radosti	Organizační složka statutárního města Zlína	Zařízení se specializuje na programy prevence sociální exkluze a segregace osob se zdravotním postižením, zejména mládeže po ukončení základní školní docházky.
Salesiánský klub mládeže Zlín	Organizační jednotka občanského sdružení	Provozuje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež od 11 do 26 let, pro děti od 14 let pořádá nealko-diskotéky a v létě indiánské a středověké prázdninové tábory. Vychovává a vzdělává mladé a dospělé dobrovolníky. Organizuje také aktivity pro dospělé (Klub pro rodiče s dětmi, Klub pro dospělé).
Komunitní centrum pro rodinu Domino - Mraveniště; Jižní Svahy	Občanské sdružení DOMINO cz, o.s.	Plně vybavené centrum pro potřeby dětí a jejich rodičů, jehož součástí je i tělocvična a dětské hřiště, zajišťuje nabídku uměleckých kroužků, poradenství, preventivní psychologickou péči, hlídání dětí, besedy a přednášky. Součástí komunitního centra je klub pro děti a taneční škola pro děti a mládež.
Rodinné centrum Kamarád - Nenuda o.s.	Občanské sdružení Kamarád - Nenuda o.s.	Aktivity centra jsou zaměřeny na rodiny s dětmi a spojení dvou generací. Činnost spočívá v organizaci volnočasových aktivit pro děti i celé rodiny, zabezpečování prázdninového provozu pro děti, pořádání společných přimořských pobytů pro celé rodiny.
Dětské centrum Beruška Ševcovská; Podlesí	Občanské sdružení Dětské centrum Beruška o.s.	Dětské centrum nabízí rodičům a dětem hernu pro děti, organizované programy pro děti, cvičení pro děti, miniškolkou, zájmové kroužky pro děti, jednorázové akce, příměstské tábory, aktivity pro rodiče.
Centrum pro rodinu Zlín o. s.	Občanské sdružení Centrum pro rodinu Zlín o. s.	Aktivity centra vychází z křesťanských principů, přičemž jeho hlavním cílem je podpora činnosti, vedoucích k upevnění a prohloubení manželství a rodiny jako základu zdravé společnosti. Sdružení realizuje osvětovou činnost, nabízí aktivity pro společné trávení volného času rodičů s dětmi a pořádá kurzy na podporu slučitelnosti rodiny a zaměstnání.
Klub dětí a mládeže "HANDICAP(?)" Zlín	Občanské sdružení	Posláním klubu je pomoc dětem a mládeži s postižením a jejich rodinám při řešení jejich tíživé životní situace nabídkou různorodých volnočasových příležitostí.
T klub - nízkoprahový klub pro děti 9 - 12 let a T klub DOMA - nízkoprahový klub pro mládež 13 - 18 let	Občanské sdružení Unie Kompas o.s.	Nízkoprahové zařízení pro děti. Poskytují sociální poradenství a prostor pro trávení volného času.
Junák - svaz skautů a skautek ČR - Okresní rada Zlín	Organizační jednotka občanského sdružení	Organizace zaměřená na skauting, tábornické činnosti a jiné aktivity v přírodě.
ZÁLESÁK - středisko ZLÍN 1 "Mladcová"	Organizační jednotka občanského sdružení	Organizace zaměřená na skauting, tábornické činnosti a jiné aktivity v přírodě.

Tabulka P4-1: Vybrané organizace na území města Zlína poskytující nabídku volnočasových aktivit; rok 2012 (pokračování)

Tábormický klub TULÁCI - Zlín	Občanské sdružení	Organizace zaměřená na skauting, tábormické činnosti a jiné aktivity v přírodě.
Zlínské kluby seniorů (11)	Organizační složky statutárního města Zlína	Nabídka klubové činnosti seniorům (přednášky, besedy, zájezdy, kulturní akce, vzdělávání apod.). Na konci roku 2011 bylo v těchto klubech evidováno 987 členů.
Charitní kluby seniorů (3)	Organizační jednotky církevní organizace	Nabídka klubové činnosti seniorům (přednášky, besedy, zájezdy, kulturní akce, vzdělávání apod.).
Oblastní spolek Českého červeného kříže Zlín - Klub zdravých seniorů	Organizační jednotka občanského sdružení	Nabídka klubové činnosti seniorům (přednášky, besedy, zájezdy, kulturní akce, vzdělávání apod.).
Centrum volnočasových aktivit Mladcová	Občanské sdružení Centrum volnočasových aktivit o.s.	Centrum pravidelně pracuje s dětmi a mládeží ve svých skupinách, klubech a kroužcích, pořádá sportovní, branné a kulturní akce pro širokou veřejnost.
Rodinný zábavní park Galaxie Zlín	Obchodní společnost Eurogalaxie s.r.o.	Dětský zábavní park nabízí širokou nabídku atrakcí pro rodiny s dětmi.
Astronomické kroužky	Občanské sdružení Zlínská astronomická společnost o.s.	Astronomicky orientované kroužky jsou nabízeny mladým zájemcům o astronomii, přičemž probíhají na zlínské hvězdárně.
Laser Aréna Zlín	Fyzická osoba	Laser game představuje speciální zábavnou bojovou hru, která se odehrává v prostředí speciální sci-fi arény.
Taneční a pohybové kroužky	Občanské sdružení Hudebně taneční školička Kořata o.s. a Sportovní školička Kocouři o.s.	Občanské sdružení nabízí zejména možnost účasti v hudebně-pohybových kurzech a tanečních skupinách.
Taneční klub	Občanské sdružení Taneční klub FORTUNA Zlín o.s.	Taneční klub realizuje činnosti v oblasti pohybové, hudební a estetické výchovy, společenského, moderního i scénického tance, kolektivního cítění, všestranného rozvoje osobnosti.
Taneční studio Orientální tance JANA	Fyzická osoba	Taneční studio nabízí kurzy, semináře a pobyty vztahující se k výuce orientálního tance.
DELILA centrum tance a pohybu	Fyzická osoba	Centrum nabízí výuku různých stylů orientálních tanců, latinsko-amerických tanců, brazilské samby, moderních i folklorních tanců a zumba program.

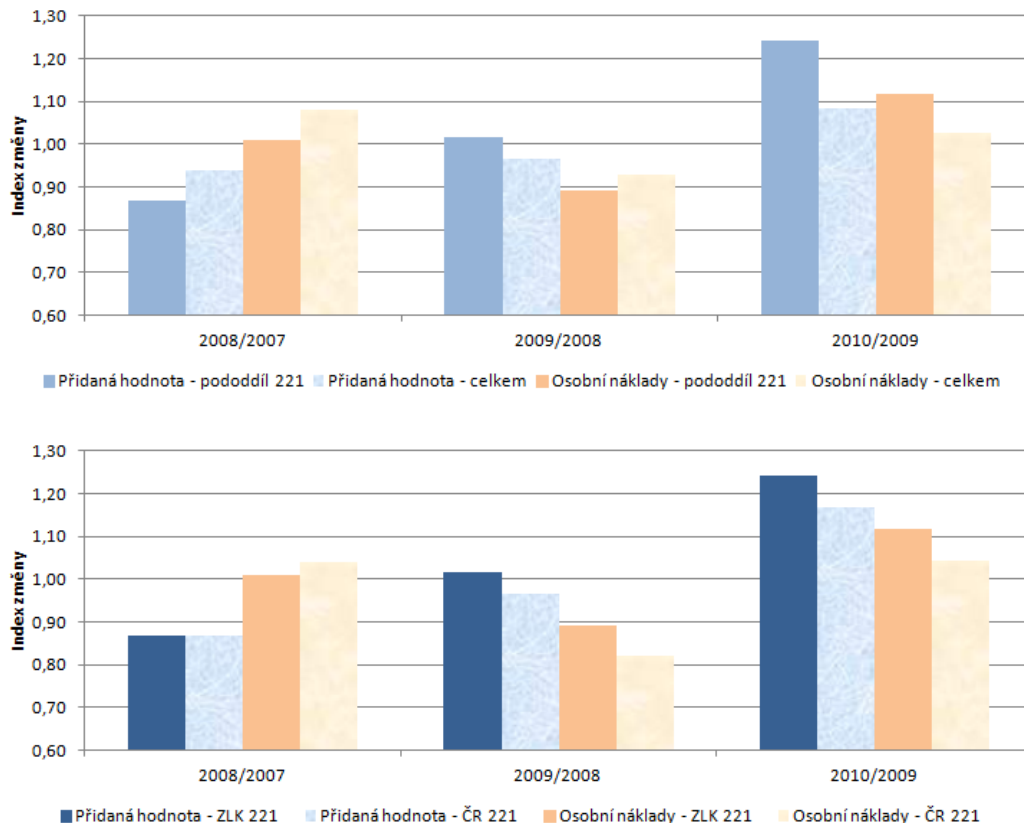
Zdroj: vlastní zpracování na základě informací uvedených organizací

PŘÍLOHA 5 - FINANČNÍ UKAZATELE VÝZNAMNÝCH EKONOMICKÝCH ODVĚTVÍ MĚSTA ZLÍNA

Pro Zlín nejvíce významná ekonomická odvětví byla provedena analýza vybraných finančních ukazatelů, a to pro ty ekonomické subjekty, u nichž byly k dispozici údaje z jejich účetních uzávěrek za období 2007 - 2010. Zdrojem dat v tomto směru byla buď databáze *Albertina 2011*, nebo účetní uzávěrky evidované v obchodním rejstříku. Sledováno bylo období let 2007 - 2010. Vzhledem ke skutečnosti, že analýza neobsahuje všechny ekonomické subjekty zlínské aglomerace, je potřeba tyto údaje interpretovat s opatrností ve směru základních tendencí vývoje ve sledovaném období. Celkem byla pro analýzu kompilována data pro 434 ekonomických subjektů. Obrázky P5-1 až P5-9 zachycují vývoj meziročních změn hodnot ukazatelů přidané hodnoty respektive osobních nákladů ve sledovaném období 2007-2010. Hlavní poznatky v tomto ohledu lze shrnout takto:

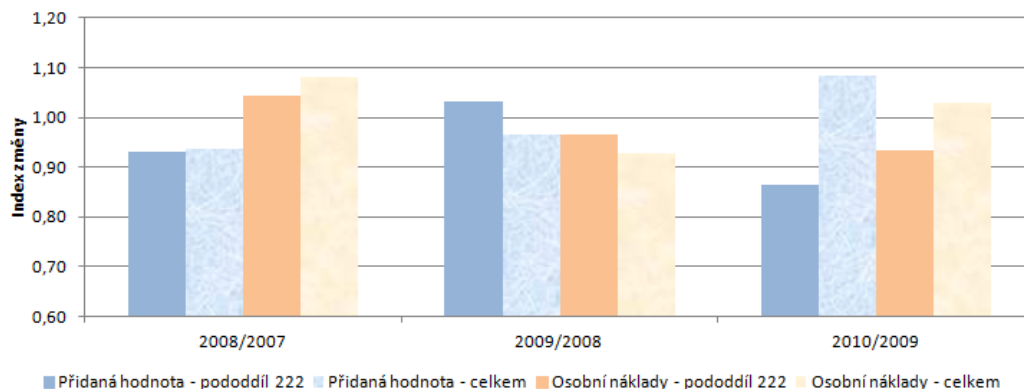
- Sledované ekonomické subjekty gumárenského průmyslu zlínské aglomerace meziročně zvýšily agregovanou účetní přidanou hodnotu jak mezi roky 2008 - 2009, tak mezi roky 2009 - 2010. Současně byl nárůst účetní přidané hodnoty gumárenského průmyslu vyšší, než tomu bylo jak v případě gumárenského průmyslu celé České republiky, tak v případě množiny všech sledovaných subjektů zlínské aglomerace (viz obrázek P5-1). Vývojové tendence tak podtrhují význam gumárenského průmyslu pro zlínskou aglomeraci i vzhledem k vývoji finančních ukazatelů.
- Agregované účetní přidané hodnoty sledovaných ekonomických subjektů plastikářského průmyslu zlínské aglomerace se vyznačují odlišným vývojem oproti celému odvětví v České republice, když ve srovnání let 2008 a 2009 došlo v případě ekonomických subjektů zlínské aglomerace ke zvýšení účetní přidané hodnoty s následným poklesem v roce 2010. V případě České republiky je tento vývoj opačný. Pokles účetní přidané hodnoty sledovaných ekonomických subjektů zlínské aglomerace ve srovnání let 2007 a 2010 byl však vyšší, než v případě celé České republiky (viz obrázek P5-2).

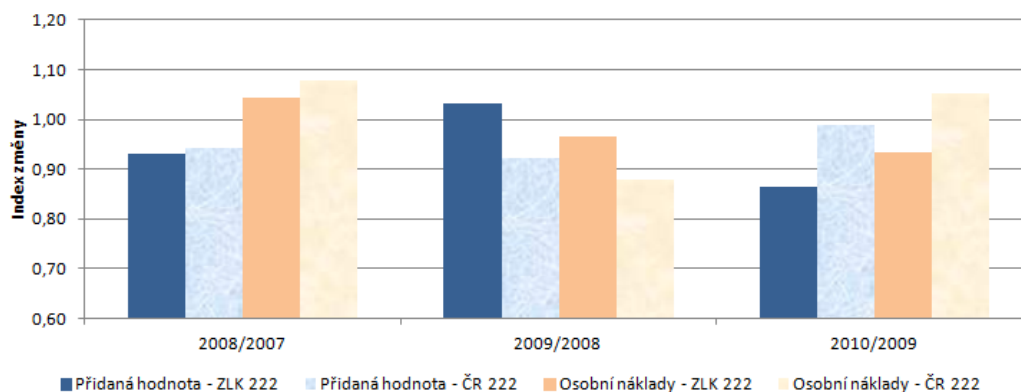
Obrázek P5-1: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví výroby pryže (kód 221 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=12; pokrytí 75 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434) nahoře a celým odvětvím v České republice dole

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku; data pro Českou republiku *Panorama českého průmyslu 2010* (MPO)

Obrázek P5-2: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví výroby plastů (kód 222 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=24; pokrytí 73 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434) nahoře a celým odvětvím v České republice dole

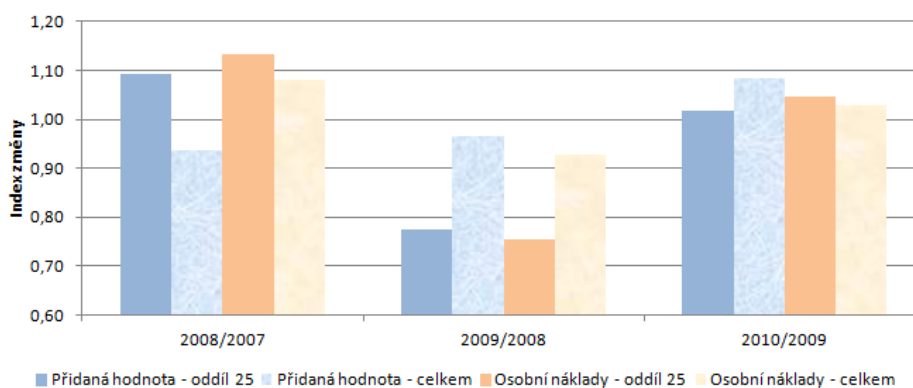

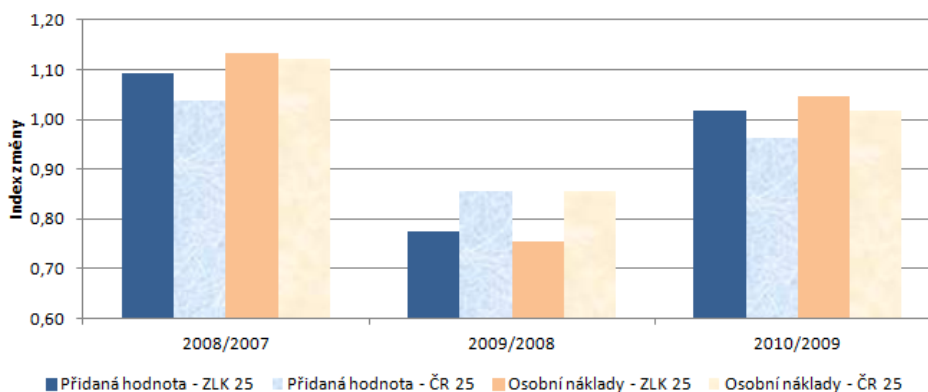

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku; data pro Českou republiku *Panorama českého průmyslu 2010* (MPO)

- Vývoj agregovaných účetních přidaných hodnot sledovaných ekonomických subjektů kovovýroby a strojírenské výroby zlínské aglomerace naznačuje vyšší dopady hospodářské krize přelomu první dekády 21. století, než tomu bylo v případě gumárenského a plastikářského průmyslu. Ve srovnání let 2008 a 2009 tak došlo k významnému snížení výše účetní přidané hodnoty. Srovnání hodnot sledovaných ekonomických subjektů s vývojem v celé České republice pak naznačuje vyšší intenzitu problémů v případě strojírenské výroby (viz obrázky P5-3 a P5-4).

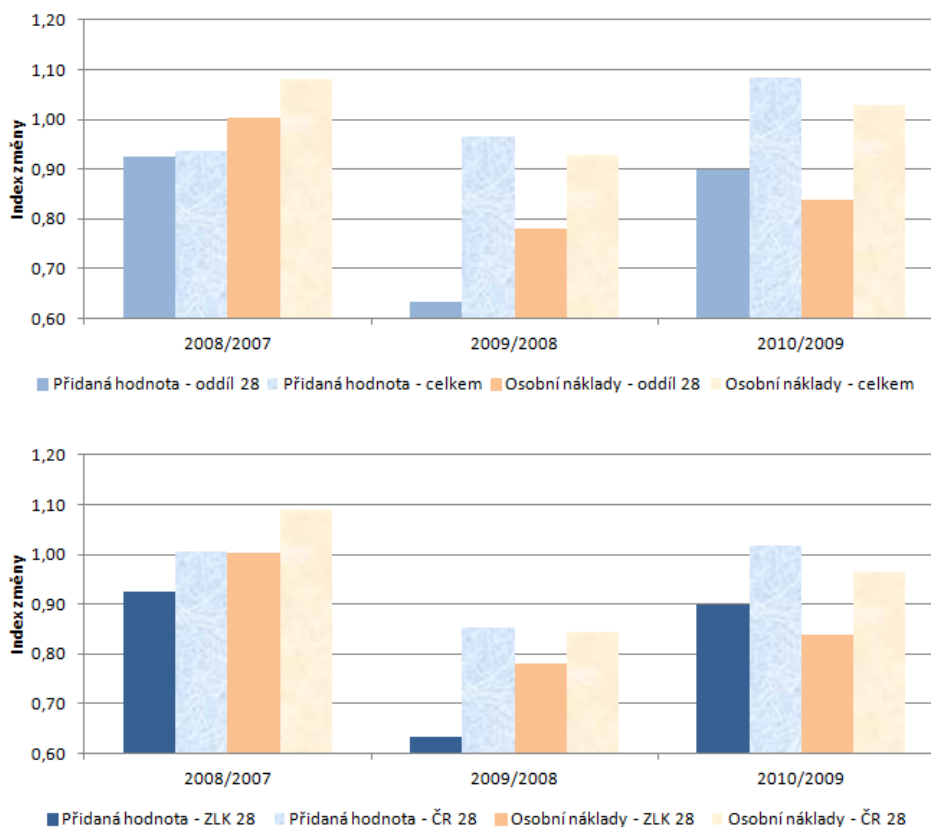
Obrázek P5-3: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví kovovýroba (kód 25 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=29; pokrytí 43 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434) nahoře a celým odvětvím v České republice dole

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku; data pro Českou republiku *Panorama českého průmyslu 2010* (MPO)

Obrázek P5-4: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví strojírenská výroba (kód 28 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=25; pokrytí 68 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434) nahoře a celým odvětvím v České republice dole

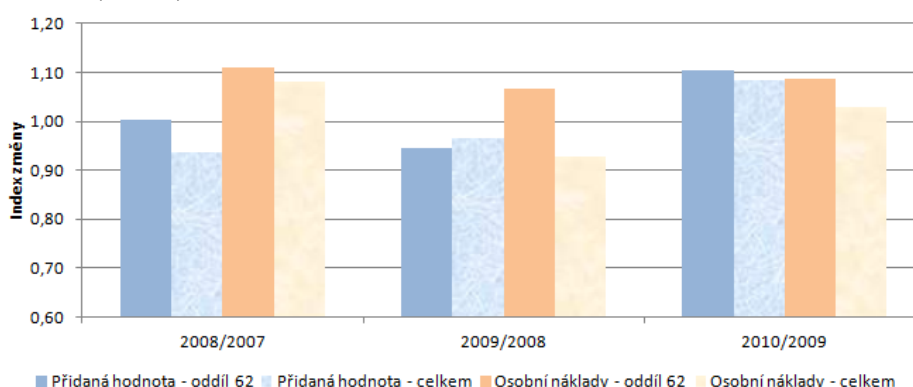

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku; data pro Českou republiku *Panorama českého průmyslu 2010* (MPO)

- Vývoj agregovaných účetních přidaných hodnot v rámci dalších vybraných odvětví byl hodnocen vzhledem k množině všech sledovaných ekonomických subjektů zlínské aglomerace. Odvětví maloobchodu a velkoobchodu je charakteristické poklesem účetní přidané hodnoty sledovaných ekonomických subjektů mezi roky 2008 a 2009 respektive

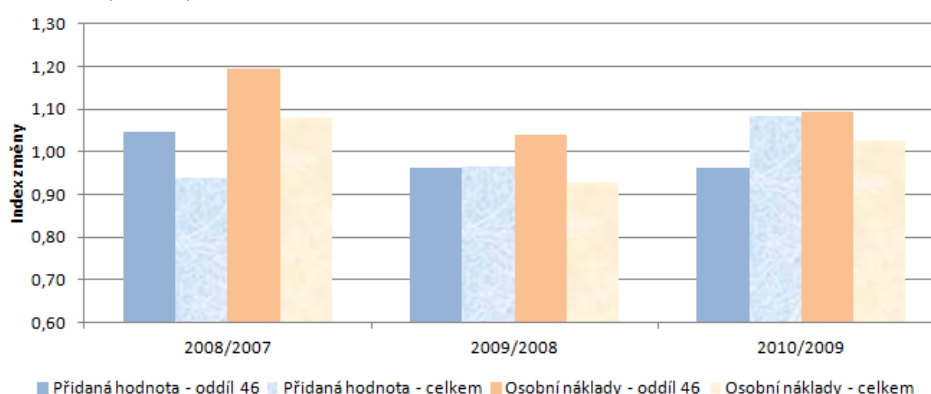
2009 a 2010. Naopak sledované ekonomické subjekty odvětví programování zaznamenaly po snížení účetní přidané hodnoty mezi roky 2008 a 2009 zvýšení hodnoty mezi roky 2009 a 2010. Podobný vývoj lze sledovat i v případě sledovaných ekonomických subjektů odvětví silniční dopravy s tím, že výkyvy dosahují vyšší intenzity. Sektor stavebnictví pak zaznamenal snížení účetní přidané hodnoty v roce 2010 (viz obrázky P5-5 až P5-9).

Obrázek P5-5: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví programování (kód 62 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=15; pokrytí 68 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434)

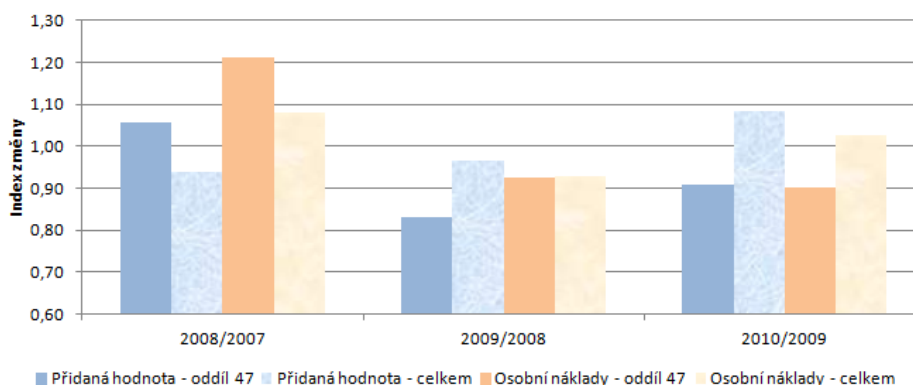
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku

Obrázek P5-6: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví velkoobchod (kód 46 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=57; pokrytí 63 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434)

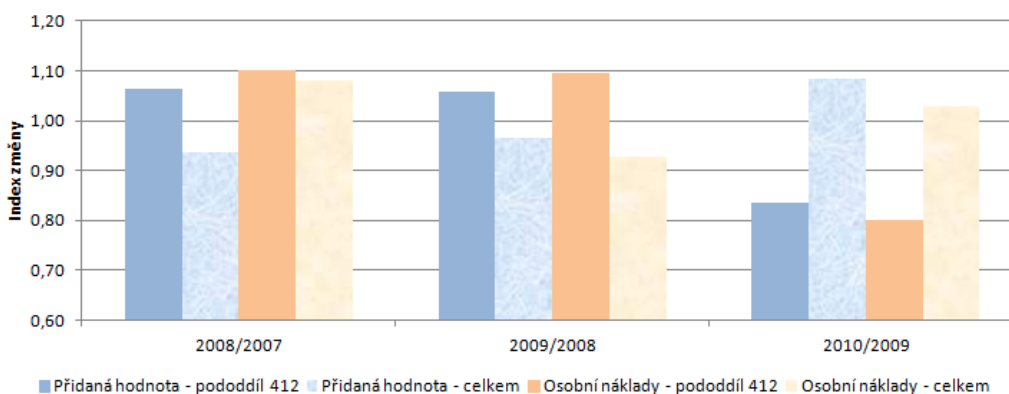
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku

Obrázek P5-7: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví maloobchod (kód 47 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=20; pokrytí 36 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434)

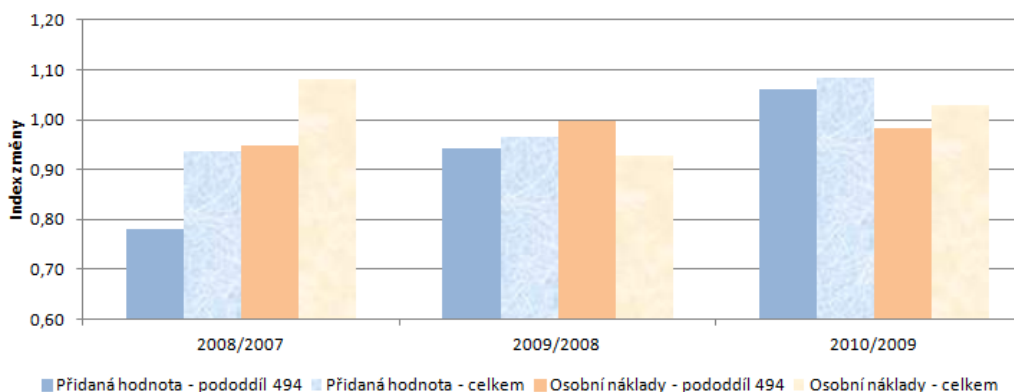
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku

Obrázek P5-8: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví výstavba budov (kód 412 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=18; pokrytí 51 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku

Obrázek P5-9: Index meziroční změny přidané hodnoty a osobních nákladů; ekonomické subjekty odvětví silniční nákladní doprava (kód 494 NACE-CZ) zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=19; pokrytí 42 % subjektů odvětví); období 2007-2010; srovnání se vzorkem všech ekonomických subjektů zlínské aglomerace nad 10 zaměstnanců (N=434)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat databáze firem a institucí *Albertina* a obchodního rejstříku

PŘÍLOHA 6 - MALOOBCHODNÍ SÍŤ MĚSTA ZLÍNA

V rámci podrobné analýzy je maloobchodní síť města Zlína hodnocena z hlediska tří základních typů prodejního sortimentu, a to potravinářské prodejní jednotky, nepotravinářské prodejní jednotky a prodejny tabáku. Celková prodejní plocha potravinářských prodejních jednotek činila k dubnu 2012 49 409 m² s plošným standardem 650 m² prodejní plochy na 1 000 obyvatel. V případě potravinářských prodejních jednotek bylo dosaženo převýšení optima plošného standardu dle Ministerstva průmyslu a obchodu k roku 2010 pro obchodní vybavenost ve městech s 50 - 99 tisíci obyvateli o 340 m², tedy dvakrát více než definované optimum. Ve městě Zlíně podobně jako v jiných krajských městech České republiky dominují z hlediska prodejních ploch u potravinářských prodejních jednotek potravinové supermarkety nad 400 m². Pozitivem je relativně vysoký podíl (59,8 %) specializovaných (maso, pečivo) a úzce specializovaných prodejen potravin (čaje, vinotéky) na celkovém počtu potravinářských prodejen (viz tabulka P6-1). Výhodou pro město Zlín je i relativně rovnoměrné rozmístění potravinových supermarketů nad 400 m² na území města v dosažitelnosti MHD a blízkosti hlavních koncentrací obyvatelstva, tj. sídlišť.

Tabulka P6-1: Počet a prodejní plocha potravinářských prodejních jednotek ve městě Zlíně; duben 2012

Odvětví prodeje	Počet prodejen	Podíl (v %)	Prodejní plocha (v m ²)	Podíl (v %)
Potraviny širokosortimentní s obsluhou	9	10,3	572	1,2
Potraviny širokosortimentní se samoobsluhou	9	10,3	2 200	4,5
Potravinové supermarkety nad 400 m ²	17	19,5	43 130	87,3
Specializované prodejny potravin	28	32,2	1 632	3,3
Úzce specializované prodejny potravin	24	27,6	1 875	3,8
Celkem	87	100,0	49 409	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka P6-2 poskytuje přehled jednotlivých typů potravinových supermarketů nad 400 m² ve městě Zlíně. Hodnoty četnosti jednotlivých typů byly, vzhledem k vypočtenému optimu Ministerstva průmyslu a obchodu, překročeny pouze u kategorie velkého hypermarketu, tj. vybudování 4 jednotek namísto 1-2 jednotek. U ostatních kategorií bylo dosaženo definovaných optim.

Tabulka P6-2: Počet a prodejní plocha typů potravinových supermarketů ve městě Zlíně; duben 2012

Typ potravinového supermarketu	Velikost prodejní plochy (v m ²)	Počet prodejen	Prodejní plocha (v m ²)
Malý supermarket	400 - 999	4	1 830
Velký supermarket	1 000 - 2 499	4	5 700
Malý hypermarket	2 500 - 4 999	2	6 700
Velký hypermarket	nad 5 000	4	26 300
Potravinářský diskont	400 - 1 000	3	2 600
Celkem	x	17	43 130

Zdroj: vlastní zpracování

Celková prodejní plocha nepotravinářských prodejních jednotek činila k dubnu 2012 hodnotu 120 609 m² s plošným standardem 1 586 m² prodejní plochy na 1 000 obyvatel. V případě nepotravinářských prodejních jednotek bylo dosaženo jak nadstandardní hodnoty saturace maloobchodní sítě (tj. více než 1 m² na 1 obyvatele), tak převýšení optima plošného standardu dle Ministerstva obchodu a průmyslu a to o 236 m². Klíčovým ukazatelem vyspělosti maloobchodní sítě je i hodnocení podílu prodejních ploch potravinářských a nepotravinářských prodejních jednotek na území města, kdy v případě Zlína byla zjištěna hodnota 70:30 ve prospěch nepotravinářských prodejních jednotek. To svědčí nejen o rozvoji tohoto segmentu maloobchodní sítě ale i o kupní síle obyvatel a jejich ochotě vydávat prostředky za zboží dlouhodobé spotřeby. Struktura počtu prodejních jednotek a prodejní plocha u nepotravinářského sortimentu sleduje nastavené trendy v České republice v následujících ohledech (viz rovněž tabulka P6-3):

- dosažení nejvyššího podílu počtu prodejních jednotek v případě prodejen oděvů a obuvi vzhledem k šíři a hloubce sortimentu,
- výrazná koncentrace prodejen oděvů a obuvi v centru města (viz níže) a v nových nákupních centrech,
- dosažení nejvyššího podílu prodejních ploch u prodejních jednotek typu kovo, elektro, stavebniny, hobby prodejny v důsledku výstavby hobby prodejen v okrajových částech města,
- koncentrace nepotravinářských prodejen v centru města a podél výpadevých silnic (tj. pásový rozvoj maloobchodní sítě), v případě města Zlína představovaných třídou Tomáše Bati a 3. května,
- relativně nízká vybavenost nepotravinářskými prodejny v okrajových částech města s individuální rodinnou zástavbou v důsledku nízké koncentrace obyvatel, intenzity dopravy a vybavenosti domácností osobním automobilem.

Tabulka P6-3: Počet a prodejní plocha nepotravinářských prodejních jednotek ve městě Zlíně; duben 2012

Odvětví prodeje	Počet prodejen	Podíl (v %)	Prodejní plocha (v m ²)	Podíl (v %)
Prodejny oděvů a obuvi	145	31,5	25 189	20,9
Prodejny domácích potřeb	22	4,8	2 323	1,9
Prodejny nábytku a koberců	23	5,0	11 156	9,2
Prodejny klenot, starožitností, optika	46	10,0	4 111	3,4
Prodejny knih, uměleckých děl, softwaru	15	3,3	1 805	1,5
Prodejny kovo, elektro, stavebnin, hobby prodejny	60	13,0	41 346	34,3
Prodejny auto-moto	23	5,0	11 815	9,8
Prodejny audio, video, výpočetní a komunikační technika	20	4,3	6 618	5,5
Prodejny květin, rybářských, pěstitelských a chovatelských potřeb	24	5,2	2 822	2,3
Prodejny hraček a sportovních potřeb	42	9,1	7 505	6,2
Prodejny drogerie, léků a zdravotnických potřeb	40	8,7	5 919	4,9
Celkem	460	100,0	120 609	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Z pohledu životaschopnosti měst je považováno za důležité udržení maloobchodní sítě v jejich centech, zejména v konkurenci s nákupními centry na jeho okrajích. V tomto ohledu byly za centrum města Zlína zpracovány tabelované hodnoty jak pro potravinářské, tak nepotravinářské typy prodejních jednotek. Za městské centrum byla vymezena kompaktní městská zástavba s centrálními obchodními a administrativními funkcemi zahrnující i jádro města. Za centrum města pak bylo vymezeno území na severu omezené řekou Dřevnicí, na západě ulicí Gahurova, na východě ulicí Dlouhá a na severu náměstím Práce.

V případě potravinářských prodejních jednotek městské centrum výrazně zaostává jak v počtu jednotek, tak i ve velikosti prodejní plochy za ostatními částmi města. To však má i pozitivní efekty v podobě rovnoměrnějšího pokrytí města potravinářskými prodejními jednotkami a omezením nutnosti cestovat za zbožím denní potřeby do centra města (viz tabulka P6-4).

Tabulka P6-4: Počet a prodejní plocha potravinářských prodejních jednotek v centru a ostatním území města Zlína; duben 2012

Odvětví prodeje	Část města	Počet prodejen	Podíl	Prodejní plocha (v m ²)	Podíl
Potraviny širokosortimentní s obsluhou	Centrum	2	22,2%	133	23,3%
	Ostatní území města	7	77,8%	439	76,7%
	Úhrnem	9	100,0%	572	100,0%
Potraviny širokosortimentní se samoobsluhou	Ostatní území města	9	100,0%	2 200	100,0%
	Úhrnem	9	100,0%	2 200	100,0%
Potravinové supermarkety nad 400 m ²	Centrum	3	17,6%	3 900	9,0%
	Ostatní území města	14	82,4%	39 230	91,0%
	Úhrnem	17	100,0%	43 130	100,0%
Specializované prodejny potravin	Centrum	10	35,7%	625	38,3%
	Ostatní území města	18	64,3%	1 007	61,7%
	Úhrnem	28	100,0%	1 632	100,0%
Úzce specializované prodejny potravin	Centrum	8	33,3%	628	33,5%
	Ostatní území města	16	66,7%	1 247	66,5%
	Úhrnem	24	100,0%	1 875	100,0%
Celkem	Centrum	23	26,4%	5 286	10,7%
	Ostatní území města	64	73,6%	44 123	89,3%
	Celkem	87	100,0%	49 409	100,0%

Zdroj: vlastní zpracování

Opačný stav než u potravinářských prodejních jednotek se z hlediska podílu jejich počtu i prodejní plochy vyskytuje u vybraných nepotravinářských prodejen, zejména oděvů a obuvi, prodejen domácích potřeb, klenotů a starožitností, knih, software, drogerie a léků. Ve výše uvedených případech se jedná o zboží dlouhodobé spotřeby vyžadující značný rozsah oblasti nákupního spádu s malými nároky na skladovací nebo prodejní prostory, avšak se schopností generovat značný obrát, popř. zisk z 1 m² prodejní plochy. Pozitivním aspektem je i ochota investorů v souladu s trendem v České republice vstupovat do centra města Zlína s realizací projektů nákupních center i přes vyšší náklady na výstavbu vzhledem k dodržování plánovacích regulací (objem, výška zástavby) oproti okrajovým částem města. Specifický případ představují prodejny hraček a sportovních potřeb, které se díky nárokům na prodejní plochu a různorodost sortimentu uplatňují i v nákupních centrech v jiných částech města (viz tabulka P6-5).

Tabulka P6-5: Počet a prodejní plocha potravinářských prodejních jednotek v centru a ostatním území města Zlína; duben 2012

Odvětví prodeje	Část města	Počet jednotek	Podíl	Prodejní plocha (v m ²)	Podíl
Prodejny oděvů a obuvi	Centrum	86	59,3%	12 425	49,3%
	Ostatní území města	59	40,7%	12 764	50,7%
	Úhrnem	145	100,0%	25 189	100,0%
Prodejny domácích potřeb	Centrum	13	59,1%	1 520	65,4%
	Ostatní území města	9	40,9%	803	34,6%
	Úhrnem	22	100,0%	2 323	100,0%
Prodejny nábytku a koberců	Centrum	11	47,8%	2 180	19,5%
	Ostatní území města	12	52,2%	8 976	80,5%
	Úhrnem	23	100,0%	11 156	100,0%
Prodejny klenot, starožitností, optika	Centrum	33	71,7%	3 277	79,7%
	Ostatní území města	13	28,3%	834	20,3%
	Úhrnem	46	100,0%	4 111	100,0%
Prodejny knih, uměleckých děl, softwaru	Centrum	7	46,7%	890	49,3%
	Ostatní území města	8	53,3%	915	50,7%
	Úhrnem	15	100,0%	1 805	100,0%
Prodejny kovo, elektro, stavebnin, hobby prodejny	Centrum	10	16,7%	1 115	2,7%
	Ostatní území města	50	83,3%	40 231	97,3%
	Úhrnem	60	100,0%	41 346	100,0%
Prodejny auto-moto	Centrum	1	4,3%	100	0,8%
	Ostatní území města	22	95,7%	11 715	99,2%
	Úhrnem	23	100,0%	11 815	100,0%
Prodejny audio, video, výpočetní a komunikační technika	Centrum	6	30,0%	902	13,6%
	Ostatní území města	14	70,0%	5 716	86,4%
	Úhrnem	20	100,0%	6 618	100,0%
Prodejny květin, rybářských, pěstitelských a chovatelských potřeb	Centrum	9	37,5%	984	34,9%
	Ostatní území města	15	62,5%	1 838	65,1%
	Úhrnem	24	100,0%	2 822	100,0%
Prodejny hraček a sportovních potřeb	Centrum	18	42,9%	2 112	28,1%
	Ostatní území města	24	57,1%	5 393	71,9%
	Úhrnem	42	100,0%	7 505	100,0%
Prodejny drogerie, léků a zdravotnických potřeb	Centrum	19	47,5%	2 818	47,6%
	Ostatní území města	21	52,5%	3 101	52,4%
	Úhrnem	40	100,0%	5 919	100,0%
Celkem	Centrum	213	46,3%	28 323	23,5%
	Ostatní území města	247	53,7%	92 286	76,5%
	Celkem	460	100,0%	120 609	100,0%

Zdroj: vlastní zpracování

PŘÍLOHA 7 - PŘEHLED STRATEGICKÝCH A KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ MĚSTA ZLÍNA

Tabulka P7-1: Přehled strategických a koncepčních dokumentů statutárního města Zlína (zpracované dokumenty a dokumenty ve zpracování); rok 2012

Věcně příslušný odbor resp. oddělení	Název dokumentu	Rok zpracování či schválení
Odbor ekonomický	Rozpočtový výhled statutárního města Zlína na roky 2010 - 2012	2008
Odbor kultury	Strategický plán pro regeneraci Městské památkové zóny Zlín na období 2011 - 2015	2010
Odbor městské zeleně	Optimalizace dětských hřišť	2006
Odbor sociálních věcí	Střednědobý plán sociálních a souvisejících služeb ve Zlíně na období 2008 - 2012	2007
Odbor sociálních věcí	Střednědobý plán sociálních služeb ve Zlíně na období 2013 - 2017	2012
Odbor školství	Koncepce školství statutárního města Zlína	2006
Odbor životního prostředí a zemědělství	Plán odpadového hospodářství statutárního města Zlína na období let 2011 - 2015	2011
Odbor životního prostředí a zemědělství	Územní program snižování emisí a imisí škodlivých látek do ovzduší pro správní území Zlín	2003
Odbor životního prostředí a zemědělství	Plán zdraví a kvality života města Zlína	2004
Odbor životního prostředí a zemědělství	Místní koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty statutárního města Zlína na období 2009 - 2013	2008
Oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů	Marketingová studie cestovního ruchu ve městech Zlín, Luhačovice a v turistické oblasti Zlínsko, Pilotní produkty, Marketingová strategie	2006
Oddělení informačních systémů	Informační strategie města Zlína	2008
Oddělení koordinace projektů	Integrovaný plán rozvoje statutárního města Zlína	2006
Oddělení koordinace projektů	Integrovaný plán rozvoje města Zlína "Společensko-kulturní a vzdělávací centrum Zlín"	2008
Oddělení krizového řízení	Koncepce ochrany obyvatelstva SMZ a obcí spadajících do rozšířené působnosti na roky 2009 - 2011	2008
Oddělení krizového řízení	Koncepce dovybavení KŠ SMZ a JPO II/1 na roky 2009 - 2011	2008
Oddělení prevence kriminality a sportovišť	Koncepce prevence kriminality města Zlína na roky 2012 - 2014	2012
Oddělení koordinace projektů	Strategie rozvoje statutárního města Zlína do roku 2020 - Zlín 2020	2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací Magistrátu města Zlína